BESTSELLER INTERNAȚIONAL

CUM SĂ OPREȘTI TIMPUL

MATT HAIG

NEMIRA

MATT HAIG

CUM SĂ OPREŞTI TIMPUL

Titlul original: *HOW TO STOP TIME* (2017)

Traducere din limba engleză:
MONICA ŞERBAN

EDITURA: Nemira, 2018

Pentru Andrea

Mă gândesc adesea la ce mi-a spus Hendrich acum mai bine de un secol, în apartamentul lui din New York.

— Prima regulă e să nu te îndrăgosteşti, m-a sfătuit el. Mai sunt şi alte reguli, dar aceasta e principala. Nu te îndrăgosteşti. Nu iubeşti. Nu visezi cu ochii deschişi la amoruri. Dacă nu te abaţi de la regulă, te vei descurca.

M-am uitat prin rotocoalele de fum ale trabucului spre Central Park, unde copacii zăceau smulşi din rădăcini de uragan.

— Mă îndoiesc că voi mai iubi vreodată, am zis eu.

Hendrich a zâmbit, aşa cum numai diavolul e în stare.

— Bine. Ai voie, desigur, să faci o pasiune pentru mâncare, muzică, şampanie şi rarele după-amiezi însorite de octombrie. Să iubeşti cascadele şi mirosul cărţilor vechi, dar dragostea pentru oameni e interzisă. Mă auzi? Să nu te ataşezi de oameni şi încearcă să simţi cât mai puţin pentru cei pe care îi întâlneşti! Altfel, îţi vei pierde minţile încetul cu încetul…

PARTEA ÎNTÂI

Viaţa printre musculiţele efemere

Sunt bătrân.

E primul lucru pe care trebuie să ţi-l spun. Primul lucru pe care, cel mai probabil, nu-l vei crede. Dacă m-ai vedea, ai crede pesemne că am în jur de patruzeci de ani, dar te-ai înşela profund.

Sunt bătrân. Bătrân aşa cum pot fi numai un copac, o scoică quahog sau o pictură renascentistă.

Să-ţi dau un indiciu. M-am născut acum mai bine de patru sute de ani, pe 3 martie 1581, în odaia părinţilor mei, la etajul al treilea al unui mic castel francez, care era casa mea. Aparent, a fost o zi caldă pentru vremea aceea a anului şi mama a rugat-o pe moaşă să deschidă toate ferestrele.

— Dumnezeu ţi-a zâmbit, a spus mama.

Deşi ar fi putut adăuga, cred, că – dacă EL ar exista – zâmbetul LUI s-a transformat rapid într-o încruntătură şi aşa a rămas de-atunci.

Mama a murit demult. Eu, pe de altă parte, nu.

Vezi tu, am o problemă medicală.

O vreme m-am gândit la ea ca la o boală, dar „boală” nu e chiar cuvântul corect. Boala sugerează o stare de rău şi de degradare. Să spunem mai bine că am o problemă medicală. Una rară, dar nu unică. Una de care nimeni nu ştie până n-o are.

Nu se pomeneşte de ea în niciun jurnal medical. Şi nici nu are un nume oficial. Primul medic respectat care i-a dat aşa ceva, cândva prin anii 1890, i-a spus „anageria”, rostit cu un „g” moale, dar, din motive ce vor deveni clare mai târziu, nu a ajuns niciodată la urechile publicului larg.

Problema medicală apare la pubertate. După aceea nu se mai întâmplă mare lucru. Iniţial, cei care suferă de aşa ceva nu observă. În definitiv, oamenii se trezesc zilnic şi văd în oglindă acelaşi chip pe care l-au zărit şi cu o zi în urmă. Zi după zi, săptămână după săptămână, lună după

lună, oamenii se schimbă în feluri abia perceptibile.

Dar, pe măsură ce trece timpul, la zilele de naştere sau la alte sărbători anuale, ceilalţi încep să bage de seamă că nu îmbătrâneşti deloc.

Adevărul e că totuşi individul nu încetează să îmbătrânească, înaintez şi eu în vârstă, ca toată lumea. Doar că mai încet. Viteza de îmbătrânire printre suferinzii de anageria fluctuează puţin, dar, în general, proporţia e de 1:15. Uneori, înseamnă 1 an la 13 sau 14 ani ai celorlalţi, dar în cazul meu e 1 la 15.

Aşadar, nu suntem nemuritori. Mintea şi corpul nostru nu sunt în stază. Doar că, potrivit celor mai recente descoperiri ştiinţifice, diverse aspecte ale procesului de îmbătrânire, precum degenerarea moleculară, legăturile încrucişate dintre celulele unui ţesut, mutaţiile celulare şi moleculare (cea mai semnificativă incluzând ADN-ul nuclear), implică o perioadă diferită.

Părul îmi va albi. Posibil să chelesc. Osteoartrita şi pierderea auzului sunt probabile. Ochii mei vor suferi şi ei la un moment dat de prezbitismul cauzat de vârsta înaintată. Într-un târziu, îmi voi pierde masa musculară şi mobilitatea.

Partea bună a anageriei este că de cele mai multe ori îţi asigură un sistem imunitar puternic, protejându-te de multe infecţii virale şi bacteriene (dar nu de toate), însă după un timp şi acesta începe să slăbească. Nu ţin neapărat să te plictisesc cu teoriile ştiinţifice, dar se pare că măduva noastră osoasă produce mai multe celule stern hematopoietice – cele din care apar celulele sangvine albe – la tinereţe, deşi e important să subliniez că ele nu ne apără de răni sau subnutriţie şi nici nu durează foarte mult.

Aşa că nu mă considera un vampir sexy, îngheţat pe veci în perioada lui de maximă virilitate. Deşi trebuie să recunosc că ai senzaţia că eşti îngheţat pe veci când, potrivit înfăţişării tale, între moartea lui Napoleon şi aventura primului om pe Lună a trecut numai un deceniu.

Unul dintre motivele pentru care oamenii nu ştiu despre

noi este că majoritatea nu sunt pregătiţi să creadă aşa ceva.

Fiinţele umane, de regulă, pur şi simplu nu acceptă lucruri care nu se potrivesc cu viziunea lor asupra lumii. Aş putea spune cu dezinvoltură: „Am 439 de ani”. Dar răspunsul ar fi de obicei: „Eşti nebun?” Alternativ: „Şi nu eşti mort?”

Un alt motiv pentru care oamenii nu ştiu de noi este că suntem protejaţi. De un fel de organizaţie. Oricine descoperă secretul nostru şi crede în el descoperă că viaţa lui scurtă devine şi mai scurtă. Aşadar, pericolul nu apare doar din direcţia oamenilor obişnuiţi.

Ci şi din interior.

Sri Lanka, acum trei săptămâni

Chandrika Seneviratne stătea sub un copac, la umbră, la vreo sută de metri de partea din spate a templului. Furnicile i se târau pe chipul ridat. Ţinea ochii închişi. Am auzit un foşnet în frunzele de deasupra şi, când m-am uitat în sus, am observat o maimuţă care se holba la mine cu ochi critici.

Îl rugasem pe conducătorul tuk-tukului să mă ducă la templu ca să văd maimuţele. Îmi povestise că tipul ăsta roşcat-maroniu, aproape fără păr pe faţă, se numeşte maimuţa-roşie.

— E pe cale de dispariţie, îmi spusese omul. N-au mai rămas multe. Aici e locul lor.

Animalul a sărit într-o parte şi a dispărut printre frunze.

Am atins mâna femeii. Era rece. Am bănuit că zăcuse aici, neştiută de nimeni, cam o zi. I-am luat mâna şi m-am trezit vărsând lacrimi. Emoţiile se dovedeau prea puternice ca să le ţin în frâu. Un val tot mai mare de regret, uşurare, tristeţe şi spaimă. Sufeream că Chandrika nu se află lângă mine să-mi răspundă la întrebări. Dar m-am simţit şi uşurat că nu trebuia s-o ucid. Ştiam că trebuia să moară.

Uşurarea s-a transformat în altceva. Posibil din cauza stresului, a soarelui sau a hopperului cu ou de la micul dejun, m-am trezit vomitând. În momentul acela, totul mi-a fost clar. *Nu mai pot face asta.*

La templu nu aveau telefon, aşa că m-am întors la hotelul din vechiul oraş Galle, unde, apărat de pânza împotriva ţânţarilor, lipicioasă din pricina căldurii, privind absent ventilatorul lent şi inutil din tavan, am aşteptat înainte să-l sun pe Hendrich.

— Ai făcut ce trebuia să faci? m-a întrebat el.

— Da, am răspuns, deşi adevărul era undeva la mijloc.

La urma urmei, el rezultatul îl ceruse.

— E moartă.

Apoi am întrebat ce întreb întotdeauna:

— Aţi găsit-o?

— Nu, a răspuns el ca de obicei. N-am găsit-o. Nu încă.

Încă. Acest cuvânt te putea ţine prizonier zeci de ani. Doar că de data asta aveam o nouă convingere.

— Acum, Hendrich, te rog. Îmi doresc o viaţă obişnuită. Nu mai vreau să fac asta.

— Trebuie să te văd. A trecut prea mult timp, a oftat el din toţi rărunchii.

Los Angeles, acum două săptămâni

Hendrich se întorsese la Los Angeles. Nu mai locuise aici din anii 1920 şi credea că nu mai e niciun pericol. Nu mai trăia nimeni dintre cei care l-ar fi putut recunoaşte. Avea o casă mare în Brentwood, care era sediu central pentru Societatea Albatros. Brentwood i se potrivea de minune. Un cartier cu case mari, înmiresmate de muşcate, ascunse în spatele gardurilor, al zidurilor şi al tufişurilor înalte, unde nu trecea nimeni pe străzi, iar copacii arătau perfect, aproape sterili.

Am rămas şocat când l-am văzut pe Hendrich într-un şezlong, cu laptopul pe un genunchi, lângă piscina grandioasă. După cum mă aşteptam, arăta în mare parte la fel, dar schimbările din înfăţişarea lui m-au izbit totuşi. Părea *mai tânăr!* Încă purtând semnele bătrâneţii şi chinuit de artrită, dar mai bine decât acum un secol.

— Salut, Hendrich! am spus eu. Arăţi bine.

A încuviinţat, de parcă nu ar fi aflat nicio noutate:

— Botox. Şi un lifting la sprâncene.

Nici măcar nu glumea. În viaţa asta era chirurg plastician. Povestea pentru ochii lumii zice că, după ce se pensionase, se mutase de la Miami la Los Angeles. Aşa putea evita probleme cauzate de foştii săi clienţi locali. Acum îl chema Harry Silverman. („Silverman. Nu-ţi place? Pare un nume de supererou care îmbătrâneşte. Şi cam asta şi sunt, nu?”)

M-am întins pe un şezlong. Menajera lui, Rosella, a venit cu două smoothy-uri de culoarea apusului de soare. M-am uitat la mâinile lui. Îmbătrânite. Pete de la ficat, piele zbârcită şi vene indigou. Chipurile minţeau mai uşor decât mâinile.

— Cătină. E o nebunie. Are un gust scârbos. Încearcă!

Ce mă uimea la Hendrich era socoteala pe care o ţinea în privinţa tuturor vieţilor sale. Aşa procedase dintotdeauna, cred. Cu siguranţă încă din anii 1890. Cu câteva secole în urmă, când vindea lalelele, probabil făcuse

la fel. Ciudat! Deşi mai bătrân decât oricare dintre noi, era mereu la curent cu tot ce defineşte spiritul epocii.

— Ideea e, a continuat el, că în California singura modalitate prin care poţi arăta că îmbătrâneşti este să arăţi că întinereşti. Dacă îţi laşi fruntea neatinsă după ce treci de 40 de ani, oamenii intră la bănuieli.

Mi-a povestit că trăise în Santa Barbara vreo doi ani, dar se plictisise.

— În Santa Barbara e plăcut. E raiul pe pământ, cu un trafic mai intens. Însă în rai nu se întâmplă niciodată nimic. Aveam o locuinţă sus, pe dealuri. Savuram un pahar cu vin în fiecare seară, la crama locală. Dar îmi pierdem minţile. Făceam atacuri de panică. Am trăit peste şapte secole fără să sufăr de aşa ceva. Am fost martor la războaie şi la revoluţii. Toate bune şi frumoase. Dar, când am ajuns în Santa Barbara, am început să mă trezesc în vila mea spaţioasă cu inima bătând să-mi sară din piept şi simţindu-mă prizonier în propria piele. Los Angeles, însă, e altceva. Los Angeles m-a calmat imediat, îţi jur…

— Trebuie să fie grozav să fii calm.

M-a studiat câteva clipe, de parcă aş fi fost o operă de artă cu o semnificaţie ascunsă.

— Ce s-a întâmplat, Tom? Ţi-a fost dor de mine?

— Cam aşa ceva.

— Care-i treaba? Atât de rea a fost Islanda?

Locuisem în Islanda opt ani, înainte de misiunea din Sri Lanka.

— M-am simţit singur.

— Dar am crezut că, după perioada din Toronto, vrei să fii singur. Mi-ai spus că singurătatea adevărată e cea în care oamenii te înconjoară. Şi, în plus, chiar asta suntem, Tom. Nişte singuratici.

Am tras adânc aer în piept, pregătindu-mă pentru dificultatea momentului următor.

— Nu mai vreau să fiu aşa. Vreau să mă retrag.

Nicio reacţie spectaculoasă din partea lui. Nici măcar n-a clipit. M-am uitat la mâinile lui zbârcite şi la degetele lui umflate.

— Nimeni *nu se retrage*, Tom. Ştii asta. Eşti un albatros. Nu o musculiţă efemeră. Eşti un albatros.

Explicaţia numelor era simplă: pe vremuri se credea că albatroşii sunt creaturi care trăiesc mult. În realitate, nu trăiesc decât vreo şaizeci de ani. Considerabil mai puţin decât, să zicem, rechinul-boreal, care poate ajunge la patru sute de ani, sau scoica quahong, căreia oamenii de ştiinţă îi spun Ming, fiindcă s-a născut în timpul dinastiei Ming, acum peste cinci sute de ani. În orice caz, noi eram albatroşi. Pe scurt, „alba”. Orice altă fiinţă umană de pe pământ era considerată o musculiţă efemeră. Numită aşa din pricina scurtei existenţe a acestor insecte acvatice, al căror ciclu de viaţă durează o zi, iar în cazul unor subspecii, cinci minute.

Hendrich n-a vorbit niciodată despre fiinţele umane obişnuite altfel decât ca despre nişte musculiţe efemere. Deşi mi se părea incredibil de caraghioasă, terminologia folosită lui mi-o însuşisem pe deplin.

Albatroşi. Musculiţe efemere. Ce prostie!

Pentru vârsta şi inteligenţa lui, Hendrich era complet imatur. Un copil. Un copil uluitor de bătrân.

Asta era deprimant când cunoşteai alţi albatroşi. Îţi dădeai seama că nu eram deloc speciali. Nu eram supereroi. Eram *bătrâni.* Atâta tot. Iar în cazuri precum ale lui Hendrich, chiar nu mai conta câţi ani, câte decenii ori câte secole trecuseră, pentru că trăiai permanent în limitele personalităţii tale. Nicio expansiune a timpului sau a spaţiului nu putea schimba asta. Nu reuşeai niciodată să scapi de tine însuţi.

— Sincer să fiu, mi se pare lipsă de respect, mi-a zis. După tot ce am făcut pentru tine.

— Sunt recunoscător pentru tot ce ai făcut pentru mine… am rostit ezitând.

Ce făcuse el pentru mine, mai exact? Lucrul pe care mi-l promisese nu apăruse.

— Îţi dai seama *cum* funcţionează lumea modernă, Tom? Nu mai e ca pe vremuri. Nu poţi să-ţi schimbi adresa şi să-ţi adaugi numele în registrul parohiei. Ştii cât a trebuit *să*

plătesc ca să vă garantez siguranţa ţie şi celorlalţi membri?

— Păi, atunci, vei face economii de pe urma mea.

— Întotdeauna am fost clar. E o stradă cu un singur sens…

— O stradă cu un singur sens, pe care n-am cerut niciodată să merg.

A supt din pai şi s-a strâmbat când a simţit gustul băuturii.

— Adică viaţa însăşi, nu? Ascultă, puştiule…

— Nu mai sunt puşti de mult.

— Ai făcut o alegere. Tu ai ales să-l vezi pe doctorul Hutchinson…

— Şi nu aş fi ales aşa nici în ruptul capului, dacă aş fi ştiut ce se va întâmpla cu el.

Făcuse cerculeţe cu paiul până atunci, dar a lăsat paharul pe măsuţa de lângă el ca să-şi ia suplimentul cu glucozamină pentru artrită.

— Atunci, ar trebui să pun pe cineva să-ţi taie beregata.

A izbucnit în râsul lui răguşit, care voia să spună că e o glumă. Dar nu era. Normal că nu era.

— Îţi propun un târg, un compromis. Îţi ofer exact viaţa pe care o vrei, oricare ar fi ea, dar o dată la opt ani, ca de obicei, vei primi un telefon şi, înainte să-ţi alegi următoarea identitate, îţi voi cere să faci ceva.

Mai auzisem asta şi înainte, desigur. Deşi „viaţa pe care o vrei” nu însemnase niciodată exact asta. Îmi dădea o mulţime de sugestii, iar eu alegeam una. Aşa că şi răspunsul meu i-a fost mai mult decât familiar.

— Ai veşti despre ea?

O întrebare pe care o mai pusesem de o sută de ori, dar care nu sunase niciodată atât de jalnic şi de deznădăjduit ca acum.

— Nu, a zis, cu ochii în pahar.

Am observat că răspunsese mai repede decât de obicei.

— Hendrich?

— Nu, nu am nicio veste. Dar, ascultă, descoperim oameni noi într-un ritm incredibil. Peste 70 anul trecut. Îţi

mai aminteşti când am început? Într-un an bun, găseam cinci. Dacă încă vrei să dai de ea, ai fi nebun să te retragi chiar acum.

Am auzit un pleoscăit în apa din piscină. M-am ridicat, m-am apropiat de margine şi am văzut un şoricel înotând fără speranţă pe lângă un filtru de apă. Am îngenuncheat şi am scos creatura din apă. A luat-o la goană spre iarba tunsă perfect.

Mă avea la mână şi o ştia. Nu puteam scăpa cu viaţă din chestia asta. Şi, chiar şi-aşa, tot era mai simplu să rămân. Aveam un confort ca o asigurare de viaţă.

— Orice viaţă vreau?

— Orice viaţă vrei.

Sunt sigur că Hendrich, fiind aşa cum era el, bănuia că o să cer ceva extravagant şi scump. Că vreau să trăiesc pe un iaht pe Coasta Amalfi sau într-un penthouse din Dubai. Dar eu mă gândisem bine şi ştiam ce-mi doresc.

— Vreau să mă întorc la Londra.

— La Londra? Probabil că nu o vei găsi acolo, ştii, nu?

— Ştiu. Dar vreau să mă întorc acolo. Să simt din nou că sunt acasă. Şi vreau să fiu profesor. Profesor de istorie.

— Profesor de istorie, zici! a izbucnit el în râs. La liceu?

— În Anglia i se spune „şcoală secundară”. Da, profesor de istorie la liceu. Cred că ar fi o treabă bună.

Hendrich a zâmbit şi m-a privit uşor confuz, de parcă aş fi comandat pui în loc de raci.

— Perfect. Da. Ei bine, trebuie să aranjăm câteva lucruri şi…

Cât timp Hendrich a continuat să vorbească, am observat şoarecele dispărând sub un tufiş, iar apoi în umbrele întunecate, spre libertate.

Londra, în prezent

Londra. Prima săptămână a noii mele vieţi.

Biroul directoarei de la şcoala Oakfield.

Încerc să par normal. E o provocare tot mai mare. Trecutul se chinuie să-şi facă simţită prezenţa.

Nu.

Deja îşi face simţită prezenţa. Trecutul e întotdeauna aici. Camera miroase a cafea instant, a dezinfectant şi a covor din fibre acrilice, dar are un afiş cu Shakespeare.

E portretul pe care îl vezi pretutindeni. Păr rar, cu obraji fără culoare, ochii goi, de drogat. O pictură care nu arată deloc precum Shakespeare.

Îmi îndrept din nou atenţia spre directoare, Daphne Bello. Poartă cercei mari şi rotunzi, portocalii. În părul negru se zăresc câteva fire argintii. Îmi zâmbeşte. Un zâmbet melancolic. Genul de zâmbet pe care nimeni nu-l poate afişa înainte de patruzeci de ani. Genul de zâmbet care reuneşte tristeţea, sfidarea şi amuzamentul.

— Sunt aici de mult timp.

— Serios? mă minunez.

Afară, sirena unei maşini de poliţie se aude tot mai încet.

— *Timpul*, spune ea, e o ciudăţenie, nu?

Ţine paharul cu cafea de buză şi îl pune delicat lângă computer.

— Cea mai mare ciudăţenie, întăresc eu.

Îmi place Daphne. Îmi place tot interviul. Îmi place să fiu din nou aici, la Londra, înapoi în burgul Tower Hamlets. În mijlocul unui interviu pentru o slujbă oarecare. E minunat ca o vreme să te simţi, ei bine, *un oarecare.*

— Sunt profesoară de trei decenii. Iar aici, de două. Ce gând deprimant! Toţi anii ăştia. Sunt atât de bătrână!

Oftează, dar îşi păstrează zâmbetul.

Întotdeauna mi s-a părut caraghios când oamenii spun asta.

„Nu păreţi” e răspunsul obişnuit, aşa că mă conformez.

— Linguşitorule! Primeşti puncte în plus!

Râde cu un glas care urcă două octave.

Îmi imaginez râsul ca o pasăre invizibilă, ceva exotic, din Saint Lucia (de unde e şi tatăl ei), zburând spre cerul cenuşiu care se zăreşte pe fereastră.

— Ah, dac-aş mai fi tânără ca tine, chicoteşte ea.

— La 41 de ani nu mai eşti tânăr, zic eu, accentuând numărul ridicol.

41. 41. Acest număr sunt eu.

— Arătaţi foarte bine.

— Tocmai m-am întors din vacanţă. Poate de aceea.

— Aţi fost într-un loc frumos?

— În Sri Lanka. Da. A fost frumos. Am hrănit ţestoasele în mare...

— Broaşte-ţestoase?

— Da.

Mă uit pe fereastră şi văd o femeie cu un grup de elevi în uniformă îndreptându-se spre terenurile de sport. Se opreşte, se întoarce spre ei şi îi văd chipul în timp ce rosteşte cuvinte neauzite. Poartă ochelari, blugi şi un cardigan lung, care se umflă încet de la vânt. Îşi dă părul după urechi. Râde acum la vorbele unui elev. Se luminează la faţă şi o clipă mă las vrăjit.

— A! spune Daphne spre ruşinea mea, când observă la ce mă uit. E Camille, profesoara noastră de franceză. Nu mai e nimeni ca ea. Copiii o adoră. Întotdeauna îi scoate afară... Lecţii de franceză *al fresco.* E genul acela de şcoală...

— Înţeleg că aţi făcut o mulţime de lucruri grozave aici, spun, încercând să revin la subiectul iniţial al conversaţiei.

— Mă străduiesc. Toţi ne străduim. Uneori e o luptă zadarnică, totuşi. Este singura mea îngrijorare în legătură cu solicitarea ta. Ai nişte recomandări excelente. Le-am verificat pe toate...

Mă simt uşurat. Nu că mi-a verificat recomandările, ci că i-a răspuns cineva la telefon sau la e-mail.

— Dar şcoala noastră nu e o instituţie de învăţământ rurală din Suffolk. Aici e Londra. Tower Hamlets.

— Copiii sunt la fel peste tot.

— Sunt nişte copii grozavi. Dar e o zonă diferită. Nu au aceleaşi privilegii. Mi-e teamă că ai dus mai degrabă o viaţă la adăpost.

— Aţi fi surprinsă.

— Şi mulţi elevi de aici s-au chinuit enorm cu prezentul, darămite cu istoria. Nu le pasă decât de lumea din jurul lor. Cheia e să reuşeşti să-i implici activ. Cum ai de gând să aduci istoria la viaţă?

Întrebare mai simplă nici că exista.

— Istoria nu e ceva care trebuie adus la viaţă. Istoria *este* deja vie. Noi alcătuim istoria. Istoria nu înseamnă politicieni, regi sau regine. Istoria se referă la toată lumea. Include tot. Cafeaua aceea. Se poate explica toată istoria capitalismului, a imperialismului şi a sclaviei doar vorbind despre cafea. E incredibil cât sânge a curs şi câte nenorociri s-au întâmplat pentru ca noi să stăm aici şi să bem cafea dintr-un pahar de carton.

— Mi-ai tăiat cheful s-o mai beau.

— Îmi pare rău. Dar ideea e că istoria e peste tot. Oamenii trebuie doar să-şi dea seama. Te ajută să înţelegi un loc.

— Corect.

— Istoria înseamnă oameni. Toată lumea iubeşte istoria.

Daphne mă priveşte neîncrezătoare, ridicându-şi umerii, în timp ce sprâncenele i se arcuiesc.

— Eşti convins?

Încuviinţez scurt din cap.

— Trebuie doar să-i faci să priceapă că tot ce spun, ce fac şi ce văd se datorează celor petrecute anterior. Lui Shakespeare. Fiecărei fiinţe umane care a trăit vreodată.

Mă uit pe fereastră. Ne aflăm la etajul al treilea şi priveliştea e deosebită, chiar şi prin burniţa cenuşie a Londrei. Observ o clădire georgiană, veche, pe lângă care am trecut de atâtea ori.

— Locul acela... Cel cu hornuri. Înainte a fost azil. Iar acolo, continui, arătând spre o construcţie mai mică, din cărămidă, a fost abator. Strângeau oasele şi făceau porţelan din ele. Dacă am fi trecut acum două sute de ani

pe lângă el, dintr-o parte am fi auzit vaietele oamenilor declaraţi de societate nebuni, iar din cealaltă, plânsetul vitelor…

Dacă, dacă, dacă…

Am arătat cu degetul acoperişurile terasate de la est.

— Iar acolo, într-o patiserie de pe şoseaua Old Ford, se întâlneau Sylvia Pankhurts şi sufragetele din estul Londrei. Aveau o pancartă mare, pe care scria cu auriu „VOTURI PENTRU FEMEI” şi pe care n-aveai cum s-o ratezi. Nu departe de fosta fabrică de chibrituri.

Daphne îşi notează ceva.

— Văd că te preocupă şi muzica. Chitară, pian *şi* vioară.

Şi lăută. Dar nu deschid gura. *Şi mandolină. Şi ţiteră. Şi luth.*

— Da.

— Îl faci de ruşine pe Martin.

— Martin?

— Profesorul nostru de muzică. E un caz disperat. Abia dacă se descurcă cu trianglul. Cu toate astea, se consideră o vedetă rock. Săracul Martin!

— Ei bine, iubesc muzica. Îmi place să cant la instrumente. Dar mi se pare greu să învăţ şi pe altcineva. Întotdeauna mi-a fost greu să vorbesc despre muzică.

— Spre deosebire de istorie?

— Spre deosebire de istorie.

— Pari la curent cu materia din programă.

— Da, mint eu cu uşurinţă. Categoric.

— Dar eşti deschis la nou, totuşi.

Ridic din umeri şi îmi iau o expresie pe care cred eu că trebuie s-o afişezi în asemenea situaţii.

— Eu am 56 de ani, aşa că 41 încă înseamnă că eşti tânăr, crede-mă.

56 înseamnă să fii tânăr.

88 înseamnă să fii tânăr.

130 înseamnă să fii tânăr.

— Ei bine, sunt un tânăr de 40 de ani, destul de în vârstă.

Îmi zâmbeşte. Închide pixul cu un clic. Un alt clic şi îl

deschide. O secundă pentru fiecare mişcare. Primul clic, pauză, al doilea clic. Cu cât trăieşti mai mult, cu atât devine mai greu. Să-l prinzi. Fiecare mic moment atunci când soseşte. Să trăieşti în altceva decât în trecut sau în viitor. Să fii de fapt aici.

Veşnicia, a spus Emily Dickinson, e făcută din momente ale prezentului. Dar cum să locuieşti în prezentul în care te afli? Cum să opreşti fantomele celorlalte momente ale prezentului să nu intervină? Pe scurt, cum să trăieşti?

Plutesc în derivă.

În ultima vreme mi se întâmplă frecvent. Am auzit de asta. Ceilalţi alba mi-au vorbit despre fenomen. Ajungi la mijlocul vieţii şi gândurile o iau razna. Amintirile se adună în exces. Durerile de cap se intensifică. Cea de astăzi nu e aşa de rea, dar mă sâcâie.

Încerc să mă concentrez. Încerc să mă agăţ de celălalt prezent, cel de acum câteva secunde, când încă mă bucuram de interviu. Când mă încânta sentimentul lucrurilor relativ obişnuite. Sau iluzia lor.

Nu există nimic obişnuit.

Cel puţin, nu pentru mine.

Încerc să mă concentrez. Mă uit la Daphne, care dă din cap şi râde, mai încet acum, fără să-mi spună de ce. Când îi văd strălucirea ochilor umezi, bănuiesc că e ceva trist.

— Ei bine, Tom, sunt foarte impresionată de tine şi de informaţiile oferite, recunosc.

Tom.

Tom Hazard.

Numele meu – numele meu originar – a fost Estienne Thomas Ambroise Christophe Hazard. De aici am început. Apoi am avut multe, foarte multe nume şi am fost multe, foarte multe lucruri. Dar, la prima mea sosire în Anglia, am pierdut iute podoabele şi am devenit doar Tom Hazard.

Acum, folosind acelaşi nume din nou, simt că m-am întors. Numele îmi răsună în minte cu ecou. *Tom. Tom. Tom. Tom.*

— Ai bifat tot ce trebuie. Dar, chiar dacă lucrurile n-ar fi stat aşa, tot ai fi primit slujba.

— Serios? De ce?

Sprâncenele ei se arcuiesc.

— Fiindcă nu mai există alt candidat.

Râdem amândoi.

Dar hohotul se stinge mai repede decât o musculiţă efemeră.

Fiindcă ea spune:

— Locuiesc pe strada Chapel. Mă întreb dacă ştii ceva despre ea.

Ştiu, bineînţeles, şi întrebarea mă trezeşte ca o adiere rece de vânt. Capul îmi zvâcneşte şi mai tare de durere. Îmi imaginez un măr care explodează într-un cuptor. N-ar fi trebuit să mă întorc aici. N-ar fi trebuit să-i cer lui Hendrich să-mi aranjeze asta. Mă gândesc la Rose, la ultima dată când am văzut-o şi la ochii ei mari şi plini de disperare.

— Strada Chapel. Nu ştiu. Nu. Mi-e teamă că n-am nicio informaţie despre ea.

— Nu-i nimic.

Soarbe o gură de cafea.

Mă uit la afişul cu Shakespeare. Parcă mă priveşte fix, ca un prieten vechi. Sub imagine zăresc un citat.

Ştim ce suntem, dar nu ştim ce am putea fi.

— Am un sentiment bun în privinţa ta, Tom. Şi oamenii trebuie să se încreadă în sentimente, nu?

— Presupun că da, îi răspund, deşi nu am crezut niciodată în sentimente.

Ea zâmbeşte.

Mă ridic şi mă îndrept spre uşă.

— Ne vedem în septembrie.

— Zici tu? Septembrie… O să te trezeşti că-ţi ciocăneşte la uşă ca mâine. Timpul zboară. Un alt aspect al bătrâneţii. Timpul prinde viteză.

— Aş vrea eu, şoptesc.

Dar ea nu aude, deoarece adaugă:

— Şi copiii.

— Poftim?

— Copiii reprezintă un alt lucru care face viaţa să pară

că aleargă tot mai iute. Am trei. Cel mai mare are 21 de ani. A absolvit anul trecut. Ca ieri, fiică-mea se juca veselă cu Lego. Astăzi primeşte cheile de la noul ei apartament. Douăzeci şi doi de ani s-au scurs cât ai clipi. Tu ai copii?

Am strâns cu putere clanţa. Şi acesta e un moment. Şi înlăuntrul lui, alte o mie, dureroase, prind viaţă.

— Nu, răspund, fiindcă e mai uşor decât să spun adevărul. Nu am.

Preţ de o clipă pare stânjenită. Se pregăteşte să comenteze, cred, dar se răzgândeşte şi spune:

— Pe curând, domnule Hazard!

Merg pe coridorul care miroase a dezinfectant, unde doi adolescenţi se sprijină de perete, cu ochii în celulare, absorbiţi ca o pereche de preoţi bătrâni adânciţi în cărţile de rugăciune. Mă răsucesc pe călcâie şi o văd pe Daphne privind spre monitorul calculatorului.

— Da. Pe curând.

După ce ies din biroul lui Daphne Bello şi apoi din şcoală, mă aflu în secolul XXI, dar şi în secolul al XVII-lea.

Cât parcurg cei aproape doi kilometri până pe strada Chapel – o porţiune cu case de pariuri, trotuare, staţii de autobuz, stâlpi de iluminat din beton şi graffiti neinspirate – mă simt în transă. Străzile par prea late. Iar când ajung la destinaţie, descopăr ce ştiu deja: casele care fuseseră pe vremuri acolo au dispărut, fiind înlocuite de cele construite la sfârşitul secolului al XIX-lea, înalte, din cărămidă roşie şi sobre ca perioada în care au apărut.

La colţ, unde ştiam că se află o mică biserică părăsită şi un paznic, s-a făcut un KFC. Plasticul roşu pulsează ca o rană. Trec pe lângă el cu ochii închişi, încercând să simt unde a fost casa originară, şi mă opresc după vreo douăzeci de paşi. Deschid ochii şi dau de-o casă-oglindă fără nicio legătură concretă cu locuinţa în care am păşit cu câteva secole în urmă. Uşa fără însemne e de un albastru modern acum. Fereastra dezvăluie o sufragerie mobilată şi un televizor. Cineva e cufundat într-un joc video. Un extraterestru explodează pe ecran.

Tâmplele îmi bubuie de durere şi mă simt slăbit. Trebuie să fac un pas în spate, de parcă trecutul ar fi ceva care ar putea subţia aerul sau ar putea afecta legea gravitaţiei. Mă sprijin uşor de o maşină, dar îi declanşez alarma.

Sunetul e puternic, e un urlet de durere ce vine tocmai din 1623. Mă îndepărtez cu paşi mari, lăsând în urmă casa, apoi strada, dorindu-mi să las şi trecutul.

Londra, 1623

Am fost îndrăgostit o singură dată. Deci presupun că, într-un fel, sunt un romantic. Ideea de a avea o singură iubire adevărată, fiindcă nimeni nu se va mai compara cu persoana respectivă după ce ea dispare… E o idee frumoasă, dar realitatea se dovedeşte îngrozitoare. Să te confrunţi cu singurătatea din toţi anii *de mai târziu.* Să trăieşti mai departe, când sensul existenţei tale s-a dus.

O vreme, sensul existenţei mele a fost Rose.

Dar, după ce ea a dispărut, multe amintiri plăcute au pierit din cauza ultimei. Un sfârşit care a însemnat şi un început terifiant. Ziua finală petrecută alături de ea. Ziua aceea în care m-am dus pe strada Chapel s-o văd m-a definit pe parcursul secolelor.

Aşadar…

Stăteam în faţa uşii ei.

Ciocănisem deja. Am aşteptat o vreme şi am ciocănit din nou.

Paznicul pe lângă care trecusem la colţul străzii venea spre mine.

— E o casă marcată, amice.

— Da, ştiu.

— Nu trebuie să intri acolo… Nu e sigur.

Am întins mâna.

— Stai acolo! Şi eu sunt blestemat. Nu te apropia!

Era o minciună, desigur, dar foarte eficientă. Paznicul s-a îndepărtat foarte grăbit.

— Rose, am spus eu prin uşă, sunt eu, Tom. Tocmai am văzut-o pe Grace. Lângă râu. Mi-a zis că eşti aici…

A durat ceva până când vocea ei a răzbătut dinăuntru.

— Tom?

Trecuseră ani de când nu-i mai auzisem glasul.

— Rose, deschide! Trebuie să te văd.

— Nu pot, Tom. Sunt bolnavă.

— Ştiu. Dar eu nu voi lua boala. Am stat pe lângă mulţi suferinzi în ultimele luni şi abia dacă am răcit. Haide,

Rose, deschide uşa!

Şi aşa a făcut.

Şi iat-o acolo. O femeie. Eram de-o seamă, dar ea arăta de vreo cincizeci de ani, în vreme ce eu păream un adolescent.

Avea pielea cenuşie. Bubele îi însemnaseră faţa ca nişte contururi de hartă. Abia se ţinea pe picioare. M-am simţit vinovat că o obligasem să se ridice din pat, dar părea încântată să mă vadă. Mi-a vorbit aproape coerent când am aşezat-o la loc în pat.

— Arăţi atât de tânăr… încă eşti un bărbat tânăr… Aproape un băiat.

— Am un rid mic aici, pe frunte. Uite!

— Îmi pare rău, a spus ea. Îmi pare rău că ţi-am zis să pleci.

— Ai procedat corect. Existenţa mea era un pericol pentru tine.

Ar trebui să spun, în caz că e necesar: nu ştiu sigur dacă vorbele pe care le transcriu coincid cu cele rostite în realitate. Probabil că nu. Dar aşa îmi amintesc eu lucrurile şi nu putem decât să fim credincioşi mai degrabă amintirilor realităţii decât realităţii în sine, care este ceva apropiat, dar niciodată acelaşi lucru.

Dar sunt absolut sigur, cuvânt cu cuvânt, că ea a spus:

— Întunericul înconjoară tot ce există. E cel mai înfiorător extaz.

Iar eu am simţit oroarea ororilor. Presupun că e preţul pe care îl plătim pentru iubire: absorbi durerea celuilalt până o faci una cu tine.

Şi tot aşa, când era lucidă, când delira.

Boala o strângea tot mai tare în ghearele ei, cu fiecare minut care trecea. Era opusul meu acum. Dacă viaţa mea se întindea până departe în viitor, spre un punct care mai că atingea infinitul, pentru Rose, viitorul se apropia în galop.

Casa se cufundase în beznă. Toate obloanele erau trase. Dar când s-a aşezat pe pat, în cămaşa ei de noapte umedă, i-am zărit chipul strălucind ca marmura palidă şi petele

roşii şi cenuşii care-i brăzdau faţa. Avea gâtul umflat, cu ganglioni cât un ou. A fost îngrozitor, aproape ca o vigoare a simţurilor, s-o văd transformată în asemenea hal.

— E în regulă, Rose. O să fie bine.

Ochii i s-au mărit şi i s-au umplut de spaimă, ca şi cum ceva din interiorul craniului ar fi dat să ţâşnească afară.

— Uşurel, uşurel, uşurel… O să fie bine.

Ce chestie ridicolă am spus! Nimic n-avea să fie bine.

A gemut puţin. Trupul i s-a chircit de durere.

— Trebuie să pleci.

Gâtul i se uscase.

M-am aplecat peste ea şi am sărutat-o pe sprânceană.

— Ai grijă! a zis ea.

— Nu păţesc nimic.

Ca să fiu sincer, nu ştiam dacă ăsta e adevărul. Aşa credeam, dar nu ştiam sigur, fiindcă trăisem numai 42 de ani pe pământ (şi cu o înfăţişare vag schimbată faţă de cea de la 16 ani, de când mă cunoştea Rose). Dar nu îmi păsa. Viaţa îşi pierduse sensul în anii petrecuţi departe de ea.

Deşi n-o mai văzusem pe Rose din 1603, dragostea pentru ea era mai departe prezentă, la fel de puternică, iar acum mă făcea să sufăr. Mă durea mai tare decât orice rană fizică.

— Am fost fericiţi, Tom, nu?

Pe chip îi apăruse umbra unui surâs chinuit. Mi-am amintit atunci cum treceam pe lângă Hambarul cu Ovăz cărând găleţi cu apă grele, într-o dimineaţă pierdută de marţi, adânciţi în pălăvrăgeala noastră veselă. Mi-am amintit bucuria zâmbetului şi a trupului ei când se zvârcolea de plăcere, şi nu de durere, dar şi de eforturile noastre de a nu face zgomot ca să n-o trezim pe sora ei. Mi-am amintit plimbările lungi dinspre Bankside, gonind câinii vagabonzi şi lunecând prin noroi, mulţumit să ştiu că la capătul drumului ea avea să fie acasă. Nimic altceva nu mai conta.

Toate acele momente, conversaţiile, *totul* nu vorbea decât despre cel mai elementar adevăr.

— Am fost… Te iubesc, Rose. Te iubesc atât de mult.

Voiam s-o iau în braţe, s-o hrănesc cu plăcintă cu carne de iepure şi cu cireşe şi s-o fac bine din nou. Vedeam cât o chinuiesc durerile. Îşi dorea să moară cât mai repede, dar nu ştiam ce însemna asta. Nu pricepeam cum va mai exista lumea.

Şi mai voiam ceva. Un răspuns pe care speram să mi-l dea.

— Iubito, unde e Marion? am întrebat.

M-a privit fix mult timp. M-am pregătit atunci pentru cele mai proaste veşti.

— A fugit…

— Poftim?

— Era ca tine.

Mi-a luat o vreme să înţeleg ce vrea să-mi spună.

— Adică n-a îmbătrânit deloc?

A vorbit încet, printre oftaturi, accese de tuse şi scâncete. I-am spus că nu e nevoie să-mi povestească nimic, dar ea a simţit că trebuie.

— Da. Oamenii au început să bage de seamă când anii au trecut şi ea nu s-a schimbat. I-am spus că ne vom muta din nou şi asta a supărat-o foarte rău. Manning a venit la noi…

— Manning?

— În noaptea aia a fugit, Tom. M-am luat după ea, dar dispăruse. Nu s-a mai întors niciodată. Nu ştiu unde s-a dus sau dacă e în siguranţă. Neapărat să încerci s-o găseşti. Trebuie să ai grijă de ea… Te implor, fii puternic acum, Tom! Găseşte-o! O să fie bine. Mă duc lângă fraţii mei…

Niciodată nu mă simţisem mai nevolnic, şi totuşi eram gata să-i ofer orice-şi dorea, chiar şi iluzia puterii mele şi a fericirii mele viitoare.

— Voi fi puternic, draga mea.

Răsuflarea se stingea încetişor.

— Aşa va fi.

— Rose!

Voiam să-i rostesc numele şi voiam să mă audă. Voiam ca ea să rămână o realitate vie.

Suntem supuşii timpului, iar timpul doreşte să plece…
M-a rugat să-i cânt.
— Tot ce ai în inimă.
— Inima mea e tristă.
— Atunci, cântă-mi despre tristeţe!
M-am pregătit să-mi iau lăuta, dar ea a vrut să-mi audă glasul, însă cu vocea mea fără acompaniament nu mă mândream, nici măcar în faţa lui Rose. În orice caz, i-am cântat.

Zâmbetele ei, primăveri care-mi sporesc bucuriile,
Încruntările ei, iernile suferinţelor mele…

Mi-a dăruit un surâs blând, dar chinuit şi am simţit că lumea toată alunecă în neant. Mi-am dorit să alunec şi eu odată cu ea, să mă duc unde pleacă ea. Nu mai ştiam să fiu eu însumi, ciudat şi neobişnuit, fără prezenţa ei. Încercasem, desigur. Existasem ani mulţi fără ea, dar atâta tot. O existenţă. O carte fără cuvinte.
— O s-o caut pe Marion.
A închis ochii, de parcă ar fi auzit ultimul lucru pe care voia să-l audă.
Acum, era cenuşie precum cerul de ianuarie.
— Te iubesc, Rose.
I-am cercetat gura şi spaţiul subţire dintre buzele palide, pline de băşici, aşteptând cea mai vagă arcuire, cel mai mic răspuns, dar ea nu s-a mai clintit. Împietrirea ei m-a îngrozit. Numai firele de praf se mişcau.
Am pledat în faţa lui Dumnezeu, l-am rugat, l-am implorat, m-am târguit, dar Dumnezeu n-a avut chef de negocieri. Dumnezeu a fost încăpăţânat, surd şi indiferent. Iar ea a murit şi eu am trăit. S-a căscat o prăpastie întunecată şi fără fund, în care am căzut şi am continuat să cad secole la rând.

Londra, în prezent

Încă mă simt slăbit. Îmi zvâcneşte capul. Merg pe jos. Cred că mă va ajuta să mai alung amintirile din strada Chapel. Mă îndrept spre antidot: Hackney. Aleea Well. Acum numită strada Well. Locul unde eu şi Rose am trăit împreună, înainte ca anii de suferinţă, de separare şi de molimă să-şi spună cuvântul. Căsuţele, grajdurile, hambarele, bălţile şi livezile au dispărut de mult. Ştiu că nu e sănătos să te plimbi pe străzi care nu-ţi mai sunt familiare, căutând amintiri peste care a trecut buldozerul, dar trebuie să văd.

Continui să merg pe jos. Probabil că sunt cele mai aglomerate străzi din Hackney. Autobuzele şi cumpărătorii nu au astâmpăr. Trec pe lângă un magazin cu telefoane, pe lângă un amanet şi un bar cu sendvişuri. Atunci îl văd pe partea cealaltă a drumului. Locul în care am trăit amândoi.

În prezent e o clădire din cărămidă roşie, fără ferestre, cu un semn afară, alb cu albastru. SERVICIILE DE SALVARE A ANIMALELOR DE COMPANIE DIN HACKNEY. E deprimant să-ţi vezi viaţa ştearsă. Genul de depresie care îţi cere să te odihneşti sprijinindu-te de peretele de lângă casa de marcat, obligându-te să-i ceri iertare bătrânului care-şi acoperă PIN-ul, explicându-i că nu vrei să-l jefuieşti, deranjat de privirea lui fixă, care-ţi transmite că nu-i convins.

Urmăresc un bărbat cu un terrier Staffordshire părăsind clădirea. Îmi dau seama ce pot face. Cum pot să mă împac cât de cât cu trecutul meu.

Pot traversa strada ca să intru în clădire.

Toţi câinii latră. Dar cel de aici zace în coşul lui prea mic. E o creatură gri, ciudată, cu ochi ca safirul. Câinele, simt eu, e prea demn pentru societatea asta modernă dominată de prost-gust. Un lup într-o lume nepotrivită. Îl înţeleg perfect.

Are lângă el o jucărie de care nu se atinge. Un os de

cauciuc, de un galben ţipător.

— Ce rasă e? o întreb pe voluntara de la adăpostul pentru animale (ecusonul cu nume spune că o cheamă Lou).

Ea se scarpină la eczema de pe braţ.

— E un akita, zice. Foarte rar. Seamănă cu un husky, nu?

— Da.

Acesta e locul, din câte îmi dau seama. Adăpostul, cu câinele acesta frumos şi trist, e chiar camera noastră. Odaia în care dormeam.

— Câţi ani are? o întreb pe Lou.

— E destul de bătrân. Are unsprezece ani. De aceea ne e foarte greu să-i găsim un cămin.

— Şi de ce e aici?

— A fost ridicat. Trăia pe balconul unui apartament. Ţinut în lanţ. Într-o stare oribilă. Priviţi!

Mi-a arătat o cicatrice roşie-maronie de pe coapsa lui unde nu mai creşte părul.

— Arsură de ţigară.

— Pare atât de deprimat.

— Da.

— Cum îl cheamă?

— N-am ştiut niciodată. Noi îi spunem Abraham.

— De ce?

— Blocul în care l-am găsit se numeşte Turnul Lincoln.

— Aha, am răspuns. Abraham. I se potriveşte.

Abraham se ridică în patru labe. Vine spre mine şi mă fixează cu ochii lui de un albastru-deschis, de parcă ar încerca să-mi vorbească. Nu intenţionasem să iau un câine. Nu făcuse parte din planul pentru astăzi. Şi totuşi, mă aud rostind:

— Da, el e. Aş vrea să-l iau acasă.

— Nu vreţi să-i vedeţi şi pe ceilalţi? mă priveşte Lou surprinsă.

— Nu.

Observ pielea pătată de pe braţul ei, roşiatică şi inflamată, şi îmi revine în gând ziua aceea rece de iarnă,

din sala de aşteptare a doctorului Hutchinson, când stăteam înconjurat de alţi pacienţi aşteptând diagnosticul.

Londra, 1860

Era viscol. După un interval scurt, relativ blând şi deloc impresionant, în zilele dinaintea lunii ianuarie, temperatura scăzuse brusc. A fost cea mai rece iarnă pe care o trăisem la Londra din 1814, anul glumelor cu Napoleon, al scandalului financiar şi al ultimului Târg al Îngheţului, când negustorii îşi vânduseră mărfurile pe Tamisa bocnă.

La fel ca atunci, să fii afară însemna să-ţi amorţească faţa. Aproape că simţeai că-ţi îngheaţă sângele. Abia dacă am văzut ceva vreo trei kilometri, cât am mers până la şoseaua Blackfriars. Pe drum mi-au fost călăuze stâlpii de iluminat, cu braţele lor elegante, din fier forjat negru, ce păreau atât de moderne pe vremuri. Şoseaua Blackfriars era locul spitalului unde lucra atunci doctorul Hutchinson. Institutul Dermatologic pentru Tratarea şi Vindecarea Bolilor de Piele Noninfecţioase din Londra. Un nume atrăgător, după standardele epocii victoriene.

Desigur, nu aveam nicio boală de piele. Nicio iritaţie. Nicio erupţie. Nu era nimic în neregulă cu pielea mea, doar că avea 279 de ani şi totuşi arăta cu vreo trei secole mai tânără. Dar şi corpul meu se simţea tot cu câteva secole mai tânăr. Dacă şi mintea ar fi fost de 30 de ani…

Motivul pentru care îl contactasem pe doctorul Hutchinson era încercarea lui de a descoperi şi de a cerceta o afecţiune similară, deşi complet opusă, cunoscută sub numele de progerie.

Termenul vine din cuvintele greceşti pro, care înseamnă nu numai „înainte”, ci şi „devreme”, şi *geras,* care înseamnă „vârstă înaintată”. Vârstă înaintată prematură. În esenţă, cam asta era. După ce se naşte un copil, chiar din faza de sugar, apar primele simptome ciudate, care devin tot mai înspăimântătoare pe măsură ce copilul creşte.

Simptomele includ elemente specifice îmbătrânirii: pierderea părului, piele ridată, oase fragile, vene

proeminente, încheieturi ţepene, insuficienţă renală şi, adesea, pierderea vederii. Copiii mor la o vârstă fragedă.

Aceşti copii năpăstuiţi de soartă au existat dintotdeauna. Totuşi, boala n-a fost niciodată recunoscută înainte ca doctorul Hutchinson s-o descrie, în legătură cu un băiat de şase ani care chelea şi suferea de subţierea pielii.

Aşadar, mă simţeam rezonabil de optimist în drum spre el. Dacă mă putea ajuta cineva, acel cineva era el. Vedeţi voi, mă cam chinuiam de-o vreme. Îmi petrecusem ultimii două sute de ani scotocind prin Londra şi restul ţării în căutarea lui Marion, din când în când părându-mi-se că zăresc pe cineva care arăta ca ea, însă doar ca să mă fac de râs după aceea. Îmi amintesc mai ales bătaia pe care am primit-o de la un cizmar beat din York, care credea că îi făcusem avansuri soţiei lui pentru că o întrebasem data naşterii. Cântam ori de câte ori mi se oferea ocazia, mă mutam şi îmi schimbam identitatea când cineva intra la bănuieli. Nu strânsesem niciodată avere. Banii pe care îi câştigasem îmi alunecaseră printre degete, pe chirie şi pe bere.

În timpul căutării, mi-am pierdut speranţa de multe ori. O căutare nu numai a unei persoane pierdute, ci şi a unui alt lucru care pierise din viaţa mea – sensul. Mi-a trecut prin gând că fiinţele umane nu trăiesc peste o sută de ani fiindcă nu sunt în stare. Din punct de vedere psihologic, vreau să spun. Într-un fel, te cam epuizai. Nu mai aveai suficient sine să continui. Te plictiseai prea rău de propria minte. De felul în care se repeta viaţa. După o vreme, nu mai rămânea niciun gest sau niciun zâmbet pe care să nu-l fi văzut deja. Fiecare schimbare din ordinea lumii nu făcea decât să reflecte celelalte schimbări din ordinea lumii. Ştirile nu mai erau ştiri. Însuşi cuvântul „noutate” devenea o glumă. Totul era un ciclu. O rotaţie lentă. Iar toleranţa faţă de fiinţele umane, care fac aceleaşi greşeli *întruna,* începe să spulbere. Parcă eşti blocat în acelaşi cântec, cu un refren care ţi-a plăcut odată, dar care acum te face să-ţi smulgi urechile.

Într-adevăr, se întâmplă adesea să-ţi vină să te sinucizi.

M-am gândit uneori să-mi pun în practică dorinţele. La mulţi ani după moartea lui Rose, mă trezeam de nenumărate ori în drogherii, unde-mi dădea vânt ideea de a cumpăra arsenic. Recent, am trecut din nou prin aceeaşi stare. De data asta, pe o margine de pod, visând la nonexistenţă.

Probabil că aş fi mers până la capăt dacă nu ar fi fost promisiunile pe care i le făcuse lui Rose şi mamei.

Nu-mi plăcea deloc afecţiunea mea.

Mă transforma într-un singuratic. Şi, când spun „singuratic”, mă refer la genul acela de singurătate care urlă prin toată fiinţa ta, aşa cum urlă vântul prin deşert. Nu era vorba doar de pierderea oamenilor pe care îi cunoşteam, ci şi de pierderea propriului sine. Pierderea celui care fusesem când mă aflasem alături de ei.

Vedeţi voi, în total, toată viaţa mea iubisem cum se cuvine doar trei persoane: mama, Rose şi Marion. Dintre ele, două erau moarte, iar cea vie reprezenta doar o posibilitate. Şi, neavând dragoste drept ancoră, plutisem în derivă. Plecasem de două ori în voiaj pe mare. Mă înecasem în băutură, condus numai de hotărârea de a o găsi pe Marion şi poate şi pe mine însumi, dacă aveam noroc.

Am trecut prin viscole. Am fost mahmur. Îmi lua o veşnicie până ajungeam mahmur, dar nu precupeţeam niciun efort.

Oraşul părea că există numai pe jumătate din cauza zăpezii. Parcă mergeai prin interiorul unui tablou de Monet înfăţişând Londra, pe care avea să-l picteze curând. Nu mai era nimeni afară, doar vagabonzii zdrenţăroşi care aşteptau mâncare în faţă la Misiunea Creştină. Îmbrăcaţi în haine de mărimi nepotrivite şi cu fesuri turtite, stăteau nemişcaţi, tăcuţi, deznădăjduiţi, îngheţaţi-tun.

Se insinua un risc destul de mare ca drumul meu până aici să fie o pierdere de vreme. Şi totuşi, ce puteam face? Eram disperat să-l văd pe doctorul Hutchinson, căci, dacă exista cineva care să-mi înţeleagă afecţiunea, atunci acel cineva era el.

Habar n-aveam dacă va fi la cabinet, ţinând cont de vreme.

Cum am ajuns, o asistentă, domnişoara Forster, m-a asigurat că doctorul Hutchinson se afla *întotdeauna* acolo.

— N-a ratat nicio zi de lucru în viaţa lui, aş îndrăzni să afirm, a întărit domnişoara Forster, aşa cum probabil făcuse cu mulţi alţii înaintea mea.

Arăta atât de pură şi de albă cu boneta ei imaculată şi cu şorţul părând el însuşi de omăt.

— Aveţi noroc astăzi, mi-a zis ea. Parcă toată lumea de la Londra vrea să stea de vorbă cu domnul Hutchinson despre suferinţa pe care o are.

M-a studiat cu atenţie, încercând să-şi dea seama ce problemă am cu pielea.

Am urmat-o şi am urcat trei etaje. M-a rugat să aştept într-o încăpere bine mobilată, plină de scaune scumpe, cu spătar înalt, tapiţate cu catifea roşie, cu tapet din damasc şi o pendulă de perete impresionantă.

— E cu cineva, mi-a spus ea, şoptind solemn, cum şopteşti în biserică. E posibil să mai aşteptaţi destul, domnule Cribbs.

(Acum eram Edward Cribbs, în cinstea unui fost amic de băutură din Plymouth.)

— Aşteptarea e specialitatea mea, am răspuns.

— Foarte bine, domnule, a rostit ea pe un ton sincer, după care a plecat.

Îmi amintesc cum am stat în camera aceea cu oameni cu feţe numai pete şi bube.

— E oribil afară, nu? m-am adresat unei femei cu o eczemă violet pe toată faţa.

(Un lucru care a rămas constant, pe parcursul a patru secole, a fost dorinţa britanicului de a umple tăcerea cu discuţii despre vreme. Oriunde am locuit, nu am întâlnit nicio excepţie de la regulă.)

— Da, domnule, mi-a răspuns ea, dar fără să dezvolte subiectul.

În cele din urmă, uşa lângă care aşteptam s-a deschis şi a ieşit un pacient. Bărbatul era bine îmbrăcat, ca un

dandy, dar avea faţa plină de umflături aspre, ca un lanţ muntos microscopic.

— La revedere, mi-a spus, zâmbind cât îi permitea pielea, de parcă tocmai fusese martor la o minune (sau cel puţin la promisiunea unei minuni).

În camera de aşteptare nu se simţea decât moţăiala aceea liniştită, iar ceasul întrerupea mai departe liniştea cu ticăitul lui, până mi-a venit rândul.

Am intrat în cabinet şi mai întâi m-a frapat chiar doctorul Hutchinson. Jonathan Hutchinson era un bărbat impresionant la înfăţişare. Şi în epoca supremă a gentlemanilor impresionanţi la înfăţişare, el se dovedea formidabil. Era înalt, dichisit şi avea o barbă lungă. Barba, în special, merita admirată. Nici ca a unui filosof grec, nici ca a unui naufragiat uitat de lume, barba lui trăda o îngrijire minuţioasă şi bine planificată. Se îngusta şi se subţia pe măsură ce cobora, până când nu mai rămânea decât o linie albă şi subţire, o codiţă ce dispărea imperceptibil în neant. Posibil ca trăirea intensă a acelei dimineţi să mă fi făcut să văd în barba lui o metaforă a existenţei muritoare.

— Vă mulţumesc că aţi fost de acord să mă primiţi, am spus, regretându-mi imediat vorbele.

Mă făceau să par disperat.

Doctorul Hutchinson şi-a verificat ceasul de buzunar. A mai făcut asta de câteva ori în timpul consultaţiei. Probabil că nu îl preocupa timpul în sine. Părea mai degrabă un obicei. Unul obişnuit, de fapt. Aşa cum oamenii de azi îşi verifică regulat telefoanele smart.

M-a privit fix. A luat o scrisoare de pe birou. Erau foile scrise de mine. Mi-a citit unele paragrafe.

Dragă domnule doctor Hutchinson... a început el cu un glas grav, sec, ca vinul de Porto, *sunt un mare admirator al muncii dumneavoastră şi s-a întâmplat ca în urma articolului pe care l-aţi scris despre boala recent descoperită, cea care face trupurile să îmbătrânească înainte de vreme, să constat că şi eu sufăr de o afecţiune stranie, una asemănătoare, deşi de neimaginat, ca să zic*

aşa... Se pare că dumneavoastră sunteţi singurul om din toată creştinătatea care ar putea să-mi ofere o explicaţie şi să elucideze astfel un mister de-o viaţă...

A împăturit scrisoarea cu grijă şi a aşezat-o pe birou. Apoi m-a studiat cu atenţie.

— Pielea vă străluceşte de sănătate. Este o piele de om sănătos.

— Sunt sănătos. La trup. Mai sănătos decât majoritatea oamenilor.

— Şi-atunci, care e problema?

— Înainte să vorbesc, trebuie să mă asiguraţi că identitatea mea nu va fi dezvăluită. Dacă veţi publica eventualele descoperiri de pe urma mea, numele meu nu va apărea în niciunul dintre jurnale.

— Desigur. Acum chiar mi-aţi stârnit curiozitatea. Spuneţi-mi ce problemă aveţi. Aşa că i-am spus.

— Sunt bătrân, am rostit simplu.

— Dar nu...

— Sunt mai bătrân decât arăt.

A avut nevoie de o secundă, dar după aceea a părut să priceapă. Vocea i s-a schimbat. A devenit mai puţin sigur pe el. Trebuia să întrebe, chiar dacă vedeam că e speriat.

— *Cât* de bătrân?

— Mai bătrân decât e posibil, am răspuns.

— Posibilitatea e tot ce s-a întâmplat vreodată. Scopul ştiinţei este să afle unde sfârşesc limitele posibilităţii. Când vom ajunge în acel moment, şi sigur vom ajunge, magia şi superstiţiile vor dispărea. Nu va mai fi decât *ceea ce* este. Demult, părea imposibil ca globul pe care ne aflăm să nu fie plat. Nu ţine de ştiinţă şi sigur nici de medicină să ne flatăm aşteptările în privinţa naturii. Ba dimpotrivă.

S-a uitat mult la mine. Apoi s-a aplecat şi mi-a şoptit ceva.

— Peşte împuţit.

— Nu cred că înţeleg ce vreţi să spuneţi.

S-a lăsat pe spate şi şi-a ţuguiat buzele. Pe chip i s-a aşternut un fel de jale.

— Nimeni nu vede legătura dintre peştele împuţit şi

lepră, dar ea există. Dacă mănânci prea mult peşte stricat, te îmbolnăveşti de lepră.

— Aha, am zis. Nu ştiam.

(Desigur că acum, din perspectiva secolului XXI, pot afirma cu certitudine că, dacă mănânci peşte stricat, nu te vei îmbolnăvi de lepră, deşi am trăit suficient cât să ştiu că, peste încă două sute de ani, poate se va dovedi că peştele stricat chiar provoacă lepra şi că doctorul Hutchinson avea, de fapt, dreptate. Dacă trăieşti suficient de mult, ajungi să înţelegi că fiecare fapt dovedit e respins mai târziu şi apoi dovedit din nou ca fiind corect. Când eram mic, o persoană obişnuită, din afara comunităţii ştiinţifice, încă mai credea că pământul e plat, fiindcă mergea de colo până colo şi asta vedea. Apoi oamenii au început, în sfârşit, să accepte ideea că pământul e sferic. Dar zilele trecute răsfoiam în magazinul WH Smith un exemplar din revista *New Scientist,* în care se discuta numai despre „principiul holografic”. Are legătură cu teoria şirurilor şi cu mecanica cuantică şi susţine că gravitaţia acţionează ca o hologramă. În orice caz, partea stupefiantă a teoriei sugerează că întregul univers e o informaţie bidimensională pe un orizont cosmologic şi că tot ce credem noi că vedem tridimensional este, în fond, o iluzie ca un film 3D şi că totul ar putea fi doar o simulare. Aşadar, se prea poate ca lumea şi tot să fie, la urma urmei, plat. Dar la fel de bine ar putea să nu fie.)

— Povesteşte-mi, a continuat el, amintindu-mi de întrebarea lăsată în aer.

O întrebare despre care ştiam că trebuie să primească un răspuns.

— Câţi ani ai?

Şi i-am spus.

— M-am născut pe 3 martie, în anul 1581. Am 271 de ani.

M-am aşteptat să râdă, dar n-a râs. S-a holbat la mine vreme îndelungată, în timp ce fulgii de nea se învolburau afară, parcă pentru a-mi oglindi agitaţia gândurilor. Şi-a dus degetele la buza de jos şi a zis:

— Ei bine… asta e. Avem o bază de pornire clară. Acum o să încerc să vă ofer un diagnostic.

Am zâmbit. Era bine. Exact un diagnostic îmi doream.

— Dar, ca să primiţi ajutor cum se cuvine, va trebui să mergeţi la Bethlem.

Mi-am amintit că trecusem pe lângă locul cu pricina. Că auzisem urlete înfundate dinăuntru.

— La Spitalul Bethlem? Adică… Bedlam?

— Întocmai.

— Dar e un loc pentru nebuni.

— Este un azil, da. Vă vor da tot ajutorul de care aveţi nevoie. Acum, vă rog, mă aşteaptă alte consultaţii.

A dat din cap, arătându-mi uşa.

— Dar…

— Vă rog, vă recomand să vizitaţi Spitalul Bethlem. Vă vor ajuta cu… iluziile dumneavoastră.

Cel mai la modă filosof era pe-atunci Arthur Schopenhauer, care încă (aproape) trăia. Citisem mult din el, lucru probabil deloc recomandabil. Să-l citeşti pe Schopenhauer când eşti copleşit de melancolie e ca şi cum ţi-ai scoate hainele când ţi-e frig. Mi-a venit în minte o frază de-a lui.

„Orice om consideră limitele razei de acţiune a propriei lui viziuni limitele lumii.”

Crezusem că, venind la doctorul Hutchinson, voi găsi un om cu o viziune ştiinţifică largă, un om capabil să-mi înţeleagă condiţia. Pierderea acestei convingeri m-a durut. Speranţele mele au murit. Mă aflam dincolo de orice rază de acţiune a viziunii. Devenisem un soi de om invizibil.

În consecinţă, m-a cuprins agitaţia. Am scos o monedă din buzunar.

— Uitaţi-vă! Priviţi acest penny! E elisabetan. Priviţi! Priviţi! Mi l-a dat fiica mea când a trebuit să plec.

— Este o monedă veche. Am un prieten care are o monedă de argint de pe vremea domniei lui Henric al VIII-lea. Cred că i se spune mărunţiş. Şi vă asigur, scumpul meu domn, că prietenul meu nu s-a născut în timpul dinastiei Tudor. Şi că moneda lui e mai rară decât a

dumitale.

— Nu sunt nebun. Vă jur. Sunt în viaţă de mult timp. Am fost acolo când britanicii au descoperit Tahiti. L-am cunoscut pe căpitanul Cook. Am lucrat pentru Lord Chamberlain's Men[1]... Vă rog, domnule, trebuie să-mi spuneţi! A mai venit cineva să vă vadă? O fată... o femeie... care să discute despre aceeaşi afecţiune. O cheamă Marion, dar ar fi putut să vă dea un alt nume. Posibil să-şi fi luat altă identitate. Ca să supravieţuim, suntem adesea nevoiţi să...

Pe chipul doctorului Hutchinson a apărut îngrijorarea.

— Vă rog să plecaţi. Văd că deveniţi tot mai surescitat.

— Sigur că sunt surescitat. Sunteţi singurul om care mă poate ajuta. Trebuie să mă înţeleg. Trebuie să înţeleg de ce sunt aşa.

L-am apucat de încheietura mâinii. Şi-a retras-o imediat, de parcă nebunia mea ar fi fost contagioasă.

— Suntem la o aruncătură de băţ de secţia de poliţie. Dacă nu ieşiţi de bunăvoie, strig după ajutor şi vine poliţia să vă ia de aici.

Mi s-au umplut ochii de lacrimi. Doctorul Hutchinson a devenit o umbră înceţoşată. Ştiam că trebuie să plec. Ştiam că trebuie să renunţ la speranţă, cel puţin o vreme. M-am ridicat în picioare, am dat din cap în semn de salut şi am plecat fără să mai scot nicio vorbă. Mi-am păstrat istoria şi secretul încă 31 de ani.

[1] Trupă de teatru pentru care William Shakespeare a scris cele mai multe dintre piesele lui (n.tr.).

Londra şi St Albans, 1860-1891

După prima întâlnire cu doctorul Hutchinson, am căzut într-o stare ce depăşea durerea, agitaţia, anxietatea şi disperarea mea obişnuită. O stare în care nu mai aveam niciun sentiment. Şi, când n-am mai simţit nimic, am devenit aproape nostalgic după suferinţă. Când suferi, măcar ştii că încă trăieşti. Am încercat să mă lupt, silindu-mă să accept viaţa şi zgomotul. M-am dus singur în noile săli de spectacole, unde am stat pe rândul din faţă, în mijlocul gălăgiei şi al hohotelor de râs. M-am amuzat şi eu, am cântat alături de public, încercând să simt o fărâmă din bucuria care umplea sala. Dar eram imun.

Într-o zi caniculară de august, în 1880, am plecat de la Whitechapel spre St Albans. Londra devenise prea greu de suportat. Prea multe amintiri. Prea multe fantome. Era timpul să fiu altcineva din nou. Felul în care îmi înţeleg eu viaţa seamănă cu o păpuşă rusească, cu versiuni diferite în interiorul altor versiuni, fiecare cuprinzând-o pe cealaltă, în timp ce viaţa anterioară nu poate fi văzută din afară, dar continuă să existe înăuntru.

Ani la rând am crezut că e important să construiesc noi carapace peste cele vechi. Să continui să mă mişc, să mă schimb, să mă transform în ochii societăţii.

St Albans nu se afla departe de Londra, dar distanţa mă satisfăcea. Era un loc nou pentru mine. Cât putea fi de nou oricare loc din Anglia. Am găsit de lucru ca potcovar. Pentru oameni, începutul anilor 1880 înseamnă o epocă industrială, cu fum şi fabrici, dar, la fel ca toate epocile, era un carusel alcătuit din mai multe perioade. Trecutul trimite ecouri chiar şi când modernitatea duduie cu paşi repezi. Trăiam încă în vremea cailor şi a căruţelor, iar fierarii prosperau la lei ca întotdeauna.

Dar lucrurile s-au înrăutăţit în St Albans. Mă rătăceam de tot uneori şi rămâneam holbându-mă la focul portocaliu al forjelor, fără să ştiu ce se întâmplă cu mine sau în jurul meu. Uneori, meşterul meu, Jeremiah Cartwright, îmi

dădea câte un cot sau mă lovea cu palma în spate, spunându-mi „să revin cu picioarele pe pământ”.

O dată, când eram singur, am acţionat în disperare de cauză, ca să-mi regăsesc puterea de a simţi ceva. Mi-am suflecat mâneca, am luat o bucată de fier înroşit, îndoit de flăcări sub forma unei potcoave, şi mi-am lipit-o sus, pe braţul stâng. Am ţinut-o acolo, iar pielea-mi sfârâia şi se cocea sub apăsarea ei. Am strâns din dinţi şi am închis ochii, ca să nu dau drumul urletului.

Încă am cicatricea aia ca o jumătate de zâmbet şi mă simt ciudat de bine când mă uit la ea. Deşi e un alt lucru cu care trebuie să fiu atent acum. Un alt lucru pe care trebuie să îl ascund. Un semn distinctiv care-mi periclitează anonimatul.

Cred că a funcţionat. Am simţit durere. M-a străbătut din cap până în picioare, urlând cu o intensitate nebănuită. Probabil că existam, mi-am dat seama, fiindcă durerea resimţită presupune o prezenţă vie – *un eu.* Ştiind asta, m-am mai liniştit. Aveam dovada propriei existenţe.

Dar tot căutam o dovadă că nu sunt nebun.

Apoi, într-o zi, mi-a trecut ceva prin cap. Poate că deja aveam dovada. Eu însumi reprezentam proba, iar timpul, dovada.

Am hotărât să iau această dovadă şi să îl vizitez din nou pe doctorul Hutchinson.

Londra, 1891

Doctorul Hutchinson n-a ştiut că sunt eu. N-ar fi putut recunoaşte numele din lista cu programări, fiindcă data trecută fusesem Edward Cribbs, iar acum mă întorsesem, pentru prima dată din timpul tinereţii, cu numele meu real. Ei bine, cu prenumele real. Eram Tom. Nu Huguenot Hazard sau plictisitorul Smith, ci mult mai simbolicul Winters.

Era o zi caldă, 4 iunie, şi venisem în oraş cu o căruţă trasă de cai care îi aparţinea meşterului meu ciufut Jeremiah.

Institutul Dermatologic pentru Tratarea şi Vindecarea Bolilor de Piele Non-infecţioase se numea acum Clinica de Dermatologie din Londra. Altfel, nu se schimbase mai deloc. Mobilă fină, trei etaje. Până şi cabinetul doctorului Hutchinson era aşa cum mi-l aminteam, deşi uşor mai aglomerat. Biroul gemea sub teancuri de dosare şi cărţi deschise, iar scaunul lui din piele avea o gaură. Esenţial, venisem în acelaşi loc, dar arăta ca lovit de un vârtej.

Doctorul Hutchinson, ca majoritatea oamenilor, îmbătrânise mai repede decât mediul înconjurător. Barba bogată de pe vremuri i se rărise şi albise. Sclerotica i se îngălbenise, iar mâinile i se răsuciseră din cauza artritei. Pielea de pe ele se pătase. Vocea gravă şi impunătoare ajunsese gâjâită. Trăgea cu greu aerul în piept. Pe scurt, un om obişnuit, asupra căruia timpul îşi făcea treaba.

— Aşadar, domnule Winters, se pare că nu am nicio fişă pentru dumneavoastră.

Nu-şi ridicase privirea de când intrasem în cameră. Se uita fix la haosul de hârtii de pe birou.

— Când am stabilit întâlnirea, nu am oferit nicio informaţie.

Abia atunci s-a uitat la mine. La început, a observat hainele murdare şi mâinile înnegrite şi poate s-a întrebat în sinea lui ce-o căuta unul ca mine, îmbrăcat în gioarse, la el în cabinet.

— Am aranjat deja plata jos, am spus, dregându-mi glasul. Mă întreb dacă mă recunoaşteţi.

M-a privit atent. Ochii ni s-au întâlnit.

— Ultima oară am venit la dumneavoastră sub numele de Edward Cribbs. Vă amintiţi numele? Vă amintiţi? M-aţi sfătuit să mă duc la spitalul de nebuni.

Gâfâitul lui a devenit tot mai pronunţat. S-a ridicat în picioare şi s-a apropiat de mine. Abia dacă ne despărţeau 25 de centimetri. S-a frecat la ochii îmbătrâniţi.

O şoaptă.

— Nu.

— Vă amintiţi, nu? Aşa e. Se vede. Acum 31 de ani.

I s-a tăiat respiraţia, de parcă momentul înţelegerii era un deal pe care fusese nevoit să-l urce.

— Nu. Nu, nu, nu. E imposibil. E o iluzie. Poate sunteţi Maskelyne sau Cooke.

(Maskelyne şi Cooke aveau un număr de iluzionism celebru şi tocmai dăduseră câteva spectacole la Londra.)

— Vă asigur, domnule, că eu sunt.

— Cred că mi-am pierdut minţile.

M-a deprimat să văd că-i era mai uşor să-şi pună la îndoială sănătatea mintală decât să creadă în realitatea mea.

— Nu, domnule, vă asigur că nu. Afecţiunea de care v-am spus, problema mea, capacitatea de a respinge atacul anilor, afecţiunea care pare o binecuvântare, dar care e şi un blestem, totul e cât se poate de real. Eu sunt real. Viaţa mea e reală. Toate astea sunt reale.

— Nu sunteţi o fantomă?

— Nu.

— Nicio plăsmuire a minţii mele?

— Nu.

S-a întins să-mi atingă faţa.

— Când v-aţi născut?

— Pe 3 martie 1581.

— 1581! a repetat el nu ca pe o întrebare, ci ca pe ceva atât de incredibil, încât trebuia să rostească cu glas tare ca să îl accepte. 1581! 1581. Aveaţi 85 de ani când a izbucnit

Marele Incendiu din Londra…

— I-am simţit fierbinţeala. Scânteile lui mi-au atins pielea.

S-a uitat la mine cu o căutătură diferită, de parcă ar fi fost un paleontolog, iar eu, un ou de dinozaur din care stă să sară puiul.

— Măi, măi, măi. Asta schimbă tot. *Tot.* Spuneţi-mi, sunteţi singurul? Mai cunoaşteţi pe cineva ca dumneavoastră? Cu această… afecţiune?

— Da! am zis. Am întâlnit odată un om, în a doua călătorie a căpitanului Cook. Un bărbat din insulele Pacificului. Îl chema Omai. Mi-a devenit, lucru foarte rar pentru mine, prieten. Şi, de asemenea, fiica mea… Marion. N-am mai văzut-o de când era copil. Mama ei mi-a spus că mi-a moştenit problema medicală. Că a încetat să mai îmbătrânească pe la unsprezece ani.

— E foarte greu de acceptat aşa ceva, a zâmbit doctorul Hutchinson.

Am zâmbit la rândul meu şi mi-am simţit sufletul cum se umple de bucurie că, în sfârşit, mă înţelege cineva.

Bucuria a stăruit înăuntrul meu până când, peste treisprezece zile, cadavrul doctorului Hutchinson a fost găsit plutind pe Tamisa.

Londra, în prezent

Încă mă doare capul.

Uneori durerea parcă dispare, iar alteori capul mi se transformă într-o durere generalizată, care de obicei coincide cu rememorarea. E mai puţin o durere de cap şi mai mult o durere a amintirilor. O durere a vieţii.

Orice-aş face, nu mă lasă în pace niciodată. Am încercat tot. Am luat ibuprofen, am băut litri de apă, am făcut băi aromatice cu lavandă, am stat întins pe întuneric, mi-am frecat tâmplele în cercuri lente, am respirat adânc şi încet, am ascultat muzică de lăută şi sunetele valurilor mării, am meditat, am urmat un curs video de yoga pentru eliminarea stresului şi am repetat de o sută de ori mantra *Sunt în siguranţă, e OK să uit* până când m-a înspăimântat propria voce, am urmărit emisiuni TV pentru golirea creierului, n-am mai băut cafea, am redus luminozitatea laptopului, dar durerea de cap tot persistă, stăruitoare ca o umbră.

Singurul lucru pe care nu l-am încercat cum trebuie este somnul. Adorm greu şi asta s-a agravat pe parcursul deceniilor.

Noaptea trecută n-am reuşit să adorm, aşa că m-am uitat la un documentar despre broaşte-ţestoase. Nu sunt specia cu cea mai mare durată de viaţă, dar se numără printre cele longevive, iar unele „trăiesc peste 180 de ani”. Am adăugat ghilimelele, fiindcă estimări efemere ca asta întotdeauna se dovedesc a fi subestimări în cele din urmă. Gândiţi-vă cât de rău ne-am înşelat în privinţa rechinilor. Sau, ei bine, a oamenilor. Pun pariu că există cel puţin o broască-ţestoasă care se apropie de aniversarea cu numărul 500.

În orice caz, mă deprima că oamenii nu sunt broaşte-ţestoase. Ele există pe pământ de 220 de milioane de ani. Încă din triasic. Şi nu s-au schimbat prea mult. Însă oamenii au apărut de mai puţin timp.

Nu trebuie să fii un geniu ca să urmăreşti ştirile şi să

tragi o concluzie: probabil că nu mai avem mult de trăit. Cealaltă subspecie umană – precum omul de Neanderthal, denisovanii din Asia, aşa-numiţii „hobbiţi” ai Indoneziei – s-a dovedit un eşec pe termen lung şi probabil aşa se va întâmpla şi cu noi.

E în regulă pentru musculiţele efemere. E în regulă dacă ştii că mai ai de trăit doar 30 sau 40 de ani. Îţi permiţi să gândeşti la scară mică. Ţi-e simplu să-ţi imaginezi că eşti un lucru fix, într-un popor fix, cu un steag fix şi o perspectivă fixă. Îţi poţi închipui că aceste lucruri *înseamnă ceva.*

Cu cât trăieşti mai mult, cu atât îţi dai seama că nimic nu e fix. Oricine va deveni un refugiat dacă trăieşte suficient de mult. Oricine îşi va da seama că naţionalitatea sa nu înseamnă nimic pe termen lung. Viziunea oricui asupra lumii va întâmpina provocări şi va fi dezaprobată la un moment dat. Oricine va pricepe că *să fii uman* este ceea ce defineşte o fiinţă umană.

Broaştele-ţestoase nu au popoare. Sau steaguri. Sau arme nucleare strategice. Nu au terorism, referendumuri sau războaie comerciale cu China. Nu au liste cu melodii pe Spotify pentru exerciţiile fizice. Nu au cărţi despre mărirea şi decăderea imperiului broaştelor-ţestoase. Nu au cumpărături pe internet şi nici case de marcat unde îţi scanezi singur produsele.

Alte animale nu au *progres,* se zice. Dar mintea omenească în sine nu progresează. Rămânem aceiaşi cimpanzei ridicaţi în slăvi, doar că dotaţi cu nişte arme mai mari. Avem cunoştinţele necesare să ne dăm seama că suntem doar o masă de cuante şi particule, la fel ca orice altceva, dar noi tot încercăm să ne distanţăm de universul în care trăim, să ne dăm un sens superior unui copac, unui bolovan, unei pisici sau unei broaşte-ţestoase.

Şi iată-mă aici, cu ţeasta plină de temeri şi dureri umane, cu pieptul apăsat de anxietate, gândindu-mă la cât se mai întinde viitorul în faţa mea.

Acum, dacă apuc să dorm trei ore, sunt norocos. Pe vremuri luam sirop pentru liniştire – un fel de amestec

pentru tuse recomandat de Hendrich –, dar el conţinea morfină şi producerea lui a fost oprită când au interzis narcoticele, acum 100 de ani. În prezent, trebuie să mă mulţumesc cu Beecham's Night Nurse[2], un fel de apă de ploaie.

Ar fi trebuit să mă duc la doctor, desigur, dar nu m-am dus. E o regulă a Societăţii Albatros. Fără doctori. Pentru nimic în lume. Mi-a fost destul de simplu, copleşit de vinovăţie, să respect regula după tot ce s-a întâmplat cu doctorul Hutchinson. M-am întrebat dacă nu e vreo tumoare, deşi n-am auzit niciodată ca un alba să aibă aşa ceva. Iar, dacă avea, evident că se mărea cu încetinitorul. Însă o tumoare mi-ar da cel puţin o medie de viaţă normală de aici înainte. Dar nu, simptomele nu seamănă.

În fine, durerea de cap e aici chiar cu o zi înainte să încep noul serviciu. Beau apă şi mănânc cereale, apoi îl iau pe Abraham la plimbare. Şi-a petrecut noaptea ronţăind braţul canapelei, dar nu vreau să-l judec. Şi-aşa are el suficiente probleme.

Presupun că aveam nevoie de un câine cu probleme ca să mă gândesc mai puţin la ale mele. Câinii akita au fost făcuţi pentru munţii japonezi, am ştiut că îmi e un fel de tovarăş, cineva născut pentru împrejurimi nobile, dar care trebuie să se mulţumească cu funinginea, poluarea şi străzile de beton din estul Londrei. Nici nu-i de mirare că a urinat pe covor şi a mâncat canapeaua. Nu asta e viaţa pe care o ceruse.

Aşa că ne plimbăm, eu şi Abraham, înfruntând cu hotărâre fumul oraşului.

— Aici era o fântână pe vremuri, îi spun când trecem pe lângă o casă de pariuri. Iar aici, chiar aici, bărbaţii obişnuiau să joace popice după ce mergeau la biserică duminica.

Ne depăşeşte un adolescent cu pantaloni suflecaţi şi un tricou „The Hundreds”, mult prea larg pentru el, care pare ecou îndepărtat şi de mult uitat al unui băiat din Londra secolului al XVII-lea, îmbrăcat în nişte nădragi până la

[2] Sirop pentru răceală (n.tr.).

genunchi şi cămaşă. Adolescentul ridică privirea din telefon şi se uită la mine întrebător şi dezaprobator. Pentru el, nu sunt decât un alt singuratic ratat şi ţicnit din Londra, care vorbeşte singur. Poate e unul din elevii cărora le voi preda de luni încolo.

Traversăm drumul. Trecem pe lângă un stâlp de electricitate pe care e lipită o reclamă. CLUBUL „LUMINA LUMÂNĂRII". *Retrăieşte exuberanţii ani 1920 la renumitul bar londonez cu cocktailuri având ca tematică prohibiţia.* Durerea de cap se intensifică, închid ochii şi o amintire se înfiripă ca un acces de tuse. *Cântam Sweet Georgia Brown*[3] la pianul de la barul Ciro din Paris, mâna unei străine odihnindu-se uşor pe umărul meu.

Acum am ajuns în parc. N-am mai cântat la pian de mulţi ani, îmi dau seama. M-am împăcat relativ cu ideea. M-am convins de amar de vreme că pianul e ca un drog, seducător şi puternic, care îţi poate suci minţile, îţi poate trezi emoţiile moarte şi te poate îneca în eurile demult pierdute. Este o cădere nervoasă care te pândeşte. Mă întreb dacă voi mai cânta la pian vreodată. Îi desfac zgarda lui Abraham, dar el rămâne lângă mine şi ridică privirea confuz, parcă nedumerit de ideea de libertate.

Îl înţeleg perfect.

Mă uit în jurul parcului şi văd un bărbat cu un bichon frise, care ridică discret rahatul cu o pungă de plastic. O veveriţă ţâşneşte în zigzaguri aberante, căţărându-se pe un trunchi de fag. Soarele iese din nori. Abraham aleargă cu însufleţire.

Exact atunci o observ.

La mică distanţă de mine, o femeie citeşte pe o bancă. O recunosc, ceea ce rar mi se întâmplă. Nu prea mai sunt atent la înfăţişarea oamenilor. Chipurile se contopesc cu alte chipuri. Dar ştiu imediat că e femeia pe care am văzut-o pe fereastră din biroul lui Daphne. Profesoara de franceză. Ca şi atunci, pare sigură pe ea, întreagă. Îţi trebuie multe lucruri ca să fii unic într-o specie numeroasă. Are stil. Nu mă refer la ce poartă (un blazer din catifea,

[3] Hit al lui Louis Armstrong (n.tr.).

blugi, ochelari), deşi are o înfăţişarea plăcută, ci la relaxarea cu care pune cartea pe bancă, în spatele ei, şi la felul în care admiră parcul. La felul în care obrajii i se umflă şi i se dezumflă puţin şi la felul în care înclină uşor capul pe spate, invitând soarele să o mângâie. Îmi feresc privirea. Sunt un bărbat într-un parc, holbându-se la o femeie. Aş putea fi oricine. Nu mai suntem în 1832.

Dar chiar atunci, când îmi întorc privirea, ea mă strigă.

— Aveţi un câine adorabil.

Are accent francez. Noua franceză. Da. Clar, este femeia pe care o mai văzusem. Întinde mâna spre Abraham ca să o miroasă. El o linge recunoscător şi chiar dă din coadă.

— Ce onoare pe tine! Te place.

Atunci mă priveşte într-un fel tulburător. Prea mult. Nu sunt suficient de arogant să cred că-i par atât de atrăgător, încât nu-şi poate lua ochii de la mine. În realitate, nu am mai avut parte de o *asemenea* privire de cel puţin 100 de ani. Pe la 1700, când arătam de 20 şi ceva de ani şi îmi purtam suferinţa ca pe o cicatrice, mă trezeam adesea ţinta unor căutături lungi şi galeşe. Dar nu în prezent. Nu. Se uită la mine din cu totul alt motiv. Şi asta mă tulbură. Poate m-a văzut la şcoală. Probabil asta era.

— Abraham! Abraham! Aici, băiete! Aici!

Câinele vine gâfâind, îi pun lesa şi plecăm, simţind în ceafă ochii ei pătrunzători.

Acasă, încep să verific planurile de lecţii pentru clasa a zecea şi primul subiect care apare pe ecranul uşor întunecat este „Procesele vrăjitoarelor din Anglia în timpul dinastiei Tudor”, despre care deja ştiu că face parte din programă.

Îmi dau seama că fac asta dintr-un motiv. De ce vreau să devin profesor de istorie. Trebuie să îmblânzesc trecutul. Asta înseamnă istoria, predarea şi istorisirea ei. O controlezi şi o ordonezi. O transformi într-un animal de companie. Dar istoria pe care ai trăit-o e diferită de istoria pe care o citeşti într-o carte sau o vezi pe un ecran. Şi unele lucruri din trecut nu pot fi îmblânzite.

O durere bruscă îmi săgetează creierul.

Mă ridic de pe scaun şi mă duc la chicinetă să-mi prepar un Bloody Mary. Simplu. Fără ţelină verde. Pun nişte muzică, pentru că, pur şi simplu, muzica ajută uneori. Rezist tentaţiei de a asculta Simfonia a VI-a a lui Ceaikovski. Trec peste Billie Holliday şi lista cu melodii prăfuite de pe Spotify şi mă hotărăsc la *The Boys of Summer* al lui Don Henley, scrisă ieri (de fapt, în 1984). Mi-a plăcut cântecul de când l-am auzit prima dată, în Germania anilor 1980. Nu ştiu de ce. Mă face mereu să mă gândesc la copilărie, chiar dacă a fost compus peste secole. Îmi aminteşte de cântecele franţuzeşti de jale pe care le cânta mama, cele pe care le prefera după ce ne-am mutat în Anglia. Triste, nostalgice. Mă gândesc, sub povara durerii de cap, că suferinţa lui John Gifford, cu atât de mult timp în urmă, trebuie să fi fost de o mie de ori mai rea. Închid ochii şi simt cum amintirile cele mai vechi se revarsă în prezent, cu o putere care parcă rarefiază aerul.

Suffolk, Anglia, 1599

Iată ce îmi amintesc. Mama stătea lângă patul meu, cântând în franceză, acompaniată de lăuta ei din lemn de cireş. Îşi trecea degetele cu rapiditate peste coarde, de parcă ar fi vrut să scape de ceva.

Muzica era adesea evadarea ei. N-am văzut-o niciodată pe mama mai calmă decât atunci când cânta cu blândeţe o *air de cour*[4]*,* dar în seara aceea părea tulburată.

Era o cântăreaţă splendidă şi întotdeauna închidea ochii când cânta, ca şi cum cântecele ar fi fost vise sau amintiri, dar astăzi avea ochii deschişi. Mă privea fix, iar o cută îi brăzda mijlocul frunţii. Cuta aceea apărea mereu când se gândea la tata sau la necazurile din Franţa. S-a oprit din cântat. A pus jos lăuta. Un cadou de la ducele de Rochefort, de pe vremea când eram doar un bebeluş.

— Nu te schimbi.

— *Maman,* te rog. Iarăşi?

— Nu ai niciun fir de păr pe faţă. Ai 18 ani. Dar arăţi la fel ca acum cinci ani.

— *Maman,* nu pot face nimic în privinţa asta.

— Parcă pentru tine timpul s-a oprit, Estienne.

Încă îmi spunea Estienne acasă, deşi în public mă striga Thomas.

Am încercat să-mi ascund îngrijorarea şi să o îmbărbătez.

— Timpul nu s-a oprit. Soarele încă răsare şi apune. Vara încă urmează după primăvară. Muncesc cât oricine altcineva de vârsta mea.

Mama m-a mângâiat pe păr. Nu vedea decât copilul care păream să fiu încă.

— Nu vreau să se întâmple şi alte lucruri rele.

Mi-a venit în minte una dintre cele mai vechi amintiri. Mama, urlând de durere şi îngropându-şi faţa în tapiseria atârnată în holul casei noastre mari din Franţa, în ziua în

---

[4] „Arie de curte”– în fr. în orig. (n.tr.).

care am aflat că tata murise din cauza unei salve de tun pe un câmp de luptă de lângă Reims.

— O să fiu bine.

— Da. Ştiu că se fac bani frumoşi din împletitul de stuf, dar poate ar trebui să nu mai lucrezi pentru domnul Carter. Toată lumea te vede sus, pe acoperişul de la Gifford, împletind stuf. Şi lumea vorbeşte. Toată lumea acum. E doar un sat.

Ironia era că, în primii 13 ani de viaţă, am îmbătrânit repede. Nu nefiresc de repede, dar mai repede decât se obişnuia. De aceea mă recrutase domnul Carter. Eram mic, aşa că mă putea plăti puţin, dar eram înalt, lat în umeri şi cu braţe foarte solide pentru un băiat de 13 ani. Din păcate, o dezvoltare atât de rapidă, urmată de încetinirea creşterii, încât aproape că nu mă schimbam deloc, devenise bătătoare la ochi.

— Ar fi trebuit să mergem la Canterbury, am spus. Sau la Londra.

— Ştii cum mă simt în oraşe.

S-a oprit, a cugetat din nou şi şi-a netezit şorţul. M-am uitat la ea. Părea atât de nedrept ca mama, care trăise mare parte din viaţa ei într-unul dintre cele mai frumoase castele din Franţa, să fie silită să stea într-o căsuţă cu două camere dintr-un sat plin de minţi bănuitoare, dintr-un colţ îndepărtat al Angliei.

— Poate ar trebui…

Afară s-a auzit un zgomot. Un vaiet îngrozitor.

Mi-am tras iute pantalonii, m-am încălţat şi m-am dus la uşă.

— Nu, fiule, rămâi în casă!

— Cineva e rănit, i-am zis. Mai bine mă duc să văd.

Am alergat afară. Ziua se îngâna cu noaptea imediat după apus, când cerul e de un albastru fragil ca al cintezoiului. Încă mai stăruia destulă lumină ca să văd oamenii făcând acelaşi lucru ca mine. Repezindu-se afară din cocioabele lor, îndreptându-se spre uliţă, încercând să înţeleagă ce era cu toată tevatura aceea.

Am continuat să alerg. Şi am văzut.

L-am văzut.
John Gifford.
Era departe de mine, dar nu mi-a fost greu să-l recunosc. Mare cât un munte. Mergea cu braţele atârnându-i pe lângă corp, într-un fel ciudat, de parcă ar fi fost nişte lucruri moarte ataşate de el. A vomitat violent de două ori, lăsând băltoace dezgustătoare pe uliţă, apoi a dat să-şi vadă de drum împleticindu-se.
Soţia lui, Alice, şi cei trei copii se ţineau după el, ca nişte pui de lebădă speriaţi, văicărindu-se amarnic.
Până când a căzut în iarbă, întregul Edwardstone părea să se fi strâns acolo. Atunci am zărit sângele. Îi ieşea pe urechi şi, după un acces de tuse, i-a ţâşnit pe gură şi pe nas şi de undeva de deasupra unei urechi. A încercat disperat să oprească şuvoiul de sânge.
— Vai de mine, John! Doamne Iisuse, salvează-l! Dumnezeule… John…
Câţiva oameni din mulţime se rugau. Alţii îşi trăgeau copiii la spate ca să-i ferească de o asemenea privelişte, lipindu-le feţişoarele de hainele lor. Cei mai mulţi totuşi priveau cu o fascinaţie morbidă.
— E lucrătura lui Lucifer, a spus Walter Earnshaw cu ochii căscaţi de groază, tocilarul de cuţite.
Stătea chiar lângă mine. Duhnind a bere şi a ceea ce numim noi astăzi halitoză.
John Gifford încremenise acum, zăcând cu faţa în sus. Doar braţele i-au mai tremurat o vreme, pentru ca apoi să se potolească şi ele. Şi-a dat sufletul acolo, pe păşune, pe iarba neagră, mustind de sânge.
Alice s-a prăbuşit peste pieptul lui, suferinţa provocându-i convulsii. Sătenii stăteau şi ei acolo, într-o tăcere paralizantă.
Mi s-a părut deplasat să fiu martor la asemenea dureri intime, aşa că am făcut stânga-mprejur.
Dar când am trecut pe lângă chipurile familiare, am văzut-o pe soţia brutarului, Bess Small, holbându-se la mine cu ochi acuzatori.
— Da, Thomas Hazard, de-acum mai bine te-ai feri!

La momentul respectiv, cuvintele ei m-au nedumerit. Dar nu după multă vreme aveam să aflu că fuseseră un avertisment.

M-am mai întors o dată şi l-am văzut pe John Gifford neclintit ca o movilă, cu mâinile lui uriaşe şi moarte strălucind, apoi mi-am continuat drumul, vegheat de luna care mă privea din cer ca o altă faţă înspăimântată.

Londra, în prezent

— Vrăjitoarele, rostesc eu cu ton de profesor.

Un ton care nu se prea aude în realitate.

Aceasta este viaţa pe care am ales-o în detrimentul celorlalte. Viaţa unui om care stă în faţa unei camere pline de copii de 12 ani, care îl ignoră.

— De ce credeţi că oamenii de acum 400 de ani voiau să creadă în vrăjitoare?

Mă uit prin clasă. Feţe care zâmbesc ironic, feţe stânjenite, feţe cu ochii în telefoane sau toate trei la un loc. E 9:35 dimineaţa. Ora abia a început de cinci minute. Va merge foarte prost. Lecţia, ziua, serviciul. Toate vor merge prost.

Poate că profesoratul nu e un nou început pentru mine. Poate că e cea mai nouă dintr-un şir lung de dezamăgiri.

Până la momentul Sri Lanka, petrecusem opt ani în Islanda, la 16 kilometri de satul de pescari Kopasker. Îmi dorisem Islanda, fiindcă înainte petrecusem câţiva ani în Toronto. Toronto, deşi e cel mai mare şi cel mai fericit oraş de pe planetă, mă făcuse nefericit, pentru că doar locuiam într-un apartament acolo fără să văd pe nimeni niciodată. Odată, m-am dus să-i admir pe Blue Jay jucând baseball, dar mulţimea din jur, cu care ştiam că nu voi putea avea nicio legătură, m-a determinat să vreau să merg în Islanda. Viaţa singuratică din Islanda m-a făcut să tânjesc după o viaţă obişnuită.

Dar o viaţă obişnuită nu e o garanţie a fericirii. Şi, desigur, să fiu profesor era doar *o prefăcătorie.* Poate toată lumea se prefăcea că e *ceva.* Poate orice profesor şi elev de la şcoala asta se prefăceau că sunt *ceva.* Poate Shakespeare avea dreptate. Poate că lumea-ntreagă nu *era* decât o scenă. Poate că, fără a juca un anumit rol, totul s-ar nărui. Cheia fericirii nu e să fii tu însuţi, deoarece, în definitiv, ce vrea să însemne asta? Oricare dintre noi are mai multe euri. Nu. Cheia fericirii e să găseşti minciuna care ţi se potriveşte cel mai bine.

Şi, chiar atunci, cum stăteam eu şi mă holbam la puştii de 12 ani care zâmbeau afectaţi, mi s-a năzărit că trăiesc o minciună greşită.

— De ce credeau oamenii în vrăjitoare? repet.

Daphne merge pe coridorul lung din afara clasei. Îmi zâmbeşte şi mă încurajează cu degetul mare ridicat când trece pe lângă noi cu pas grăbit. Îi răspund tot cu un zâmbet, purtându-mă de parcă m-aş distra teribil şi o fac cu naturaleţea unuia care a mai făcut-o de multe ori, nu ca un câine bătrân care învaţă un truc nou.

— Ce îi determina pe oameni să creadă în vrăjitorie? repet eu întrebarea.

Se pare că o fată din primul rând ridică mâna să răspundă, dar e vorba doar de un căscat.

Aşa că îmi răspund singur la întrebare. Îmi dau silinţa să ignor amintirile pe care mi le trezeşte subiectul. Mă străduiesc să nu-mi sune spart glasul.

— Oamenii credeau în vrăjitoare fiindcă lucrurile erau mai simple aşa. Oamenii nu au nevoie doar de un duşman, ei au nevoie de o explicaţie. În vremuri tulburi, când ignoranţa domneşte pretutindeni, de multe ori e de folos ca oamenii să fie convinşi de existenţa vrăjitoriei… Cine socotiţi voi că avea o asemenea convingere?

— Proştii, zice cineva.

E mai mult o bălmăjeală greu de localizat.

Zâmbesc. Mai sunt 55 de minute din lecţie.

— La prima vedere, da. Dar te contrazic. Tot felul de oameni credeau în vrăjitorie. Regina Elisabeta I a dat o lege împotriva lor. Cel care i-a urmat la tron, regele Iacob I, se considera un intelectual şi chiar *a scris* o carte despre ele. Prima tehnologie care a dus la apariţia ştirilor false nu a fost internetul, ci procesul de tipărire. Cărţile au întărit superstiţia. Aproape toată lumea credea în vrăjitoare. Existau căutători de vrăjitoare care călătoreau prin toată ţara ca să descopere…

O durere bruscă şi pătrunzătoare, o durere de cap intensă, radiind din mijlocul creierului, mă face să şovăiesc, periculos, chiar în mijlocul frazei.

Fata care căsca în prima bancă mă priveşte îngrijorată.
— Vă simţiţi bine, domnule?
— Da, e doar o durere de cap. O să fiu bine.
Apoi altcineva. O altă fată, de undeva din spate:
— Şi cum aflau dacă o persoană era vrăjitoare sau nu? Ce făceau?
Întrebarea se zbate, învârtindu-mi-se în jurul capului meu ca un corb într-o încăpere întunecată.
Ce făceau?
Ce făceau?
Ce făceau?

Suffolk, Anglia, 1599

Urmând tradiţia părinţilor ei, mama a fost o fiinţă umană complicată şi contradictorie. Moralistă, dar iubitoare devotată de plăceri (mâncare, muzică, estetica naturii). Profund religioasă, dar înseninată deopotrivă de interpretarea unui cântec vechi şi de rostirea unei rugăciuni. O iubitoare a naturii, care devenea vizibil agitată ori de câte ori părăsea castelul. Fragilă, dar aspră şi încăpăţânată. N-am ştiut niciodată câte dintre bizareriile ei se născuseră din suferinţă şi câte din firea ei retrasă. „Nu există niciun fir de iarbă, nicio culoare din lumea asta care să nu fie făcute pentru a ne bucura de ele”, mi-a spus ea odată, la scurt timp după sosirea în Anglia. „Aşa zice Monsieur Cauvin.”

Mie nu-mi plăcea Monsieur Cauvin. Sau Calvin, mai corect. Părea sursa tuturor problemelor noastre. Mă rog, fusese. Dar mi-am asumat răspunderea. Şi problemele noastre s-au înrăutăţit chiar rapid. Am ştiut, când au venit şi au bătut la uşă, că nu mai exista niciun loc pentru noi. Niciun loc în lumea asta în care să fim în siguranţă.

Căutătorul de vrăjitoare, „cel care te înfiera”, după cum era cunoscut, se numea William Manning. Un bărbat înalt, solid, cu o faţă pătrăţoasă, de fel din Londra. Avea părul rar, dar umerii laţi şi puternici şi nişte mâini groase, de măcelar. Orbise pe jumătate sau, cel puţin, aşa părea, pieliţa cataractei acoperindu-i ochiul stâng. Nu l-am văzut niciodată sosind în sat, deşi îmi amintesc că m-am trezit când doi cai au trecut în galop pe lângă casa noastră, îndreptându-se spre est.

Celălalt călăreţ era judecătorul de pace. Întotdeauna l-am ştiut drept domnul Noah. Avea haine fine şi îşi închipuia că e un gentleman. Era înalt şi livid. Ca moartea. Cadaveric (un cuvânt pe care aveam să-l învăţ abia peste vreo 200 de ani).

Devenisem subiectul de ştiri al comitatului acum, deşi habar nu aveam de importanţa noastră până să auzim

ciocănitul ferm din uşă.

William Manning m-a apucat de încheietură. Avea o strânsoare puternică. Cu mâna liberă a arătat spre o pată mică şi rozalie de pe pielea mea, dar s-a ferit să o atingă.

— Semnul diavolului! a strigat Manning, cu un zâmbet triumfător. Bagă de seamă, domnule Noah!

Mr. Noah m-a cercetat.

— Îl văd. Cât se poate de sinistru.

Am izbucnit în râs. Mă speriasem.

— Nu, m-am împotrivit. M-a pişcat o muscă.

Încă arătam de 13 ani. Se aşteptau la supunerea unui băiat, nu la insolenţa unui tânăr. Manning mi-a aruncat o căutătură fioroasă. Expresia cea mai potrivită şi atunci, şi acum. Însă atenţia lui s-a îndreptat asupra mamei.

— Dezbracă-te! a spus el cu o voce calmă şi severă.

L-am urât. Atunci, imediat. Nu mai cunoscusem sentimentul de ură înainte. Doar la modul abstract, faţă de bărbaţii care îmi omorâseră tatăl. Dar nu ştiusem niciodată cum arată. Ura are nevoie de un chip.

— Nu, m-am opus.

Mama părea nedumerită. Apoi, când a înţeles ce se petrece, a zis şi ea nu şi i-a insultat în franceză. Manning era un ignorant, care făcea pe învăţatul şi habar nu avea ce limbă vorbeşte ea.

— Însemneaz-o! Vorbeşte ca un diavol. Invocă duhurile rele.

În clipa aceea Manning a cerut să se închidă, fiindcă o mână de săteni, inclusiv Bess Small însăşi, cu faţa ei luminată de bucuria dezaprobării, stând lângă biata Alice Gifford, se strânseseră în pragul casei noastre, încântaţi de drama care se desfăşura ad-hoc. Domnul Noah a închis uşa. Am rămas între Manning şi mama. Bărbatul a scos un pumnal şi mi l-a lipit de gât.

Mama s-a dezbrăcat. A plâns. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Teamă şi vinovăţie. Era numai vina mea. Vina ciudăţeniei mele fizice, vina incapacităţii trupului meu de a îmbătrâni.

— Dacă mai scoţi un cuvânt, vrăjitoarea aia de maică-ta

va muri pe loc, înainte ca tu sau Marbas să apucaţi să clipiţi.

Marbas. Spiritul infernal care putea vindeca toate bolile. Aveam să îi aud numele de foarte multe ori în orele următoare, pe măsură ce coşmarul acelei zile îşi dezvăluia toată urâţenia.

Mama a rămas goală. Lângă masa cu castroane de metal. L-am observat pe Manning cum se înfruptă din frumseţea ei, urând-o totodată pentru poftele lui. Şi-a lipit vârful pumnalului de pielea ei şi a crestat-o, mai întâi pe umăr, apoi pe braţ şi, în final, în zona buricului. Picături mici de sânge.

— Uite cât de negru e sângele, domnule Noah!

Domnul Noah s-a uitat.

Sângele avea culoarea sângelui. Fiindcă era sânge obişnuit de om. Dar domnul Noah a zărit altceva în el sau poate şi-a închipuit, fiind impresionat de aerul autoritar al lui Manning.

— Da. Foarte întunecat.

Oamenii văd numai ce hotărăsc să vadă. Am învăţat această lecţie de 100 de ori, dar atunci mi s-a părut nouă. Mama se strâmba ori de câte ori o atingea vârful metalic, ascuţit, dar lui Manning i se părea că se preface.

— O vezi cât e de vicleană? Bagă de seamă suferinţa prefăcută de pe chipul ei. Se pare că a făcut un fel de târg. Moartea neobişnuită a lui John Gifford e posibil să fie preţul tinereţii veşnice a fiului ei. Un târg cum nu se poate mai diabolic.

— N-avem nimic de-a face cu moartea lui John Gifford. L-am ajutat să pună stuful pe acoperiş. Atâta tot. Mama nici măcar nu-l cunoştea. Ea stă acasă mai tot timpul. Vă rog, opriţi-vă!

N-am mai suportat să mă uit. L-am apucat pe Manning de braţ. M-a pocnit cu mânerul în cap şi cu cealaltă mână m-a înşfăcat de gât, continuând să mă lovească în acelaşi loc, în timp ce mama se văita. Am crezut că mi se sparge craniul. M-am prăbuşit pe podea. Ameţit, tăcut şi dorindu-mi ca trupul să-mi fie puternic, aşa cum se cuvine la un

flăcău de 18 ani.

Atunci, Manning a observat o altă ciupitură de muscă, de data asta pe mama, chiar lângă buric, ca o lună mică şi roşie deasupra unei planete.

— Acelaşi semn ca la băiat.

Mama a început să tremure. Fără haine, amuţise.

— E o muscă! am spus îndurerat, răguşit şi disperat. O simplă ciupitură de muscă.

Mi-am apăsat mâinile de podeaua din piatră ca să mă ridic în picioare. Dar o altă lovitură în ceafă m-a doborât.

M-am cufundat în întuneric.

Uneori, repet asta în vis. Dacă adorm pe canapea, îmi amintesc ziua aceea. Îmi amintesc picăturile de sânge pe pielea mamei. Îmi amintesc oamenii din prag. Şi îmi amintesc de Manning şi de piciorul lui lovind podeaua, înghiontindu-mă ca să mă trezesc la o distanţă de secole.

Vedeţi voi, totul s-a schimbat imediat. Nu spun că anii copilăriei mele fuseseră perfecţi înainte, dar, în prezent, îmi doresc adesea să mă întorc în perioada *dinainte.* Dinainte să o cunosc pe Rose, dinainte să ştiu ce se va întâmpla cu mama, dinainte, dinainte, dinainte…

Să mă agăţ de cine eram chiar la început. Un băieţel cu un nume lung, care răspundea la trecerea timpului şi creştea ca toţi ceilalţi. Dar nu există nicio modalitate de a ajunge la acel dinainte… Tot ce poţi face cu trecutul este să-l porţi cu tine de colo până colo, simţindu-i greutatea cum creşte încet, încet, rugându-te să nu te zdrobească definitiv.

Londra, în prezent

În pauza de prânz, dau o fugă până la supermarketul de pe stradă şi îmi iau un sendviş cu pastramă de vită, câţiva cartofi cu sare şi cu oţet, dar şi o sticluţă cu suc de cireşe.

Casiera e ocupată pentru că s-a făcut coadă, aşa că fac ceva împotriva firii mele. Folosesc casele automate, unde îmi scanez singur produsele.

La fel ca restul zilei, nu merge bine deloc.

Glasul de femeie fără trup mă tot avertizează despre „un articol neidentificat din zona pentru ambalat”, chiar dacă singurele mele articole sunt deja scanate.

„Vă rugăm să cereţi sprijin din partea personalului magazinului”, continuă ea – robotul, viitorul civilizaţiei. „Articol neidentificat în zona pentru ambalat. Vă rugăm să cereţi sprijin din partea personalului magazinului. Articol neidentificat...”

Mă uit în jur.

— Nu vă supăraţi... Alo!

Nu există niciun membru al personalului. Firesc. Totuşi, nişte adolescenţi îmbrăcaţi în nişte variaţiuni pe tema uniformei Oakfield (cămăşi albe, cravate verzi şi galbene) stau la coadă, ţinând în mâini cutii cu răcoritoare şi mâncare şi uitându-se spre mine. Şuşotesc între ei, identificându-mă drept noul profesor. Urmează câteva hohote de râs. Simt o senzaţie familiară: că trăiesc într-o epocă greşită. Rămân holbându-mă la ecran, ascultând vocea robotizată. Mă doare capul îngrozitor şi sufletul meu se întreabă încet dacă Hendrich a avut dreptate. Poate că nu ar fi trebuit să mă întorc la Londra.

Mergând pe coridor spre cancelarie, trec pe lângă o femeie cu ochelari. Cea pe care o văzusem în parc citind. Profesoara de franceză de care îmi povestise Daphne. Cea care mă privise tulburător. Poartă pantaloni roşii din bumbac, pulover pe gât, negru şi pantofi lustruiţi, fără toc. Are părul prins la spate. Un stil încrezător, civilizat.

Zâmbeşte.

— Tu eşti. Din parc.

— Da, spun eu, de parcă tocmai mi-am amintit momentul. Aşadar, tu erai. Sunt noul profesor de istorie.

— Ce amuzant!

— Da.

Zâmbetul ei lasă loc unei încruntături, ca şi cum aş zăpăci-o. Am trăit suficient de mult ca să cunosc privirea asta. Şi să mă tem de ea.

— Bună! rostesc.

— Salut! îmi răspunde cu un uşor accent franţuzesc.

Mă gândesc la pădure. Mama cântă. Închid ochii şi văd o sămânţă de chiparos zburând în spirale spre cerul albastru.

Mă cuprinde o senzaţie familiară de claustrofobie. Sufocare. De parcă lumea nu e niciodată destul de mare ca să te ascunzi în ea.

Şi asta e.

Trebuie să merg în continuare, ca şi cum m-aş îndepărta de ce ar putea crede ea.

După prima zi de predat, stau acasă lângă Abraham, care ţine capul la mine în poală. Doarme, cufundat în vise de câine. Tresare şi se zvârcoleşte uşor, ca o imagine instabilă, prinsă între două momente. Schelălăie puţin. Mă întreb ce amintiri retrăieşte. Pun mâna pe el şi îl mângâi ca să-l liniştesc. Treptat, mişcările haotice se potolesc. Nu mai scoate niciun sunet, cu excepţia respiraţiei.

— Nu-i nimic, şoptesc. Totul e bine, totul e bine, totul e bine…

Închid ochii şi îmi apare forma masivă a lui William Manning, limpede ca lumina zilei, de parcă ar fi în încăpere.

Suffolk, Anglia, 1599

William Manning se uita fix la cerul întunecat, cu o expresie severă pe chip. Avea ceva dramatic, ca şi cum ar fi jucat într-o piesă de teatru. Cam asta era firea epocii – firea lui Marlowe, a lui Jonson şi a lui Shakespeare –, totul se transforma în teatru. Până şi justiţia. Până şi moartea. Mai ales moartea. Ne găseam la aproape 16 kilometri de Edwardstone, dar tot satul se adunase acolo. Ai crede că în secolul al XVI-lea procesele împotriva vrăjitoarelor curgeau pe bandă rulantă. Nici pomeneală. Asemenea distracţii aveau rareori loc şi oamenii veneau de departe ca să urmărească, să ocărască şi să se simtă în siguranţă într-o lume în care diavolul putea fi explicat, găsit şi ucis.

Manning ne-a vorbit atât mie, cât şi mulţimii. Era actor. Putea să se angajeze fără probleme în trupa Lord Chamberlain’s Men.

— Maică-ta o să-ţi pecetluiască soarta. Dacă se îneacă, atunci e nevinovată şi tu vei trăi. Dacă supravieţuieşte scufundării în scaun, fiindcă eşti odraslă de vrăjitoare, vei fi trimis la spânzurătoare cu ea. Înţelegi?

Am stat în picioare lângă mama, pe malul acoperit cu iarbă al râului Lark, cu picioarele şi mâinile prinse în cătuşe, la fel ca ea. Mama – îmbrăcată din nou – tremura din toate încheieturile, în ciuda zilei însorite. Am vrut să discut cu ea, să o liniştesc, dar ştiam că orice comunicare între noi va fi interpretată ca o uneltire sau ca un plan să invocăm forţele malefice.

Abia când au tras-o mai aproape de apă, mai aproape de scaunul chinurilor, cuvintele mi s-au revărsat din gură.

— Îmi pare rău, mamă.

— Nu e vina ta, Estienne. Nu e vina ta. Îmi pare rău. E numai vina mea. N-ar fi trebuit să venim aici niciodată. N-ar fi trebuit să venim aici.

— Te iubesc, mamă.

— Şi eu te iubesc, Estienne, a zis ea, afişându-şi brusc sfidarea, chiar când a început să plângă. Te iubesc mult.

Trebuie să fii puternic. Eşti puternic la fel ca tatăl tău. Vreau să-mi promiţi că vei rămâne în viaţă. Orice s-ar întâmpla. *Trebuie să rămâi în viaţă.* Mă înţelegi? Eşti special. Dumnezeu te-a făcut aşa cu un scop. Trebuie doar să-l găseşti. Promiţi?

— Îţi promit, mamă. Îţi promit, îţi promit, îţi promit…

Am privit cum au legat-o de un scaun de lemn. Şi-a lipit strâns picioarele, ca să nu-i poată depărta genunchii, într-o încercare inutilă de apărare. Aşa că doi bărbaţi au luat-o de câte un picior şi au aranjat-o în poziţia dorită, apăsându-i capul de spătar. Mama s-a zbătut şi a urlat când au fixat cureaua metalică.

Nu m-am uitat când au ridicat-o în aer. Dar când a ajuns în cel mai înalt punct, Manning a strigat spre bărbatul cu păr ciufulit care ţinea frânghia să se oprească.

— Stai, aşteaptă…

Atunci mi-am întors privirea şi am văzut-o pe mama profilându-se pe cerul înalt şi albastru. Capul îi căzuse în piept şi se uita în jos, spre mine. Chiar şi acum, după atâtea secole, încă îmi amintesc ochii ei îngroziţi.

— Începeţi cazna, a poruncit Manning şi s-a dus pe malul râului.

— Nu!

Am închis ochii şi am auzit plescăitul scaunului când a atins apa. Am deschis iar ochii. Am privit-o cum dispare, cum devine o ceaţă tremurândă de verde şi de maroniu, apoi, nimic. Câteva bule de aer au apărut cu repeziciune la suprafaţă. William Manning ţinea mâna ridicată, cu palma deschisă, obligându-l pe bărbatul cu frânghia oribilă să n-o lase pe mama să iasă.

M-am uitat la mâna aceea mare, roşie şi cărnoasă, o mână de brută, rugându-mă ca degetele ei să se strângă. Desigur, indiferent de situaţie, mama ar fi murit. Şi totuşi, chiar când propria-mi viaţă atârna în balanţă, mi-am dorit ca ea să ţâşnească din apă vie şi nevătămată. Voiam să o aud din nou vorbind. Nu-mi puteam imagina lumea fără glasul ei.

Când au săltat scaunul cu leşul ei din care se scurgeau

picături de apă, a mai rămas un răspuns ca un secret în râu. Oare respirase din cauza panicii sau în mod deliberat? Îşi sacrificase viaţa pentru a mea? Nu am ştiut. Şi nu aveam să ştiu niciodată.

Dar murise din cauza mea. Iar eu am trăit datorită ei. Ani la rând am regretat promisiunea pe care i-o făcusem.

PARTEA A DOUA

Un bărbat în America

Londra, în prezent

Şi iată-mă aici.

Sunt în parcare. Mi-am terminat a doua zi la Şcoala Oakfield şi mă pregătesc să descui lacătul de la bicicleta prinsă de un gard de metal de lângă parcarea pentru profesori. Merg cu bicicleta, fiindcă nu am avut niciodată încredere în maşini. Merg pe bicicletă de 100 de ani şi am convingerea că e una dintre cele mai grozave invenţii umane.

Uneori, schimbarea e bine-venită, alteori nu îmbunătăţeşte cu nimic lucrurile. Toaletele moderne cu jet de apă constituie o schimbare benefică. Casele de marcat unde îţi scanezi singur produsele, o schimbare deloc bună. Uneori, lucrurile reprezintă o schimbare atât în bine, cât şi în rău, precum internetul. Sau orga electronică. Sau usturoiul gata tocat. Sau teoria relativităţii.

Viaţa e la fel. Nu e cazul să ne temem de schimbare şi nici să o primim neapărat cu braţele deschise, nu atunci când nu mai ai nimic de pierdut. Schimbarea e doar viaţă. Singura constantă pe care o cunosc.

O zăresc pe Camille îndreptându-se spre maşină. Femeia pe care o văzusem în parc. Şi pe coridor, ieri, când nu ne spuseserăm prea multe. Dar mă simţisem claustrofob, aşa că a trebuit să plec.

Însă acum nu mai am scăpare. Ajunge la maşina ei. Bagă cheia în încuietoare, în timp ce eu mă lupt cu a mea. Privirile ni se întâlnesc.

— Salut!

— Bună!

— Tipul cu istoria.

Tipul cu istoria.

— Da, răspund. Am o problemă cu cheia.

— Te pot duce eu dacă vrei.

— Nu, zic eu, puţin prea repede. Sunt… e…

(Nu contează cât de mult trăieşti. Conversaţia banală rămâne la fel de complexă.)

— Mă bucur să te cunosc. Eu sunt Camille. Camille Guerin. Eu sunt cu franceza. Adică asta predau. E şi naţionalitatea mea, deşi cine se lasă definit de naţionalitate? Poate doar idioţii.

Nu ştiu de ce, dar spun nechibzuit:

— M-am născut în Franţa.

Informaţia nu se potriveşte cu datele din CV-ul meu şi Daphne e doar la câţiva metri de noi. *Ce fac? De ce vreau ca ea să ştie asta?*

Un alt profesor – care nu mi-a fost prezentat încă – iese şi Camille i se adresează:

— Ne vedem mâine.

Persoana îi răspunde la fel.

— Aşadar, continuă ea, vorbeşti franceza?

— *Oui.* Dar franceza mea scârţâie uşor… *un peu veillot*[5]*.*

Îşi înclină capul şi se încruntă. Cunosc privirea asta. Este recunoaştere.

— *C'est drôle. J'ai l'impression de vous reconnaître*[6]*.* Unde v-am mai văzut? Desigur, în parc, dar şi înainte, acum sunt sigură.

— Probabil era vorba de un doppelganger. Am genul acela de trăsături care îi face pe oameni să mă confunde cu altcineva.

Zâmbesc, încă politicos, dar distant. Conversaţia asta nu se poate termina decât cu un necaz. Nu îmi alină nici durerea de cap.

— Nu văd foarte bine. De aceea port ochelari. Dar am făcut un test o dată, continuă ea, acum foarte hotărâtă. Mi-a ieşit că „recunosc oamenii dintr-o mie". E un talent pe care îl am. Probabil are legătură cu felul în care e construit lobul meu temporal. M-am plasat în primii 1%, din punctul de vedere al recunoaşterii vizuale. Am un creier ciudat.

Vreau s-o opresc din vorbit. Vreau să fiu invizibil. Vreau să fiu o persoană obişnuită care nu are nimic de ascuns. Îmi feresc privirea.

— Un lucru extraordinar.

---

[5] „Un pic învechită" – în lb. fr. în orig. (n.tr.).
[6] „Ce ciudat! Am impresia că vă recunosc" – în lb. fr. în orig. (n.tr.).

— Când ai fost ultima oară în Franţa?

— Demult, răspund, având dubii că e suficient de în vârstă ca să-şi amintească de mine din anii 1920.

Mi-am eliberat bicicleta.

— Ne vedem mâine.

— Rezolv eu, râde ea, urcând în micul Nissan. Te rezolv eu.

— Dacă zici tu!

Apoi, când ea închide portiera, adaug printre dinţi:

— Rahat!

Mă claxonează când trece pe lângă mine, făcându-mi iute cu mâna. Îi răspund cu acelaşi gest şi pornesc la drum. Mă gândesc ce simplu ar fi să nu mai apar mâine la şcoală. Să discut cu Hendrich şi să dispar din nou. Dar o parte din mine, o mică, dar periculoasă parte moare de nerăbdare să afle de unde mă cunoaşte. Sau, poate, o mică parte care pur şi simplu vrea să fie rezolvată.

Mai târziu, acasă, mă sună Hendrich.

— Cum e Londra? mă întreabă.

Stau la micul meu birou cumpărat de la IKEA, holbându-mă la micul penny elisabetan pe care îl port cu mine de secole. De obicei, îl ţin în portofel, închis într-o punguţă din polietilenă, dar acum l-am scos şi l-am pus pe birou. Îi studiez blazonul şters şi îmi amintesc cum îl strângea Marion în pumn.

— E bine.

— Şi slujba? Te-ai adaptat?

Ceva din tonul lui mă irită. Îmi vorbeşte de sus. Felul în care a rostit „te-ai adaptat”. Vag amuzat.

— Ascultă, Hendrich, nu te supăra, dar mă doare capul. Ştiu că e abia ora brunch-ului la tine, dar aici se face târziu şi trebuie să mă trezesc devreme ca să pregătesc lecţiile de mâine. Aş vrea să mă bag în pat dacă nu…

— Tot te mai doare capul?

— Uneori.

— Sunt nelipsite la un moment dat. Toţi suferim din cauza lor pe la mijlocul vieţii. E durerea memoriei. Să ai

mare grijă. Viaţa modernă nu ajută. Stai cât mai puţin în faţa ecranului. Ochii noştri nu au fost făcuţi pentru lumina artificială. Ochii nimănui nu au fost făcuţi pentru asta. E din cauza lungimilor de undă scurte, albastre. Interferează cu ritmul circadian.

— Exact. Da. Corect. Ritmul nostru circadian. În fine, mai bine închid.

După nicio secundă, el adaugă:

— Cam ingrată, aş zice.

— Ce anume?

— Atitudinea ta recentă.

Aşez moneda la loc în punguţă şi o închid.

— Ce atitudine? N-am nicio atitudine.

— M-am gândit destul de mult în ultima vreme.

— La ce?

— La începuturi.

— Ce începuturi?

— La începuturile noastre. Când am auzit despre doctor. Când i-am trimis telegrama lui Agnes. Când a venit să te ia. Când te-am întâlnit prima dată. 1891. Ceaikovski. Harlem. Hotdogi. Şampanie. Jazz. Toate astea. Am făcut din fiecare zi aniversarea ta. Şi *încă* fac asta. Sau aş putea, dacă nu ai fi atât de obsedat să trăieşti cea mai măruntă viaţă posibilă. Dacă ai putea trece peste obsesia ta de a o găsi pe Marion.

— E fiica mea.

— Şi te înţeleg perfect. Dar uită-te la ce ai! Uită-te la vieţile pe care ţi le-am dăruit!

Sunt în bucătărie acum. Am pus telefonul pe speaker şi îmi iau un pahar cu apă. Beau cu înghiţituri mari, lacome, gândindu-mă la mama, sub ape, dându-şi ultima suflare. Apoi, fiindcă Hendrich continuă să trăncănească, mă duc şi dau drumul la laptop.

— Practic, am fost zâna ta bună, nu? Tu erai Cenuşăreasa care potcovea caii sau ce naiba făceai atunci, şi uită-te la tine acum. Ai putea avea trăsura, condurii de cleştar, orice ţi-ai dori.

Mă conectez la pagina mea de Facebook. Da, mi-am

creat un profil. Atragi mai multă atenţie nedorită dacă *nu* ai o pagină de Facebook, iar Hendrich a fost de acord cu ideea (până şi el, sau chirurgul plastician pe care îl juca acum, are un cont).

Evident, informaţiile din profil sunt ficţiune pură. Nici măcar nu am opţiunea să pun 1581 ca anul naşterii.

— Mă asculţi?

— Da, Hendrich, ascult. Ascult. Tu eşti zâna mea bună.

— Îmi fac griji pentru tine. Chiar îmi fac griji, Tom. Mă tot gândesc că, de când ai venit aici, în ochii tăi se citea ceva. Ceva care m-a îngrijorat. Un fel de dor chinuitor.

Râd obosit.

— Dor chinuitor?

Atunci observ ceva.

Am o cerere de prietenie pe Facebook. Ea e. Camille Guerin. Îi accept cererea. Apoi Hendrich continuă să trăncănească, iar eu mă trezesc că-i verific postările.

Scrie într-un amestec de franceză, engleză şi emoji. Dă citate din Maya Angelou, Françoise Sagan, Michelle Obama, JFK şi Michel Foucault. Are un prieten în Franţa care strânge bani pentru maladia Alzheimer şi dă linkul la pagina lui de donaţii. Camille a scris şi câteva mici poeme. Citesc unul numit *Zgârie-nori* şi un altul, *Pădure.* Îmi plac. Apoi, cu creierul golit, trec prin fotografiile ei. Vreau să aflu mai multe despre ea şi despre motivele pentru care m-ar putea cunoaşte. Poate a fost o alba. Poate am întâlnit-o cu *mult* timp în urmă. Dar nu. După o cercetare rapidă a fotografiilor, văd că în 2008, când şi-a făcut cont de Facebook, arăta, ei bine, cu zece ani mai tânără. Părea să aibă puţin peste 20 de ani atunci. Era cu un bărbat. Erik Vincent. Un bărbat enervant de arătos. Într-o fotografie, înoată într-un râu. În alta, poartă un maiou de alergat cu un număr pe el. Este etichetat în fotografii. În aproape toate fotografiile de profil până în 2011, apoi nu mai apare nimic până în 2014. Mă întreb ce s-a întâmplat cu Erik. Mă întorc la poezia „Pădure" şi îmi dau seama că i-a dedicat-o lui. Pagina lui nu mai există.

Simt că nu sunt singurul mister de rezolvat.

— Nu poţi arunca ancora, Tom. Ţii minte prima regulă, Tom, nu-i aşa? Ţii minte ce ţi-am zis în Dakota? Ţii minte prima regulă?

Într-o fotografie din 2015, Camille priveşte direct spre cameră cu ochi trişti. E la o masă de cafenea pe trotuar, undeva în Paris, cu un pahar de vin roşu în faţă. E prima ei fotografie cu ochelari. Poartă un cardigan roşu-aprins, în care s-a înfăşurat strâns. O seară mai rece decât şi-a imaginat. Pe chip are un zâmbet forţat.

— Prima regulă, rostesc obosit, este să nu te îndrăgosteşti.

— Aşa e, Tom. Să nu faci asta! Ar fi o prostie imensă.

— Nu vreau să fiu nepoliticos, dar de ce m-ai sunat? M-ar ajuta să ştiu, ca să intru în rol.

— În rolul unei musculiţe efemere?

— Da.

Oftează. Îşi drege uşor glasul.

— Am cunoscut pe vremuri un echilibrist pe sârmă. O musculiţă efemeră. Îl chema Cedru. Ca pe copac. Ciudat nume! Ciudat om! Lucra la parcul de distracţii din Coney Island. Se descurca de minune la mersul pe sârmă. Ştii cum îţi dai seama că un echilibrist pe sârmă e bun?

— Cum?

— E încă în viaţă.

Râde de propria glumă înainte de a continua.

— În fine… Mi-a dezvăluit secretul mersului pe sârmă. Mi-a zis că oamenii greşesc când spun că secretul e să te relaxezi şi să uiţi de prăpastia de sub tine. Secretul e exact opusul. Secretul este *să nu te relaxezi niciodată.* Secretul este *să nu crezi niciodată că eşti bun.* Să nu uiţi niciodată *abisul* de sub tine. Înţelegi ce zic? Nu poţi fi o musculiţă efemeră, Tom. Nu ai voie să te relaxezi. Căderea e prea periculoasă.

Iau telefonul în baie şi urinez în linişte, direcţionând jetul spre pereţii closetului, evitând apa.

— Căderea. Corect. Dar tot nu înţeleg de ce mă suni, Hendrich.

Mă uit în oglindă şi observ ceva. Ceva minunat şi

incredibil, chiar deasupra urechii stângi. Un fir de păr alb! E cel de-al doilea. Primul a ieşit în 1979. Până în 2100 vor fi atâtea, că nu vor mai ieşi în evidenţă. Sunt încântat peste măsură ori de câte ori bag de seamă asemenea schimbări (care au loc foarte rar). O să trag apa mai târziu, aşa că ies din baie simţindu-mă fericit şi muritor.

— Te sun când vreau eu. Iar tu răspunzi. Altminteri, încep să mă îngrijorez. Ştii că nu vrei să mă agit, fiindcă atunci va trebui să fac ceva. Aşa că nu uita care ţi-e locul! Aminteşte-ţi cât de mult te-a ajutat societatea. OK, ne-ar fi plăcut să-ţi găsim fiica. Dar nu uita restul! Nu uita că înainte de 1891 erai pierdut. Nu aveai nicio libertate. Nu aveai nicio alegere. Nu erai decât un bărbat copleşit de suferinţă, care habar nu avea cine e. Eu ţi-am dat o hartă. Te-am ajutat să te regăseşti.

Încă nu m-am regăsit, am vrut să zic. *Nici măcar nu sunt pe-aproape să mă regăsesc.*

— Aminteşte-ţi anul 1891, Tom! Fixează-ţi-l în cap.

Când discuţia se încheie, urmez instrucţiunilor. Fac clic pe fotografia lui Camille şi mă gândesc la anul 1891, mă gândesc la momentul în care viaţa mea a luat o nouă turnură şi s-a schimbat definitiv. Şi încerc să înţeleg. Încerc să pricep dacă am picat într-o capcană sau dacă m-am eliberat. Ori dacă nu cumva şi una, şi alta.

Zgârie-nori

Îmi
Place
Felul în care
Apleci
Poemele
Pe-o parte
Ele
Arată ca
Oraşele
În miniatură
De departe
Şi dispărute
De mult.
Zgârie-nori
Făcuţi Din
Cuvinte.

Pădure

Vreau
Să încetineşti
Vreau ca tot
Să încetinească;
Vreau să fac o pădure
A unui moment
Şi să trăiesc în acea pădure
Pentru totdeauna
Înainte să pleci.

St Albans, Anglia, 1891

Jeremiah Cartwright studiase cerul şi declarase, cu o sinistră seriozitate gravă, că va ploua mai târziu şi că trebuie să se ducă după fier cât încă e uscat. Urma să se întoarcă peste o oră. Eram singur, lângă vatră, privind metalul cum strălucea, mai întâi roşu, apoi portocaliu. Da, la fel ca în viaţă, fierul trebuie bătut cât e cald, însă nu vorbim de orice fel de căldură. Trebuia să aştepţi până când portocaliul începea să strălucească, până când devenea un fel de portocaliu crud, cu nuanţe de roz şi de galben. Aceasta era *căldura de forjare.* Căldura schimbării. Galbenul se făcea iute alb şi, dacă apuca să facă, totul se termina. Aşadar, trebuia să fii atent şi să înhaţi momentul înainte de a fi prea târziu.

Abia când am luat metalul şi l-am pus pe nicovală să îl bat mi-am dat seama că în fierărie intrase cineva.

O femeie. O femeie cu aspect ciudat.

Încă mi-o amintesc foarte limpede cum arăta când am dat cu ochii de ea. Avea în jur de 40 de ani.

Purta o fustă lungă şi o bluză, ambele negre, iar pălăria cu boruri largi îi umbrea faţa. Îmbrăcăminte mult prea groasă pentru ziua aceea de sfârşit de iunie, ca să nu mai pomenesc de temperatura de iad din fierărie. Mi-a luat o secundă, din cauza umbrei de pe faţă, să-mi dau seama că un petic din mătase neagră precum cerneala îi acoperea ochiul stâng.

— Bună ziua. Vă pot ajuta cu ceva?

— Vei afla că lucrurile stau exact invers.

— Ce vreţi să spuneţi?

Femeia a clătinat din cap. S-a strâmbat puţin din cauza fierbinţelii.

— Fără întrebări. Deocamdată. Curiozitatea îţi va fi satisfăcută, te asigur. Trebuie să vii cu mine.

— Poftim?

— Nu mai poţi sta aici.

— Poftim?

— Am zis: fără întrebări.

Nici n-am apucat să clipesc şi m-am trezit cu un pistol mic cu pat de lemn lipit de piept.

— Pe toţii dracii… Ce faceţi?

— Te-ai dat de gol în faţa comunităţii ştiinţifice. Există un institut… Nu am timp să-ţi explic acum. Dar, dacă stai aici, vei fi ucis.

Căldura forjei îţi putea da uneori stări delirante şi vise de febră. Pentru o clipă, am crezut că visez cu ochii deschişi.

— Doctorul Hutchinson a murit, a spus ea.

Mi-a vorbit calm, dar cu o forţă imensă, de parcă nu ar fi afirmat doar un fapt, ci şi un lucru inevitabil.

— Doctorul Hutchinson?

— Asasinat.

A lăsat cuvântul să plutească în aer, însoţit doar de sunetul violent al focului.

— Asasinat? De cine?

Mi-a întins o bucată de ziar decupată din *The Times.*

Cadavrul unui doctor găsit în Tamisa.

Am atins uşor hârtia.

— Ai făcut o greşeală. Nu ar fi trebuit să te duci la o consultaţie despre problema ta medicală. Scrisese un articol despre tine. Despre boală. Îi dăduse şi un nume. Anageria. Articolul urma probabil să fie publicat. Şi asta nu ne convine. Deloc. Mi-e teamă că societatea n-a avut încotro. A trebuit să moară.

— L-aţi ucis?

Fruntea îi strălucea acum din cauza căldurii.

— Da, l-am ucis, ca să salvăm vieţi. Acum, vino cu mine. O trăsură ne aşteaptă afară. E pregătită să ne ducă la Plymouth.

— Plymouth?

— Nu-ţi face griji, nu vom depăna amintiri.

— Nu înţeleg. Cine *sunteţi?*

— Mă cheamă Agnes.

Şi-a deschis săculeţul de mână şi a scos un plic. Mi l-a întins. Am lăsat ciocanul jos şi l-am luat. Nu avea niciun

nume, nicio adresă. Era din hârtie albastră şi foarte gros.

— Ce e asta?

— Biletul tău. Şi actele de identitate.

Am rămas şocat.

— Poftim?

— Ai trăit suficient. Ai un instinct de supravieţuire bun. Dar trebuie să pleci acum. Trebuie să vii cu mine. Trăsura ne aşteaptă. Din Plymouth pornim spre America. Vei afla toate răspunsurile pe care le cauţi dintotdeauna.

Şi a ieşit fără să mai adauge niciun cuvânt.

Oceanul Atlantic, 1891

Navele se schimbaseră.

Mai văzusem marea şi înainte, dar să fiu pe mare nu mai trezea acelaşi sentiment.

Progresul umanităţii părea să se măsoare în distanţa pe care o puneam între noi şi natură. Ne aflam în mijlocul Atlanticului, pe un vas cu aburi, *Ertruria,* dar mă simţeam de parcă stăteam într-un restaurant din Mayfair.

Aveam bilete la clasa întâi. Clasa întâi în vremurile acelea însemna chiar clasa întâi şi aparenţele trebuiau păstrate.

Femeia, Agnes, îmi dăduse o valiză plină cu haine noi şi purtam un costum elegant din trei piese, din bumbac, cu o cravată lată din mătase. Eram ras proaspăt. Mă bărbierise cu un brici şi în timpul ăsta îmi trecuse prin cap că urma să-mi taie gâtul.

De la fereastra restaurantului zăream punţile inferioare, unde mulţimile de oameni de la clasa a doua şi echipajul se plimbau de colo până colo în veşminte mai sărăcăcioase. Haine cum purtasem şi eu până săptămâna trecută. Pasagerii se sprijineau de balustradă şi admirau orizontul. Insula Ellis şi visul american îi aşteptau.

Dintre toţi cei pe care i-am cunoscut în viaţa mea, aş spune că Agnes era cel mai greu de descris. Un amestec extrem de rar de caracter dintr-o bucată, obiceiuri amorale şi maniere reţinute. Ah, şi avea un talent aparte la crime.

Se îmbrăca în negru de doliu, în stilul reginei Victoria şi arăta până în vârful unghiilor ca o doamnă din înalta societate. Până şi peticul de pe ochi avea o eleganţă unică. Totuşi, alegerea ei în ceea ce priveşte băuturile – whisky – părea uşor excentrică.

Numele ei – cel prezent – era Gillian Shields. Dar se născuse Agnes Wade.

— Gândeşte-te la mine ca la Agnes. Sunt Agnes Wade. Nu vei mai folosi niciodată acest nume, dar gândeşte-te la el mereu. Agnes Wade.

— Şi tu să te gândeşti la mine ca Tom Hazard.

Se născuse în York, în 1407. Era mai mare decât mine cu mai bine de un secol. Asta a reuşit să mă tulbure şi să mă liniştească în egală măsură. Nu am reuşit să aflu toate identităţile ei pe parcursul anilor, dar mi-a mărturisit că la jumătatea secolului al XVIII-lea fusese Flora Burn, piratul faimos care îşi condusese aventurile dincolo de coasta Americii.

Tocmai comandase pui friccasse, iar eu, lufăr fript.

— Există vreo femeie în viaţa ta?

Am ezitat înainte să răspund, iar ea a simţit brusc nevoia să-şi explice întrebarea.

— Nu-ţi face griji! Nu mă interesezi din punctul ăsta de vedere. Eşti prea serios. Îmi plac femeile serioase, dar prefer, când particip şi eu, ca bărbatul să fie vesel. Te-am întrebat din curiozitate. Trebuie să existe cineva. Nu poţi trăi atât de mult fără să existe cineva, undeva.

— A existat una. Da. Acum mult timp.

— Are şi un nume?.

— Avea. Da. Avea un nume.

Nu intenţionam să-i mai spun şi altceva.

— Şi nimeni de-atunci?

— Nu prea. Nu. Nu. Nimeni.

— Şi de ce, mă rog?

— Aşa, pur şi simplu.

— Ţi-ai oblojit inima rănită?

— Dragostea înseamnă durere. E mai simplu fără ea.

A încuviinţat din cap şi a înghiţit în sec, de parcă vorbele mele ar fi avut gust. S-a uitat spre orizont.

— Da. Da, corect. Dragostea e durere.

— Aşadar, am zis, urma să-mi explici de ce l-ai omorât pe doctorul Hutchinson.

S-a uitat în jur la ceilalţi pasageri care luau cina. Stăteau ţepeni şi drepţi, îmbrăcaţi excesiv de elegant, obicei specific claselor superioare.

— Vrei să fii amabil, te rog, să nu rosteşti acuzaţii de crimă într-un salon pentru cină? Trebuie să înveţi arta discreţiei. Să vorbeşti despre un lucru fără să-l pomeneşti.

Adevărul e o linie dreaptă care cere uneori să fie curbată. Până acum ar fi trebuit să ştii asta. E o minune că mai trăieşti.

— Ştiu, dar…

Agnes a închis ochii.

— Trebuie să te maturizezi, înţelegi? Încă te porţi ca un copil. Poate că arăţi a bărbat acum, dar încă eşti un băiat care face ochii mari. Repejor, acum, trebuie să creşti. Să te civilizezi.

Atitudinea ei indiferentă m-a îngrozit.

— A fost un om bun.

— A fost un om. În definitiv, cam atâta ştiai, nu? A fost un om. Un doctor care căuta gloria în mijlocul mizeriei şi care a ratat şansa deja de a scrie cea mai bună lucrare a lui. Un om care te-a dat la o parte fericit şi te-a trimis la plimbare în trecut. Avea 68 de ani. Era fragil. Un schelet în tweed. În cel mai bun caz, mai avea câţiva ani de trăit. Dacă ar fi rămas în viaţă ca să-şi publice descoperirile, să-şi facă un renume ca persoana care a descoperit anageria, atunci ar fi făcut mai mult rău. Şi moartea oamenilor care nu ar mai fi avut doar câţiva ani de trăit, ci secole. Vieţile sunt pierdute pentru a salva mai multe vieţi. Iată cu ce se luptă societatea.

— Societatea, societatea, societatea… Tot vorbeşti de societate, dar nu mi-ai zis nimic altceva. Nici măcar nu ştiu cum se numeşte.

— Societatea Albatros.

Ne-a sosit mâncarea.

— Mai pot face şi altceva pentru dumneavoastră? ne-a întrebat ospătarul îmbrăcat elegant şi cu părul dat peste cap.

— Da, a zâmbit Agnes. Dispari!

Ospătarul i-a aruncat o privire şocată şi şi-a netezit mustaţa ca să se liniştească.

— Foarte bine.

M-am uitat fix la peştele preparat cu măiestrie şi stomacul mi-a chiorăit înfometat, agitat de ideea că nu mai mâncasem aşa bine de peste un secol.

— Se crede că albatroşii trăiesc mult. Şi noi trăim la fel de mult. Hendrich Pietersen a fondat societatea în 1867 ca o modalitate de a uni şi de a proteja oameni ca noi – „albatroşii” sau „alba” – de ameninţările exterioare.

— Cine e Hendrich Pietersen?

— Un om foarte bătrân şi foarte înţelept. S-a născut în Flandra, dar trăieşte în America încă de la începuturile ei. A făcut bani în timpul febrei lalelelor şi a venit la New York încă de când se numea New Amsterdam. A făcut negoţ cu blănuri. A strâns avere. În cele din urmă, a ajuns putred de bogat. A intrat pe piaţa proprietăţilor. Tot felul de lucruri. El *este* America. Asta e Hendrich. A întemeiat o societate care să ne salveze. Suntem binecuvântaţi, Tom.

— Binecuvântaţi? Blestemaţi, poate! am izbucnit eu în râs.

Agnes a sorbit din vinul roşu.

— Hendrich va dori să ştie că eşti recunoscător pentru darul pe care l-ai primit.

— Mi se pare un lucru greu de făcut.

— Nu ai încotro dacă vrei să supravieţuieşti.

— Nu ştiu dacă mă interesează prea mult să rămân în viaţă, Agnes.

— Nu Agnes, a şoptit ea tăios.

S-a uitat prin încăpere.

— Gillian!

A scos ceva din săculeţul de mână. O mixtură pentru tuse. Sirop de liniştire. A turnat din el în whisky. S-a oferit să procedeze la fel şi pentru mine. Am clătinat din cap.

— Înţelegi cât eşti de egoist? Uită-te la toţi ceilalţi! Uită-te prin salon! Şi mai bine, gândeşte-te la toţi emigranţii de pe puntea inferioară. Gândeşte-te la toate bolile îngrozitoare din cauza cărora mor oamenii. Vărsat, holeră, febră tifoidă, ciumă… Ştiu că eşti suficient de bătrân ca să-ţi aminteşti.

— Îmi amintesc.

— Nimic din toate astea nu ni se va întâmpla. Oamenii ca noi pot muri în două feluri. Fie murim în somn când împlinim 950 de ani, fie murim din cauza unui act de

violenţă care ne distruge inima, creierul sau care provoacă o pierdere de sânge masivă. Asta e. Suntem imuni la cele mai multe suferinţe umane.

M-am gândit la Rose cum tremura din cauza febrei, cum delira chinuită de dureri în ultima zi a vieţii ei. M-am gândit la zilele, săptămânile, anii şi deceniile ulterioare.

— Au existat perioade în viaţa mea când un glonţ tras în cap părea profund preferabil binecuvântării existenţei mele.

Agnes şi-a amestecat încet cocktailul din whisky şi siropul de linişte.

— Ai trăit mult timp. Trebuia să ştii până acum că nu ne punem în pericol numai pe noi când adevărul începe să iasă la suprafaţă.

— Într-adevăr. Doctorul Hutchinson, de pildă.

— Nu mă refer la doctorul Hutchinson.

A reacţionat cu iuţeala unei pisici.

— Vorbeam despre alţi oameni. Despre părinţii tăi. Ce s-a întâmplat cu ei?

N-am răspuns imediat, mestecând peştele încet. Am înghiţit şi mi-am şters colţurile gurii cu un şervet.

— Tata a fost omorât în Franţa din cauza religiei lui.

— Războiul religios? Era protestant? Hughenot?

Am încuviinţat din cap de trei ori.

— Şi mama ta?

Agnes m-a pironit cu privirea. Simţise că m-a prins. Bănuiesc că pe bună dreptate. I-am mărturisit adevărul.

— Vezi? Ignoranţa e duşmanul nostru.

— Nimeni nu mai moare acum din cauza vrăjitoriei.

— Ignoranţa se schimbă cu timpul. Dar ea e mereu acolo şi rămâne la fel de letală. Da, doctorul Hutchinson a murit. Dar, dacă ar fi trăit, dacă lucrarea lui ar fi fost publicată, oamenii ar fi venit după tine. Şi alţii.

— Oamenii? Care oameni?

— Hendrich îţi va explica. Nu-ţi face griji, Tom. Viaţa ta nu e zadarnică. Ai un scop.

Mi-am amintit cum îmi spusese mama că am nevoie de un ţel. Mi-am terminat peştele fraged de parcă aş fi fost pe

punctul de a-l găsi.

New York, 1891

— Uită-te la ea! a zis Agnes, în timp ce stăteam afară pe puntea superioară a *Etruriei. Libertatea care luminează lumea.*

Prima mea întâlnire cu Statuia Libertăţii. Braţul ei drept ridica torţa în aer. Pe atunci era de culoarea cuprului. Strălucea şi arăta grandioasă. Scânteia în soare când ne-am apropiat de port. Părea imensă – impresionantă şi antică ceva de dimensiunile sfincşilor şi ale piramidelor. Mă născusem în vremuri în care lumea redevenise mai mică, mai modestă. Dar am privit conturul New Yorkului şi am simţit că lumea începuse să aibă din nou visuri mari. Îşi dregea glasul. Căpăta mai multă încredere. Am vârât mâna în buzunar şi am ţinut penny-ul lui Marion între degete. Ca întotdeauna, m-a liniştit.

— Am văzut-o de aproape, a spus Agnes. Pare că stă nemişcată, dar, de fapt, merge. Se smulge din lanţurile trecutului. Ale sclaviei. Ale războiului civil. Şi se îndreaptă spre libertate. Însă e surprinsă pentru veşnicie într-un moment când timpul s-a oprit. Priveşte! Vezi? Nu te mai uita la torţă, ci la picioare. Se mişcă, dar fără a se deplasa. Se îndreaptă spre un viitor mai bun, dar încă nu a ajuns acolo. Ca tine, Tom. O să vezi. O viaţă nouă te aşteaptă.

M-am holbat la Dakota, o clădire magnifică, ornamentată, cu şapte etaje din piatră de culoarea untului, cu balustrade elegante şi un acoperiş triunghiular abrupt. M-a cuprins ameţeala, provocată de senzaţia rară că lucrurile se mişcă prea rapid, nu numai în viaţa mea, dar şi în lume. Ajunsesem în New York de câteva ore, dar sentimentul nu se risipise. New Yorkul avea un aer aparte în anii 1890. Ceva captivant. Ceva atât de real, încât îţi venea uşor să-ţi umpli pieptul cu el. Ceva care m-a făcut să simt din nou.

M-am oprit o secundă în prag.

Ce s-ar fi întâmplat dacă aş fi fugit chiar atunci? Dacă aş fi împins-o pe Agnes într-o parte şi aş fi dispărut în parc

sau aş fi sprintat de-a lungul Străzii 72 şi aş fi reuşit să scap? Dar eram mult prea ameţit cred, cu toată noutatea metropolei. Deja mă simţeam mai viu după toţii anii aceia plini de pustiu.

Statuia unui amerindian – Agnes îi spunea „indianul care priveşte” – ne urmărea solemn de la înălţimea lui. În anii 1980, când mă aflam cu slujba la São Paulo, am văzut ştirile despre asasinarea lui John Lennon pe ecranul micuţ al unui televizor color. Reportajul prezenta aceeaşi clădire unde Lennon a fost împuşcat. M-am întrebat dacă nu cumva clădirea era blestemată, afectându-i pe toţi cei care intraseră pe uşile ei.

Aşa cum stăteam afară, m-a cuprins nervozitatea. Cel puţin era un sentiment. Nu prea simţisem nimic în ultima vreme.

— El te testează chiar şi-atunci când nu pare c-o face. Totul e un test.

Am urcat scările.

— Citeşte oamenii cu uşurinţă – chipurile, mişcările lor – mai bine decât oricine. Hendrich şi-a dezvoltat, pe parcursul anilor, o *aptitudine* aparent neobişnuită.

— Aptitudine pentru ce?

Agnes a ridicat din umeri.

— El îi spune aptitudine. Aptitudine pentru oameni. Înţelege oamenii. Se pare că, la vârsta de 500-600 de ani, talentele cerebrale se intensifică dincolo de posibilităţile umane normale. A avut de-a face cu atâţia oameni din culturi diferite, încât poate citi chipurile şi limbajul trupului cu o acurateţe uluitoare. Ştie dacă se poate încrede în oameni.

Ne aflam acolo, în locuinţa franceză de la bloc – pe atunci nu foloseam cuvântul „apartament” în America –, la ultimul etaj al clădirii Dakota, iar dedesubtul nostru se întindea Central Park.

— Încerc să mă prefac că e grădina mea, a spus bărbatul înalt, zvelt, îmbrăcat elegant, care stătea în dreptul ferestrei.

Se sprijinea de un baston pe care îl ţinea strâns în pumn.

Atât pentru a impresiona, cât şi pentru artrita sa, care încă nu-l doborâse.

— E o privelişte impresionantă, am rostit.

— Da. Iar clădirile răsar precum ciupercile după ploaie zilele astea. Te rog, ia loc!

„Elegant” era cuvântul potrivit. Un pian Steinway elegant, iar lângă el, o canapea cochetă, din piele, cu aspect luxos. Veioze înalte, un birou din lemn de mahon, un candelabru. Agnes s-a aşezat confortabil pe canapea şi mi-a făcut semn spre un scaun de lângă birou. Hendrich era în partea cealaltă, în picioare, privind în continuare pe fereastră. Agnes a dat din cap ferm, indicându-mi că ar fi mai bine să mă aşez imediat.

Între timp, Hendrich admira neclintit parcul.

— Cum ai supravieţuit, Tom?

S-a întors cu faţa spre mine. Mi-am dat seama că e bătrân. Dacă ar fi fost una dintre fiinţele obişnuite – „musculiţe efemere”, cum le numea Agnes cu o expresie rece –, ai fi zis că are în jur de 70 de ani. În prezent, ţinând cont şi de efectul inflaţiei, ai merge chiar mai sus. 80 plus. Arăta mai bătrân atunci decât a arătat vreodată.

— Ai trăit atât de mult. Şi, din câte aud, nu în cele mai bune împrejurări. Ce te-a împiedicat să te arunci de pe un pod? Ce te face să mergi mai departe?

L-am privit fix. Obrajii i se lăsaseră şi avea pungi atât de mari sub ochi, încât mi-a amintit de o lumânare ce se topeşte.

Nu am vrut să-i dezvălui motivul real. Dacă Marion trăia, nu voiam ca Hendrich să ştie de ea. Nu aveam încredere în nimeni.

— Haide, suntem aici să te ajutăm. Te-ai născut într-un castel. Ai fost menit unor lucruri fine, Tom. Îţi vom dărui viaţa pe care o meriţi. Şi fiicei tale, la fel.

Am simţit cum camera se contractă în jurul meu.

— Fiica mea?

— Am citit raportul doctorului Hutchinson. Ştiu de Marion. Nu te îngrijora, o vom căuta şi pe ea. O vom găsi, îţi promit. Dacă e în viaţă, vom da de ea. Îi vom găsi pe toţi

cei ca noi. Şi când noi generaţii vor apărea, le vom găsi şi pe acelea.

Eram speriat, dar, mărturisesc, şi puţin încântat de ideea că aş putea primi ajutor să o caut pe Marion. Pe neaşteptate, nu m-am mai simţit atât de singur.

Pe biroul lui se găsea o sticlă de whisky. Şi trei pahare. Le-a umplut pe toate, fără să mă întrebe dacă voiam unul. Din întâmplare, chiar voiam să beau ca să-mi potolesc nervii.

A citit de pe etichetă.

— Priveşte. „Wexford Old Irish Malt Whiskey Liquor. Un gust al trecutului.” Un gust al trecutului! Când eram tânăr, whisky-ul nici măcar nu exista.

N-am reuşit să-i localizez accentul. Nu pe deplin american.

— Dar eu sunt mai bătrân decât tine.

A oftat nostalgic şi s-a aşezat în spatele biroului uriaş din lemn de mahon.

— E ciudat, nu? Toate lucrurile pe care am ajuns să le vedem. În cazul meu, e o ditamai lista. Ochelarii, tiparniţa, ziarele, puştile, busola, telescopul… ceasul cu pendulă… pianul… picturile impresioniste… fotografia… Napoleon… şampania… punctul şi virgula… panourile publicitare… hotdogul…

Posibil să fi observat confuzia de pe faţa mea.

— Desigur, Agnes. Bietul om n-a văzut niciodată un hotdog. Trebuie să îl ducem pe Coney Island. Acolo se face cel mai bun hotdog din oraş.

— Aşa e, a întărit Agnes, care părea să-şi mai fi pierdut puţin din atitudinea rigidă în prezenţa lui.

— E o mâncare? am întrebat.

— Da, a râs el sec. E un cârnat. Un cârnat special. Un cârnat Dachshund. Un frankfurter special. E raiul într-o chiflă. E culmea civilizaţiei… Dacă aş fi ştiut, în copilăria mea din Flandra, că într-o zi voi avea şansa să gust un *hotdog* fierbinte… Ha!

Mi se părea ciudat. Oare traversasem oceanul, lăsând un mort în urma mea, doar ca să conversez despre cârnaţi?

— Plăcere. Ăsta e scopul, nu? Să te bucuri de *lucruri bune...* lucruri fine. Mâncare. Băutură. Artă. Poezie. Muzică. Trabucuri.

A scos un trabuc din birou şi o brichetă cromată.

— Vrei un trabuc?

— Nu-mi place tutunul.

A părut dezamăgit. I-a întins unul lui Agnes:

— E bun pentru piept.

— Nu, mulţumesc, am zis, sorbind din whisky.

A aprins trabucurile şi a continuat:

— Cele mai fine lucruri. Plăceri senzuale. Nu există nicio altă satisfacţie, în afara acestora, am descoperit. Nimic, nimic.

— Dragostea? am întrebat.

— Ce-i cu ea?

Hendrich i-a zâmbit lui Agnes. Când s-a întors cu faţa spre mine, zâmbetul lui avea ceva ameninţător. A schimbat subiectul.

— Nu-mi explic deloc ce ţi-a venit să te duci la doctor pentru problema ta. Poate ai crezut că acum, că superstiţiile ca vrăjitoria nu mai există, te-oi fi simţind în siguranţă, nu?

— Am crezut că îi va ajuta pe oameni. Pe oamenii ca noi. Să capete o explicaţie medicală.

— Sunt sigură că Agnes ţi-a arătat că e o naivitate.

— Cam da.

— Adevărul stă cam aşa. Acum e mai periculos decât oricând. Progresele din ştiinţă şi medicină nu sunt deloc bine-venite: teoria germenilor, microbiologia şi imunologia. Anul trecut au descoperit un vaccin pentru febra tifoidă. Ceea ce nu ştii este că, în procesul lor de cercetare, inventatorii vaccinului s-au folosit de munca Institutului de Cercetări Experimentale din Berlin.

— Un vaccin pentru febra tifoidă e un lucru bun, nu?

— Nu când cercetările s-au desfăşurat pe seama noastră.

Maxilarul i s-a încleştat uşor, încercând să-şi ascundă mânia. Tăcerea de mormânt a lui Agnes m-a îngrijorat mai rău. Poate că bărbatul avea un pistol ascuns în birou.

Poate că acesta fusese vreun test pe care îl ratasem şi acum urma să-mi tragă un glonţ în cap.

— Oamenii de ştiinţă – a rostit cuvintele de parcă aveau gust amar – sunt noii căutători de vrăjitoare. Şi pe aceştia cred că îi cunoşti, nu? Ştiu sigur că aşa e.

— Îi cunoaşte, l-a asigurat Agnes, suflând un nor subţire de fum spre veioza înaltă cu picior.

— Dar ce nu ştii e că procesele vrăjitoarelor nu s-au încheiat niciodată. Doar au un nume diferit acum. Iar noi suntem broaştele lor moarte. Institutul ştie de noi.

S-a aplecat peste birou, lăsând scrumul să cadă pe un exemplar proaspăt din *New York Tribune*, cu privirea arzândă precum capătul aprins al trabucului său.

— Înţelegi? Există membri ai comunităţii ştiinţifice *care ştiu despre noi.*

S-a lăsat pe spate, sprijinindu-se de spătarul scaunului.

— Nu mulţi. Doar câţiva. În Berlin. Nu îi interesează că suntem fiinţe umane. Nici măcar nu ne văd *ca* pe nişte fiinţe umane. I-au închis pe doi dintre noi. I-au torturat în laboratoarele unde îşi ţin porcuşorii de Guineea. O femeie şi un bărbat. Femeia a scăpat. Face parte din societate acum. Încă locuieşte în Germania, într-un sat din Bavaria, dar i-am dat un nume nou şi o viaţă nouă. Ne ajută ori de câte ori avem nevoie de ea. Şi noi o ajutăm pe ea.

— N-am ştiut.

— Nici nu aveai cum.

Am observat că parcul era plin de copaci căzuţi.

O pasăre a aterizat pe pervaz.

N-am recunoscut specia. Păsările erau diferite aici. O creatură galbenă mică şi robustă cu aripi cenuşii. Şi-a scuturat capul spre fereastră. Apoi în direcţia opusă. Nu mă săturam niciodată de felul în care păsările se mişcau atunci când nu zburau. Formau mai degrabă o serie de tablouri decât o mişcare continuă. Staccato. Momente împietrite.

— Fiica ta ar putea fi în pericol. Noi toţi am putea fi. Trebuie să lucrăm împreună, înţelegi?

— Da.

— Mai am o singură întrebare să-ţi pun, a spus Hendrich după o gură de whisky.
— Te rog!
— Vrei să supravieţuieşti? Şi vorbesc foarte serios. Vrei să rămâi în viaţă?
Îmi pusesem de mult aceeaşi întrebare. Răspunsul era întotdeauna afirmativ, fiindcă nu voiam să mor cât încă aveam o fiică, posibil încă în viaţă. Cu toate astea, îmi venea greu să zic că vreau să supravieţuiesc. De pe vremea când Rose trăia, pendulasem între cele două posibilităţi. A fi sau a nu fi. Dar în apartamentul acela luxos, cu pasărea galbenă pe pervaz, răspunsul a devenit mai limpede. De la înălţimea respectivă, cu cerul albastru-aprins şi noua metropolă îndrăzneaţă din faţa mea, m-am simţit mai aproape de Marion. America te făcea să te gândeşti la timpul viitor.
— Da. Da, vreau să supravieţuiesc.
— Ca să supravieţuieşti, trebuie să lucrăm împreună.
Pasărea a zburat.
— Bine, am confirmat. Corect. Vom lucra împreună.
— Nu fi aşa de îngrijorat. Nu suntem vreo sectă religioasă. Ţelul nostru este să rămânem în viaţă, da, dar numai ca să ne putem bucura de ea. Nu avem zei aici, cu excepţia Afroditei poate. Şi a lui Dionysos.
A căzut pe gânduri o clipă.
— Agnes, te duci în Harlem?
— Da. Mă întâlnesc cu un prieten vechi, apoi o să mă sedez şi o să dorm o săptămână.
În lumina care pica ea, pe sticla cu whisky a strălucit ca o bijuterie. Asta l-a făcut fericit pe Hendrich.
— Priveşte! A ieşit soarele. Facem o plimbare prin parc?

Un arţar scos din rădăcini ne-a apărut în cale.
— Uraganul, mi-a explicat Hendrich. A omorât nişte oameni acum câteva săptămâni. Marinari, mai ales. Îngrijitorii parcului s-au mişcat mai greu şi nu au prea curăţat.
M-am holbat la rădăcinile care se întindeau precum

nişte tentacule.

— Trebuie să fi fost feroce.

Hendrich mi-a zâmbit:

— A fost un spectacol pe cinste.

Şi-a plecat privirea spre pământ şi frunzele împrăştiate pe alee.

— Experienţa imigrantului. Chiar aici. Apare vântul şi, brusc, nu mai eşti pe sol. Rădăcinile tale sunt la vedere şi arată ciudat şi deloc familiare. Dar ai mai fost dezrădăcinat şi înainte, nu? Tu singur te-ai dezrădăcinat. A trebuit cu siguranţă să o faci.

Am încuviinţat.

— De multe ori.

— Se vede.

Am încercat să primesc vorbele lui ca pe un compliment. Mi-a fost destul de greu.

— Ideea e să rămâi neclintit. Ştii cum să te mişti, dar să rămâi neclintit?

— Cum?

— Trebuie să egalezi puterea uraganului. Trebuie să fii tu însuţi o furtună. Trebuie să…

S-a oprit brusc. Metafora lui rămânea fără energie poetică. Am observat cât de lustruiţi îi erau pantofii. Niciodată nu mai văzusem astfel de pantofi.

— Suntem diferiţi, Tom, a continuat el într-un târziu. Noi nu suntem ca alţi oameni. Noi ne ducem trecutul în spinare. Îl vedem pretutindeni. Şi, uneori, asta poate fi periculos şi trebuie să ne ajutăm reciproc.

Şi-a aşezat mâna pe umărul meu, de parcă îmi spunea ceva de importanţă maximă.

— Trecutul nu piere niciodată. Doar se ascunde.

Am ocolit încet arţarul căzut.

Manhattanul se ridica în faţa noastră ca un nou tip de pădure rezistentă la furtuni.

— Trebuie să fim deasupra lor. Înţelegi? Pentru supravieţuirea noastră, trebuie să fim egoişti.

Am trecut de un cuplu înfăşurat în pardesie care se amuza pe seama cine ştie cărei glume tainice.

— Viaţa ta se schimbă. Lumea se schimbă. E a noastră. Trebuie doar să ne asigurăm că majoritatea muştelor efemere habar n-au de noi.

M-am gândit atunci la cadavrul plutind pe Tamisa.

— Dar să-l ucidem pe doctorul Hutchinson…

— Suntem în război, Tom. Unul invizibil, dar tot război e. Trebuie să ne protejăm.

Şi-a coborât vocea când doi bărbaţi îmbrăcaţi la costum, cu mustăţi identice, au trecut pe lângă noi pe nişte biciclete negre. Bicicletele aveau roţi egale, un aspect cât se poate de modern pentru mine.

— Cine este acest Omai? a şoptit Hendrich.

Sprâncenele i se arcuiseră precum aripile unei vrăbii.

— Poftim?

— Doctorul Hutchinson a scris despre el. Din Pacificul de Sud. Cine e?

Am râs nervos. Era ciudat să fiu cu cineva care îmi ştia cele mai mari secrete.

— Un prieten vechi. L-am cunoscut secolul trecut. A venit la Londra o vreme, dar nu vrea să fie găsit. Nu l-am mai văzut de peste 100 de ani.

— Bine, a zis el. Bine.

Apoi Hendrich şi-a desfăcut jacheta şi a scos două bilete bej dintr-un buzunar interior. Mi-a întins unul.

— Ceaikovski. În seara asta. The Music Hall. Cel mai tare spectacol din oraş. Trebuie să capeţi o perspectivă mai largă, Tom. În tot acest timp, erai viu, dar nu-ţi dădeai seama. Însă n-ai grijă. Se va întâmpla. De dragul fiicei tale. De dragul tău. Ai încredere în mine, se va întâmpla…

S-a aplecat spre mine şi a zâmbit răutăcios.

— Fiindcă, dacă nu, ei bine, s-ar putea să nu te mai bucuri de timp deloc.

Ne-am aşezat pe scaunele pluşate şi roşii. Când femeia în rochie bordo, extravagantă – mâneci umflate, guler înalt, fustă-clopot, decolteu ornat cu dantelă – de lângă Hendrich s-a ridicat şi s-a dus la toaleta doamnelor, el şi-a înclinat capul spre mine şi mi-a arătat pe furiş una dintre celebrităţile din public.

— Bărbatul de la balcon… care stă aplecat… lângă doamna în rochie verde. Cel la care se uită toată lumea, susţinând contrariul.

Am zărit un bărbat arătos, cu piele rozalie şi o faţă rotundă, ca de bufniţă şi o barbă albă, frumos tunsă.

— Andrew Carnegie. Titanul industriei. Mai bogat decât Rockefeller. Dar şi mai generos… Priveşte-l însă… E bătrân. Cât i-a mai rămas? Încă un deceniu? Ceva mai mult? Totuşi, bucăţile de oţel Carnegie din fiecare şină de cale ferată din ţara asta vor rezista aici multă vreme după ce el nu va mai fi. Sala asta, construită cu mărunţiş, va rămâne în picioare când el va fi la doi metri sub pământ. De aceea a construit-o. Pentru ca numele lui să trăiască şi în viitor. Asta fac oamenii bogaţi. Imediat ce ştiu că pot trăi confortabil şi că progeniturile lor vor supravieţui la fel de confortabil, încep să lucreze la moştenirea ce va rămâne în urma lor. E atâta tristeţe în cuvântul acesta, nu crezi? Moştenire. Ce chestie lipsită de sens! Toată munca pentru un viitor în care ei nu mai apar. Şi ce e moştenirea, domnule Hazard? Ce e moştenirea, dacă nu cel mai mediocru substitut pentru ce avem noi? Oţelul, banii şi sălile de concerte elegante nu-ţi oferă nemurirea.

— Dar nu suntem nemuritori.

— Uită-te la mine, Tom! mi-a zâmbit. Arăt de aceeaşi vârstă cu el. Dar, în realitate, sunt mai tânăr decât un copil. Încă voi fi aici şi în anul 2000.

Am riscat o ofensă.

— Dar cum te simţi înăuntrul tău? Ce m-a îngrijorat întotdeauna e ideea de a-mi petrece mai multe vieţi ca un bătrân.

O clipă am crezut că îl *jignisem.* Am crezut că încălcasem o limită invizibilă. Şi poate că aşa a fost, dar el mi-a zâmbit şi mi-a zis:

— Viaţa e viaţă. Atâta vreme cât aud muzică şi mă pot bucura de scoici şi de şampanie…

— Nu te doare nimic?

— Am nişte probleme cu oasele. Mă ţin treaz noaptea din când în când. Nu mai sunt complet imun la răceli şi la

febră. Vei observa acelaşi lucru pe măsură ce îmbătrâneşti. Toate beneficiile fizice ale unui alba încep să dispară. Iei tot felul de boli. Devii tot mai mult ca ei. Scutul biologic cade. Dar mă descurc cu durerea. E un preţ mic de plătit pentru *a fi în viaţă.*

— Viaţa, a continuat, este privilegiul suprem, aşa că mă număr printre cei mai privilegiaţi oameni de pe planetă. Şi tu ar trebui să fii recunoscător. Vei fi aici şi în mileniul următor. Fără mine. Fără Agnes. Eşti un zeu, Tom. Un zeu care umblă pe Pământ. Noi suntem zei, iar ei, musculiţe efemere. Trebuie să înveţi să te bucuri de *existenţa ta ca zeitate.*

Un bărbat cu aspect fragil, cu o privire pătrunzătoare şi păr rar s-a îndreptat spre centrul scenei. A stat în faţa mulţimii şi a schiţat un surâs anemic. Toată sala a izbucnit în aplauze. A rămas aşa, tăcut, uitându-se fix spre public. Apoi, Ceaikovski, căci el era, s-a întors spre micul pupitru aşezat pe scenă, a ridicat bagheta şi a ţinut-o în aer. O clipă nu s-a mişcat. Parcă mă uitam la un vrăjitor bătrân cu nuieluşa sa fermecată, invocând energie pentru a face o vrajă.

Sala a amuţit. Nu mai auzisem o asemenea linişte. Încăperea părea că-şi ţine răsuflarea. Totul era civilizat şi modern. Atmosfera era dominată de rafinament şi de dorinţă, ca într-un politicos preorgasm colectiv.

Timpul a încetinit, prins în capsula momentului.

Apoi a început muzica.

Nu mă mai bucurasem de muzică de mulţi ani. Am stat în scaunul meu fără a aştepta, ca de obicei, nimic.

După o explozie a trompetelor, viorile şi violoncelele au fost lăsate să se desfăşoare o vreme, creând un zgomot, mic şi tandru la început, pentru ca apoi să dea naştere unui fel de furtună simfonică.

Şi, da, iniţial, nu s-a întâmplat mare lucru. După aceea însă, cumva, *m-a pătruns.*

Nu. Nu m-a pătruns. M-am exprimat greşit. Muzica nu te pătrunde. Muzica există deja în tine. Muzica pur şi simplu scoate la iveală ce se ascunde în tine, te face să simţi

emoţii despre care nu ştiai neapărat că le ai şi îi învăluie pe toţi trezindu-i. Un fel de renaştere.

Muzica era incredibil de nostalgică şi de energică. Am închis ochii. N-aş putea descrie în cuvinte trăirile mele de atunci. Motivul pentru care există asemenea muzică? Ea e o limbă care nu poate fi comunicată altfel. În fine, m-am simţit viu din nou.

Când trompetele, cornii francezi şi tobele au năvălit furtunos, puterea lor mi-a crescut pulsul şi m-a luat cu ameţeală. Când am deschis ochii, l-am văzut pe Ceaikovski cu bagheta lui cum extrăgea muzica din aer, de parcă muzica se afla deja în atmosferă şi nu trebuia decât să o localizezi.

Când totul a luat sfârşit, compozitorul mi-a dat senzaţia că s-a dezumflat din nou. Întreaga sală s-a ridicat în picioare, copleşindu-l cu aplauze interminabile şi urlând întruna „Bravo!”, iar el abia dacă a schiţat un zâmbet, aplecându-se uşor în faţă.

— Îl bate pe Brahms de la o poştă, nu? mi-a şoptit Hendrich la un moment dat.

Habar nu aveam. Ştiam doar că mă bucur să fiu iar în lumea sentimentelor.

Mi-am dat seama încă de atunci că vizita la Music Hall făcea parte dintr-o tehnică de vânzări. Felul lui Hendrich de a mă integra în mijlocul lor. Nu numai că urma să-mi găsească fiica, dar îmi va da şi o viaţă bună. Nu am înţeles exact ce mi se vindea, dar, cu timpul, a devenit limpede că deja cumpărasem ceva. În realitate, fusesem convins încă de când o menţionase pe Marion. Dar acum începeam să îl cred pe Hendrich şi promisiunile lui imposibile. Societatea Albatros reprezenta o cale să-mi găsesc nu doar fata, ci şi pe mine însumi.

A doua zi, în apartamentul lui Hendrich, după ce ne-am terminat micul dejun cu şampanie, s-a iscat o conversaţie. Una la care mă gândesc mereu.

— Prima regulă e să nu te îndrăgosteşti, mi-a zis el,

ştergând cu degetul o firimitură de napolitană de pe masă, înainte de a-şi aprinde un trabuc. Mai sunt şi alte reguli, dar asta e principala. Fără îndrăgosteală. Fără visat cu ochii deschişi la iubire. Dacă respecţi regula, te vei descurca de minune.

Am privit fix prin rotocoalele de fum.

— Mă îndoiesc că voi mai iubi vreodată.

— Bun. Ţi se permite, desigur, să îndrăgeşti mâncarea, muzica, şampania şi rarele după-amiezi însorite de octombrie. Poţi îndrăgi cascadele şi mirosul cărţilor vechi, dar dragostea faţă de oameni e interzisă. Mă auzi? Să nu te ataşezi de oameni şi încearcă să simţi cât mai puţine pentru cei pe care-i întâlneşti. Altfel, îţi vei pierde minţile încetul cu încetul…

S-a oprit o clipă.

— Opt ani, asta e regula. Atât poate sta un alba într-un loc înainte ca lucrurile să se complice. Aceasta e regula de opt ani. Duci o viaţă frumoasă în aceşti opt ani. Apoi te trimit în altă misiune. Vei avea o viaţă nouă. Fără fantome.

L-am crezut. Cum aş fi putut altfel? Nu mă pierdusem complet după moartea lui Rose? Nu eram încă, într-un fel, în aşteptarea redescoperirii propriului eu? *O viaţă frumoasă.* Poate era posibil. Cu o anumită structură. Să aparţin unui lucru. Să am un scop.

— Ştii miturile Greciei, Tom?

— Puţin.

— Ei bine, eu sunt ca Dedalus. Ştii tu, creatorul labirintului care îl ţinea în siguranţă pe minotaur. A trebuit să construiesc un labirint care să ne protejeze pe toţi. Această societate. Problema cu Dedalus e că oamenii lui înţelepţi nu-l ascultă întotdeauna. Propriul fiu, Icar, n-a ascultat. Povestea *asta* o ştii, nu?

— Da. El şi Icar încearcă să scape de pe insula greacă…

— Creta.

— Creta, da. Însă aripile lor sunt din ceară şi pene. Iar tatăl lui…

— Dedalus.

— Tatăl lui îl sfătuieşte să nu zboare prea aproape de

soare sau de mare, fiindcă aripile vor lua foc sau se vor umezi.

— Evident, se petrec ambele lucruri. Se duce prea aproape de soare. Ceara se topeşte. Cade în mare. Acum… Tu nu eşti prea sus. Dar ai trăit prea jos. Există un echilibru. Sunt aici ca să te ajut să te echilibrezi. Cum te vezi, Tom?

— În niciun caz un Icar.

— Atunci?

— E o întrebare importantă.

— Cea mai importantă.

— Nu ştiu.

— Eşti cineva care priveşte viaţa sau cineva care participă?

— Amândouă presupun. Privesc, particip…

Hendrich a încuviinţat din cap.

— De ce anume eşti capabil?

— Poftim?

— Unde ai fost?

— Prin lume.

— Mă refeream unde ai fost *moral* vorbind. Ce-ai făcut? Câte limite ai încălcat?

— De ce mă întrebi asta?

— Fiindcă, în limita structurii regulilor, trebuie să fii liber. M-a tulburat. Ar fi trebuit să mă încred în instinct, în loc să beau şampanie.

— Ce trebuie să facem ca să fim liberi?

Mi-a zâmbit.

— Trăim vieţi lungi, Tom. Trăim vieţi lungi. Vieţi lungi şi tainice. Facem tot ce e necesar.

Zâmbetul s-a transformat în râs. Avea dinţi frumoşi, ţinând cont de numărul de secole trăite.

— Astăzi, acum, hotdogi.

Londra, în prezent

Trăim vieţi lungi, Tom…

Există un copac în California. Pinul-arici din Marele Bazin care, după o numărătoare atentă a inelelor, s-a dovedit a avea 5065 de ani.

Până şi mie mi se pare bătrân. Recent, ori de câte ori m-a apucat disperarea din cauza condiţiei mele şi am simţit nevoia să mă simt puţin mai muritor şi mai obişnuit, m-am gândit la acel copac din California. E viu de pe vremea faraonilor. E viu la întemeierea Troiei. Încă de la începutul epocii de bronz. De când a apărut yoga. Încă de pe vremea *mamuţilor.*

Şi a stat acolo, calm, în acelaşi loc, crescând încet, făcând frunze, pierzând frunze, făcând şi mai multe frunze, în timp ce mamuţii au dispărut, Homer a scris *Odiseea,* Cleopatra a domnit, Iisus a fost răstignit, Siddhartha Gautama şi-a părăsit palatul ca să plângă pentru poporul său suferind, Imperiul Roman a intrat în declin şi s-a prăbuşit, bivolul-de-apă a fost domesticit în China, incaşii au construit oraşe, eu m-am aplecat peste fântână împreună cu Rose, America s-a bătut cu ea însăşi, războaiele mondiale au avut loc, Facebook a fost inventat, iar milioane de oameni şi de animale au trăit, s-au luptat, au procreat şi au pornit uluite spre mormintele lor. În toată această perioadă, copacul a rămas copac.

O lecţie familiară predată de timp. Totul se schimbă şi nimic nu se schimbă.

Stau în picioare ca o durere de cap verticală în faţa a 28 de adolescenţi de 14 ani, prăbuşiţi pe scaunele lor, jucându-se cu stilourile, verificându-şi pe furiş telefoanele. E un public dur, dar am avut parte şi de mai rău pe parcursul anilor. E mult mai uşor aici decât să ai de-a face cu marinarii beţi, hoţii şi derbedeii de la hanul Minerva din Plymouth, de pildă.

Totul se schimbă şi nimic nu se schimbă.

— East End e o zonă multiculturală, fiindcă aşa a fost dintotdeauna, spun în deschiderea lecţiei despre imigraţie dinaintea secolului XX. Nimeni nu a fost vreodată băştinaş al Britaniei. Oamenii au sosit aici. Romanii, celţii, normanzii, saxonii. Marea Britanie a fost dintotdeauna un loc făcut din alte locuri. Şi, chiar când ne gândim la imigraţia „modernă”, aceasta s-a petrecut cu mult timp în urmă. Acum peste 300 de ani, indienii au venit aici după ce au fost recrutaţi pe corăbiile ce aparţineau companiei East India. Apoi au sosit germanii şi evreii ruşi şi africanii. Dar e adevărat că, deşi imigraţia a făcut mereu parte din societatea engleză, multă vreme imigranţii vizibil diferiţi au fost trataţi drept ciudăţenii exotice… De exemplu, în secolul al XVIII-lea, un om pe nume Omai a sosit aici din Insulele Pacific. A venit odată cu al doilea voiaj al lui Cook…

Fac pauză. Îmi amintesc cum stăteam pe puntea vasului cu el, cu Omai, vechiul meu prieten, arătându-i moneda fiicei mele şi învăţându-l cuvântul *bani.*

— Şi când a sosit aici, Omai a fost considerat atât de deosebit, unic chiar, încât toate celebrităţile zilei, de la rege în jos, s-au dus să-l întâlnească şi să ia cina cu el…

Îmi amintesc chipul lui strălucind în umbra unei flăcări.

— Ba chiar i s-a pictat portretul de către cel mai vestit artist al timpului, sir Joshua Reynolds. Era foarte cunoscut atunci. Omai…

Omai.

Nu-i mai rostisem numele de nici nu mai ţin minte. Cel puţin nu de când îi povestisem lui Hendrich despre el în 1891. Dar m-am gândit adesea la el. La ce i s-a întâmplat. Acum amintirea lui pare să-mi înrăutăţească durerea de cap. Se învârteşte încăperea cu mine.

— A fost…

O fată din primul rând, Danielle, mestecă gumă şi se încruntă.

— Vă simţiţi bine, domnule?

Hohote de râs din spate. Danielle se răsuceşte. Se uită urât la ei.

Vino-ţi în fire!

Încerc să zâmbesc spre clasă.

— Sunt bine. N-am nimic… Pentru această parte a Londrei mai ales imigraţia este definitorie. De exemplu, acolo – şi arăt spre fereastră, spre vest – prin anii 1500 şi 1600 îi găseai pe francezi. Au fost primii imigranţi în număr mare ai epocii moderne. Nu toţi au stat la Londra. Mulţi s-au dus în Canterbury. Alţii, în zonele rurale. În Kent…

Mă opresc. Respir.

— În Suffolk. Dar mulţi s-au stabilit în Spitalfields, unde au construit o comunitate solidă. Au pus bazele industriei mătăsii aici. Mulţi erau ţesători de mătase. Mulţi erau foşti aristocraţi care s-au văzut nevoiţi să îşi clădească o viaţă nouă, în condiţii diferite de viaţa pe care o cunoscuseră acasă la ei.

Un băiat stă la una dintre mesele din mijloc. Un copil liniştit, cu o privire serioasă şi foarte îngândurat. Ridică mâna.

— Da, Anton!

— De ce au venit aici? Adică… Dacă tot le era aşa bine acasă la ei?

— Păi, erau protestanţi. Li se mai spunea şi hughenoţi, dar ei nu se numeau aşa. Urmau învăţăturile lui Jean Cauvin – John Calvin. La momentul respectiv, era foarte periculos să fii protestant în Franţa, aşa cum pentru catolici era greu în Anglia. Mulţi dintre ei…

Am închis ochii, încercând să alung o amintire. Durerea de cap devine insuportabilă.

Elevii îmi simt slăbiciunea. Aud iarăşi chicoteli.

— Aşa că mulţi dintre ei… au fost nevoiţi să fugă.

Deschid ochii. Anton nu râde. Zâmbeşte uşor ca să mă încurajeze. Dar sunt sigur că, la fel ca restul clasei, crede că sunt cu gândul *aiurea.*

Inima îmi bate într-un ritm frenetic de jazz când sala începe să se încline.

— Un minut, vă rog! spun.

— Domnule?

Anton pare îngrijorat.

— Sunt bine. N-am nimic. E doar… Mă întorc imediat.

Ies din clasă pe coridor. Trec de o clasă. Şi de încă una. O văd pe Camille printr-o fereastră. Stă în faţa unei table albe pline de verbe conjugate.

Pare calmă şi în perfect control al clasei. Mă vede şi îmi zâmbeşte. Îi răspund cu un zâmbet, în ciuda panicii mele.

Intru în baie.

Mă uit la faţa mea în oglindă.

Îmi cunosc chipul mult prea bine ca să îl *văd.* Familiaritatea te poate transforma într-un străin.

— Cine sunt? Cine sunt? Cine sunt?

Îmi stropesc obrajii cu apă. Respir încet.

— Numele meu e Tom Hazard. Tom Hazard. Mă cheamă Tom Hazard.

Numele în sine conţine prea mult. Îi cuprinde pe toţi cei care m-au strigat şi pe toţi cei de care m-am ascuns. Îi cuprinde pe mama, pe Rose, pe Hendrich şi pe Marion. Dar nu e o ancoră. Fiindcă o ancoră te fixează într-un singur loc. Iar eu încă nu sunt fixat. Oare aş putea naviga prin viaţă la infinit simţindu-mă aşa? O navă trebuie să se oprească la un moment dat. Trebuie să ajungă într-un port, să atingă o destinaţie, cunoscută sau necunoscută. Trebuie să ajungă *undeva* şi să se oprească acolo. Dacă nu, care-ar mai fi sensul unei bărci? Am intrat în pielea atâtor oameni, am jucat atâtea roluri diferite în viaţa mea. Sunt o mulţime de oameni închişi într-un singur corp.

Am în mine oameni pe care i-am urât şi oameni pe care i-am iubit. Sunt încântător, plictisitor, fericit şi trist până la Dumnezeu. Sunt atât de partea corectă, cât şi de cea greşită a istoriei.

Pe scurt, sunt pierdut.

— E în regulă, mă adresez reflexiei.

Mă gândesc la Omai. Mi-aş dori să ştiu unde e. Mi-aş dori să nu-l fi lăsat să plece fără să încerc să păstrăm legătura. Lumea e tare pustie fără un prieten.

Respiraţia lentă îmi potoleşte pulsul nebun. Îmi usuc faţa cu un prosop de hârtie.

Ies din toaletă, mă întorc pe coridor şi fac un efort să-mi ţin fruntea plecată, să nu mă uit spre clasa lui Camille, în drum spre propria clasă. Să mă comport ca un profesor normal, cu doar, să zicem, 40 de ani de amintiri înăuntrul lui.

Intru din nou în clasă.

— Îmi cer scuze, spun, încercând să zâmbesc.

Încercând să mă port firesc. Să glumesc.

— Am luat multe droguri când eram tânăr. Din când în când, mă mai întorc pe neaşteptate în trecut.

Elevii râd.

— Aşa că vă recomand să nu vă atingeţi de droguri. Vă pot duce la o viaţă de tortură mintală şi mai târziu spre o carieră de profesor de istorie. Bine, să continuăm lecţia…

O văd pe Camille din nou în aceeaşi zi. În pauza de după-amiază. Suntem în cancelarie. Discută cu un alt profesor de limbi străine, Joachim, un austriac care predă germana şi al cărui nas scoate un fluierat când expiră. Camille se desparte de el şi se apropie de mine, în timp ce eu mă aşez să-mi beau ceaiul.

— Salut, Tom!

— Bună! răspund.

Cel mai mic cuvânt disponibil, însoţit de cel mai mic zâmbet disponibil.

— Te simţeai bine mai devreme? Păreai puţin…

Caută un cuvânt potrivit.

— Preocupat.

— Mă durea capul. Sufăr adesea de dureri de cap.

— Şi eu.

Privirea i se îngustează. Mă tem că ea încearcă să-şi dea seama de unde mă ştie. Probabil că din acest motiv spun:

— Încă mă doare… capul. De aceea m-am aşezat aici, mai izolat.

Camille pare rănită şi uşor stânjenită. Încuviinţează din cap.

— OK, în regulă. Sper să te simţi mai bine. Să ştii că au ibuprofen în cutia de prim ajutor din bufet.

Dacă ai şti adevărul despre mine, viaţa ta ar fi în primejdie de moarte.

— O să mă descurc, mulţumesc.

Nu m-am mai uitat la ea şi am aşteptat să plece. Şi asta face. Îi simt mânia. Mă copleşeşte un sentiment de vinovăţie. De fapt nu, nu e vorba numai de asta. Mai e ceva. Ca un dor de acasă, tânjesc după ceva, un sentiment, pe care nu l-am mai simţit de multă vreme. Când se duce şi se aşază în partea cealaltă a cancelariei, nu zâmbeşte, nu mă priveşte şi simt cum se termină tot înainte să aibă şansa de a începe.

Mai târziu, pe seară, mă întorc cu Abraham din parc şi o iau pe şoseaua Fairfield. Nu merg pe aici de obicei. Am evitat ruta de când am venit iar în Londra.

Motivul pentru care o evit este că aici am întâlnit-o prima dată pe Rose. Aventurile mele de pe străzile Chapell şi Well fuseseră prea dureroase. Dar trebuia să o uit o dată pentru totdeauna. Să las totul în urmă. Aveam nevoie de un „sfârşit”, cum spun oamenii în prezent. Deşi nu poţi închide uşa trecutului niciodată. Cel mult poţi să îl accepţi. Şi acesta era punctul în care voiam să ajung.

Sunt pe şoseaua Fairfield, în faţa disperării iluminate a staţiei de autobuz. Bag mâna într-o pungă de plastic şi ridic rahatul lui Abraham, apoi arunc punga la coş. Istoria Londrei ar putea fi schiţată în funcţie de declinul constant şi perseverent al fecalelor vizibile de pe străzile publice.

— Ştii, Abraham, n-ar trebui să faci asta pe stradă. De aceea mergem în parc. Adică în locul ăla verde, cu iarbă.

Abraham se preface că nu mă aude şi mergem mai departe.

Mă uit de jur împrejur. Încercând să descopăr locul în care am văzut-o prima dată. E imposibil. Nu mai recunosc nimic. La fel ca şi pe străzile Chapel şi Well, nici măcar o clădire nu mai arată ca atunci. Zăresc, printr-o fereastră, un şir de oameni care aleargă pe benzi. Toţi privesc în sus la ceea ce presupun eu că e un şir de televizoare agăţate deasupra capetelor lor. Unii au căştile la urechi. O femeie

îşi verifică iPhone-ul cât aleargă.

Locurile nu mai sunt importante pentru oameni. Locurile nu mai contează. Oamenii sunt prezenţi pe jumătate în locurile în care se află. Au întotdeauna un picior în marele pustiu digital.

Încerc să identific poziţia coteţelor cu gâşte şi unde stătea ea cu coşul pentru fructe.

Şi apoi îl găsesc.

Rămân nemişcat preţ de o clipă, iar Abraham trage de lesă întruna, în timp ce maşinile trec ca un vârtej pe lângă noi, indiferente. Durerea de cap se intensifică şi ameţesc suficient de tare ca să mă lipesc cu spatele de un zid din cărămidă.

— Aşteaptă o clipă, băiete! îl rog pe Abraham. Numai o clipă!

Amintirile explodează, precum apa care sparge un baraj. Capul îmi pulsează de durere, chiar mai tare decât la şcoală şi, un moment, printre sunetele maşinilor, o simt. Istoria vie a drumului, reziduurile durerii mele plutind în aer. Mă simt slăbit, ca în 1599, când mă îndreptam spre vest, delirând şi gata să fiu salvat.

PARTEA A TREIA

Rose

Bow, în apropiere de Londra, 1599

Aproape trei zile mersesem pe jos încontinuu. Aveam picioarele roşii, pline de băşici şi zvâcneau de durere. Ochii mi se uscaseră şi pleoapele îmi cădeau din cauza somnului pe sponci. Reuşisem să dorm câte-o oră sau două lângă cărările din pădure şi pe marginea cu iarbă a drumului principal. Deşi, în realitate, nu mă odihnisem mai deloc. Spatele mă chinuia de cât cărasem lăuta. Îmi era foame ca niciodată. În ultimele trei zile nu mâncasem decât fructe de pădure, ciuperci şi un codru de pâine aruncat de milă de un scutier care trecuse pe lângă mine pe calul său.

Dar totul era în regulă.

Într-adevăr, suferinţele acestea reprezentau o distragere binevenită pentru mintea mea copleşită. Zbuciumul meu interior părea să se scurgă din mine, infectând iarba, copacii, pârâurile şi gârlele. Ori de câte ori închideam ochii, mă gândeam la ultima zi a mamei, suspendată în aer, cu părul fluturându-i în vânt. Urletele ei încă îmi stăruiau în urechi.

Mă transformasem într-o fantomă pe parcursul celor trei zile. Mă întorsesem în Edwardstone un om liber, dar n-am putut să rămân acolo. Alături de criminali. Fiindcă asta era fiecare dintre ei. M-am dus acasă, am luat lăuta mamei şi am căutat bani, dar n-am găsit. Apoi am plecat. Şi am alergat. Nu mai aveam cum să stau în Edwardstone. Nu mai voiam să-i văd niciodată pe cei ca Bess Small sau Walter Earnshaw, aşa cum nu mai voiam să trec vreodată pe lângă locuinţa familiei Gifford. Îmi doream să las în urmă senzaţia de groază şi de pierdere din mine, de singurătate infinită, deşi ştiam că *asta* era un lucru imposibil.

Acum mă apropiam de Londra. Un bărbat din satul Hackney care vorbea peltic mi-a zis că, dacă mă îndreptam spre Londra, voi trece pe lângă târgul Gâsca Verde, de pe şoseaua Fairfield din Bow şi că voi găsi mâncare acolo,

precum şi „nebunii diverse”. Şi acum ajunsesem aici. Şoseaua Fairfield. Unde am descoperit începutul nebuniei: o vacă stând în mijlocul drumului, privindu-mă cu ochii ei mari. Parcă încerca să-mi comunice ceva care se pierdea uşor în prăpastia dintre animale şi oameni.

Am continuat să merg, trecând pe lângă vacă, şi casele s-au înşiruit de-o parte şi de alta a mea. Spre deosebire de alte sate, casele se ridicau una după alta, în linie dreaptă, pe ambele părţi ale drumului. Abia dacă exista puţin spaţiu între ele. Mi-am dat seama că asta e Londra. Am văzut mulţimi nesfârşite de oameni în faţa mea umplând strada.

Mi-am amintit cât ura mama mulţimile şi i-am simţit teama înăuntrul meu ca o emoţie fantomatică.

Apoi, când m-am apropiat, am sesizat şi zarva. Strigătele de rivalitate şi răcnetele negustorilor. Râsul cherchelit al celor îmbuibaţi cu bere. Gemetele, sâsâielile şi mugetele animalelor.

Cimpoaie. Cântece. Balamuc.

Nu mai văzusem niciodată aşa ceva. Un haos de nedescris. Scena îmi părea şi mai vie din cauza delirului.

Atâţia oameni. Atâţia străini. Hohotele de râs care se revărsau din oameni precum liliecii dintr-o peşteră.

Doi băieţi se băteau lângă o cocină improvizată.

O tarabă cu plăcinte.

Una cu pâine.

Ridichii.

Dantelă.

O fată, nu mai mare de zece ani, căra un coş plin cu cireşe.

Dughene cu gâscă friptă de ambele părţi ale drumului.

O foaie de salată zăcea într-o băltoacă.

Un bărbat amuzat a trecut pe lângă mine şi mi-a arătat cu degetul un beţiv care se chinuia să se ridice în picioare.

— Două bătăi de clopot au fost îndeajuns, băiete, croitoraşul s-a afumat deja.

Iepuri.

Două gâşte sâsâind şi întinzându-şi aripile una spre cealaltă.

Şi mai mulţi porci. Şi mai multe vaci. Şi mai mulţi beţivi. Foarte mulţi chiar.

O femeie oarbă, bine îmbrăcată, ajutată să meargă de colo până colo de o fetiţă orfană, cu aspect zdrenţuros.

Cerşetori jalnici.

O femeie, apropiindu-se prea mult de un necunoscut oarecare, e prinsă între picioarele lui şi primeşte în şoaptă apropouri cherchelite.

Zarva scandalagiilor din jurul tarabelor.

Un uriaş „din Ţările de Jos” – striga un bărbat, dându-se mare cu noutăţile – şi un pitic „din Ţara de Vest”, unul lângă altul pentru a spori cantitatea de bani primită.

Un bărbat care înghiţea o sabie.

Un scripcar. Un cimpoier. Un fluierar, aruncându-mi priviri bănuitoare, cântând cu degete iscusite „Trei corbi”.

Şi mirosurile: carne friptă, bere, brânză, lavandă, rahat proaspăt.

Ameţeala s-a întors, dar am continuat să merg împleticit.

Foamea, intensificată de aroma mâncărurilor, devenise o durere acum. Am rămas neclintit, inspirând mirosul de friptură.

— Cât costă gâscă?

— Trei şilingi, flăcăule.

Nu aveam trei şilingi. Adevărul era că nu aveam niciun ban.

M-am dat în spate câţiva paşi şi am călcat pe piciorul unui bărbat.

— Bagă de seamă, băiete!

Băiete, băiete, băiete.

— Da, sunt băiat, am murmurat, chiar dacă la 18 ani, pe vremea aia, erai de vârstă mijlocie deja.

Atunci lumea a început să se învârtă în jurul meu.

De regulă, eram destul de puternic. Una dintre ciudăţeniile biologiei mele era că nu mă îmbolnăvisem mai deloc. Nu răcisem, nu suferisem din cauza gripei. Nu vomitasem nici măcar o dată. Nu tuşisem şi nici nu mă lovise diareea, un lucru de-a dreptul incredibil în 1599, care ar fi stârnit bănuieli dacă m-ar fi luat gura pe

dinainte. Şi totuşi, în clipa aceea m-am simţit oribil. Plouase mai devreme, dar între timp soarele ieşise pe cerul senin. Acelaşi albastru rece îl mai văzusem şi deasupra râului Lark. Căldura intensificase totul, de parcă nu ar fi fost deja tulburător.

— *Maman,* am murmurat cuprins de delir. *Maman.*

Am simţit că îmi dau sufletul. Şi preţ de o clipă nu m-am împotrivit deloc senzaţiei.

Dar apoi am văzut-o.

Stătea în picioare, ţinând un coş cu fructe în mână, şi se încrunta la mine. Era cam de vârsta mea. Avea părul lung şi negru, iar ochii îi străluceau precum pietricelele dintr-un pârâu.

Am pornit spre ea, holbându-mă la prunele şi goldanii din coşul ei.

M-a cuprins o senzaţie ciudată, de parcă nu aş mai fi fost în corpul meu.

— Îmi dai şi mie o prună, te rog? am întrebat-o.

Şi-a deschis palma. M-am gândit la mâna lui Manning şi la degetele răşchirate care o ţinuseră pe mama sub apă.

— Nu... Eu... Eu... Eu...

Am văzut vaca rătăcită de mai devreme plimbându-se alene prin mulţime. Am închis ochii şi mama a căzut prin văzduh cu puterea unui buştean. Când i-am deschis, mica vânzătoare de fructe se încrunta la mine, enervată sau confuză, sau poate puţin din amândouă.

M-am clătinat, căci strada se învârtea fără oprire.

— Stai uşurel! a zis fata.

Primele cuvinte pe care mi le-a adresat.

Stai uşurel!

Dar n-am reuşit.

Am înţeles de ce mama avea nevoie de pereţi de care să se sprijine după moartea tatei. Suferinţa te dezechilibrează.

Lucrurile au devenit uşoare, apoi foarte sumbre.

După o secundă sau după cinci minute, nici eu nu mai ştiu, am căzut lat, pe burtă, cu faţa pe jumătate într-o baltă

noroioasă, înconjurat de prune şi de goldani. Cele mai multe dintre ele căzuseră în noroi. Unele dispăreau strivite sub tălpile trecătorilor. Una a pierit, mâncată de un câine.

M-am ridicat uşor în picioare.

Un grup de băieţi râdeau şi-şi băteau joc de mine.

Fata se aşezase în genunchi, încercând să salveze cât mai multe prune.

— Îmi pare rău, am spus.

Am ridicat o prună murdară şi m-am îndepărtat.

— Hei! Stai! Băiete!

M-a apucat de umăr. Nările i se umflau din pricina mâniei.

— Uite ce-ai făcut!

Am crezut că o să leşin din nou şi am hotărât să plec, ca să nu mai stârnesc şi alte necazuri.

— Opreşte-te naibii! Nu poţi să pleci aşa pur şi simplu.

Mi-am înfipt dinţii în pruna murdară. Fata mi-a smuls-o din mână, iute ca o pasăre, şi a aruncat-o pe jos.

— Coşul ăla însemna banii pentru o săptămână. O săptămână bună. Acum trebuie să-i plătesc domnului Sharpe pentru fructele pe care nu le-am vândut.

— Domnul Sharpe?

— Aşa că dă-mi banii.

— Dar nu am niciun ban.

Se făcuse roşie la faţă de umilinţă şi de mânie. Părea confuză din pricina situaţiei cu banii. Poate fiindcă, în ciuda mizeriei de pe hainele mele şi în comparaţie cu mulţimea din jurul nostru, eram foarte bine îmbrăcat. Mama se asigurase întotdeauna că, chiar dacă împrejurările se schimbaseră dramatic de când ne mutaserăm în Anglia, arătăm cât se poate de nobili. Privind retrospectiv, a fost şi unul dintre motivele pentru care ne chinuiserăm aşa de mult să ne integrăm printre sătenii zdrenţăroşi din Edwardstone. Dar nu motivul principal, evident.

— Aia, mi-a zis ea, arătând spre lăuta din spatele meu.

— Poftim?

— Dă-mi aia. Poţi plăti cu ea.

— Nu.
A luat o piatră de jos.
— Atunci, am s-o stric, cum mi-ai stricat şi tu coşul.
Am ridicat mâinile.
— Nu! Nu!
Probabil că a văzut ceva pe chipul meu care a făcut-o să se răzgândească.
— N-ai mâncare, dar îţi faci griji pentru o lăută.
— A fost a mamei.
Chipul i s-a îmblânzit. Furia s-a transformat în nedumerire.
— Unde e mama ta?
— A murit acum trei zile.
Şi-a încrucişat braţele. Da. Arăta de 18 sau 19 ani. Purta o rochie albă, obişnuită, o „kirtle”, cum îi spuneau oamenii din popor, şi o eşarfă roşie, simplă, cu un nod prins în stânga gâtului. Avea pielea curată, o raritate pe-acolo, şi două aluniţe pe obrazul drept, una dintre ele mai mică, precum o lună pe orbita unei planete, şi o constelaţie mică de pistrui pe nas. Părul negru era pe jumătate ascuns sub o scufie albă din pânză, dar cealaltă jumătate flutura liberă şi sălbatică.
Avea genul de faţă care se strâmbă aproape tot timpul supărată, dar şi o sclipire de obrăznicie ce-i juca în colţul buzelor, de parcă un zâmbet se afla în permanenţă pe punctul de a se forma, dar îl controla cu stricteţe cine ştie ce autoritate dezaprobatoare din mintea ei. Vă mai pot spune că era şi înaltă. Cu un sfert de cap mai înaltă decât mine la momentul respectiv, mai scundă când am devenit, fizic vorbind, „adult”.
— A murit?
— Da.
A dat din cap. Moartea nu era nimic remarcabil.
— Şi pe cine mai ai?
— Numai pe mine.
— Şi unde locuieşti?
— Nicăieri acum.
— Nu ai casă?

Am clătinat din cap şi m-am ruşinat.

— Cânţi? m-a întrebat, arătând spre lăuta din spatele meu.

— Da.

— Atunci, a rostit ea ferm, vei veni să stai cu noi.

— N-aş putea.

O fetiţă a venit lângă ea, cu un coş identic, numai că întreg. Era vânzătoarea de cireşe pe care o văzusem mai jos, pe stradă. Avea vreo zece sau unsprezece ani. Surori, fără îndoială. Acelaşi păr negru şi aceeaşi privire fioroasă. Un beţivan a încercat să fure o cireaşă, dar ea avea reflexe iuţi şi a ferit coşul de el, străpungându-l cu ochii ca nişte pumnale.

— Nu te luăm de pomană, a spus fata mai mare. Vei veni şi vei locui cu noi până când ne plăteşti ce ne datorezi. Pentru fructe şi pentru coş. Şi poţi plăti şi pentru locuinţă.

Fetiţa m-a săgetat cu privirea.

— Ea e Grace, a explicat fata mai mare. Iar eu sunt Rose Claybrook.

— Bună, Grace!

— Vorbeşte ciudat şi miroase ca un cur de cal, a exclamat Grace neimpresionată.

Apoi către mine:

— De unde-ai mai apărut şi tu?

— Suffolk, am rostit răguşit.

Aproape că am zis *şi Franţa.* Dar am simţit că nu trebuie. Suffolk suna suficient de departe.

M-a luat din nou cu ameţeală.

Rose s-a apropiat să mă susţină.

— Suffolk? *Ai venit pe jos* tocmai de la Suffolk? O să te ducem acasă. Grace, ajută-mă să-l ţin! Dă-i şi nişte cireşe. Va fi un drum lung, în starea în care e.

— Mulţumesc, am şoptit, blând ca aerul, concentrându-mă să pun un picior în faţa celuilalt, de parcă aş fi învăţat să merg din nou. Mulţumesc.

Şi uite-aşa a început a doua mea viaţă.

Londra, în prezent

Poate că mă sprijinisem prea mult de zid în ploaia măruntă. Poate că nu mai aveai cum să stai nemişcat într-o metropolă necontenit frenetică, fără ca oraşul să caute să se răzbune inconştient pe tine.

Nu-i văzusem apropiindu-se. Mă pierdusem gândindu-mă la Rose, simţind povestea intensă a drumului. Însă îl aud pe Abraham mârâind, îmi ridic privirea şi iată-mă aici.

Cinci. Băieţi, bărbaţi sau ceva pe-acolo. S-au oprit să se uite la mine, curioşi, de parcă aş fi o sculptură într-un muzeu. Unul dintre ei, înalt şi cu umeri de sportiv, vine mai aproape. Un alt băiat, din spatele lui, spune:

— Haide, nu face pe nebunul! E târziu. Să mergem.

Dar musculosul nu are de gând să plece nicăieri. Scoate un cuţit. Lama străluceşte gălbuie în lumina de pe stradă. Se aşteaptă să vadă spaimă în ochii mei, dar nici vorbă de-aşa ceva. Ajungi într-un punct, după tot ce ţi s-a întâmplat, când nimic nu te mai surprinde.

Abraham mârâie şi mai tare, arătându-şi dinţii.

— Potoleşte câinele ori şi-o va lua şi el... Telefonul şi portofelul. Apoi ne despărţim.

— Nu vrei să faci asta.

Băiatul, chiar *e* un băiat, îmi dau seama, în ciuda înălţimii sale, clatină din cap.

— Încet. Telefonul, portofelul. Telefonul, portofelul. Acum. Avem şi alte treburi.

Se uită în jur. Şoapta umedă a unei maşini care trece pe lângă noi prin ploaie. Îşi vede de drum. Atunci îl recunosc pe unul dintre băieţi. Pe cel mai tânăr. Are faţa pe jumătate ascunsă sub glugă. A făcut ochii mari, speriat. Se mişcă de pe un picior pe altul, cu privirea rătăcind în toate direcţiile, rostind cuvinte panicate printre dinţi, umblând la telefon, vârându-l în buzunar şi scoţându-l din nou. Este băiatul pe care îl văzusem astăzi la ore. Anton.

— Lasă-l, spune el pe un ton înăbuşit, dându-se tot mai în spate.

Mi se rupe inima pentru el.

— Hai să mergem.

Timpul, îmi dau seama, e o armă în prezent. Nimic nu-i slăbeşte pe oameni mai mult decât aşteptarea. În stradă. Cu un cuţit în mână.

— E mic, am zis referindu-mă la cuţit.

— Ce?

— Totul se face mai mic cu timpul. Computerele, telefoanele, merele, cuţitele, sufletele.

— Termină cu vorbăria, omule, o dată pentru totdeauna!

— Merele erau *uriaşe* pe vremuri. Ar fi trebuit să le vedeţi. Ca nişte dovleci verzi.

— Taci dracului, boule!

— Ai mai omorât pe cineva vreodată?

— La dracu'! Telefonul şi portofelul, ori îţi iau gâtul.

— Eu da, îi spun sincer. E oribil. Nu-ţi doreşti un asemenea sentiment. E ca şi cum ai muri tu însuţi. Ca şi cum moartea lor locuieşte în tine. Te scoate din minţi. Şi o cari cu tine, îi cari şi pe ei în interiorul tău pentru totdeauna…

— Mai tacă-ţi fleanca!

Îi întâlnesc privirea. Îi transmit forţa invizibilă a secolelor.

Abraham mârâie din nou. Mârâitul se transformă în lătrat.

— El e un lup. Foarte protector. Dacă mă înjunghii, să te asiguri că nu dau drumul la lesă.

Cuţitul tremură puţin, odată cu teama băiatului. Poate asta e. Ruşinea propriei fragilităţi îl face să coboare mâna înarmată.

— Îmi bag picioarele, omule, spune el.

Se dă îndărăt tot mai rapid şi ceilalţi băieţi îl urmează. Anton îmi mai aruncă o privire pe furiş. Îi zâmbesc, zăpăcindu-l şi mai tare. Înţeleg. Felul în care eşti prins în mijlocul necazurilor, felul în care te trezeşti plutind, îndreptându-te spre alte belele… este de neocolit.

Hackney, lângă Londra, 1599

Nu locuiau în Bow, ci mult mai departe, într-o căsuţă îngustă de pe uliţa Well, în satul Hackney. Erau multe câmpuri cu căpşuni şi multe livezi în Hackney pe vremea aia. În comparaţie cu multe dintre zonele de la periferia Londrei, Hackney nu duhnea mai deloc şi aerul era mai sănătos de inhalat, deşi se deosebea cu mult de ariile rurale din Suffolk. În primul rând, aici existase un teatru. Fusese demontat cu câteva luni înainte de a sosi eu, dar Rose mi-a povestit cât de grozav s-a distrat şi că Richard Burbage în persoană jucase aici, alături de lord Brown, ursul.

Nu ştiu dacă era meritul teatrului, dar Hackney părea mai deschis la minte decât Edwardstone. Nu se vedea niciun fel de teamă faţă de un străin. În fine, cu excepţia unei femei pe nume bătrâna doamnă Adams care scuipa oamenii pe lângă care trecea şi le striga adesea „cur de căcat” sau „scârnăvie diabolică”, dar sătenii se mulţumeau să-i dea cu tifla şi atât. Atitudinea ei nu arăta că îi e frică de străini, ci mai degrabă ura pe toată lumea, prin urmare, nu făcea discriminări.

— Odată, mi-a scuipat pe mere şi Grace s-a repezit la ea ca o pisică sălbatică, mi-a spus Rose când am fost şi eu înjurat, în drum spre casa lor.

Căsuţa lor era făcută din buşteni şi chirpici, lângă un mic zid de piatră care avea chiar şi un nume incredibil de ambiţios – Mare Zid de Piatră – şi se afla la o aruncătură de băţ de o mică întindere de apă numită Marele Iaz pentru Cai. Caii în discuţie puteau fi găsiţi într-un grajd numit, şi nu glumesc, Marele Grajd.

Mai exista şi un hambar în spatele lui, numit, vai de mine, Hambarul cu Ovăz, iar dincolo de el se întindeau livezile, cu pomii înghesuiţi pe zeci de hectare. Şi mai departe se găsea cercul de piatră al fântânii, ascunsă printre crengile copacilor. Pentru un privitor din secolul XXI, totul ar părea rustic, dar, pentru mine atunci,

parcelele despărţite de ziduri şi apropierea pomilor din livadă aveau o înfăţişare foarte modernă.

Rose şi Grace aveau o înţelegere cu unul dintre fermierii locali. Culegeau fructele de sezon – prune, goldani, cireşe, mere, renglote şi agrişe – şi împărţeau banii pe care îi făceau, evident în favoarea fermierului, domnul Sharpe, un „zgârcit de zile mari”, care cultivase fructele.

Căsuţa lor avea mai multe ferestre decât văzusem eu vreodată. Nu semăna cu nimic din ce exista în Franţa, dar era o locuinţă mai modernă decât cea pe care o avusesem în Edwardstone.

— Aşadar, a început Rose.

M-a privit direct, fără nicio jenă. Atitudinea unui om mare care nu înghite nicio prostie.

— Cum te cheamă?

— Tom, am răspuns.

Adevărul gol-goluţ. Apoi m-am îngrijorat în privinţa adevărului despre cine eram în realitate şi cât de periculos era. Aşa că am minţit când am rostit numele de familie, pentru prima dată din ceea ce avea să fie un şir lung de minciuni:

— Tom *Smith.*

— Şi câţi ani ai, Tom Smith?

Trebuia să fiu atent acum. Adevărul – 18 ani – probabil că nu ar fi fost crezut. Iar dacă ar fi fost crezut, ar fi devenit primejdios pentru ea. Cu toate acestea, nu am putut să-mi spun vârsta pe care ea o bănuia, 13 sau 14, am presupus eu.

— Dar tu câţi ani ai?

A izbucnit în râs.

— Eu te-am întrebat prima.

— Am 16 ani.

Nici măcar n-a clipit. Bănuiesc că am fost norocos, deoarece, când s-a declanşat boala, eram deja înalt, cu gâtul gros şi umerii laţi.

— Ochii tăi par mai bătrâni, e tot ce-a spus ea.

Vorbele ei m-au liniştit, ţinând cont că toată lumea din Edwardstone considera că am rămas cumva blocat la

începuturile adolescenţei.

— Iar eu am 18 ani, a continuat ea. Grace are zece.

Mi se părea în regulă. Toată discuţia asta. Era bine. Dar nu voiam să dezvălui şi mai multe. Nu puteam. Eram un secret periculos. Era mai bine pentru ele să nu ştie nimic despre mine.

Mi-au dat să mănânc pâine, o supă din păstârnac şi nişte cireşe.

Zâmbetul lui Rose era ca aerul cald.

— Ar fi trebuit să fii aici ieri. Am avut plăcintă de porumbel, Grace e măiastră în prinsul porumbeilor.

Grace a mimat cum prinde un porumbel şi cum îi răsuceşte gâtul.

A mai trecut un moment. Apoi, inevitabil, o altă întrebare.

— De ce ai venit aici? a întrebat Rose.

— Tu m-ai invitat.

— Nu *aici.* De ce te duceai la Londra? De capul tău? De unde ai fugit?

— Din Suffolk. Dacă ai fi fost vreodată acolo, nu mi-ai mai fi pus întrebarea asta. E plin de oameni proşti, răuvoitori, cu capul plin de superstiţii. Noi eram din Franţa. Nu prea eram potriviţi pentru locul ăla.

— Noi?

— Adică… atunci când încă trăia mama.

— Ce s-a întâmplat cu ea?

Am privit-o fix pe Rose.

— Există lucruri despre care aş prefera să nu vorbesc.

Grace mi-a observat mâna în care ţineam lingura pentru supă.

— Tremură.

— E de partea cealaltă a mesei, a zis Rose. Ai putea să vorbeşti ca şi cum ar fi aici, nu?

Apoi şi-a îndreptat din nou privirea spre mine.

— Nu am vrut să te supăr.

— Dacă pentru mâncare şi o noapte de confort trebuie să discut despre lucruri dureroase, mai bine dorm afară, într-un şanţ.

Lui Rose i s-au umplut ochii de furie.

— Vei descoperi că Hackney are nişte şanţuri grozave.

Am aşezat lingura pe masă şi m-am ridicat în picioare.

— În Suffolk nu se glumeşte niciodată?

— Ţi-am zis doar că sunt din Franţa. Şi nu am chef de glume.

— Tare acru mai eşti! Acru ca laptele bătut.

Grace a adulmecat teatral aerul ca un câine.

— Chiar miroase a acru.

Rose m-a privit grav.

— Aşază-te, Tom! Nu ai unde să te duci. În plus, trebuie să rămâi aici până ne plăteşti tot ce ne datorezi.

Eram tulburat. Confuz. Angoasa pusese stăpânire pe mine după trei zile epuizante de mers pe jos şi după atâta jale. Nu mă supărasem pe cele două surori, ba chiar le eram recunoscător, dar recunoştinţa dispăruse sub greutatea durerii ochilor închişi şi a amintirii mâinilor lui Manning.

— Nu eşti singurul cu necazuri pe lumea asta. Nu le mai strânge în tine de parcă ar fi preţioase. Mai sunt încă multe care abia aşteaptă să te înhaţe.

— Îmi pare rău, am rostit.

Rose a dat din cap.

— N-are nimic. Eşti obosit. Şi ce-oi mai avea. Vei dormi în camera băieţilor.

— Camera băieţilor?

Mi-a explicat că se numea aşa deoarece acolo locuiseră doi fraţi, Nat şi Rowland, dar amândoi muriseră. Nat, de febră tifoidă când avea 12 ani, iar bietul Rowland, din cauza unei tuse misterioase înainte să împlinească un an. Asta explica şi lipsa părinţilor. Din pricina febrei de după naştere (ceva obişnuit pe vremea aceea), mama lor îşi dăduse sufletul la o lună după ce-l adusese pe lume pe Rowland, de unde şi fragilitatea bebeluşului, iar tatăl lor murise de varicelă. Fetele păreau împăcate cu situaţia. Totuşi, Grace se trezea adesea în creierii nopţii având coşmaruri cu micuţul Rowland.

— Vezi, a continuat Rose, presărând sare pe rana mea

deschisă. O grămadă de necazuri şi la alţii.

M-a dus în cameră. Avea o mică fereastră pătrăţoasă, mare cât un televizor portabil din anii 1980. (Când am stat la un hotel din São Paulo în 1980, m-am uitat mult la televizor. Mă făcea să mă gândesc la mica fereastră pătrăţoasă din Hackney.) Încăperea era sărăcăcioasă şi modestă, dar patul avea pături şi, chiar dacă salteaua era umplută cu paie, m-am simţit atât de obosit, încât patul reginei cu baldachin nu mi s-ar fi părut mai confortabil.

Am căzut lat pe pat, iar ea mi-a scos ghetele din picioare. S-a uitat la mine şi severitatea maternă pe care o afişase mai devreme s-a topit. A rostit încet, de parcă vorbea cu sufletul meu:

— O să fie bine, Tom. Acum odihneşte-te!

Următorul lucru pe care mi-l amintesc este că m-am trezit în mijlocul nopţii şi m-am ridicat brusc în fund, speriat de propriul urlet. Afară se zărea o lună rotundă şi grasă, corpul îmi tremura şi abia dacă respiram. Groaza îmi curgea prin vene.

De niciunde, a apărut Rose şi m-a apucat de braţ. Grace, în spatele ei, a căscat, dar nu a trecut pragul.

— Nu-i nimic, Tom.

— Nu va fi niciodată în regulă, am spus, pe jumătate delirând.

— Nu te poţi încrede în vise. Mai ales în cele urâte.

Nu i-am mărturisit că visul era o amintire. În schimb, a trebuit să încerc să neg realitatea a ceea ce ştiam şi să creez una nouă, ca Tom Smith. A trimis-o pe Grace înapoi în pat şi a rămas lângă mine. S-a aplecat şi m-a sărutat pe buze. Un pupic scurt, dar un pupic pe buze nu e chiar nevinovat.

— De ce? am întrebat-o.

Aproape că i-am zărit zâmbetul în lumina lunii. Nu părea să flirteze. Pur şi simplu era un surâs din inimă.

— Ca să îţi ocupi mintea cu altceva.

— Nu cred că am mai întâlnit pe cineva ca tine, i-am spus.

— Foarte bine. Ce sens ar mai avea viaţa mea dacă ar

exista o copie?

În ochi i-a apărut o lacrimă.

— Ce s-a întâmplat?

— Aici dormea Nat. E ciudat. Spaţiul lui s-a umplut din nou. Atâta tot. A fost aici, şi acum nu mai e.

Am văzut că suferă şi o clipă m-am simţit egoist în durerea mea.

— Pot dormi în altă parte. Pe podea, dacă vrei.

Ea a scuturat din cap şi a surâs.

— Nu, nu.

La micul dejun am primit pâine de secară şi o cană mică de bere. Grace a băut şi ea bere. Era singura băutură pe care şi-o permiteau oamenii şi despre care ştiau că nu îi omoară, spre deosebire de apă, care se transforma practic într-o ruletă rusească.

— Asta e casa mea, mi-a explicat Rose, iar chiria a devenit datoria mea acum, că părinţii mei au murit. Prin urmare, câtă vreme stai aici, trebuie să-mi respecţi regulile. Prima regulă e că va trebui să ne plăteşti ce ne datorezi, iar după aceea poţi să ne dai doi şilingi pe săptămână cât vei locui aici. Şi ne vei ajuta să aducem apă.

Câtă vreme stai aici.

Mi se părea o idee bună să am un loc unde aş putea sta o perioadă nedefinită. Iar căsuţa era un cămin frumos. Uscată, curată, bine aerisită şi mirosind a lavandă. Am observat atunci un bucheţel de lavandă într-o vază simplă. Pentru vremea rece, aveam o vatră. Casa era mai mare decât cea din Edwardstone, cu odăi separate, dar aceeaşi cantitate de grijă fusese folosită şi aici ca să fie curată şi ordonată, precum şi parfumată pe cât posibil.

Şi totuşi, propunerea de a rămâne acolo veşnic – dacă înţelesesem bine – m-a întristat.

Simţeam, încă de pe atunci, că nimic nu poate fi permanent în viaţa mea.

În acel moment, nu ştiam că lucrurile se vor schimba. Nu înţelegeam ce se petrece cu mine. Boala mea nu avea un nume. Şi nu l-aş fi ştiut nici dacă ar fi avut. Pur şi

simplu o acceptasem şi gata. Urma să arăt aşa pentru totdeauna. Aţi crede că ar fi trebuit să mă bucur, dar nici pomeneală. Condiţia mea provocase moartea mamei. Ştiam că nu-i voi putea spune lui Rose şi surorii ei despre mine, fără să le supun unui risc asemănător. Pe vremea aia, lucrurile se schimbau rapid, mai ales în tinereţe. Chipurile se schimbau aproape la fiecare anotimp.

— Mulţumesc, i-am zis.

— Va fi bine pentru Grace să fii aici, cu noi. Le duce dorul foarte mult fraţilor ei. Amândouă le ducem dorul. Dar, dacă te porţi prosteşte şi ne strici renumele – şi refuzi să plăteşti – a lăsat un moment de suspans ca o cireaşă pe cerul gurii care aşteaptă să fie înghiţită –, te dăm afară în şuturi.

— Mă trimiţi în şanţ?

— Da, acoperit cu rahat, a adăugat micuţa Grace, după ce şi-a terminat berea.

— Îmi pare rău, Tom. O cheamă Grace, dar n-are nicio legătură cu purtarea ei.

— „Rahat” e un cuvânt frumos, am contracarat diplomat. Spune lucrurilor pe nume.

— Nu sunt doamne în casa asta, a zis Rose.

— Iar eu nu sunt lord.

Nu era momentul să le mărturisesc că de fapt eram, tehnic vorbind, încă membru al aristocraţiei franceze.

Rose a oftat. Îmi amintesc oftaturile ei. Rareori erau triste.

Întotdeauna aveau un aer de *aşa stau lucrurile, aşa vor sta lucrurile, iar noi ne-am împăcat cu asta.*

— Bine. Păi, azi e o nouă zi.

Îmi plăceau cele două surori. O oază de linişte în mijlocul unui urlet tăcut de durere.

Voiam să rămân, dar nu-mi doream să le pun în pericol. Nu aveau voie să fie curioase în legătură cu mine. Acesta era principalul lucru.

— Mama a fost aruncată de pe un cal, am rostit eu din senin. Aşa a murit.

— Foarte trist! m-a consolat Grace.

— Da, a întărit şi Rose. Foarte trist.

— Asta visez uneori.

Ea a încuviinţat din cap. Părea că mai are întrebări, dar le-a ţinut pentru ea.

— Poate ar fi bine să te odihneşti azi. Să-ţi echilibrezi umorile. Cât ne ducem noi la livadă, tu poţi rămâne aici. Dar mâine te-ai putea duce cu lăuta să cânţi şi să ne aduci bani.

— Nu, nu, îmi voi plăti datoria. O să câştig ceva bani azi. Ai dreptate, mă duc pe stradă să cânt.

— Pe orice stradă? a întrebat Grace amuzată.

— Pe una aglomerată.

Rose m-a aprobat.

— Trebuie să te duci la Londra. La sud de zidurile oraşului.

Mi-a arătat cu degetul în ce direcţie trebuia s-o iau.

— Un băiat cântând la lăută! O să plouă cu penny peste tine.

— Serios?

— Uite, a ieşit soarele. O să fie mulţi oameni. Poate vei afla lucruri noi pe care să le visezi.

Şi soarele a pătruns prin fereastră şi i-a luminat faţa, iar şuviţele ei castanii au devenit roşietice. Pentru prima dată în patru zile, sufletul meu – sau ce consideram eu sufletul meu pe atunci – a simţit preţ de o clipă şi altceva în afara torturii insuportabile.

Sora mai mică şi-a ridicat coşul, a deschis uşa şi ziua s-a revărsat înăuntru. O rază piezişă şi-a început dansul alchimic pe podeaua de lemn.

— Atunci... am spus, de parcă aş fi vrut să mai adaug multe lucruri.

Rose mi-a surprins privirea, a zâmbit şi a încuviinţat din cap.

Londra, în prezent

Este trei dimineaţa.

Ar trebui să fiu în pat deja. Nu mi-au mai rămas decât patru ore înainte să mă duc la muncă, la şcoală.

Şi totuşi, realistic vorbind, n-am cum să adorm. Opresc documentarul de pe canalul Discovery despre Ming, molusca de 507 ani, pe care îl urmăream pe calculator.

Stau şi mă holbez la ecran. Probabil că nu e cea mai bună idee pentru durerea mea de cap. Dar m-am resemnat deja. E blestemul unui alba. Un fel de rău de înălţime, numai că, în cazul meu, e de timp. Amintirile contradictorii, talmeş-balmeşul timpului, stresul provocat de el făceau inevitabile durerile de cap.

Apoi, desigur, să fii ameninţat cu un cuţit nu mă ajutase deloc. Descoperirea lui Anton printre băieţii aceia mă tulburase.

Mă duc pe site-urile BBC şi *Guardian.* Citesc câteva articole noi despre ruptura relaţiilor dintre SUA şi China. Toată lumea care comentează prezice o apocalipsă. Acesta e avantajul maxim al vârstei de 439 de ani. Înţelegi complet că lecţia principală a istoriei este următoarea: oamenii nu învaţă nimic din istorie. Secolul XXI încă se poate transforma într-o imitaţie proastă a secolului XX, dar ce-am putea face? Minţile oamenilor din întreaga lume se umpleau cu utopii ce nu coincideau. Era o reţetă pentru dezastru, dar, vai, atât de familiară. Empatia dispărea încetul cu încetul, aşa cum se întâmplase adesea în trecut. Pacea era făcută din porţelan, aşa cum fusese mereu.

După ce termin cu ştirile, intru pe Twitter. Nu am cont, dar mi se pare interesant. Toate vocile acelea diferite, ciorovăielile, aroganţa siguranţei, ignoranţa, compasiunea ocazională, dar minunată. Îmi place să urmăresc evoluţia limbii care se îndreaptă spre un nou tip de hieroglife.

Apoi fac ce fac întotdeauna, tastez numele „Marion Hazard” şi „Marion Claybrook” în motorul de căutare Google, dar nu găsesc nimic nou. Dacă e în viaţă, nu

foloseşte niciunul dintre cele două nume.

Apoi intru pe Facebook.

Văd un post de la Camille.

„Viaţa e derutantă."

Atâta spune. A primit deja şase like-uri. Mă simt vinovat că m-am purtat aşa urât cu ea. Mă întreb, ca întotdeauna, dacă voi avea vreodată o viaţă cât de cât normală. Când mă uit la Camille îmi doresc asta. Are o intensitate aparte în fiinţa ei cu care empatizez şi pe care o simt. Îmi pot imagina cum stau lângă ea pe o bancă, privindu-l pe Abraham. Doar să stăm aşa, în tăcerea intimă a unui cuplu. Nu îmi mai dorisem aşa ceva de secole.

N-ar trebui să fac nimic. Dar mă trezesc că apăs „Like" la postarea ei. Ba chiar adaug şi un comentariu: *C'este vrai.* În clipa în care comentez şi văd cuvintele cu numele meu sub ele îmi spun că mai bine le-aş şterge.

Dar mă împotrivesc impulsului. Le las. Şi mă duc în pat, unde Abraham deja doarme. Schelălăie uşor în somn.

Mă convinsesem de mulţi ani că tristeţea amintirilor atârnă mai mult şi durează mai mult decât momentele de fericire. Aşa că hotărâsem, pe baza unei matematici emoţionale crude, că era mai bine să nu mai caut iubire, companie şi nici măcar prietenie. Să fiu o mică insulă în arhipelagul alba, detaşat de continentul umanităţii. Hendrich avea dreptate, în definitiv. Mai bine să nu te îndrăgosteşti.

Însă, recent, acum, începeam să simt că nu poţi proceda matematic cu emoţiile. Protejându-te de suferinţă, puteai da naştere unui nou tip de durere, mai subtil. E o dilemă. Şi nu una pe care să o rezolv în seara asta.

Viaţa e derutantă.

Asta e tot ce ştim cu adevărat, cred, şi gândul se tot repetă ca un motiv muzical, până când mă cufund încet în somn.

Londra, 1599

Bankside, în zilele de demult, era alcătuit din oaze ale libertăţii. O oază a libertăţii însemna o zonă desemnată în afara zidurilor oraşului, unde legile normale nu se aplicau. De fapt, nicio lege nu domnea acolo. Orice mergea. Orice fel de afacere putea fi încheiată. Se permitea orice fel de distracţie, oricât de rău famată. Prostituţie. Lupte cu urşi. Spectacole de stradă. *Teatru.* Tot ce vă trece prin cap. Acolo se găsea.

În esenţă, vorbim de o zonă a libertăţii pure. Primul lucru pe care l-am descoperit în legătură cu libertatea a fost că mirosea a rahat. În comparaţie cu prezentul, desigur, în Londra sau în afara ei mirosea a rahat. Dar Bankside, în particular, duhnea cel mai tare. Din cauza tăbăcăriilor în număr mare. Cinci tăbăcării se aflau în apropiere, chiar după ce treceai podul. Motivul pentru care puţeau, aveam să aflu mai târziu, era pielea înmuiată de tăbăcari în fecale.

Am continuat să merg şi mirosul s-a amestecat cu altele. Seu şi oase din care făceau clei şi săpun. Şi sudoarea stătută a mulţimii. Putoarea atingea un nou nivel cunoscut mie.

Am trecut de grădina cu urşi – numită Paris Garden dintr-un motiv pe care nu l-am priceput niciodată – şi am văzut un urs negru uriaş prins în lanţuri. Mi s-a părut cea mai tristă creatură de pe pământ. Rănit şi neîngrijit, resemnat, zăcea pe jos. Ursul era o vedetă. O atracţie majoră pentru Bankside. I se spunea „Sackerson”. De multe ori urma să-l văd sau să-l aud în acţiune pe parcursul săptămânilor şi al lunilor, cu ochii roz, înfigându-şi ghearele în gâtul câinilor, făcând spume la gură, în timp ce mulţimea urla de excitare crudă şi febrilă. Doar în astfel de momente animalul părea că trăieşte, când se lupta pe viaţă şi pe moarte. Şi mă gândeam adesea la acel urs şi la dorinţa lui inutilă de a supravieţui în mijlocul a tot felul de cruzimi şi de dureri pe care viaţa i le arunca în cale.

În orice caz, în prima zi, am respectat poveţele lui Rose, dar nu am simţit neapărat că venisem în locul potrivit. Era destul de departe de zgomotul săpunarilor, deşi nu suficient de departe pe cât mi-aş fi dorit de tăbăcăriile duhnind a rahat. Un furnicar de oameni umplea locul. O femeie în verde, cu un dinte cariat şi faţa acoperită cu un strat gros de pudră, s-a holbat la mine curioasă, sprijinită de peretele unei clădiri din piatră, pe care cineva pictase pălăria unui cardinal. Clădirea, după cum bănuiam, adăpostea unul dintre multele bordeluri din zonă. Şi cel mai aglomerat, după cum s-a dovedit, călcat de valuri de clienţi în orice moment al zilei. Alături se găsea un han. Taverna Reginei. Era cea mai curată clădire din zonă, deşi nu se putea spune acelaşi lucru şi despre clientela mizerabilă şi zdrenţăroasă.

În faţa cârciumii şi a bordelului, se deschidea un spaţiu mare, un dreptunghi de iarbă unde zăboveau oamenii. Am decis să mă opresc acolo.

Am inspirat adânc.

Şi am început să cânt.

Nu exista nicio ruşine în muzică. Nu era nicio ruşine să *cânţi.* Până şi regina Elisabeta ştia să mânuiască un instrument sau două. Dar să cânţi în public, atât în Franţa, cât şi în Anglia, era ceva ce nu făceai dacă aparţineai clasei nobile. Cu siguranţă, nu în stradă. Pentru fiul unui conte şi al unei contese, să se afle aici, cântând în cea mai puţin salubră parte din Bankside, ar fi însemnat o ruşine de nedescris.

Şi totuşi, am cântat.

Am cântat nişte cântece franţuzeşti învăţate de la mama şi oamenii au trecut pe lângă mine arcuindu-şi câteodată sprâncenele. Pe parcursul zilei, încrederea în mine a crescut şi am trecut la cântece şi balade englezeşti, atrăgând rapid publicul. O dată sau de două ori, cineva mi-a aruncat un penny. Învăţasem de la ceilalţi artişti că, în mod regulat, trebuia să faci un tur printre oameni cu o pălărie în mână – cum fac cântăreţii ambulanţi chiar şi astăzi. Însă nu aveam pălărie, aşa că după două cântece m-

am dus pe la oameni, cu pantoful stâng, ţopăind într-un picior, lucru la fel de apreciat de public ca şi muzica. Cei care mă priveau alcătuiau un amestec ciudat şi intimidant de marinari, telali, beţivi, prostituate şi amatori de teatru. Jumătate dintre ei se îndreptau spre casele sărăcăcioase de la sud şi jumătate – cei mai aplecaţi să piardă câte un penny – veneau de pe pod. Poate fiindcă oamenii se holbau neîncetat la mine, am descoperit că mă descurc mai bine dacă închid ochii. La sfârşitul primei zile, făcusem destui bani ca să plătesc coşul cu fructe. Până la sfârşitul săptămânii, plătisem pentru un coş nou.

— Să nu ţi se urce la cap, Tom Smith! mi-a zis Rose, înăbuşindu-şi un surâs.

Mânca o plăcintă fierbinte de iepure pe care o cumpărasem în drum spre casă.

— Încă mai ai de plătit găzduirea.

— Am putea mânca plăcintă cu iepure în fiecare zi? a întrebat Grace cu obrajii plini de firimituri. E mult mai bună decât tocana şi rahaţii ăia de păstârnaci.

— Păstârnacii nu sunt caca, Grace.

— E mai bună pentru tine decât păstârnacii, am întărit, reamintind gândul înţelept al zilei. Nu vei vedea niciodată o regină sau un nobil mâncând un păstârnac.

Rose şi-a dat ochii peste cap.

— Dar noi nu suntem nobili, nu?

Pentru ele eram doar Tom Smith din Suffolk şi aşa rămâneau lucrurile. În plus, ştiam că nu voi deveni niciodată conte. Că nu voi locui niciodată într-o casă elegantă. Că nu voi mai avea servitori. Părinţii mei muriseră. Franţa însemna o lume ostilă pentru mine. Eram un simplu cântăreţ de stradă din Londra. Orice alte pretenţii nu mi-ar fi adus decât necazuri.

Mi-am plătit primele două săptămâni de găzduire până în marţea următoare. Din acel moment, am căpătat drepturi egale în gospodărie şi am devenit un membru al familiei. Am simţit, pe scurt, că aparţineam cuiva şi mi-am dat silinţa să ignor viitorul şi problemele care ar putea apărea. În timp ce cântam un madrigal unei mulţimi de

oameni ce se pregăteau să meargă la teatru sau în timp ce priveam obrajii lui Rose cum prind culoare când chicotea, îmi imaginam că sunt fericit.

Grace a vrut să înveţe să cânte la lăută, aşa că într-o noapte am început să-i dau lecţii. Îşi ţinea capul aplecat peste coarde ca un păianjen ce atârna de un acoperiş. I-am corectat postura, astfel încât degetele ei să fie paralele cu lungimea instrumentului.

A vrut să înveţe să cânte *Mâneci verzi* şi *Dulcea şi vesela lună mai,* două dintre preferatele ei. Mă îngrijora în mod deosebit *Mâneci verzi.* Ca în cazul mai tuturor melodiilor populare din istorie, *Mâneci verzi* nu era un cântec deloc potrivit pentru un copil. Nu mă prea lăudam cu înţelepciunea la momentul respectiv, dar eram destul de înţelept ca să ştiu că „Doamna cu mâneci verzi” reprezenta insulta standard a vremurilor pentru femeile uşoare. Mânecile ei erau verzi din cauza atâtor partide de sex pe care se presupunea că le are în mijlocul naturii. Totuşi, Grace a insistat şi nu am vrut să îi distrug inocenţa în numele protejării ei, aşa că m-am oferit s-o învăţ. S-a dovedit a fi un elev dificil, fiindcă voia să fugă înainte de a putea merge, însă ne-am tolerat unul pe celălalt. Cântam afară într-o seară de vară şi, când m-am întors, am surprins-o pe Rose privindu-ne de la fereastră zâmbind.

Într-o seară, pe la începutul toamnei, Rose a intrat la mine în cameră. Părea obosită. Diferită. Puţin ameţită, puţin pierdută.

— Ce s-a întâmplat?

— Un milion de lucruri mărunte. Nu contează.

Am simţit că vrea să-mi spună ceva, dar s-a abţinut.

S-a aşezat pe pat şi m-a întrebat dacă aş putea s-o învăţ şi pe ea să cânte la lăută. Mi-a zis că, dacă o învăţ, îmi va scădea chiria cu cinci penny. Am acceptat. Nu neapărat din cauza chiriei, ci fiindcă foloseam orice scuză ca să stau lângă ea pentru o vreme.

Mai avea o aluniţă, precum cele două de pe obraz, între

degetul mare şi arătător. Mâinile i se pătaseră uşor de la cireşele pe care le mâncase. Mi-am imaginat că o ţin de mână. Ce gând copilăresc! Poate creierul îmi rămăsese la fel de crud precum chipul meu.

— E o lăută foarte frumoasă. N-am mai văzut una la fel. Atât de împodobită, a rostit ea.

— Mama a primit-o de la… un prieten. Vezi asta de aici?

I-am arătat cutia de rezonanţă frumos ornată, chiar sub coarde.

— Se numeşte trandafirul.

— Dar nu e decât aer acolo.

Am râs.

— E cea mai importantă parte.

Am învăţat-o să cânte doar cu două coarde, înainte şi înapoi, ciupind tot mai iute, în ritmul inimii mele. I-am atins braţul. Am închis ochii şi m-am speriat de ardoarea sentimentelor mele faţă de ea.

— Muzica înseamnă timp, i-am explicat. Înseamnă să controlezi timpul.

Când s-a oprit din cântat, a rămas pe gânduri, apoi a continuat:

— Uneori, aş vrea să opresc timpul. Uneori, într-un moment fericit, vreau ca un clopot de biserică să nu mai sune niciodată. Vreau să nu mă mai duc la piaţă niciodată. Vreau ca graurii să nu mai zboare spre cer… Dar suntem toţi la mila timpului. Suntem toţi nişte coarde, nu?

Mă jur că aşa a spus: *Suntem toţi nişte coarde.*

Rose era prea bună pentru simplul cules al fructelor. Rose era un filosof în adevăratul sens al cuvântului. Cea mai isteaţă persoană pe care am cunoscut-o vreodată (şi foarte curând aveam să mă întâlnesc cu Shakespeare, iar asta spune multe). Îmi vorbea de parcă aveam vârsta ei şi o iubeam pentru asta. Când eram împreună, totul dispărea şi mă simţeam calm. Mă echilibra. Îmi găseam pacea doar uitându-mă la ea. Poate aşa se explică de ce am privit-o mult timp şi cu prea multă febră în ochi. Într-un fel în care oamenii nu se mai privesc. O doream din toate punctele de vedere. Să doreşti înseamnă să-ţi lipsească. Asta înseamnă.

Golul, pustiul din mine, crescuse dincolo de orice margini când mama se înecase. Crezusem că e fără capăt, dar când mă uitam la Rose, începeam să devin puternic din nou, de parcă aveam ceva de care să mă sprijin. Uşurel.

— Vreau să rămâi, Tom.

— Să rămân?

— Da. Să rămâi. Aici.

— Ah!

— Nu vreau să pleci. Grace te place. Şi eu te plac. Foarte mult chiar. Eşti o binecuvântare pentru amândouă. Locul ăsta era atât de pustiu, iar acum nu mai e.

— Ei bine, şi mie îmi place aici.

— Bun.

— Dar într-o zi e posibil să fiu nevoit să plec.

— Şi de ce mă rog?

Am vrut să-i mărturisesc pe loc. Am vrut să-i spun că sunt altfel, ciudat, neobişnuit. Că nu voi îmbătrâni ca alţi oameni. Am vrut să-i spun că mama nu fusese aruncată de pe cal şi că se înecase legată de un scaun, condamnată la moarte pentru vrăjitorie. Am vrut să-i spun despre William Manning. Am vrut să-i spun cât de greu e să te simţi vinovat pentru pierderea persoanei pe care o iubeşti cel mai mult. Să-i povestesc despre frustrarea de a fi un mister chiar şi pentru tine însuţi. Despre existenţa unui defect în echilibrul umorilor mele. Am vrut să-i spun că mă cheamă Estienne şi că numele de familie e Hazard, nu Smith. Am vrut să-i spun că fusese singura mea oază de linişte de când murise mama. Toate aceste vorbe mi se îngrămădeau în gât, dar nu aveau unde să se ducă.

— Nu am cum să-ţi zic.

— Eşti un mister ce trebuie rezolvat.

O clipă de nemişcare.

Cântecul unei păsări.

— Te-ai sărutat vreodată cu cineva, Tom?

M-am gândit la prima noapte când îmi dăduse un sărut scurt pe buze.

— Un sărut adevărat, Tom? a clarificat Rose, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

Tăcerea mea constituia un răspuns stânjenitor.

— Un sărut, a continuat ea, e ca muzica. Opreşte timpul în loc… Am avut o relaţie amoroasă odată, a zis ea simplu. Într-o vară. El lucra într-o livadă. Ne-am sărutat şi ne-am veselit împreună, dar nu am simţit nimic adevărat pentru el. Dacă iubeşti, un singur sărut poate opri vrăbiile, se spune. Crezi că e posibil aşa ceva?

A aşezat lăuta lângă ea pe pat şi m-a sărutat. Am închis ochii şi restul lumii a pălit. Nu mai rămăsese nimic. Decât ea. Ea luase locul stelelor, al cerurilor şi al oceanelor. Nu mai exista nimic cu excepţia acelui fragment unic de timp şi a micului boboc de iubire pe care îl plantaserăm amândoi înăuntrul lui. Şi apoi, la un moment dat, sărutul s-a terminat. I-am mângâiat părul, iar clopotele bisericii au început să bată în depărtare. Lumea se aliniase perfect.

Londra, în prezent

Stau în faţa clasei a noua. Din nou. Sunt obosit. Să te duci la culcare după ora trei noaptea nu e ceva ce ar trebui să facă profesorii. Picăturile de ploaie strălucesc la ferestre ca bijuteriile. Las în urmă lecţia dezastruoasă despre imigraţie de data trecută şi continui cu istoria socială a dinastiei Tudorilor, mai exact cu Anglia elisabetană.

— Ce ştiţi despre Anglia elisabetană? întreb, deşi mă gândesc la altceva.

Poate de data asta ar fi trebuit să aleg, să zicem, Sardinia. Sau poate Mallorca, în mijlocul câmpurilor cu lămâi. Sau o insulă din Indonezia. Sau o insulă cu palmieri din apele turcoaz ale Maldivelor.

— Cine a trăit atunci?

O fată ridică mâna.

— Oameni care sunt morţi acum.

— Mulţumesc, Lauren. Altcineva?

— Oameni fără Snapchat.

— Adevărat, Nina.

— Sir Francis Nu-ştiu-cum.

Încuviinţez din cap.

— Drake şi Bacon. Alegeţi! Dar cine a fost definitoriu pentru epoca respectivă în Anglia?

Decenii după decenii i-am compătimit pe oamenii care susţineau că se simt bătrâni, dar îmi dau seama acum că e perfect posibil ca oricine să se simtă învechit. Nu e nevoie decât să devină profesor.

Ochii mi se opresc asupra unui elev care mă surprinde prin prezenţa lui.

— Anton? Cunoşti pe cineva din epoca elisabetană?

El mă priveşte timid. E speriat. Vinovat.

— Shakespeare, rosteşte aproape ca o scuză.

— Da! A fost epoca lui Shakespeare. Acum… Ce ştii despre Shakespeare, Anton?

— E mort, domnule, se oferă Luren.

— Simt că o să urmeze o temă, Lauren.

— Mă bucur că pot ajuta, domnule.

— *Romeo şi Julieta,* spune Anton, aproape în şoaptă, sperând că îndreaptă lucrurile. Şi *Henric al IV-lea Partea întâi.* O studiem la engleză.

Îi susţin privirea, suficient cât să-l fac să şi-o plece pe-a lui ruşinat.

— Cum crezi că era? Cum crezi că a trăit?

Anton nu răspunde.

— Vreau să-l scot în evidenţă că Shakespeare a fost o persoană reală. Adică a trăit. Era un om. Un om în carne şi oase. Nu doar un scriitor, un om de afaceri, un om cu multe relaţii, un creator. Un om care a mers pe străzi reale, prin ploaie, a băut bere şi a mâncat scoici. Un om care purta cercel, fuma, respira, dormea şi se ducea la toaletă. Un om cu mâini, picioare şi o respiraţie urât mirositoare.

— Dar, intervine Lauren, răsucindu-şi pe deget o şuviţă de păr, de unde ştiţi că îi mirosea gura, domnule?

Mă gândesc o clipă ce grozav ar fi dacă şi ei ar putea şti de unde. Dar, desigur, mă mulţumesc să zâmbesc şi să îndrug ceva despre lipsa pastei de dinţi, pentru ca mai apoi să îmi continui lecţia.

Londra, 1599

Am cântat la lăută în Southwark toată vara şi toată toamna. Adeseori am muncit până târziu, până după închiderea porţilor oraşului, şi am fost nevoit să mă întorc pe jos acasă, pe un drum care putea să dureze şi o oră.

Acum, vremea se schimbase şi mulţimile se subţiaseră. M-am dus pe la toate cârciumile, unde am cerut de lucru, dar nimeni nu a avut loc pentru mine. Muzicanţii din cârciumă erau mai bine văzuţi decât cântăreţii de pe stradă. Făceam parte dintr-o tagmă nedorită, pe cale de dispariţie, mi-am dat seama. Problema era că exista o trupă de muzicanţi – Pembroke's Men – care cucerise deja piaţa.

Auzind că sunt în căutarea unei slujbe, unul dintre ei – un scripcar uriaş şi bărbos, cunoscut drept „Wolstan Copacul”, dată fiind înălţimea lui şi posibil şi din cauza părului său vâlvoi care părea coroana unui copac pe furtună – a venit la mine, în faţa bordelului „Pălăria Cardinalului”, chiar când se înnopta.

M-a apucat de ceafă şi m-a izbit cu putere de un zid.

— Lasă-l în pace! a strigat Elsa, o prostituată prietenoasă, cu părul roşu ca focul, cu care vorbeam mereu când mă întorceam acasă.

— Ţine-ţi gura, târfă!

Apoi s-a întors spre mine. Avea dinţii cariaţi, un şir neregulat de pietricele maronii. Era greu de spus dacă mirosul de rahat venea dinspre el sau de la tăbăcăriile din apropiere.

— N-o să cânţi nicio muzică în nicio tavernă în partea asta, în Bishopgate, flăcăule. Mai ales pe-aci prin Bankside. În niciun caz viu. Locul ăsta e al nostru. Băieţii cu moacă de miel n-au ce căuta aici.

L-am scuipat direct în faţă.

A înhăţat gâtul lăutei.

— Ia labele de pe ea!

— Mai întâi o sparg şi-apoi îţi zdrobesc degetele.

— Dă-mi-o înapoi, nenorocitule…

Elsa se aruncase deja pe el.

— Potoleşte-te, Wolstan! Dă-i-o înapoi!

Bărbatul a lăsat lăuta pe spate, gata s-o legene şi s-o izbească de zid.

Atunci s-a auzit o voce gravă, adâncă, aproape teatrală.

— Opreşte-te îndată, Wolstan!

Wolstan s-a răsucit şi a dat cu ochii de trei bărbaţi care tocmai apăruseră pe aleea din spatele lui.

— Vai de mine! a exclamat Elsa, brusc înveselită – ori, foarte posibil, prefăcându-se –, şi şi-a netezit rochia cu gesturi lente ca ale unei pisici care se linge.

Toată zona era un teatru. Nu ştiu dacă scena sau culisele.

— E chiar Richard al III-lea în carne şi oase.

Normal că nu era niciun Richard al III-lea. Era Richard Burbage, despre care până şi eu ştiam că e cel mai cunoscut actor din Londra. Arăta formidabil la momentul respectiv. Nu semăna nici cu Errol Flynn, nici cu Tyrone Power, nici cu Paul Newman şi nici măcar cu Ryan Gosling. Dacă ar fi avut cont pe Tinder, nu ştiu dacă ar fi marcat ceva vreodată în viaţa lui. Avea părul subţire şi moale, o faţă cu semne de vărsat şi slută ca a lui Rembrandt, dar se putea lăuda cu altceva. Cu ceva pe care elisabetanii îl recunoşteau, dar pe care oamenii secolului XXI nu-l mai ştiu: o *aură.* Ceva puternic şi metafizic, senzaţia unui suflet, a unei prezenţe, a unei puteri.

— O seară splendidă şi dumneavoastră! domnule Burbage, sir, a rostit Copacul, coborând lăuta.

— Dar nu pentru alţii, din câte se pare, l-a admonestat Burbage.

I-am observat pe ceilalţi doi bărbaţi. Unul era rotund ca un butoi şi cu o barbă impresionantă, mai îngrijită decât a lui Wolstan. Îşi arăta dinţii mârâind cu atâta exagerare, încât am presupus că era un alt actor. Părea destul de afumat.

— Măi, spumă de pişat de bou, dă-i lăuta înapoi băiatului!

Al treilea bărbat era zvelt şi foarte arătos, în ciuda gurii mici şi a părului lung dat pe spate, probabil în urma unui sfat foarte prost. Avea ochii blânzi, ca ai unei vite. Precum cei doi tovarăşi ai săi, purta un pieptar vătuit, cu dantelă şi nasturi. În cazul lui, de culoare gălbuie, cred, deşi greu de ghicit în penumbră. Un boem bine plătit, cu un cercel de aur în ureche. Nu mai încăpea îndoială că mă aflam în faţa unor actori cu buzunare pline. Am ştiut că trebuie să fie membri ai trupei Lord Chamberlain's Men, împreună cu Burbage.

— Fi-mi-ar scârbă… Priveşte! Priveşte aici! Iadul s-a golit şi toţi diavolii s-au aciuat în Bankside, a rostit arătosul, cu un glas resemnat, amar.

Elsa l-a observat şi ea pe bărbat.

— Shakespeare însuşi.

Shakespeare – căci el era – a zâmbit discret.

Elsa s-a întors spre bărbatul de lângă marele dramaturg, care aducea cu un butoi.

— Şi pe tine te cunosc. Tu eşti celălalt Will. Will Kemp.

Kemp a încuviinţat din cap şi şi-a mângâiat stomacul, mândru nevoie mare.

— În carne şi oase.

— Dă-mi lăuta! i-am zis iar lui Wolstan, însă de data asta a înţeles că noaptea îi e potrivnică.

Mi-a aşezat lăuta în mâini şi şi-a luat tălpăşiţa uşurel.

Elsa i-a făcut cu mâna batjocoritor, agitându-şi degetul mic.

— Lovi-te-ar ciuma, vierme!

Cei trei actori au izbucnit în râs.

— Haide, să mergem la Queen pentru nişte licoare, i-a îndemnat Kemp.

Shakespeare s-a încruntat spre prietenul său de parcă acesta ar fi fost o durere de cap.

— Eşti un beţivan bătrân şi nesătul.

Elsa îi şoptea ceva la ureche lui Richard Burbage, în vreme ce el o pipăia nestingherit.

Shakespeare s-a apropiat de mine.

— Wolstan e o bestie.

— Da, domnule Shakespeare.

Mirosea a bere, a tutun şi a mănuşi.

— E o ruşine să-l vezi pe Copac desfăşurându-se… Aşadar, flăcăule, cânţi bine?

Încă tremuram din pricina sperieturii.

— Bine?

— La lăută.

— Cred că da, domnule.

S-a dat mai aproape de mine.

— Câţi ani ai?

— 16, domnule, am răspuns, păstrând vârsta pe care o ştia Rose.

— Arăţi cu doi ani mai mic. Cel puţin. Dar şi cu doi ani mai mare. Chipul tău e o ghicitoare.

— Am 16 ani, domnule.

— Nu contează, nu contează…

S-a clătinat uşurel şi şi-a proptit mâna în pieptul meu, să se sprijine parcă. Era băut, mi-am dat seama. Dar s-a îndreptat de spate rapid.

— Noi, proprietarii trupei Lord Chamberlain's Men, căutăm în prezent muzicieni. Am scris o piesă nouă, *Cum vă place,* şi are nevoie de muzică. Sunt multe cântece. Şi avem nevoie de o *lăută.* Vezi tu, am avut un lutist, dar ni l-a luat vărsatul negru.

M-am holbat la Shakespeare. Ochii lui adăposteau două focuri aurii, reflectând o torţă arzândă în apropiere.

Kemp, trăgându-l pe Burbage din mrejele Elsei, voia să urgenteze lucrurile, aşa că mi-a spus brusc:

— Mâine, la The Globe, până în ora 11.

Shakespeare l-a ignorat.

— Cântă-ne acum! m-a rugat, arătând spre lăută.

— Acum?

— Bate fierul cât e cald.

Elsa a început să îngâne un cântec neruşinat pe care nu-l ştiam.

— Bietul băiat e încă zdruncinat, a zis Kemp, prefăcându-se că mă compătimeşte. Să-i dăm bătaie.

— Nu, s-a împotrivit Shakespeare. Lasă-l pe băiat să

cânte.

— Nu ştiu ce să vă cânt.

— Cântă din inimă. Închipuie-ţi că nu suntem aici. Fii sincer!

A şuşuit-o pe Elsa.

Patru perechi de ochi s-au îndreptat spre mine.

I-am închis pe ai mei şi am interpretat un cântec pe care îl învăţasem recent şi m-am gândit la Rose.

Toată ziua soarele ce mă-ncălzeşte
Când se-ncruntă mult mă necăjeşte
Cu îndoială mă hrăneşte;
Dar când zâmbeşte, primăvara mea nebună creşte,
Şi-ncruntătura ei de suferinţă iarnă-mi dăruieşte.

Când m-am oprit din cântat, am văzut cum mă privesc în tăcere cele patru chipuri.

— Bere! a strigat Kemp. Doamne, dă-mi bere!

— Băiatul e bun, a spus Burbage, dacă ignori cântecul.

— Şi cântatul, a adăugat Elsa.

— Cânţi bine, m-a încurajat Shakespeare. Să fii mâine la teatrul The Globe! La ora 11. 12 şilingi pe săptămână.

— Mulţumesc, domnule Shakespeare.

— 12 şilingi *pe săptămână?*

Lui Rose nu-i venea să creadă. Era dimineaţă. Ieşisem să aducem apă înainte să plecăm la muncă. Rose a trebuit să se oprească şi a pus găleata plină jos. Am aşezat-o jos şi pe-a mea. Apa – pentru spălat, nu pentru băut – provenea de la fântâna din capătul uliţei, la circa un kilometru şi jumătate nord de Hambarul cu Ovăz şi de livezi, aşa că aveam nevoie de odihnă. Pe cerul albastru al dimineţii apăruseră pete roz prevestitoare de rău.

— Da. 12 şilingi pe săptămână.

— Şi lucrezi pentru domnul Shakespeare.

— Pentru Lord Chamberlain’s Men. Da.

— Tom, ce bucurie!

M-a îmbrăţişat. Ca o soră. Ceva mai mult decât o soră.

Apoi un nor de tristeţe i-a acoperit chipul când a ridicat găleata.

— Ce e?

— Mă aştept să nu te mai vedem aşa mult.

— Voi veni acasă în fiecare seară, ca înainte. Fie ocolesc zidurile, fie sar peste ele.

— Nu la asta m-am referit.

— Atunci?

— Viaţa ta va fi prea colorată ÎN comparaţie cu o fată plictisitoare care se duce la piaţă.

— Tu nu eşti plictisitoare, Rose.

— Un fir de iarbă nu e plictisitor până când vezi o floare.

— Ba e. Un fir de iarbă e întotdeauna plictisitor. Dar tu nu eşti un fir de iarbă.

— Şi nici tu, un statornic, Tom. Ai fugit din Franţa. Ai fugit din Suffolk. Vei fugi şi de aici. Tu nu te stabileşti într-un loc. De când ne-am sărutat, ochii tăi se feresc să stăruie prea mult asupra mea.

— Rose, dacă voi pleca vreodată, nu va fi din cauza ta.

— Atunci, de ce vei pleca, Tom? Din ce motiv?

N-am putut să-i răspund.

Apa era grea, dar ne apropiam de casă. Ajunseserăm la grajduri acum şi am văzut un rând de cai, ca nişte lorzi la galerie urmărind o piesă pe care o văzuseră deja, holbându-se la noi. Rose s-a cufundat în tăcere. M-am simţit vinovat că am minţit-o în privinţa morţii mamei. Trebuia să-i mărturisesc adevărul despre mine. La un moment dat, sigur voi fi nevoit s-o fac.

Exact când am ajuns acasă, am zărit două femei pe stradă. Una dintre ele era bătrâna doamnă Adams. Urla la cealaltă. Un recital dedicat scârnăviilor din iad.

Rose o cunoştea pe cealaltă femeie din piaţa Whitechapel. Mary Peters.

O femeie liniştită, cu un aspect trist. În jur de 40 de ani. O vârstă pe care o stabileai corespunzător la vremea respectivă. Purta negrul văduviei în permanenţă.

Bătrâna doamnă Adams se apleca spre ea, scuipându-i cuvinte demente în faţă, dar Mary s-a întors şi a privit-o cu o asemenea furie tăcută, încât bătrâna s-a dat în spate ca o pisică brusc speriată de prada ei.

Mary înainta spre noi pe uliţa Well.

Nu părea deloc tulburată de întâlnirea cu bătrâna doamnă Adams. Rose, am băgat eu de seamă, s-a încordat uşor la vederea ei.

— Bună dimineaţa, Mary.

Mary a zâmbit scurt. S-a uitat la mine.

— El e Tom al tău?

Tom al tău.

M-am simţit stânjenitor de bine. Să ştiu că Rose vorbise de mine. Să mă simt de parcă i-aş fi aparţinut. Realitatea a devenit solidă, ca şi cum spaţiul pe care îl ocupam era menit să fie ocupat de mine.

— Da. Da, el e.

Rose s-a îmbujorat puţin. Un roz palid ca al norilor.

Mary a clătinat din cap. A cugetat puţin.

— El nu e acolo azi. Tu şi Grace veţi fi încântate să auziţi asta.

— Serios?

Rose a răsuflat uşurată.

— Are febră. Să sperăm că e vărsat, nu?

Eram nedumerit.

— Despre cine vorbiţi?

Mary s-a dat uşor în spate, de parcă ar fi spus ceva ce nu trebuia.

— Despre domnul Willow, m-a lămurit Rose, gardianul de la piaţă.

Mary se îndepărta deja.

— Ne vedem mai târziu.

— Bine.

Când am pornit din nou spre casă, am întrebat-o pe Rose de domnul Willow.

— Nu-ţi face griji! E puţin mai sever, atâta tot.

Şi n-a mai adăugat nimic. În clipa următoare a început să vorbească despre Mary. Rose mi-a povestit că venise în

zonă cu câţiva ani în urmă şi era o persoană foarte retrasă. Nu voia deloc să vorbească despre trecutul ei, aşa că mare lucru nu ştia despre ea.

— E o femeie blândă. Dar misterioasă. La fel ca tine. Dar te rezolv eu. Spune-mi ceva ce nu ştiu. Un lucru mic. O frântură.

Şi de-aş avea tot aurul din lume şi tot aş prefera să locuiesc într-o căsuţă de pe uliţa Well, dacă asta înseamnă să fiu alături de tine, m-am gândit, dar fără s-o rostesc.

— Am văzut un barcagiu picând în Tamisa ieri, chiar sub casa Nonesuch. Mulţimea privea, iar eu nu-mi doream decât să fii şi tu cu mine ca să vezi.

— Ideea mea despre distracţie nu e la fel de crudă ca a ta.

— A supravieţuit, cred.

Mi-a aruncat o privire bănuitoare şi cinică. Eu i-am oferit altceva.

— Îmi place cum ai grijă de Grace. Felul în care te cunoşti pe tine însăţi. Felul în care ţi-ai creat o viaţă, una bună, cu o casă frumoasă, după ce ai pierdut atâtea. Găseşti frumuseţe acolo unde nu există. Eşti lumina care licăreşte într-o băltoacă.

— O băltoacă? a râs ea. Îmi pare rău. Continuă… Mă dau în vânt după complimente. Hrăneşte-mă.

— Îmi place cum gândeşti. Îmi place că nu treci prin viaţă indiferentă la natura ei.

— Nu sunt o domniţă palidă, care merge la teatru. Sunt o culegătoare de fructe. Sunt simplă.

— Eşti cel mai puţin simplu lucru pe care-l cunosc.

Mi-a acoperit mâna cu a ei.

— Hainele mele sunt doar nişte zdrenţe cu visuri.

— Posibil să fii şi mai frumoasă fără ele.

— Fără visuri?

— Nu.

Stăteam foarte aproape de ea acum. I-am susţinut privirea. Fuga ieşise din peisaj. Nu ştiam că o căutasem, dar acum, că o găsisem, habar n-aveam ce se va întâmpla. Am simţit că se învârte lumea cu mine, că îmi pierd

controlul, ca o sămânţă de chiparos ce călătoreşte pe aripa unui vânt capricios.

— Du-te! m-a îndemnat ea. Să uităm de plăceri deocamdată. Vei întârzia.

Ne-am sărutat şi am închis ochii, inhalându-i parfumul de lavandă. M-am simţit atât de îngrozit şi de îndrăgostit, încât mi-am dat seama că spaima şi iubirea formau un tot.

Londra, în prezent

Îmi amintesc senzaţia, o contopire ameţitoare, ca vârtejul, de dragoste şi de teroare. Îmi amintesc… şi clopoţelul sună. Îmi amintesc mirosul de livadă al părului ei şi încă mi-e dor de ea. Aşa de tare, că mă arde.

Uşurel.

Deschid ochii şi îl văd pe Anton furişându-se afară din clasă.

— Anton, îl strig, un minut, te rog!

Pare speriat. Toată ora a părut speriat. Tocmai îşi vâră căştile în urechi.

— Îţi place muzica?

Pare nedumerit de întrebarea mea. Se aşteptase la altceva. Totul din fiinţa lui degajă siguranţă, mai puţin ochii.

— Mda. Da, domnule.

— Cânţi?

Încuviinţează din cap.

— Da, la pian, puţin. M-a învăţat mama când eram mai mic.

— Trebuie să ai grijă cu muzica. Te poate zăpăci. Îţi distruge chimia creierului. Emoţia.

Se uită la mine întrebător.

Trec mai departe.

— Mama ta ştie despre prietenii tăi?

Ridică din umeri timid.

— Fiindcă te-ai putea descurca mai bine.

Ştie că n-are de ce să se supere, dar aproape că o face. Se îmbufnează puţin.

— Şi nu e prietenul meu. E doar fratele mai mare al unui tip pe care-l cunosc.

— Un tip? Un tip de la şcoală? Un tip de la noi?

Clatină din cap.

— Înainte venea aici.

— Înainte?

— A fost exmatriculat.

Încuviinţez din cap. Explicabil în cazul acesta.

Urmează o pauză. Maxilarul i se încordează, devine tensionat.

— Sunt adevărate lucrurile alea de le-aţi spus aseară? Că aţi omorât pe cineva?

— Ah, da. Da, am omorât. Într-un deşert. În Arizona. Acum foarte mult timp. Nu recomand nimănui.

El izbucneşte în râs, deşi nu-şi dă seama dacă glumesc sau nu. Şi nu glumesc.

— Aţi fost prins vreodată?

— Nu, nu în felul la care te referi tu. Nu m-au prins. Dar pe măsură ce îmbătrâneşti, Anton, îţi dai seama că niciodată nu scapi basma curată. Mintea umană are propriile… închisori. În viaţă, nu ţi se dă întotdeauna şansa de a alege.

— Da, m-am cam prins de asta, domnule.

— Nu poţi alege unde te naşti, nu poţi decide cine să te părăsească şi cine nu, nu poţi alege prea multe. O viaţă are fluxuri care nu se pot schimba, la fel ca istoria. Dar încă mai există loc în ea pentru alegere. Pentru decizii.

— Bănuiesc că aşa o fi.

— E adevărat. Iei o decizie greşită în prezent şi te bântuie, aşa cum Tratatul de la Versailles din 1919 a pregătit terenul pentru ca Hitler să preia puterea în 1933. Aşadar, fiecare moment din prezent plăteşte pentru unul din viitor. O simplă întorsătură greşită şi eşti pierdut. Ce faci în prezent rămâne cu tine. Se întoarce. Nu scapi niciodată de nimic.

— Aşa se pare.

— Oamenii vorbesc despre o busolă morală şi cred că ăsta e secretul. Întotdeauna ştim ce e bine şi ce e rău pentru noi, nordul şi sudul. Trebuie să ai încredere, Anton. Oamenii pot să te îndrume spre tot felul de direcţii greşite, să te ducă după orice colţ. Să n-ai încredere. Nici în mine să nu ai încredere. Ce se spune în reclamele cu maşini? Despre sistemul de navigare? *Vine ca dotare standard.* Tot ce trebuie să ştii despre ce e corect şi ce nu se află deja acolo. Vine ca dotare standard. E ca muzica. Nu trebuie

decât să asculţi.

Dă din cap. Habar n-am dacă a înţeles ce am vrut să-i spun sau dacă e doar plictisit şi înspăimântat şi vrea să iasă din clasă cât mai repede.

— Bine, domnule. Un discurs bun.

— OK.

E ciudat să-i spui asemenea lucruri unei musculiţe efemere. De parcă mi-ar păsa. Hendrich mi-a zis mereu că nu e nimic mai periculos decât să-ţi pese de o fiinţă umană obişnuită, muritoare, fiindcă „ne compromite priorităţile”. Dar poate priorităţile lui Hendrich nu mai sunt şi ale mele, poate că e nevoie să fie compromise. Poate simt nevoia să mă comport vag ca o fiinţă umană din nou. A trecut ceva vreme. Vreo 400 de ani.

Hotărăsc să înmoi tonul.

— Îţi place şcoala, Anton?

Ridică din umeri.

— Uneori. Alteori pare… irelevantă.

— Irelevantă.

— Da. Trigonometria, Shakespeare şi toate rahaturile astea.

— Ah, da, Shakespeare. *Henric al IV-lea.*

— Partea întâi.

— Da, aşa ai zis. Nu-ţi place?

La fel, ridică din umeri.

— Am fost să o vedem. Excursie cu şcoala. Cam plictisitor.

— Nu-ţi place teatrul?

— Nu prea. E pentru bătrâni din ăştia bogaţi, nu?

— Nu era aşa pe vremuri. Teatrul se adresa tuturor. Era cel mai nebun loc din Londra. Toată lumea venea acolo. Vedeai şi bogătani, desigur, sus la balcoane, îmbrăcaţi ostentativ, dar, în rest, găseai tot soiul de oameni. Intrarea costa un penny. Ieftin. Doar cât o franzelă, atâta tot. Izbucneau şi conflicte uneori, bătăi cu cuţite. Oamenii aruncau cu diverse lucruri în actori dacă nu le plăcea ce vedeau. Scoici goale. Mere. Te miri ce. Şi Shakespeare a urcat pe scenă. Mortul din afişe. Acolo. Pe scenă. Şi nici n-

a trecut mult de atunci. Istoria e chiar aici, Anton. Ne respiră în ceafă.

Băiatul zâmbeşte uşor. Ăsta e sensul meseriei de profesor. Un licăr de speranţă unde nu credeai că mai există.

— Parcă aţi fi fost acolo.

— Am fost, îi spun.

— Poftim? Domnule profesor…

De data asta eu zâmbesc. E foarte aţâţător să te găseşti în pragul dezvăluirii adevărului. Parcă ai ţine o pasăre în palme şi te pregăteşti să-i dai drumul.

— L-am cunoscut pe Shakespeare.

Izbucneşte în râs ca şi cum *ştie* că glumesc.

— Bine, cum ziceţi dumneavoastră, domnule Hazard.

— Ne vedem mâine.

Mâine. Am urât acest cuvânt dintotdeauna. Şi totuşi, cumva, nu mă râcâie aşa de rău.

— Mâine, da.

Londra, 1599

M-am dus în galeria de deasupra scenei, lângă un bătrân îngâmfat, cu faţă cadaverică, pe nume Christopher, care cânta la clavecin. Am spus „bătrân”. Probabil nu avea mai mult de 50 de ani, dar era cel mai bătrân angajat al trupei. Mare parte din public ne-ar fi văzut, dacă şi-ar fi dat silinţa să-şi îndrepte privirea în direcţia noastră, dar stăteam în umbră şi mă simţeam în siguranţă aşa, în anonimat. Christopher rareori îmi adresa vreo vorbă, înainte sau după spectacol.

Îmi amintesc o conversaţie cu el.

— Nu eşti din Londra, aşa-i? m-a întrebat dispreţuitor.

Era un dispreţ ciudat, serios. Atunci, ca şi acum, majoritatea locuitorilor Londrei proveneau din altă parte. Asta şi era ideea cu Londra. Şi, ţinând cont că numărul morţilor îl depăşea pe al nou-născuţilor, numai aşa putea Londra să se dezvolte, să meargă înainte.

— Nu, am spus. Sunt din Franţa. Mama a căutat adăpost aici. A fugit de trupele regelui.

— Catolicii?

— Da.

— Şi unde e mama ta acum?

— A murit.

Niciun licăr de compasiune. Sau de curiozitate. Doar o privire lungă, cercetătoare.

— Cânţi ca un francez. Ai degete de străin.

Mi-am privit mâinile.

— Serios?

— Da. Mai degrabă loveşti coardele, în loc să le ciupeşti. Scot un sunet ciudat.

— Ei bine, e un sunet ciudat care domnului Shakespeare îi place.

— Cânţi bine pentru vârsta ta, presupun. Eşti o noutate. Dar n-o să rămâi tânăr o veşnicie. Nimeni nu rămâne. Cu excepţia băiatului ăluia din est.

Şi iată…

Momentul în care mi-am dat seamă că, chiar şi într-un loc mare ca Londra, tot trebuie să ţin garda sus.

— I-au omorât mama. Era vrăjitoare.

Inima a început să-mi bubuie nebuneşte în piept. Am avut nevoie de un efort supraomenesc ca să afişez o expresie calmă.

— Păi, dacă s-a înecat înseamnă că era nevinovată.

M-a privit bănuitor.

— Dar n-am zis că *s-a înecat.*

— Am presupus că a murit pe scaunul ăla pentru vrăjitoare.

Şi-a îngustat privirea cu viclenie.

— Pari foarte încântat. Uită-te! Degetele tale de francez tremură. Ca s-o zic p-aia dreaptă, nu cunosc amănuntele. Hal mi-a povestit.

Hal, fluierarul cu maniere alese, stătea pe o bancă în faţa noastră, dar nu dădea semne că vrea să fie atras în conversaţie. Se cunoşteau de ceva vreme şi munceau la piesă împreună.

— Băiatul nu a crescut.

Hal, palid, pufos şi cu o gură mică a intervenit.

— Făcuse o vrajă şi a omorât un om ca să-i dea băiatului ei viaţă eternă.

Nu ştiam cum să răspund.

Christopher încă mă cerceta atent. Atunci am auzit paşi pe traversă.

— Purtaţi o conversaţie generală?

Shakespeare însuşi. Rămas în picioare, a desfăcut o scoică şi a sorbit din ea, atent să nu curgă nimic pe taftaua costumului vătuit. Cât a savurat gustul, nu şi-a luat ochii de la Christopher.

— Da, a răspuns Christopher.

— Păi, sper că îl faci pe tânărul Tom să se simtă ca acasă.

— Da, *tânărul* Tom e bine-mersi.

Shakespeare a dat drumul carapacei tari să cadă pe podea. A zâmbit scurt.

— Bine.

A arătat cu degetul spre mine.

— Trebuie să mergem mai în faţă, pe următoarea bancă. Să auzim lăuta.

Îl vedeam pe Christopher cum fierbe. O imagine care m-a uns pe inimă. M-am ridicat în picioare şi m-am dus la locul nou, urmat îndeaproape de Hal. M-am aşezat. Carnea unei scoici strălucea prin lemnul prăfos, ca un ochi atent.

— Mulţumesc, domnule.

Shakespeare a dat din cap, impasibil.

— Te asigur că nu facem opere de binefacere aici. Acum, să vă aud pe toţi cum cântaţi cât mai bine. Sir Walter e în public.

Chestia cu banca din faţă era că aveam o vedere bună. Iar publicul se dovedea un spectacol în sine mai mereu. Într-o după-amiază însorită, mii de oameni se înghesuiau aici. Mai mulţi decât intră în medie într-un teatru din prezent. Chiar şi în The Globe. Adesea, spectatorii din picioare, cu bilet de un penny, se încăierau şi se luau la palme cu cei de pe băncile din spate, care plăteau doi penny. Dacă aveai trei penny, necesari pentru un loc pe bancă *şi* o pernă, se părea că te considerai mult *deasupra* unor astfel de lucruri, deşi am observat că purtarea necioplită reapărea când îţi aruncai privirea spre clasele superioare de la balcon.

Cu alte cuvinte, vedeai tot soiul de oameni. Hoţi. Scandalagii. Cocote. Doamne cu faţa palidă şi dinţi înnegriţi artificial ca să simuleze semnul luxului, şi anume cariile provocate de zahăr (un fapt pe care mi-l amintesc mereu în epoca noastră modernă cu ulei pentru bronzat la sticlă şi proceduri de albire a dinţilor).

Se cântau multe melodii pentru a înveseli mulţimea. Mi-a plăcut în mod special *Sub copacul din codrul verde,* interpretată de un actor blond, voios, al cărui nume l-am uitat, care îl juca pe credinciosul lord Amiens, unul dintre bărbaţii loiali, gata să plece în exil, în pădurea franceză, cu tatăl Rosalindei, Duke Senior.

Cui îi place să stea cu mine
Şi să dea glas notelor vesele
Sub tril dulce de păsărele:
Vino-aici, vino-aici, vino-aici:
Niciun duşman nu vezi aici
Doar iarnă şi vreme rea.

În mintea mea, pădurea franceză Ardennes a devenit la Foret de Pons pe care o cunoscusem în copilărie, unde eu şi *maman* ne plimbam adesea. Stăteam lângă un chiparos uriaş, iar ea îmi cânta acolo, în timp ce priveam cum cad seminţele. O lume departe de duhoarea şi de mizeria din Bankside sau de mirosul berii, al bucăţilor de peşte şi al urinei ce se înălţa de la parterul teatrului. Totuşi, piesa stârnea în mine şi alte lucruri. Oamenii plecau în exil, îşi schimbau identitatea, se îndrăgosteau.

Era o comedie, dar pe mine m-a tulburat mult.

Cred că personajul Jacques mi-a ridicat cele mai multe probleme. Nu face absolut nimic. Am văzut piesa de 48 de ori şi tot nu-mi amintesc ce rol avea. Se plimba de colo până colo, printre tineri inteligenţi şi optimişti, simţindu-se cinic şi mizerabil. Era jucat de Shakespeare însuşi şi ori de câte ori deschidea gura cuvintele îmi pătrundeau în oase, de parcă m-ar fi avertizat asupra viitorului meu:

Toată lumea e o scenă,
Iar bărbaţii şi femeile ei, simpli actori;
Se nasc şi mor,
Iar omul, cât trăieşte, roluri multe joacă…

Shakespeare a fost un actor ciudat. Ponderat – nu mă refer la glas – în maniere şi în gesturi. Total opusul lui Burbage sau Kemp. Shakespeare avea ceva non-shakespearian, mai ales când era treaz. O linişte, atât pe scenă, cât şi în afara ei, de parcă ar fi absorbit lumea, în loc să o proiecteze.

Într-o joi, am venit acasă şi am găsit-o pe Grace plângând. Rose o ţinea în braţe. Am aflat că domnul Willow

dăduse locul lor unei femei care îi oferise favoruri sexuale. Încercase şi cu Rose acelaşi târg. Le aruncase vorbe grele amândurora.

— Totul o să fie bine. Încă putem lucra acolo. Numai că nu în locul de până acum.

M-am mâniat îngrozitor. O furie arzătoare m-a devorat. A doua zi, înainte să mă îndrept spre Southwark, m-am dus la piaţă, l-am găsit pe domnul Willow şi, în prostia mea juvenilă, am sfârşit prin a-l lovi, înghesuindu-l într-o tarabă cu condimente. S-a prăbuşit într-o mare portocalie de arome exotice din Lumea Nouă.

Grace şi Rose au fost alungate din piaţă definitiv. Şi doar faptul că ştiam despre înclinaţia lui pentru favoruri sexuale l-a împiedicat să acţioneze mai departe împotriva noastră.

Rose mi-a blestemat impulsivitatea, chiar când ea însăşi îşi vărsa nervii scăpaţi de sub control asupra mea.

A fost prima noastră ceartă. Îmi amintesc furia mai mult decât vorbele. Îmi amintesc cum îşi făcea griji în privinţa domnului Sharpe.

— Nu putem doar *să culegem* fructe aşa, de capul nostru, Tom. Trebuie *să le vindem.* Unde, mă rog?

— O să repar eu tot. E vina mea. Rezolv eu cumva, Rose. Promit.

Aşa că am vorbit cu domnul Shakespeare despre posibilitatea ca Rose şi Grace să lucreze ca vânzătoare de fructe la teatru. L-am văzut după un spectacol intrând printre oamenii de pe spaţiul verde, în faţa tavernei Reginei. Se îndrepta spre berărie, singur, ignorând un bărbat care îl recunoscuse chiar când a dispărut pe uşă.

M-am luat după el. Mai fusesem în tavernă înainte. Chipul meu tânăr nu reprezenta nicio problemă aici. L-am găsit pe Shakespeare cu o halbă în mână, într-un colţ liniştit.

Mă întrebam cum – şi *dacă* – ar trebui să-l abordez, când m-a observat şi a ridicat mâna, chemându-mă.

— Tinere Tom, ia un loc!

M-am dus la el şi m-am aşezat pe băncuţa opusă. Între noi, se afla măsuţa de stejar. Doi bărbaţi, la masa de lângă

el, jucau de zor dame.

— Bună ziua, domnule Shakespeare.

O chelneriţă curăţa halbele abandonate în apropiere şi Shakespeare a strigat-o.

— O bere slabă pentru prietenul meu de-aici.

Femeia a încuviinţat din cap, dar Shakespeare s-a răzgândit.

— Dar tu eşti din Franţa, nu? Probabil că îţi place berea tare.

— Nu, domnule. O prefer pe cea slabă.

— Înţelepciunea ta mă calmează, Tom. Aici se găseşte cea mai bună şi cea mai dulce bere slabă din Londra.

A sorbit, închizând ochii.

— Berea slabă nu rezistă mult, a zis. Peste o săptămână va fi la fel de acră ca nădragii unui cavaler. Berea tare rezistă veşnic. Cică hameiul din ea o face nemuritoare. Berea slabă e totuşi o lecţie mai valoroasă în viaţă. Dacă aştepţi prea mult, vei spune la revedere înainte să apuci să dai bună ziua. Tata a fost odată degustător de bere slabă. Sunt foarte educat în această privinţă.

A venit şi băutura. S-a dovedit într-adevăr foarte dulce. Shakespeare şi-a umplut şi şi-a aprins pipa. Precum cei mai mulţi oameni de scenă cu bani, era fan al tutunului. („Iarba indiană face minuni pentru durerile mele.”) Mi-a spus că l-a ajutat şi în scrierile lui.

— Scrieţi o piesă nouă? am întrebat cu voce tare. Vă deranjez?

A încuviinţat.

— Da şi nu.

— Ah, am rostit. (Nu mai exista nimeni ca Will Shakespeare care să te amuţească în asemenea hal). Bun. Şi bine.

— Se va numi *Julius Caesar.*

— E vorba de viaţa lui Julius Caesar?

— Nu.

— Hmm…

A tras adânc din pipă.

— Urăsc să scriu, a adăugat, printre spiralele de fum.

Ăsta-i adevărul gol-goluţ.

— Dar sunteţi foarte bun.

— Aşa, şi? Talentul meu nu valorează nici cât o halbă de bere. Nu cântăreşte nimic. Zero. Să fii bun la scris presupune să fii bun la smuls părul din cap. Şi ce folos, dacă talentul îţi aduce durere? E un dar care miroase până la ceruri şi pute a rahat de vulpe. Mai bine boarfă în „Pălăria Cardinalului” decât scriitor. Pana mea e şi blestemul meu.

Am simţit că îl prinsesem într-o zi proastă.

— Scriu fiindcă pot da viaţă unei poveşti pe scenă şi atunci eu şi partenerii mei facem bani. Iar banii nu reprezintă ceva rău. Banii îl împiedică pe om să înnebunească.

O vreme a privit trist în gol.

— L-am văzut pe tata suferind când eram copil, nu cu mult mai mic decât eşti tu acum. A fost un om bun. Nu ştia să citească, dar se pricepea de minune la negoţ. Degustător de bere slabă, mănuşar, iar apoi s-a apucat de negustorie cu lână. Şi alte lucruri. S-a descurcat binişor. Luam cina fericiţi. Vânat în fiecare seară. A pierdut toţi banii. A dat cu împrumut şi mult prea adesea nu a primit un şiling înapoi. Iar cu o soţie şi şapte copii de întreţinut a căzut într-o dispoziţie proastă multă vreme. Tremura din toate încheieturile şi se speria şi de umbra unui şoarece.

A oftat, aruncând o privire scurtă la tabla de dame, când unul dintre bărbaţi a pus o piesă jos.

— Acum, despre tine. La tine cum a fost? Şi tatăl tău a înnebunit?

— Nu ştiu, domnule. A murit când eram mic. A fost ucis în război. În Franţa.

— Catolicii?

— Catolicii.

— Aşa ai venit în Anglia?

Evident că nu am vrut să vorbesc despre mine, dar Shakespeare părea pornit exact pe acest subiect. Dacă voiam să-i cer o favoare, trebuia să-i fac hatârul.

— Da, aşa. Eu şi mama. Ne-am dus la Suffolk.

— Şi nu ţi-a plăcut aerul de la ţară, Tom?

— Nu aerul a fost necazul meu.

— Oamenii?

— Tot felul de lucruri.

A sorbit din bere, a tras un fum, m-a cercetat.

— Ai un chip tânăr şi o limbă înţeleaptă. Oamenii urăsc asta. Ştiu că pot fi păcăliţi.

M-am îngrijorat, căci am simţit o clipă că mă testa. Mi-am amintit conversaţia cu Christopher şi Hal.

— Ai auzit de Queen's Men? m-a întrebat.

— Trupa de actori?

— Întocmai. Ei bine, a fost odată un bărbat care a intrat în trupă. Henry Hemmings. Mai jucase şi înainte pentru alte companii de teatru şi, când oamenii au început să presupună că nu se afla la mila timpului, s-a mutat la altă companie. Îţi dă de gândit o chestie ca asta. Dar, până când a ajuns el să intre în Queen's Men, bârfele s-au răspândit ca focul. Unul dintre actori l-a recunoscut. Îl ştia din nord, cu zece ani înainte. S-a iscat o bătaie. Una dintre cele mai oribile bătăi cunoscute omului. În oraşul Thame, din districtul Oxfordshire. La sfârşit, alţi doi actori s-au repezit asupra lui, precum câinii asupra unui iepure.

A aşezat pipa cu grijă pe masă. Fumul se răsucea într-un fir subţire direct spre tavan.

— Aţi fost acolo? am întrebat.

A clătinat din cap.

— Nu l-am întâlnit. Dar trebuie totuşi să-i mulţumesc.

— Pentru ce?

Pe chipul lui a apărut un zâmbet obosit.

— Pentru moartea lui. A murit şi Queen's Men a pierdut unul dintre actorii-cheie. Când au venit la Stratford, am văzut în situaţia lor dificilă o ocazie pentru mine. I-am rugat să mă primească. Am băut cu ei. Am discutat despre chestiuni generale. Am vorbit despre Plutarh şi Robin Hood. Apoi m-a binecuvântat providenţa. Am devenit şi eu membru Queen's Men. Aşa am ajuns la Londra.

— Înţeleg.

A oftat.

— Totuşi, în adevăr se ascundea un început nefast. Deşi nu am fost implicat în moartea lui, umbra lui Hemmings trece peste mine adesea. Şi tot adesea simt, chiar şi-acum, că mă aflu într-un loc care nu-mi aparţine. Că am profitat de o nedreptate. Erau o bandă de fraţi violenţi, amorali şi zdrenţăroşi. Ucigaşi. Wolstan Copacul multiplicat de 12 ori. Iar Henry Hemmings nu înfăptuise nicio crimă. Era doar diferit. Avea un chip care nu îmbătrânea. Aşa am început… cu o sământă putredă.

Mi s-a părut foarte fragil în momentele acelea. Şi-a scărpinat barba şi a ridicat pipa din nou. A tras în piept şi a închis ochii. A suflat fumul peste umărul stâng, iar eu am sorbit din bere.

— Sământa nu era putredă, am zis.

— A, dar totuşi copacul e răsucit. Povestea asta nu are morală, doar că, odată cu veselia şi cu hohotele de râs, apar şi ridurile.

Nu ştiam sigur dacă mă consideră şi pe mine tot un fel de Henry Hemmings. Aşa cum nu ştiam sigur dacă Henry Hemmings fusese de fapt ca mine sau doar o persoană binecuvântată şi blestemată în acelaşi timp cu un chip mai tânăr decât al celorlalţi. Nu ştiam dacă Shakespeare ştia ce mi se întâmplase în Edwardstone şi dacă legătura mea cu Suffolk aprinsese o scânteie de înţelegere în mintea lui. Totuşi am sesizat un soi de avertizare prietenească în vorbele lui.

— De ce voiai să mă vezi?

Am tras adânc aer în piept.

— Ştiu două surori, Grace şi Rose. Au nevoie de lucru. E cât se poate de urgent… Ar putea vinde mere.

— N-am nicio putere.

A scuturat din cap. Părea iritat că îi împovărez mintea lui extraordinară cu o asemenea trivialitate enervantă.

— Te rog, vorbeşte-mi despre altceva sau lăsă-mă în pace.

M-am gândit la chipul îngrijorat al lui Rose.

— Îmi pare rău, domnule. Le sunt dator vândut acestor fete. M-au primit în casa lor când nu aveam nimic. Vă rog,

domnule!

Shakespeare a oftat. Mă simţeam de parcă aş fi chinuit un urs şi m-am temut de ce avea să spună.

— Şi cine e Rose? I-ai rostit numele cu blândeţe.

— E dragostea mea.

— Vai de mine! O dragoste serioasă?

Mi-a arătat cu degetul spre Elsa şi o altă lucrătoare de la „Pălăria Cardinalului”, care îşi trâmbiţa adesea serviciile prin tavernă. Elsa se ocupa de vintrele unui gentleman pe sub masă, mângâindu-i cu degetul mare umflătura dintre picioare.

— Uită-te la bărbatul de care se agaţă! Acesta e genul de dragoste pe care îl simţi?

— Nu. În fine, da. Dar şi celălalt gen.

Shakespeare a dat din cap. În ochiul lui a strălucit o lacrimă. Poate din cauza fumului.

— O să pun o vorbă bună. Spune-le fetelor că îşi pot vinde merele.

Şi aşa au făcut.

Toate bune şi frumoase, numai că, de fiecare dată când auzeam monologul lui Jacques, mă umpleam de griji. Mai mult decât orice, eram un actor în viaţă. Jucam un rol. Care va fi următorul rol şi când va trebui să mi-l asum? Cum voi putea oare să las totul în spate, când asta înseamnă să o părăsesc pe Rose?

Noaptea în care i-am dus vestea lui Rose că ea şi Grace vor putea lucra la The Globe, fiindcă „domnul Shakespeare s-a învoit”, a fost peste poate de fericită. Cumpărasem un pachet de cărţi de joc în drum spre casă. Am petrecut noaptea râzând şi cântând triumfători, mâncând plăcinte de pe Strada Veche şi bând bere slabă mai multă decât de obicei.

La un moment dat, am discutat despre aspectul tot mai împlinit al lui Grace şi Grace mi-a zis, nu nepoliticos, dar în felul ei direct, fără fasoane, care o caracteriza, „curând o să te întrec”.

A izbucnit în râs, deoarece băuse prea multă bere. Era

obişnuită cu ea, numai că nu cu patru halbe una după alta.

Dar Rose n-a râs.

— E adevărat. N-ai îmbătrânit nici măcar cu o zi.

— Fiindcă sunt fericit, am rostit blând. Nu am griji care să-mi încreţească faţa.

Deşi, desigur, în realitate mă munceau o grămadă de griji, însă aveau să treacă decenii până la apariţia primului rid.

Obişnuiam s-o privesc pe Rose între pauzele muzicale, iar ea mă cerceta atent din galerie. Ce era cu toate schimbările de priviri fără cuvinte într-un loc aglomerat? Aveau o magie aparte, de parcă am fi împărtăşit o taină.

Însă oamenii păreau să devină tot mai mojici pe măsură ce sezonul înainta. În seara premierei – la care a participat însăşi regina şi alaiul ei –, nici măcar o încăierare nu a avut loc. Spre sfârşitul sezonului, în orice moment, se isca o altercaţie între cei de la parterul teatrului. Odată, de exemplu, un bărbat i-a tăiat urechea altui bărbat cu o scoică. Se luaseră la ceartă din cauza unei prostituate. Îmi făceam griji pentru fetele mele, care vindeau la parter, în timp ce eu stăteam în siguranţă sus, în aerul rarefiat al galeriei. Însă, în general, fetele se bucurau că pot vinde de patru ori mai multe fructe decât în piaţa Whitechapel.

Însă apoi, într-o după-amiază, sub un cer acoperit de nori cenuşii, grei de ploaie, a venit necazul.

Eram pe la jumătatea cântecului *Ce-are a câştiga cel ce ucide cerbul* – pe care, la fel ca toate melodiile din piesă, îl puteam cânta şi-n somn – când am observat ceva. Un bărbat cu buze răsfrânte şi înfăţişare de om rău, care stătea pe bancă, furase un măr de la Grace şi muşca deja din el, iar ea îi cerea un penny pe el. Bărbatul a încercat să scape de ea, dar Grace, încăpăţânată ca un catâr, nu s-a mişcat din loc. Îi striga vorbe pe care nu le auzeam, dar le bănuiam. Fiindcă stătea în calea altui bărbat, intrase acum într-o belea şi mai mare. Al doilea bărbat – o namilă cu dinţi stricaţi şi haine îmbibate de bere – a trântit-o pe Grace la podea, iar merele au zburat care încotro,

răsfirându-se în amestecul de nisip, scoici şi nuci, amintindu-mi brusc de prunele împrăştiate de pe strada Fairfield. Lumea s-a repezit, înghiontindu-se, să adune de pe jos merele.

Grace s-a ridicat în picioare şi primul bărbat, hoţul de mere, a înşfăcat-o, s-a strâmbat la ea cu faţa lui de gargui şi i-a băgat limba în ureche.

În acel moment am încetat să mai cânt.

Hal, care stătea lângă mine, m-a lovit în picior, continuând să sufle în fluier, în timp ce actorii îl acompaniau dedesubt cu vocea. L-am auzit pe Christopher oftând dezaprobator în spatele meu. Am început să cânt din nou, dar atunci am zărit-o pe Rose lăsându-şi coşul şi alergând într-un suflet spre sora ei. A ajuns la Grace, care încă se mai lupta cu lingătorul de ureche, când însoţitorul hoţului de mere a pus mâna pe ea, ridicându-i fusta şi vârându-şi mâna sub ea.

Ea i-a ars o palmă. El a tras-o bine de păr. I-am simţit disperarea de parcă ar fi fost a mea, exact când Grace l-a lovit cu cotul în faţă pe agresorul ei, umplându-i nasul de sânge. Nu ştiu ce s-a întâmplat în continuare, fiindcă deja săream peste balustrada de stejar a balconului, ţinându-mi lăuta ca pe o bâtă şi – spre uimirea mulţimii – am aterizat în mijlocul scenei.

Am nimerit în capul lui Will Kemp, am lovit cu umărul un Shakespeare şocat şi m-am repezit înainte, sărind de pe scenă şi pornind spre Rose şi Grace.

Am alergat pe o laterală a parterului şi mi-am croit drum cu coatele, câtă vreme mulţimea furioasă arunca cu nuci, bere şi mere în direcţia mea. Piesa îşi vedea de rostul ei, aşa cum se întâmpla întotdeauna, dar mă îndoiesc că lumea auzea vreun cuvânt, ţinând cont de zarva şi agitaţia care cuprinseseră zona cu bănci. Până şi la balcoane oamenii urlau, ocărau şi îmi aruncau cu mâncare în cap.

Rose era în siguranţă acum – se desprinsese de hărţuitorul ei libidinos – şi încerca să o ajute pe Grace, care încă avea probleme, fiind ţinută strâns de gât de braţul gros al bărbatului.

Eu şi Rose am reuşit să o eliberăm şi pe Grace.

Le-am apucat pe amândouă de mâini şi le-am îndemnat:

— Trebuie să plecăm.

Numai că o belea şi mai mare ne aştepta.

Unul dintre bărbaţii de pe locurile scumpe ne-a tăiat calea când am încercat să ieşim din teatru. Nu îl observasem şi mă îndoiesc că el mă descoperise înainte să sar de la galerie.

Se ridica înalt, puternic şi solid, mai bine îmbrăcat decât îl văzusem ultima oară, cu părul subţire lipit de cap în şuviţe, frământându-şi de bucurie mâinile de măcelar.

— Aşadar, a rostit Manning, uitându-se la mine cu ochiul lui bun. Bag seamă că e adevărat. Ai venit la Londra… Cât e de când te-am văzut data trecută? Parcă ieri a fost. Nu te-ai schimbat deloc. Dar nici n-aveai cum, nu?

Bag seamă că e adevărat.

N-aveam de unde să ştiu sigur dacă nu cumva Christopher dăduse sfară-n ţară despre mine dincolo de galeria cu muzicieni. Cum nu aveam să aflu niciodată dacă bărbaţii care se luaseră de Rose şi de Grace puseseră totul la cale.

— Văd că ţi-ai făcut şi nişte prietene.

— Nu, am zis, de parcă un cuvânt ar fi putut anula realitatea.

Manning a privit nedumerit spre Rose şi Grace.

— Ele nu sunt prietenele mele, am rostit, hotărât ca el să afle cât mai puţine despre surori şi despre legătura lor cu mine. Nu le-am mai văzut până astăzi.

I-am făcut semn din ochi lui Rose să plece, dar ea a refuzat.

— Aha, şi încă minţi. Păi, aveţi grijă, fetelor, fiindcă el nu e ceea ce pare. E un rău împotriva naturii, o încarnare a diavolului. Fiul unei vrăjitoare.

— Mama a murit ca o femeie nevinovată. A murit din cauza ta.

— Ultimul ei farmec, din câte ştim. Poate şi-a schimbat forma. Poate stă printre noi chiar acum.

S-a holbat la Rose, apoi la Grace, de parcă încerca să

citească un text cu înţelesuri ascunse. Simpla legătură cu mine reprezenta o primejdie pentru oricine. Existenţa mea era un blestem. Mulţimea din jurul nostru se mai potolise, dar îl priveau mai mult pe Manning, decât scena. Am recunoscut un chip care se uita la mine fix. Nu-i ştiam numele, dar ştiam că ascute cuţite. Îl zărisem pe pod într-o dimineaţă, când îşi striga muşteriii.

Era un bărbat slăbănog, cu pielea palidă, neavând mai mult de 20 de ani, care purta mereu cu el o curea de care atârnau cuţite strălucitoare.

M-am gândit să înhaţ un cuţit de la el, dar asta mi-ar fi asigurat doar un bilet dus spre Tyburn şi un laţ în jurul gâtului.

Însă am ştiut că e prea târziu. Riscul ca Manning să ştie că le cunoşteam pe fete era mai mic decât riscul de a pleca şi a le lăsa cu el.

Aşa că am implorat-o pe Rose:

— *Trebuie* să plecăm.

...Te voi ucide în 150 de feluri. Prin urmare, tremură şi îndepărtează-te...

Dar apoi până şi actorii au amuţit când Manning a apucat-o zdravăn pe Grace de păr.

— Asta! a urlat Manning. Câţi ani are?

Grace îl lovea cu picioarele.

— Are 20? Are 30? Ar putea avea chiar 60 de ani. Arată ca o copilă, dar noi ştim înşelăciunile, nu?

Grace i-a ars un pumn în burtă:

— Dă-mi drumul, porc ordinar!

Dar degeaba. Mulţimea se dăduse de partea lui Manning şi împotriva noastră. Urma să fim săltaţi. Manning probabil că avea să ceară o audiere. Acuzaţii de vrăjitorie şi de lucru cu diavolul ne aşteptau. Le primejduisem viaţa fetelor. Singurul lucru care ne-ar fi putut salva în acel moment a fost şi cel care ne-a salvat.

— Rogu-vă, luaţi-vă mâinile de pe fată!

Era însuşi Shakespeare în faţa scenei şi ieşit din personaj.

Manning nu s-a clintit.

— Sunt William Manning, sunt…

— Nu-mi pasă, l-a întrerupt Shakespeare. Nici acestor actori nu le plasă. Teatrului The Globe nu-i pasă. Lăsaţi fata în pace şi pe prietenii ei. Altfel, oprim piesa!

A fost suficient. Ameninţarea cu anularea spectacolului a fost suficientă. Chiar şi pe vremea aceea, era limpede că masele îşi doresc altceva decât justiţie. Ele vor distracţie. Iar Shakespeare ştia asta la fel de bine ca oricine altcineva.

Spectatorii îl ocărau acum pe William Manning. Aruncau cu scoici în faţa lui roşie ca racul. O venă albastră şi umflată îi pulsa pe frunte. I-a dat drumul lui Grace. Am ţinut-o bine cât ne-am croit drum spre laterala clădirii. Paşii ne scârţâiau pe straturile de nisip amestecat cu gunoi. M-am dus lângă scenă, întrebându-mă dacă Shakespeare se întorsese. Mi-a surprins privirea, apoi s-a adresat mulţimii agitate, spunându-le că restul spectacolului îl dedică unui actor faţă de care are o datorie – „un bărbat pe nume Henry Hemmings”. Ştiam că e un mesaj, un cod, special pentru mine.

Aşa am ştiut că nu ne vom mai întoarce niciodată la The Globe şi nici în Bankside.

Hackney, în afara Londrei, 1599

Bârfa.

Bârfa a supravieţuit. Nu era doar o marfă de schimb, ci avea *o viaţă.*

Poveştile zumzăiau, bâzâiau, circulau ca nişte tăuni în aer, plutind în mijlocul duhorii canalizării şi în huruitul căruţelor.

De pildă, când Mary Peters a dispărut brusc, fiecare gospodărie de la estul zidurilor părea să ştie de asta. Rose se supărase aşa de rău, încât nu scosese o vorbă aproape toată ziua. Iar acum, din cauza a ceea ce Rose numea „firea mea aprigă”, povestea cântăreţului la lăută care sărise pe scena teatrului The Globe cu siguranţă va trece din gură în gură prin toate cârciumile din Londra.

— Dar tu şi Grace dăduserăţi de necaz!

— Ne descurcăm şi singure. Întotdeauna ne-am descurcat. Acum va trebui să ne întoarcem la Whitechapel…

Conversaţia s-a îndreptat spre subiectul de care mă temusem. Voia să ştie cine e bărbatul acela. Manning.

— Nu ştiu.

— Minţi.

— Nu-ţi pot spune cine e.

— A zis că mama ta era o vrăjitoare. Care-i treaba?

— Probabil că m-a confundat. M-a luat drept altcineva.

Ochii ei verzi mă pironeau, clocotind de furie.

— Mă iei de proastă, Tom Smith?

Atât mi-a fost. Numele rostit de ea şi care nu-mi aparţinea decât pe jumătate m-a convins că trebuia să-i mărturisesc *ceva.*

— Iartă-mă, Rose. A fost o greşeală. N-ar fi trebuit să vin aici niciodată. Ar fi trebuit să câştig banii pe care ţi-i datoram şi să plec. N-ar fi trebuit să mă las cuprins de farmecele tale şi n-ar fi trebuit să te las să simţi ceva pentru mine.

— Ce tot îndrugi acolo, Tom? Vorbele tale sunt o

ghicitoare.

— Da. Da, aşa e. Şi eu tot o ghicitoare sunt. Pe care n-o vei dezlega. Nici măcar eu nu mă pot dezlega.

M-am ridicat de pe taburet şi am început să merg agitat, cu paşi mari, prin încăpere. Grace dormea deja în odaie, aşa că am vorbit încet, dar ferm.

— Trebuie să găseşti pe altcineva. Uită-te la mine, Rose! Sunt prea tânăr pentru tine.

— Doi ani, Tom. Nu e o diferenţă atât de mare.

— Diferenţa va creşte.

M-a privit nedumerită.

— Cum aşa? Ce vrei să zici, Tom? Cum poate o diferenţă să crească? Vorbeşti în dodii.

— Nu-ţi sunt de niciun folos acum. Nu mă pot întoarce la Southwark.

— De folos? *De folos?* Inima mea îţi aparţine, Tom.

Am răsuflat din toţi rărunchii. Voiam să scap de realitate. Voiam ca lacrima din ochii ei să nu cadă niciodată. Voiam să mă urască. Voiam să n-o las să mă iubească.

— Ei bine, ai dăruit-o cui nu trebuie.

— Spune-mi adevărul despre mama ta, Tom… adevărul.

Ochii ei nu-mi îngăduiau să mint.

— Motivul pentru care au omorât-o sunt eu.

— Poftim?

— Se întâmplă ceva ciudat cu mine, Rose.

— Ce anume?

— Nu îmbătrânesc.

— Poftim?

— Priveşte-mă! Timpul trece, dar nu şi peste chipul meu. Sunt îndrăgostit de tine. Serios. De-a binelea. Dar ce folos? Sunt ca un băiat care încearcă să se caţăre în copac, dar crengile se înalţă întruna.

Se vedea că vorbele mele au uluit-o atât de mult, încât nu a reuşit să rostească decât:

— Dar eu nu sunt un copac.

— Tu vei arăta de 50 de ani, iar voi fi tot aşa. Cel mai bine e să mă părăseşti. Cel mai bine e să plec. Cel mai bine

e ca eu…

Atunci m-a sărutat, simplu, fiindcă voia să-mi oprească turuiala.

Nu putea crede decât pe jumătate ce-i spuneam. Zile la rând, a crezut că sunt nebun. Dar, pe măsură ce săptămânile şi lunile au trecut, şi-a dat seama de adevăr.

Nu înţelegea complet, dar iată-l acolo.

Iată-l acolo.

Adevărul despre mine.

Londra, în prezent

Habar nu am dacă Anton a înţeles ceva din tot ce i-am spus. Trăiesc de numai 449 de ani, nu e o perioadă suficient de lungă ca să înţeleg expresiile faciale minime ale adolescentului obişnuit.

E destul de târziu, 20 de minute după 12, când intru, în sfârşit, în cancelarie pentru pauza de prânz. M-am aşezat, adulmecând mirosul de ness şi de şuncă procesată. Durerea mea de cap e rea astăzi. În plus, am şi tinitus. Câteodată. Apare şi dispare de la bombardamentul asurzitor din timpul Războiului Civil din Spania.

Nu mă mai duc la supermarket ca să iau prânzul. În schimb, îmi fac un sendviş dimineaţa. Dar nu mi-e foame, aşa că stau acolo cu ochii închişi.

Când îi deschid, îl văd pe Isham, profesorul de geografie, luptându-se cu un pliculeţ de ceai pe care îl înmuia în cana cu apă fiartă.

O văd şi pe Camille.

E în partea cealaltă a camerei şi îşi deschide cutia cu salată. Are şi un suc de mere şi o carte pe care o foloseşte pe post de tăviţă improvizată.

Daphne ia o clementină din bolul cu fructe şi îmi zâmbeşte ciudat.

— Ce mai faci, Tom? Cum merge treaba?

— Bine, răspund. Mă simt bine.

Ea dă din cap, ştiind că e o minciună.

— O să fie din ce în ce mai bine. Primii zece ani sunt întotdeauna cei mai dificili.

Izbucneşte în râs şi iese din cancelarie ca să se ducă în biroul ei.

Îmi pare rău pentru Camille. Mă purtasem atât de necioplit cu ea ultima dată. Observ că scoate ceva din buzunar. O pastilă. O înghite cu ajutorul sucului de mere.

Ar trebui să rămân la locul meu.

Asta ar vrea Hendrich să fac. În clipa de faţă, din punctul de vedere al Societăţii Albatros, lucrurile sunt

perfecte. Camille probabil că nu îmi va mai vorbi niciodată.

Cu toate astea, iată-mă traversând camera.

— Vreau doar să-mi cer scuze, încep.

— Pentru ce? mă întreabă ea binevoitoare.

Mă aşez, ca să pot vorbi cu ea mai încet şi să nu dau de bănuit. O altă profesoară pe nume Stephanie, care predă matematica, se încruntă la noi în timp ce mănâncă o prună.

— N-am vrut să fiu atât de ciudat. Atât de nepoliticos.

— Ei bine, unii oameni nu se pot abţine. Aşa sunt ei.

— N-a fost şi intenţia mea.

— Ce suntem şi ce intenţionăm sunt lucruri diferite. E în regulă. Lumea te împinge de multe ori să te porţi ca un imbecil.

O spune pe un ton normal, blând. Niciodată nu am mai fost insultat cu atâta delicateţe.

Încerc să explic fără să explic de fapt.

— Sunt doar… trec prin multe lucruri în prezent şi am una dintre feţele acelea. Obişnuite. Nenumăraţi oameni cred că sunt prietenul unui prieten. Sau vreun actor văzut la televizor.

Ea încuviinţează, deloc convinsă.

— Probabil că asta e atunci. Să zicem că aşa e.

Observ apoi cartea de sub salata lui Camille. E un roman. Mă întreb dacă e romanul pe care îl citea în ziua în care am văzut-o în parc. Un clasic de la Penguin. *Blândeţea nopţii* de F. Scott Fitzgerald, cu fotografia autorului pe coperta din faţă.

Probabil că m-a surprins holbându-mă.

— Ai citit-o? Ce părere ai?

Îmi vine greu să vorbesc. Amintirile îmi blochează mintea, precum multele ferestre deschise pe un computer sau ca apa în cantitate prea mare pe o barcă.

Durerea de cap se intensifică.

— Eu… nu ştiu…

Fiecare cuvânt pare o vâslă în apă.

— Bărci împotriva curentului, rostesc tare.

— Bărci împotriva curentului? *Gatsby?*

Îmi ţin răsuflarea şi acum sunt atât într-o cancelarie din Londra, cât şi într-un bar din Paris, sfâşiat între două secole, între spaţiu şi timp, acum şi atunci, apă şi aer.

Paris, 1928

Mă plimbam singur, în drum spre casă, întorcându-mă de la hotelul unde îmi terminasem tura, cântând la pian pentru americani şi europeni bogaţi care se bucurau de ceai şi de cocktailuri. Mă simţeam singur. Aveam nevoie de oameni în jurul meu, să maschez singurătatea dinlăuntrul meu. Aşa că m-am îndreptat spre barul Harry şi zarva lui veselă, cum mai procedasem şi înainte. Aproape toţi clienţii de acolo veneau din altă parte. Exact genul de mulţime pe gustul meu.

Mi-am croit drum până la bar şi am găsit un loc lângă un cuplu fermecător. Amândoi îşi purtau părul cu cărare pe mijloc.

Bărbatul m-a privit şi poate mi-a sesizat singurătatea.

— Încearcă un Bloody Mary! mi-a zis.

— Ce e asta?

— E *la modă.* Un cocktail. Zee e nebună după el, nu-i aşa, scumpa mea?

Femeia s-a uitat la mine cu ochi trişti, grei. Fie era beată, fie gata să adoarmă, fie amândouă. Amândoi păreau bine ameţiţi, dacă stau să mă gândesc mai bine. Ea a încuviinţat.

— E un mare aliat în vreme de război.

— Despre ce război e vorba? am întrebat.

— Războiul împotriva plictiselii. E un război cât se poate de real. Unul în care duşmanul ne înconjoară din toate părţile.

Am comandat un Bloody Mary. Am rămas uimit să văd că presupune suc de roşii. Bărbatul a privit-o aspru pe femeie. Nu ştiam dacă privirea lui e prefăcută sau reală.

— Trebuie să recunosc că mă simt uşor insultat când vorbeşti aşa, Zee.

— Ah, nu tu, Scott… tu nu m-ai prea plictisit. A fost una dintre serile tale cele mai bune.

Mi-a întins mâna.

— Scott Fitzgerald. Iar ea e Zelda.

Marele avantaj când ajungi în al patrulea secol de viaţă este că rareori te mai uimeşte ceva, dar chiar şi-aşa mi s-a părut ceva extraordinar să dai întâmplător peste autorul unei cărţi pe care o ai pe noptieră.

— Tocmai am terminat cartea ta, *Marele Gatsby.* Şi am citit şi *Dincoace de paradis* când a apărut.

Brusc, şi-a revenit din ameţeală.

— Cum ţi s-a părut? *Gatsby* Toată lumea preferă *Paradisul.* Toată lumea. Editorii mei se luptă cu bietul titlu, mai mult din milă.

Zelda s-a strâmbat de parcă i-ar fi venit să vomite.

— *Coperta aia cu clapete!* Ernest rar are dreptate, numai că de data asta a nimerit-o. E un război cu ochii.

— Nu totul e un război, draga mea.

— Ba da, Scott.

Mi-au dat senzaţia că se vor lua la ceartă dintr-o clipă în alta, aşa că am intervenit:

— Ei bine, mie mi s-a părut excepţională. La carte mă refer.

Zelda a încuviinţat.

Arăta ca un copil, mi-am dat seama. Amândoi arătau aşa. Ca nişte copii îmbrăcaţi în haine de oameni mari. Aveau un aer de *inocenţă* fragilă.

— Tot încerc să-i spun cât e de bună, a insistat ea. Îi spun întruna, fără oprire, dar sunt doar picături de ploaie pe acoperiş.

Scott părea uşurat că mi-a plăcut totuşi.

— Atunci, eşti o persoană mai plăcută decât tipul de la *The Herald Tribune.* Uite-ţi băutura!

Mi-a întins cocktailul meu Bloody Mary.

— Ştii că l-au inventat aici? m-a întrebat Zelda.

Am sorbit din băutura ciudată.

— Serios?

— Povesteşte-ne. Ce faci? m-a întrerupt Scott.

— Cânt la pian. La Ciro.

— Ciro din Paris? a întrebat el. De pe rue Daunou? Grozav! Eşti deja un învingător.

Zelda a sorbit lung dintr-un fel de cocktail cu gin.

— Te sperie ceva?

Scott a zâmbit parcă pentru a-şi cere scuze.

— E întrebarea ei la beţie. De fiecare dată.

— Dacă mă sperie ceva?

— Toată lumea se sperie de ceva. Pe mine mă sperie ora culcării. Şi îngrijirea casei. Şi toate lucrurile pentru care ai menajere. Scott se sperie de recenzii. Şi de Hemingway. Şi de singurătate.

— Nu mi-e frică de Hemingway.

Am încercat să gândesc. Voiam, măcar o dată în viaţa mea, să dau un răspuns onest.

— Mă sperie timpul.

Zelda a zâmbit, plecându-şi fruntea în semn de compasiune sau de resemnare.

— Te sperie gândul că îmbătrâneşti?

— Nu, am vrut să spun că…

— Eu şi Scotty plănuim să nu îmbătrânim, aşa e?

— Planul e, a adăugat Scott pe un ton exagerat de serios, să sărim dintr-o copilărie în alta.

Am oftat, sperând că asta mă va face mai profund, mai grav şi în posesia unei inteligenţe specifice Epocii de Aur.

— Problema e că, dacă trăieşti destul, ajungi să nu mai ai copilării la final.

Zelda mi-a oferit o ţigară, pe care am acceptat-o (fumam acum – toată lumea o făcea), apoi a vârât una între buzele lui Scott şi încă una între buzele ei. În ochi i-a apărut o disperare sălbatică când a aprins chibritul.

— Ori te maturizezi, ori crăpi, a rostit ea după ce a tras primul fum în piept. Ce mai alegeri divine avem…

— Dacă am găsi o cale să oprim timpul, a zis soţul ei. La asta trebuie să lucrăm acum. Ştii, pentru ca momentele de fericire să plutească la nesfârşit. Am putea ţese o plasă, să le prindem ca pe fluturi şi să le ţinem acolo pe veci.

Zelda s-a uitat în partea cealaltă a barului aglomerat.

— Porcăria e că înfig ace în fluturi. Şi ei mor…

Părea că a găsit pe cineva.

— Sherwood a plecat. Dar uite! Au venit Gertrude şi Alice.

În câteva clipe au dispărut în încăperea ticsită de oameni, cu cocktailuri cu tot, deşi mi-au dat de înţeles cât se poate de clar că i-aş putea însoţi. Am rămas la bar totuşi, cu votca mea cu suc de roşii pe post de companie, ascuns în umbrele sigure ale istoriei.

Londra, în prezent

E ciudat cât de apropiat e trecutul, chiar când îţi închipui că e atât de departe. Ciudat cum poate sări dintr-o propoziţie, lovindu-te nemilos. Ciudat cum fiecare obiect sau cuvânt adăposteşte o fantomă.

Trecutul nu e un loc separat. E alcătuit din multe, multe locuri, care sunt gata mereu să se ridice în prezent. Acum e 1950, peste un minut, anii 1920. Şi totul e conectat. O acumulare a timpului. Creşte şi iar creşte până când te prinde violent în orice moment vulnerabil. Trecutul locuieşte în prezent, repetându-se, poticnindu-se, amintindu-ţi de toate acele *lucruri care au dispărut.* Se scurge ca sângele din indicatoarele de pe drum, din plăcile de pe băncile din parc, din cântece, prenume, chipuri şi coperţi de cărţi. Uneori, simpla vedere a unui copac sau a unui apus de soare te poate izbi cu puterea fiecărui copac sau a fiecărui apus de soare pe care le-ai văzut vreodată şi nu există nicio cale să te protejezi. Nu avem posibilitatea de a trăi într-o lume fără cărţi, copaci sau apusuri de soare. Pur şi simplu nu avem.

— Te simţi bine? mă întreabă Camille, ţinându-şi mâna pe coperta cărţii, astfel încât numai cuvântul „dulcea” e vizibil.

— Da. Mă tot chinuie durerea asta de cap.

— Ai fost la doctor?

— Nu. Dar o să mă duc.

O vizită la medic, bineînţeles, era ultimul lucru pe care aveam să-l fac.

O privesc. Are genul acela de faţă care te face să vrei să vorbeşti, să spui lucruri. O faţă foarte periculoasă.

— Poate ai nevoie de mai mult somn, zice ea.

Mă întreb ce vrea să spună şi mă vede nedumerit, fiindcă adaugă imediat:

— Am văzut pe Facebook că mi-ai dat *like* la postare la trei dimineaţa. O oră foarte interesantă să fii treaz în cursul săptămânii.

— Ah.

O rază neobrăzată e zâmbetul ei.

— Aşa obişnuieşti? Să spionezi paginile de pe Facebook ale femeilor în creierii nopţii?

Mă simt ruşinat.

— Ăăă… mi-a apărut în timeline.

— Glumesc, Tom. Trebuie să te mai destinzi puţin.

Măcar de-ar înţelege greutatea lucrurilor. Gravitatea timpului.

— Îmi pare rău, spun, pentru încordarea mea.

— Nu-i nimic. Aşa e viaţa uneori.

Poate *chiar* înţelege.

— Sunt uşor nepriceput în jurul oamenilor.

— M-am prins. *L'enfer c'est les autres*[7]*.*

— Sartre?

— *Oui. Dix points.* Sartre. Domnul Comedie însuşi.

Mă silesc să zâmbesc şi nu spun nimic, fiindcă singurul lucru pe care îl am în cap este că vederea chipului ei mă linişteşte şi mă sperie deopotrivă. O întreb ceva în schimb. O întrebare pe care am pus-o adesea pe parcursul anilor.

— Cunoşti pe cineva cu numele de Marion?

Se încruntă. Întrebarea o nedumereşte la maximum.

— O Marion franţuzoaică sau una englezoaică?

— Englezoaică, răspund. Nu contează.

Cugetă.

— Am mers la şcoală cu o Marion. Marion Rey. Ea mi-a povestit despre menstruaţie. Părinţii mei erau nişte pudibonzi. Niciodată nu m-au învăţat de-astea. Şi chiar e o chestie importantă să ştii ce-i cu sângele ăla de iese din tine.

A rostit cuvintele la un volum normal. Încă mai sunt persoane în cancelarie. Stephanie continuă să se încrunte, ţinând sâmburele de prună între degete. Isham vorbeşte la mobil, două scaune mai încolo. Îmi place neruşinarea ei.

Ştiu că ar trebui să fac conversaţie. Cunosc toate semnele care impun o mică pălăvrăgeală acum. Dar le ignor.

---

[7] „Infernul sunt ceilalţi” – în lb. fr. În orig. (n.tr.).

— Alte Marion?

— Nu, îmi pare rău.

— Nicio problemă. Îmi pare rău. Cam asta am avut de zis.

Îmi zâmbeşte, se uită în ochii mei şi găseşte ceva în ei care o tulbură. Simt că încearcă iar să descopere de unde mă ştie.

— Viaţa e întotdeauna misterioasă. Dar unele mistere sunt mai mari decât altele.

Se face linişte, iar eu forţez un alt zâmbet şi mă îndepărtez.

PARTEA A PATRA

Pianistul

Bisbee, Arizona, 1926

Era luna august. Mă aflam în livingul unei căsuţe din lemn de la marginea oraşului, într-o misiune primită de la Hendrich. Din opt în opt ani, primeam o misiune nouă. Aşa ne înţeleseserăm. Îţi îndeplineai misiunea şi apoi te mutai într-un alt loc şi Hendrich te ajuta să-ţi schimbi identitatea şi să rămâi în siguranţă. Singura dată când te găseai în pericol era chiar în timpul misiunii. Totuşi, fusesem norocos. Mai primisem trei sarcini înainte şi toate fuseseră rezolvate cu succes. Cu alte cuvinte, reuşisem să localizez mai mulţi alba şi să îi conving să se alăture societăţii. Fără violenţă. Fără un test real al caracterului. Dar aici, în Bisbee, totul s-a schimbat. Aici, urma să descopăr cine sunt. Şi câte eram în stare să întreprind ca să dau de urma lui Marion.

Chiar dacă venise seara şi întunericul învăluia iute munţii roşii ce se vedeau pe fereastră, canicula persista. Aerul fierbinte de afară părea că se concentrase înăuntru, ca şi cum cineva hotărâse să adune toată căldura deşertului în căsuţa de lemn.

Sudoarea îmi picura pe nas şi pe cartea mea nouă de romb.

— Nu prea eşti prieten cu zăduful, nu? Unde te-ai ascuns până acum? În Alaska? Ai căutat aur sus, în Yukon? m-a întrebat slăbănogul ştirb.

Cel căruia îi lipseau două degete de la mâna stângă. Cel care era ştiut sub numele de Louis. A sorbit din whisky iar şi l-a înghiţit fără nicio tresărire.

— M-am ascuns peste tot, am spus. Trebuie.

Atunci, celălalt – Joe –, cel care mă surprinsese cu o chintă regală, mai solid, mai isteţ, a izbucnit într-un râs de rău-augur.

— Toate astea sunt foarte interesante şi nu ne ferim să trăncănim cu străinii. Mai ales cu cei care au şi nişte verzişori prin buzunare. Dar tu nu eşti din districtul Cochise. Hainele pe care le porţi te trădează. Vezi tu, toată

lumea de pe-aci are pete pe ele. De la praf. De la mină. Nu prea ai parte de bumbac atât de alb prin Bisbee. Ca să nu mai vorbesc de mâinile tale. Curate ca neaua.

Mi-am privit mâinile. Eram obişnuit cu aspectul lor în zilele acelea, de la toată muzica pe care o cântasem. Am învăţat singur pianul. Asta făcusem în ultimii opt ani.

— Mâinile sunt doar mâini, am rostit jalnic.

Jucam poker de peste o oră. Pierdusem deja 120 de dolari. Am mai băut nişte whisky. Mi s-a scurs în jos, pe gâtlej, ca o vipie. Acum venise momentul, mi-am dat seama. Acum trebuia să spun lucrul pentru care ajunsesem aici.

— Ştiu cine sunteţi voi.

— Adică?

Un ceas a ticăit. Afară, departe, s-a auzit urletul unui animal. Un câine sau un coiot.

Mi-am dres glasul.

— Sunteţi ca mine.

— Sincer, mă cam îndoiesc.

Joe, din nou, cu un râs uscat ca deşertul.

— Te cheamă Joe Thompson, nu?

— Ce urmăreşti, domnule?

— Nu Billy Stiles? Nu William Larkin?

Louise s-a ridicat, dominând cu înălţimea lui. Expresia de pe chipul lui se asprise.

— Cine eşti?

— Am fost mulţi oameni. La fel ca tine. Cum să te strig? Louis? Sau Jess Dunlop? Ori poate John Patterson? Sau Jack cel cu trei degete? Şi acesta e doar începutul, nu?

Patru ochi şi gurile a două pistoale se holbau acum la mine. Nu mai văzusem niciodată pe cineva cu atâta iuţeală de mână.

Mi-au făcut semn spre pistolul pe care-l aveam la mine.

— Pune-l pe masă, încetişor, fără prostii…

M-am supus.

— Nu mă aflu aici ca să creez necazuri. Am venit ca să vă ofer protecţie. Ştiu cine sunteţi. Cunosc o parte dintre personajele pe care le-aţi întruchipat. Ştiu că nu aţi lucrat

mereu într-o mină de cupru. Ştiu despre trenul pe care l-aţi jefuit la Fairbank. Ştiu că aţi luat din expresul Pacificul de Sud mai mult decât poate visa cineva. Ştiu că niciunul dintre voi nu e nevoit să sape după cupru.

Joe şi-a încleştat dinţii atât de tare, încât am crezut că o să şi-i spargă, dar am continuat.

— Ştiu că amândoi trebuia să fiţi împuşcaţi acum 26 de ani, în Tombstone.

Am scotocit în buzunar şi am scos pozele pe care Hendrich reuşise să pună mâna.

— Şi mai ştiu că aceste fotografii au fost făcute acum 30 de ani şi că nu aţi îmbătrânit nici măcar cu o zi.

Nici n-au catadicsit să se uite la poze. Ştiau cine sunt. Şi ştiau că şi eu ştiu cine sunt ei. Trebuia să vorbesc.

— Nu încerc să vă bag în bucluc. Încerc doar să vă explic cum stau lucrurile. Există mulţi oameni ca voi. Nu vă ştiu toată povestea, dar păreţi de aceeaşi vârstă. Bănuiesc că v-aţi născut prin anii 1700. Acum… Habar nu am dacă la vremea respectivă aţi intrat în contact cu alţii care au aceeaşi condiţie, dar vă asigur că lumea e plină de ei. Suntem mulţi. Posibil chiar mii. Iar condiţia noastră e primejdioasă. Un doctor din Anglia i-a dat un nume, *anageria.* Când va deveni publică – fie pentru că hotărâm să le spunem şi altora, fie oamenii ne descoperă –, atunci suntem în pericol. Oamenii de care ne pasă sunt şi ei în pericol. Fie suntem închişi într-un spital de nebuni, hăituiţi şi închişi în numele ştiinţei, fie suntem ucişi de sclavii superstiţiilor. Aşadar, nu mă îndoiesc că sunteţi conştienţi de riscurile ce vă pândesc.

Louis şi-a frecat barba.

— Din partea asta a pistolului, se pare că singura viaţă care atârnă de un fir de păr e a ta.

— Şi ce vrei de la noi, domnule? s-a încruntat Joe.

Am tras adânc aer în piept.

— Am venit cu o propunere. Locuitorii din Bisbee au deja unele bănuieli în ceea ce vă priveşte. Umblă tot felul de vorbe. Trăim în epoca fotografiei acum. Trecutul se poate dovedi.

Mă auzeam vorbind, cu teama furişându-se încet în vocea mea, şi mi-am dat seama cât de mult îl imitam pe Hendrich. Discursul meu parcă venea de pe buzele lui. Fiecare cuvânt părea găunos.

— Există o societate, ca un sindicat, care lucrează pentru binele colectiv. Încercăm să-i descoperim pe toţi cei cu această problemă numită anageria ca să devină parte a societăţii. Îi ajută pe oameni. Îi sprijină când trebuie să se mute, să devină altcineva. Ajutorul poate fi sub formă de bani, dar şi sub formă de acte şi documente.

Joe şi Louis au discutat din priviri. Ochii lui Louis erau mai banali, mai puţin luminaţi de inteligenţă. Părea periculos de prost, dar era mai maleabil. Cel care avea să accepte ideea. Joe se vădea cel puternic la trup şi la minte. Cel care ţinea Coltul fără să tremure.

— Despre câţi bani vorbim? a întrebat Louis, în timp ce o insectă îi bâzâia în jurul capului.

— Depinde de nevoi. Societatea alocă bugete potrivit cerinţelor cazurilor particulare.

Dumnezeule, chiar începeam să vorbesc ca Hendrich.

Joe a clătinat din cap.

— L-ai auzit pe om, Louis? Ne zice să ne mutăm din Bisbee. Iar asta n-o să se întâmple. Ne descurcăm binişor aici. Avem relaţii bune cu oamenii din partea locului. Ne-am terminat aventurile şi am străbătut ţara în lung şi-n lat de când ne-am dat jos de pe corabie acum mulţi ani. Nimeni nu-mi comandă mie să mă mut.

— Va fi cel mai bine pentru voi, dacă o faceţi. Vedeţi voi, societatea spune că după opt ani…

Joe a oftat şi a gemut în acelaşi timp.

— Societatea spune? Societatea spune? Nu suntem în nicio societate şi nu vom fi niciodată. Ai priceput?

— Îmi pare rău, dar…

— Aş vrea să-ţi trântesc o gaură în căpăţâna aia seacă a ta.

— Ascultă, societatea a contactat autorităţile statului. Ei ştiu că sunt aici. Dacă mă împuşti, vei fi prins.

Amândoi au izbucnit în râs.

— Ai auzit, Louis?
— Am auzit, normal.
— Mai bine i-am explica domnului Peter Careofinumelelui de ce glumae aşa de amuzantă.
— Îmi poţi spune Tom. Sunt ca voi. Am avut multe nume.
Joe m-a ignorat dinadins şi şi-a continuat tirada.
— E în regulă. O fac. Păi, gluma e amuzantă fiindcă nu există nicio lege p-aci care să ne atingă. Ăsta nu-i un oraş oarecare. Îi ajutăm pe şeriful Downey şi pe cei de la P.D. de ceva vreme.
P.D. Phelps Dodge. Primisem destule informaţii despre Bisbee ca să ştiu că Phelps Dodge era cea mai importantă companie de minerit din zonă.
— De fapt, a continuat Joe, i-am ajutat şi cu deportarea din Bisbee. Ştii, nu?
Ştiam ceva. În 1891, sute de mineri în grevă au fost luaţi cu forţa şi alungaţi din oraş.
— Aşa că toată vorbăria asta a ta cu propunerile şi cu micul tău sindicat ne cam lasă rece. Ultimilor bărbaţi dintr-un sindicat cu care am avut de-a face le-am dat un şut în fund până în New Mexico şi şeriful a aprobat... Revenind la ale noastre, mi se pare că arşiţa îţi cam dă de furcă. Hai să punem de-o plimbare scurtă, să-ţi mai răcorim sângele puţin...

Se întunecase acum. Un întuneric de deşert.
Aerul se răcise, dar eu încă asudam şi mă dureau toate oasele. Gura acrită din cauza băuturii era la fel de uscată ca mormântul la care săpam de peste o oră.
Gloanţele nu erau infecţii. Nu egalau ciuma sau una dintre sutele de alte boli cărora un alba le putea rezista. Odată cu bătrâneţea supremă, nu aveam imunitate pentru gloanţe. Şi nu voiam să mor. Trebuia să rămân în viaţă pentru Marion. Hendrich mă convinsese că ne apropiam de găsirea ei.
Cel puţin unul dintre ei ţinuse revolverul îndreptat spre mine cât am săpat. Situaţia nu s-a schimbat nici când m-au invitat să ies din groapă. În tot acest timp, cei doi cai negri

din rasa saddlebread au aşteptat muşcându-se încetişor şi şoptindu-şi unul altuia.

— Acum… a spus Joe, după ce am ieşit, ţinându-mă bine de lopată.

M-am sprijinit de ea, ca să mă odihnesc, vezi Doamne.

— N-o să te îngropăm cu tot cu bani. Goleşte-ţi buzunarele şi pune jos tot ce ai!

Am ştiut că acesta e momentul. Singurul la dispoziţie. Am aruncat o privire curioasă spre cai, silindu-i pe bărbaţi să mă imite. Când ochii reci ai lui Joe s-au întors spre mine, l-am izbit cu lopata direct în faţă. S-a prăbuşit, pe jumătate leşinat, scăpând arma, care a aterizat cu un bufnet în praf.

— Omoară-l! a bălmăjit Joe.

Louis, pe care pariasem că e oareşicum mai laş de felul lui şi mai încet la apăsat pe trăgaci, a tras un foc cât m-am chinuit eu să ridic arma lui Joe. Zgomotul a stârnit un ecou puternic în deşert şi durerea m-a străpuns în spate, chiar lângă umărul drept. Dar pusesem mâna pe arma lui Joe şi, cu mâna teafără, m-am întors şi l-am împuşcat pe Louis direct în gât. A tras şi el din nou, numai că de data asta a nimerit doar noaptea. Am mai tras câteva gloanţe în Joe până când a apărut un şuvoi de sânge negru. Cumva, înnebunit de durere, am reuşit să-i rostogolesc în mormântul săpat de mine şi să adaug peste ei pământul scos. Am lovit crupa unuia dintre cai, silindu-l să pornească la galop, înainte de a mă sălta cu greu pe celălalt.

Durerea depăşea orice închipuire, dar am izbutit să mă îndepărtez şi să continui să merg prin deşert, peste dealuri uscate, peste munţi şi pe lângă o carieră imensă, pe care, în delirul meu nebunesc, am asemuit-o cu bezna morţii ce mă atrăgea spre ea ca râul Styx. Am rezistat şi calul a mers tot înainte până când am ajuns în Tucson. Soarele dimineţii îşi trimitea lumina spre cer. Am găsit hanul „Arizona”, unde Agnes mi-a turnat alcool peste rană, iar eu am muşcat dintr-un prosop umed să-mi înăbuş ţipetele când mi-a scos cu o pensetă glonţul din carne.

Los Angeles, 1926

Rana mi se vindeca, dar umărul tot mă durea. Mă aflam în hotelul Garden Court, de pe bulevardul Hollywood, în restaurantul de la parter. Marmură, coloane înalte şi grandoare. O femeie cu înfăţişare fermecătoare, cu buzele date cu ruj închis la culoare şi chip palid, de fantomă, s-a aşezat la o masă nu departe de mine, discutând cu doi bărbaţi de afaceri în costume, care se gudurau pe lângă ea. Era Lilian Gish, vedeta de cinema. Am recunoscut-o din *Orfanii furtunii*, un film în care acţiunea se petrecea în timpul Revoluţiei Franceze.

Preţ de o clipă sau două, m-am lăsat vrăjit.

Ajunsesem să iubesc cinematograful în Albuquerque, unde îmi petrecusem ultimii opt ani. Felul în care te puteai aşeza pe întuneric, uitând cine eşti, absorbind povestea filmului timp de o oră şi ceva, mi se părea senzaţional.

— Îi au pe toţi aici, mi-a explicat Hendrich discret, vârând halibutul în sosul de creveţi. Gloria Swanson, Fairbanks, Fatty Arbuckle, Valentino. Chiar săptămâna trecută, Chaplin a stat la masa noastră. Pe scaunul tău. A mâncat o supă. Asta a fost masa lui. Doar o supă.

Hendrich a zâmbit maliţios. Niciodată nu îi urâsem zâmbetul ăsta. Până acum.

— Ce s-a întâmplat, Tom? Vita e de vină? Uneori poate fi prea făcută.

— Vita n-are nimic.

— Atunci, e vorba de ce s-a întâmplat în Arizona?

Aproape că am izbucnit în râs.

— Păi, despre ce altceva să fie vorba? A trebuit *să ucid* doi bărbaţi.

— Linişte! Mă îndoiesc că domnişoara Gish are chef să audă asemenea lucruri. Discreţie, Tom, te rog!

— Nu pricep de ce a trebuit să venim la restaurantul ăsta. Am crezut că ai un apartament sus.

M-a privit nedumerit.

— Îmi place restaurantul. E bine să ai oameni în jur. Nu-

ţi place să fii printre oameni, Tom?

— Îţi spun eu ce nu-mi place…

A gesticulat cu mâna de parcă mă invita să ies afară pe uşă.

— Te rog! m-a îndemnat el. Spune-mi ce nu-ţi convine. Dacă asta te face fericit.

M-am aplecat ca să şoptesc.

— Nu-mi convine să fug de la scena unei crime pe un cal, cu un glonţ înfipt în umăr. *Un glonţ.* Şi… şi…

Pierdeam şirul.

— N-am vrut să fac asta. N-am vrut să-i omor.

A oftat filosofic.

— Ce zicea doctorul Johnson? *Cel care se transformă în bestie scapă de durerea de a fi o fiinţă umană.* Ştii ce cred eu? Cred că te descoperi. Te pierduseşi. Nu mai ştiai cine şi ce eşti. Nu aveai scop. Trăiai în sărăcie. Umblai de colo până colo, epuizându-te ca să simţi ceva. Acum uită-te la tine. Ai un ţel.

A aşteptat o secundă sau două.

— Sosul ăsta de creveţi e divin.

A venit ospătarul şi ne-a mai turnat vin. Ne-am concentrat asupra mâncării până când a dispărut din nou. Cineva a început să cânte la pian. Câţiva meseni s-au sprijinit de spătarele scaunelor ca să îl privească pe pianist.

— Spun doar că nu mi-a plăcut. Bărbaţii aceia nu aveau de gând să se alăture societăţii niciodată. Ar fi trebuit să ştii. Ar fi trebuit să mi se spună, Hendrich.

— Încearcă să-mi zici Cecil, te rog! Oamenii mă ştiu de Cecil aici. Povestea mea e că am făcut bani în San Francisco. Dezvoltări imobiliare. Am ajutat la reconstruirea oraşului. După cutremur. Nu arăt ca un Cecil? Zi-mi Cecil. Vor crede că sunt Cecil B. DeMille. Îi pot face vedete. Poate am şi eu parte de puţină acţiune…

A alunecat şi mai mult pe panta gândurilor sale.

— Iubesc oraşul ăsta. Toată lumea vine aici. Toate fetele tinere de pe la fermele din South Dakota, din Oklahoma sau din Europa. Oraşul e ca întotdeauna, aparent. În epoca

glaciară, animalele obişnuiau să vină şi se împotmoleau în gropile cu gudron care arătau ca lacurile strălucitoare, iar mirosul de carne aducea alte animale care rămâneau prinse în gudronul negru şi gros. În orice caz, eu sunt un tip de prădător nevinovat. Ei cred că sunt terminat la 78 de ani. 78! Închipuie-ţi. La 78 de ani îmi făceam veacul prin Flandra. Eram incorigibil. Am aruncat în stânga şi-n dreapta cu cereri în căsătorie. Eram un Valentino al Ţinuturilor de Jos…

Am luat o gură mare de vin.

— Nu pot, Hendrich, nu pot şi pace.

— Cecil, *te rog!*

— Îmi pare rău că m-am dus la doctorul Hutchinson. Serios vorbesc. Dar îmi vreau viaţa înapoi. Vreau să fiu eu însumi din nou.

— Mi-e teamă că aşa ceva e imposibil. Timpul se mişcă înainte. Avem luxul timpului, dar nu-l putem inversa. Nu-l putem opri. Suntem pe o şosea cu sens unic, la fel ca toate musculiţele efemere. Nu te poţi rupe de societate pur şi simplu, aşa cum nu poţi să îţi anulezi naşterea. Înţelegi, Tom, nu-i aşa? Şi cum rămâne cu fiica ta, Tom? O vom găsi. Sigur o vom găsi.

— Dar până acum n-aţi găsit-o.

— Încă, Tom, n-am găsit-o încă. Simt că e undeva în lume, Tom. Ştiu că e acolo. E *acolo,* Tom.

N-am zis nimic. Mă înfuriasem, da, dar, cum se întâmplă adesea cu mânia, era doar spaima care ieşea la suprafaţă. Societatea nu reprezenta nimic, nu avea o prezenţă fizică în lumea reală, nu găseai o placă de piatră în faţa unei clădiri care să-i anunţe existenţa. Erau doar Hendrich şi oamenii care crezuseră în el. Şi totuşi… Hendrich părea suficient. *Aptitudinea* lui. Într-adevăr, poate această aptitudine l-a determinat să mă aducă iarăşi cu picioarele pe pământ cu cuvintele potrivite. Şi poate nu erau doar cuvintele. Poate chiar *simţea* că ea trăieşte.

Mi-a trecut ceva prin minte atunci.

— Dacă eşti atât de bun, cum de nu ai ştiut? De ce n-ai ştiut că m-ar fi putut omorî?

— Nu te-au omorât. Dacă te-ar fi omorât, atunci, da, aş fi făcut o greşeală îngrozitoare. Dar ideea e că ai supravieţuit şi ştiam... S-a dovedit. Evident că suntem toţi supravieţuitori. Dar nu ştiu... Tu ai ceva special. Ai o dorinţă aparte de a trăi. Cei mai mulţi care ajung la vârsta ta simt că a rămas tot în urma lor. Dar, când mă uit la tine, văd o sete de viitor, tânjeşti după el. Pentru fiica ta, da, dar şi pentru altceva. Marele necunoscut.

— Dar ce fel de viaţă e asta? Să-ţi schimbi identitatea din opt în opt ani?

— A trebuit să-ţi schimbi identitatea şi înainte. Care e diferenţa?

— Diferenţa e că puteam hotărî singur. Era viaţa *mea.*

A dat din cap şi a zâmbit solemn.

— Nu. Te izolaseşi. Te ascundeai de viaţă. Te ascundeai, dacă-mi permiţi, de tine însuţi.

— Dar nu pentru asta există societatea? Să te ascunzi?

— Nu, Tom, nu. Ai înţeles totul greşit. Uită-te la noi! În mijlocul celui mai faimos restaurant, într-un oraş scăldat în soare pe care toată lumea doreşte să-l viziteze. Nu ne ascundem. Nu suntem în St Albans trăgând un metal din forjă. Scopul societăţii e să ofere o structură, *un sistem*, care să ne permită să ne îmbunătăţim vieţile. Mai faci câte o favoare ocazională, puţină recrutare şi capeţi o viaţă bună. Şi aşa mă răsplăteşti.

— Am petrecut opt ani într-o fermă din Albuquerque cu trei vaci şi nişte cactuşi pe post de companie. Mi se pare că societatea funcţionează mai bine pentru unii decât pentru alţii.

Hendrich a clătinat din cap.

— Am o scrisoare pentru tine, de la Reginald Fisher. Îţi aminteşti? Bărbatul pe care l-ai recrutat în Chicago?

Mi-a întins scrisoarea şi am citit-o. O scrisoare lungă. Dar câteva rânduri au ieşit în evidenţă spre sfârşitul ei. *L-aş fi trădat pe Dumnezeu şi mi-aş fi pus capăt zilelor dacă nu ai fi venit să mă vezi, dar dau pe-afară de fericire acum, ştiind că nu sunt un specimen ciudat al umanităţii, ci parte a unei familii.*

— În regulă, Arizona a fost o greşeală. Dar nu şi celelalte cazuri. În război, mai pierdem vieţi omeneşti, dar asta nu înseamnă că n-ar fi trebuit să luptăm. Aveai un pian, Tom. Ai cântat la el?

— Cinci ore pe zi.

— La câte instrumente ştii să cânţi acum?

— În jur de 30.

— Impresionant!

— Nu neapărat. Pe cele mai multe dintre ele nu mai vrea nimeni să le audă. E greu să interpretezi Gershwin la lăută.

— Da.

Hendrich a mâncat ultima bucată de peşte. Apoi m-a privit cu sinceritate.

— Eşti un criminal, Tom. Fără protecţia societăţii, ai fi foarte vulnerabil acum. Ai nevoie de noi. Dar nu vreau să rămâi doar din necesitate, Tom… Te înţeleg. Perfect. Nu voi uita niciodată oamenii ale căror vieţi le-ai salvat ca să îi aduci în societate. De aici înainte, voi fi mai atent la nevoile tale. Voi aloca mai multe resurse să o găsim pe Marion. Avem oameni noi. Pe cineva în Londra. Pe cineva la New York. Unul în Scoţia. Altul în Viena. Îi pun să lucreze la asta. Şi, bineînţeles, voi asigura fondurile pentru aceste nevoi. Te voi asculta. Te voi ajuta cât de mult pot. Vreau să înfloreşti, Tom. Vreau nu numai să o găseşti pe Marion, ci şi viitorul pe care îl aştepţi…

Un grup de patru bărbaţi a intrat în restaurant şi au fost conduşi la o masă. Unul dintre ei avea faţa cea mai familiară din lume. Charlie Chaplin. A zărit-o pe Lillian Gish şi s-a dus să discute cu ea. Expresia lui calmă era tulburată din când în când de un zâmbet nervos şi scurt. Actriţa a râs cu graţie. Respirasem acelaşi aer cu Shakespeare, iar acum respiram acelaşi aer cu Chaplin. Cum să fiu nerecunoscător?

— Suntem firele invizibile ale istoriei, mi-a zis Hendrich, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

Chaplin a văzut că ne uitam la el şi a schiţat un gest, ridicând o pălărie invizibilă în direcţia noastră.

— Vezi? Ţi-am spus doar. Iubeşte locul ăsta. Probabil datorită supei. Acum, ce vrei să faci cu viaţa ta?

Am luat în calcul atenţia primită de Chaplin şi nu-mi venea în minte un coşmar mai mare. Atunci, câtă vreme am continuat să meditez la întrebare, l-am privit pe pianist, în sacoul său alb de seară, cum închide ochii şi pluteşte, notă după notă, partitură după partitură, neobservat decât de mine.

— *Asta,* am zis, arătând spre pianist. Asta vreau să fac.

Londra, în prezent

— Dar cum de n-a putut Liga Naţiunilor să-l oprească pe Mussolini să intre în Abisinia?

Aamina e în rândul din faţă. Serioasă, încruntată, atentă, cu un creion în mână. Poartă un tricou pe care scrie „Mândru fulg de nea”.

Ţin o lecţie despre cauzele celui de-Al Doilea Război Mondial, încercând să mă întorc din 1939 prin toţi anii 1930, discutând despre cum a fost cucerită Abisinia (în prezent Etiopia) de Italia în 1935, apoi despre venirea la putere a lui Hitler în 1933, despre Războiul Civil Spaniol şi despre Marea Depresiune.

— Ei bine, au încercat, dar nu cu toată inima. Au cerut sancţiuni economice, dar nimic important nu a fost impus. Ideea e că, la momentul respectiv, mulţi oameni nu şi-au dat seama cu ce au de-a face. Când analizezi evenimentele istorice, există o perspectivă dublă. Înainte şi înapoi. Însă, când se întâmplă, totul e cu sens unic. Nimeni nu ştia încotro se îndrepta fascismul.

Lecţia merge bine şi durerea de cap nu mă chinuie prea tare – cred că împăcarea mea cu Camille a ajutat –, dar, din cauza asta, intru pe autopilot. Nu mă prea gândesc la ce spun.

— Vestea despre Abisinia a fost percepută ca un moment de cotitură real. I-a determinat pe oameni să priceapă că se întâmpla *ceva.* Nu numai cu Germania, dar şi cu Italia. Cu ordinea lumii. Îmi amintesc când am citit ziarul în ziua în care Mussolini şi-a declarat victoria, iar eu...

Futu-i.

Mă opresc.

Îmi dau seama ce am spus.

Aamina, vigilentă ca întotdeauna, observă şi ea.

— Aţi spus asta de parcă aţi fi fost acolo, comentează.

Alţi doi elevi dau din cap aprobator.

— Nu, nu am fost acolo, dar am simţit ca şi cum aş fi fost. Asta e chestia cu istoria. Locuieşti în ea. E un alt

prezent…

Aamina face o faţă amuzată. E o greşeală minoră, şi totuşi e genul de greşeală pe care nu l-aş fi făcut niciodată.

În pauză o văd pe Camille stând la taclale cu cineva pe coridor. Se sprijină de lucrarea de artă a vreunui elev, inspirată din favelele din Rio, o pictură vie, în stilul fauvist, de la sfârşitul secolului al XIX-lea.

Vorbeşte cu Martin. Profesorul neajutorat de muzică. Martin poartă blugi şi un tricou negru. Are barbă şi părul mai lung decât al unui profesor obişnuit. Habar nu am despre ce vorbesc, dar o face pe Camille să râdă. Simt o tulburare ciudată. Trec pe lângă ei şi Martin mă vede primul. Îmi zâmbeşte afectat, de parcă l-aş amuza.

— Salut! Tim. Pari uşor pierdut. Ţi-au dat o hartă?

— Tom, spun.

— Ce tot zici amice?

— Mă numesc Tom. Nu Tim. Tom.

— Bine, amice. O greşeală nevinovată.

Camille îmi zâmbeşte.

— Cum a fost ora? întreabă, iscodindu-mă ca un detectiv.

Un detectiv care zâmbeşte, dar tot detectiv rămâne.

— Bine, răspund.

— Ascultă, Tom, în fiecare joi, câţiva dintre noi mergem la „The Coach and Horses” să bem ceva. Ne întâlnim la şapte. Eu, Martin, Isham, Sarah… Ar trebui să vii şi tu. Spune-i, Martin!

Martin ridică din umeri.

— E o lume liberă. Da, hai să te îmbeţi!

Bineînţeles că nu ar trebui să existe decât un singur răspuns. *Nu.* Dar mă uit la Camille şi mă trezesc spunând:

— OK. „The Coach and Horses”, la şapte. Sună bine.

UN INTERLUDIU DESPRE PIAN

M-am mutat din loc în loc şi din când în când ca o săgeată imună la gravitaţie.

Lucrurile s-au îmbunătăţit o vreme.

Umărul s-a vindecat.

M-am întors la Londra. Hendrich mi-a aranjat să fiu pianist la un hotel din Londra. Viaţa era frumoasă. Am băut cocktailuri şi am flirtat cu femei elegante în rochii brodate cu mărgele. Noaptea mă duceam să dansez pe muzică de jazz cu playboy şi cu fetişcane. A fost un timp perfect pentru mine. Relaţiile şi prieteniile trebuiau să fie intense şi să ardă într-o depravare rapidă, înecată în gin. *Asurzitorii* ani 1920. Aşa se spune acum, nu? Au fost extravaganţi, într-adevăr, în comparaţie cu anii anteriori. Desigur, Londra anterioară fusese şi ea zgomotoasă – urletele anilor 1630, de exemplu, sau veselii ani 1750 –, dar de data asta era altfel. Pentru prima dată, în Londra, exista în orice moment un sunet care nu părea tocmai firesc. Zgomotul maşinilor, al melodiilor din filme, al emisiunilor radio, al oamenilor care se exteriorizau fără măsură.

A fost o epocă a gălăgiei şi, brusc, să cânţi a căpătat o importanţă nouă. Te transforma în stăpânul lumii. În mijlocul vacarmului care este viaţa modernă, să poţi cânta, să dai *semnificaţie* zgomotului te făcea, pentru scurt timp, un fel de zeu. Un creator. Aduceai ordine. Şi pace.

M-am bucurat de rolul meu în acea perioadă. Daniel Honeywell, născut în Londra, dar care zdrăngănise clapele pianului pentru turiştii de lux şi emigranţii de pe vasele de croazieră după terminarea Marelui Război.

Încetul cu încetul, totuşi, s-a instalat şi melancolia. Atunci am crezut că e doar un alt episod de nostalgie personală, inutilitatea iubirii pentru o femeie care murise cu mult timp în urmă. Dar cred că am fost şi un produs specific al vremurilor.

Am vrut să fac ceva. Mă săturasem să muncesc doar ca

să mă ajut pe mine. Voiam să fac ceva şi pentru umanitate. Eram o fiinţă umană în definitiv şi empatia mea se manifesta şi faţă de alte fiinţe umane obişnuite, nu numai faţă de cele blestemate – sau binecuvântate – cu hiperlongevitate. „Vina timpului” o poreclise Agnes când discutasem cu ea despre asta. A venit să mă vadă la Londra, spre sfârşitul perioadei de opt ani. Locuise în Montmartre. Avea o mulţime de poveşti. Încă mă amuza.

— Simt un fel de groază, i-am spus.

Odihnindu-şi picioarele pe stomacul meu, fumam amândoi ţigări în patul din apartamentul din Mayfair.

— Încă am coşmaruri.

— L-ai citit pe domnul Freud?

— Nu.

— Să nu-l citeşti. Te va face să te simţi şi mai rău. Aparent, nu deţinem control asupra sinelui nostru. Suntem conduşi de părţile inconştiente ale psihicului nostru. Singurul adevăr pe care putem spera să îl descoperim despre noi este în vise. Majoritatea oamenilor, zice el, nu vor să fie liberi. Fiindcă libertatea înseamnă responsabilitate şi celor mai mulţi le este frică de responsabilitate.

— Cred că Freud ăsta n-a fost niciodată nevoit să-şi schimbe identitatea din opt în opt ani timp de o veşnicie.

Apoi am mers în ceea ce Agnes a numit-o aventură. O misiune pe care Hendrich ne-o dăduse via telegraf. Una la care să participăm amândoi. Am mers cu *maşina* până în Yorkshire. În peisajul cenuşiu de ţară, la un azil sinistru, gotic, de boli mintale, numit spitalul High Royds. O femeie fusese închisă acolo fiindcă le spusese oamenilor adevărul despre problema ei. Am răpit-o din perimetrul clădirii. Agnes a adormit trei membri ai personalului cu o batistă îmbibată în cloroform, pe care le-a pus-o pe feţe, apoi a trebuit să facem acelaşi lucru cu biata Flora Brown, care a fost foarte speriată de apariţia a doi străini cu chipurile acoperite de eşarfe.

În orice caz, am scos-o de acolo şi am scăpat destul de uşor. Dintr-un motiv sau altul – spitalul a fost stânjenit?

nepăsarea totală faţă de pacienţii lor? eşecul autorităţilor locale de a verifica dosarele? –, incidentul nu a apărut niciodată în presă. Şi, dacă ar fi apărut, am fi fost în siguranţă, pentru că s-ar fi ocupat Hendrich. N-a fost cazul şi mi s-a părut îngrozitor de trist.

Flora era tânără. Nu avea decât 80 de ani. Arăta de 17, 18 ani. Era o biată fiinţă distrusă şi şocată, care se bâlbâia atunci când am găsit-o şi societatea a salvat-o. Chiar a salvat-o, cum a făcut cu mulţi alţii. Crezuse sincer că e nebună şi când a descoperit că e sănătoasă a plâns de uşurare. A plecat cu Agnes în Australia să înceapă o viaţă nouă. Apoi s-a mutat în America şi a început alta. Ce vreau să spun? Societatea făcea multe lucruri bune. Salvase oameni. Flora Brown. Reginald Fisher. Şi mulţi alţii. Poate şi pe mine. Mi-am dat seama că Hendrich are dreptate. Exista un scop, o semnificaţie în toate astea. Poate nu crezusem mereu în el, dar în general am crezut în *munca* lui.

Nu am vrut să mă întorc la Londra. I-am trimis lui Hendrich o telegramă că aranjasem cu angajatorii mei să lucrez într-un alt restaurant de-al lor, într-un hotel din Paris. Aşa că m-am dus să trăiesc în Montmartre, în apartamentul unde locuise Agnes. Eram „fratele” ei. Pentru scurtă vreme ne-am suprapus. Menţionez acest aspect fiindcă am avut o conversaţie interesantă. Mi-a zis că, atunci când îmbătrâneşte, undeva pe la jumătate de mileniu, un alba începe să dezvolte o percepţie adâncă.

— Ce fel de percepţie?

— E incredibil. Ca un al treilea ochi. Sentimentul faţă de timp devine atât de profund, încât, în interiorul unui singur moment, poţi vedea totul. Trecutul şi viitorul. Parcă totul se opreşte şi, o secundă, ştii cum va fi tot.

— Şi e de bine? Sună oribil.

— Nu e nici bine, nici oribil. Doar *e.* Un sentiment incredibil de puternic, nici bun, nici rău, unde tot devine clar.

Conversaţia m-a obsedat mult timp, chiar şi după ce a

plecat. Tânjeam după claritate la momentul acela când abia-mi înţelegeam prezentul, darămite viitorul.

Într-un târziu, m-am mutat în Montparnasse şi am scris multă poezie. O dată am scris o poezie în cimitirul de acolo, sprijinit de statuia mortuară a lui Baudelaire. Am cântat la pian în fiecare seară şi mi-am făcut cele mai superficiale cunoştinţe, poeţi, pictori şi actori, care dispăreau după o noapte.

Muzica a devenit ancora mea. Pe lângă Ciro, uneori am lucrat şi într-un club de jazz, numit *Les Années Folles.* Cântam la pian deja de trei decenii şi interpretarea mea era naturală. Pianul poate duce multe. Tristeţe, fericire, bucurie prostească, regret, suferinţă. Câteodată, toate la un loc.

Am câştigat o rutină. Îmi începeam ziua cu un Gauloise, apoi mă duceam la Le Dôme Café de pe bulevardul Montparnasse să mănânc un pateu (de obicei ieşeam din apartament pe la amiază). Îmi mai luam şi câte o cafea. Mai adesea, coniac. Alcoolul nu mai era doar alcool. Îl simţeam ca o libertate. Să bei vin şi coniac constituia aproape o datorie morală. Şi am băut, am băut şi iar am băut până când m-am convins că sunt fericit.

Însă ceva îmi spunea că balanţa se înclină. Vremurile păreau şubrezite. Prea multă decadenţă. Prea multe sentimente exacerbate. Prea multă fericire alături de prea multă suferinţă. Prea multă bogăţie alături de prea multă sărăcie. Lumea devenea mai rapidă şi mai gălăgioasă, iar sistemele sociale, haotice şi fragmentate precum melodiile de jazz. În unele locuri, se tânjea după simplitate, ordine, ţapi ispăşitori şi lideri fanfaroni. Unele naţiuni îşi doreau să semene cu religiile sau sectele religioase. Se mai întâmplă uneori.

În anii 1930, aveai senzaţia că întregul curs al umanităţii e în joc. Aşa cum se întâmplă adesea şi în prezent. Prea mulţi oameni voiau să găsească un răspuns simplu la întrebări complicate. Era un timp periculos să fii om. Să simţi, să gândeşti sau să îţi pese. După Paris, n-am mai cântat la pian. Niciodată. Pianul mi-a fost luat din mine. M-

am întrebat adesea dacă voi mai cânta vreodată. Şi nu ştiu dacă s-ar mai fi întâmplat, de n-aş fi stat lângă Camille când a apărut ocazia.

Londra, în prezent

— Îmi plac lucrurile vechi, spune Martin, aprobând din cap propria înţelepciune, înainte de a lua o gură din bere. Hendrix mai ales, dar şi Dylan, The Doors, The Stones. Ştiţi voi, chestii de dinainte să ne naştem. Când nu se comercializase tot.

Nu-mi place Martin. Grozav e că, la vârsta de 400 de ani, îţi poţi face o idee despre cineva foarte rapid. Fiecare epocă e sufocată de d-alde Martin şi toţi sunt nişte idioţi. Îmi amintesc un Martin pe care-l chema Richard, care obişnuia să stea chiar lângă scena de la hanul Minerva din Plymouth prin anii 1760, scuturând din cap la fiecare melodie cântată de mine, şoptindu-i bietei prostituate de pe genunchi ce gust oribil am la muzică sau urlând cât îl ţineau plămânii numele unei balade mai bune decât a mea.

În fine, iată-ne pe toţi aici, aşezaţi în jurul unei mese din „The Coach and Horses”. Masa e mică, din lemn întunecat, având culoarea şi textura spatelui unei lăute, şi abia reuşeşte să cuprindă nenumăratele băuturi şi snackuri şi alune pe care le-am înghesuit pe ea. Atmosfera pubului este liniştită şi civilizată, deşi poate că de aceea mi-a venit în minte spelunca urât mirositoare şi gălăgioasă a hanului Minerva.

— Şi mie, întăreşte Isham. Dar oricum tuturor profesorilor de geografie le plac pietrele vechi.

Toată lumea, inclusiv Isham, dă ochii peste cap la încercarea lui de a face o poantă.

— Dar nu strică nici puţin hip-hop din anii 1980, adaugă Martin. De La Soul, A Tribe Calles Quest, PE, NWA, KRS-One…

— Nimic modern? îl întreabă Camille.

Martin îi priveşte iute sânii, apoi îşi ridică ochii spre ai ei.

— Nu prea. Oricum, nimeni de care să fi auzit tu.

— Tot ce se poate. În definitiv, sunt din Franţa. Nu avem muzică acolo. Literal vorbind, n-avem nimic.

Sarcasmul ei delicat se pierde, ori poate el n-a auzit-o, dar mie îmi place.

— OK, spune Martin. Ce preferinţe ai?

— Gusturile mele sunt foarte eclectice, bănuiesc. Beyonce. Leonard Cohen. Johnny Cash. Bowie. Puţin Jacques Brel. Dar *Thriller* e albumul meu preferat din toate timpurile. *Billie Jean* e cel mai bun cântec pop din câte au fost scrise vreodată.

— *Billie Jean?* E un cântec extraordinar.

Martin se întoarce spre mine.

— Dar tu? Le ai cu muzica?

— Puţin.

Face ochii mari, aşteptând clarificări.

— Cânţi la vreun instrument? întreabă Camille, încruntându-se, de parcă în spatele întrebării se mai ascundea ceva.

Ridic din umeri. Ar fi simplu să mint, dar vorbele îmi zboară de pe buze.

— Puţină chitară, puţin pian…

— Pian? se minunează Camille.

Sarah, profesoara de sport, îmbrăcată într-un tricou larg de rugby, arată spre colţul încăperii.

— Au un pian acolo. Şi îi lasă pe oameni să-l folosească.

Mă holbez la pian. Mă străduisem atât de tare să mă port ca o musculiţă efemeră obişnuită, încât nu-l observasem când am intrat în pub.

— Da, poţi să încerci, spune barmanul, un tânăr costeliv şi deşirat de vreo 20 şi ceva de ani, cu barbişon, care ia paharele de la masa noastră.

Încep să mă panichez, în felul în care s-ar panica oricine dacă i s-ar oferi drogurile la care a renunţat de multă vreme.

— Nu, nu e cazul.

Martin, simţindu-mi stânjeneala faţă de Camille, insistă.

— Nu, du-te, Tom! Joia trecută m-am jucat şi eu puţin. Hai, dă-i bătaie!

Camille mă priveşte înţelegător.

— Nu e obligatoriu. Nu e vreun ritual de iniţiere. Nu

trebuie s-o facă, dacă nu vrea.

— Ei bine, mă trezesc rostind, a trecut ceva timp.

Nu vreau să-i fie milă de mine, aşa că poate tocmai de aceea mă ridic în picioare şi mă duc la pianul zgâriat şi uzat, trecând pe lângă singurii clienţi care au mai venit – trei prieteni cu părul grizonant, care privesc în gol, cu suferinţa mută şi eternă a bărbaţilor în vârstă afişată după ce au ajuns pe la jumătatea halbei de bere din faţa lor.

Mă aşez pe taburet şi se lasă tăcerea. Nimeni nu mai zice nimic, cu excepţia lui Martin care scoate un fel de fornăit amuzat.

Privesc clapele. Nu am mai cântat la pian de la Paris. Nu aşa cum trebuie. Asta era partea bună acum un secol. Pianul avea ceva aparte, în comparaţie cu chitara. Cerea mai mult de la tine. Multă emoţie.

N-am nicio idee ce să cânt.

Îmi suflec mânecile.

Închid ochii.

Nimic.

Cânt primul lucru care-mi vine în cap.

Mâneci verzi.

Sunt într-un pub din estul Londrei şi cânt *Mâneci verzi* la pian. Râsul lui Martin mă exasperează, dar continui. *Mâneci verzi* lasă loc cântecului *Sub copacul din codrul verde,* care îmi aduce aminte de Marion, aşa că aleg mai departe un fragment din *Liebestraum Nr. 3* a lui Liszt. Când ajung la *Bărbatul pe care îl iubesc* de Gershwin, Martin nu mai râde, iar eu m-am cufundat complet în muzică. Mă simt exact ca pe vremuri, când cântam la Ciro, în Paris. Îmi amintesc, pe scurt, ce poate face pianul.

Apoi alte amintiri se revarsă şi capul îmi pulsează când mintea suferă din pricina unor crampe emoţionale.

Mă opresc într-un târziu şi mă întorc să mă uit la grup. Gurile s-au deschis uimite. Camille aplaudă călduros. Până şi cei trei bărbaţi în vârstă şi personalul barului se alătură entuziasmului.

Martin murmură de zor *Mâneci verzi.*

— A fost bestial! îmi spune Isham.

— Posibil să rămâi fără job! îi zice Sarah lui Martin.

Martin îi răspunde să se ducă dracului.

Stau pe taburet lângă Camille.

— Când ai cântat, am avut senzaţia aceea din nou. De parcă te-am mai văzut cântând înainte. Ca un déjà-vu.

Ridic din umeri.

— Se spune că un déjà-vu e un fenomen real.

— Un simptom de schizofrenie, intervine Martin.

— Serios vorbesc, continuă Camille, atingându-mi mâna, apoi retrăgându-şi-o pe-a ei înainte să o vadă cineva. A fost extraordinar. *Si merveilleux.*

Mă copleşeşte un val de dorinţă intens, dar scurt. Nu mai tânjisem după trupul unei alte fiinţe umane de secole, dar, când mă uit la Camille, când îi aud glasul puternic, dulce, când îi văd ridurile fine de la coada ochilor, când îi simt pielea mâinii atingându-se de a mea, când îi privesc gura, mintea mea îşi închipuie cum ar fi să o am, să mă pierd în ea, să-i şoptesc dorul meu în ureche, să o devorez şi să fiu devorat. Să ne trezim în acelaşi pat, să vorbim şi să râdem, să mă simt bine, tăcând lângă ea. Să-i pregătesc micul dejun. Pâine prăjită. Gem de afine. Suc de grepfrut roz. Poate şi nişte pepene. Tăiat felii. Pe o farfurie. Mi-ar zâmbi, văd asta cu ochii minţii, şi aş îndrăzni să mă simt fericit cu o altă fiinţă umană.

Asta face pianul.

Acesta e pericolul adus de el.

Te face uman.

— Tom? o aud, întrerupându-mi reveria. Mai vrei să bei ceva?

— Nu, mulţumesc, răspund stânjenit, de parcă sunt o carte uitată deschisă, cu toate secretele scrise pe paginile vizibile oricui. Cred că am băut destul.

Isham îşi scoate telefonul.

— Vrea să vadă cineva ecografia? E 3D.

— Ah, spune Camille, eu!

Isham şi soţia lui aşteaptă un copil. Ne aplecăm să studiem imaginea mişcătoare cu ultrasunete. Îmi amintesc când s-a vorbit prima dată de conceptul ultrasunetelor în

anii 1950. Chiar şi astăzi, mi se pare o chestie futuristă. Deşi e vorba de un viitor ciudat care te face să vezi o potenţială fiinţă umană într-o formă maleabilă, delicată şi primitivă. Ca şi cum ai privi o sculptură pe jumătate terminată în căutarea definiţiei.

O clipă bag de seamă cum îmi cercetează Camille cicatricea de pe braţ. Îmi trag mânecile în jos, mult prea conştient de trupul meu.

— Încă nu ştim sexul. Zoe vrea să fie surpriză.

O lacrimă îi străluceşte în ochi.

— Aş zice că e băiat, spune Martin şi arată cu degetul un punct pe telefon.

— Ăla nu e un penis, se împotriveşte Isham.

Martin ridică din umeri.

— Ba e penis.

Mă holbez la ecran şi îmi amintesc cum a fost când mi-a mărturisit Rose că a rămas grea. Mă întreb ce părere ar fi avut de sonograme. Şi dacă ar fi vrut să afle sexul copilului. Mă las pe spate şi nu mai vorbesc mult după aceea. Vinovăţia mă copleşeşte. Vinovăţia de a dori pe cineva care nu e Rose.

Atât de ridicol.

Plutesc din nou, uitând de durerea de cap, uitând că aici e „The Coach and The Horses” şi îmi imaginez că m-am întors în Boar’s Head din Eastcheap şi că pot ieşi afară, în noapte, că mă pot plimba pe străduţele înguste şi întunecate, ca să ajung la Rose şi la Marion, dar şi la o versiune a mea pe care o abandonasem de secole.

Londra, 1607-1616

În 1607, aveam 26 de ani.

Fireşte că nu *arătam* de 26 de ani, dar păream un strop mai mare decât pe vremea când lucrasem în Bankside. Când mi-am dat seama prima dată de diferenţă, am jubilat. Credeam că fiinţa mea fizică era îngheţată în timp, apoi, încetul cu încetul, lucrurile au început să se întâmple. De pildă, *părul.* La vintre, pe piept, la subsuori, îmi creştea mai mult păr ca înainte. Glasul, care îmi răguşise pe la 12 ani, a devenit mai grav. Umerii mi s-au mai lăţit. Braţele nu mai gemeau atât de tare când căram apă de la fântână. Câştigasem un control mai bun al erecţiilor. Iar faţa mea, după spusele lui Rose, semăna acum cu a unui bărbat. Fiindcă arătam tot mai convingător a bărbat, Rose a sugerat să ne căsătorim şi aşa am făcut. O nuntă mică, fără părinţi, cu Grace pe post de martor.

Grace se căsătorise şi ea acum. La numai 17 ani, îşi luase de soţ, foarte fericită, exact opusul ei. Un tânăr timid, cu frică de Dumnezeu şi obraji roşii, pe nume Walter, ucenic la un cizmar. Locuia cu el într-o căsuţă din Stepney.

După ce ne-am căsătorit, eu şi Rose ne-am mutat. Motivul? Cât se poate de simplu. Cu cât rămâneam mai mult într-un loc, cu atât mai primejdios devenea. Ideea lui Rose era să ne tot îndepărtăm de Londra, spre unul dintre sate, dar eu ştiam potenţialele consecinţe periculoase, aşa că i-am sugerat să procedăm invers. Să mergem să trăim dincolo de ziduri, unde puteam dispărea în siguranţa mulţimilor. Aşa ne-am mutat în Eastcheap şi viaţa a fost bună cu noi o vreme.

Da, ne înconjurau şobolanii, putregaiul şi mizeria, dar ne aveam unul pe celălalt. Problema era că, deşi îmbătrâneam, nu o făceam cu aceeaşi viteză ca Rose. Avea 27 de ani acum şi îşi arăta vârsta. În vreme ce eu, treptat, am început să arăt destul de tânăr încât să mă considere lumea fiul ei.

Le spuneam oamenilor că am 18 ani şi puteam scăpa la mustaţă cu minciuna, cel puţin la hanul Boar's Head, unde începusem să cânt aproape în fiecare seară. Dar când Rose a venit să-mi spună că nu mai sângerează şi că ea crede că a rămas grea, simţeam deja că o pun în pericol. S-a adeverit bănuiala ei. Habar n-aveam dacă vestea mă încântă sau mă distruge. Era însărcinată. Abia aveam bani să cumpărăm mâncare, iar acum apărea şi a treia gură ce trebuia hrănită.

În plus, ne frământau şi alte griji. Uneori, mă gândeam cu spaimă la ce se va întâmpla cu Rose. La urma urmei, auzisem de atâtea femei care muriseră în chinurile facerii, încât părea o posibilitate obişnuită. Aşa că am ţinut ferestrele închise împotriva frigului. Şi m-am rugat la Dumnezeu să o protejeze.

Şi, pentru prima dată în viaţa mea, nimic îngrozitor nu s-a întâmplat.

Ba dimpotrivă. A venit pe lume o fiică. Şi am numit-o Marion.

O ţineam în braţe cât încă era înfăşurată în cârpe şi îi cântam în franceză ca să o calmez când plângea şi părea să funcţioneze.

Am iubit-o din prima clipă. Bineînţeles, majoritatea părinţilor îşi iubesc copiii din prima clipă. Dar insist să menţionez acest aspect, pentru că îl consider un lucru remarcabil în ceea ce mă priveşte. Unde se ascunsese dragostea asta înainte? De unde apare ea? Felul în care m-am trezit brusc cu ea în piept, totală, profundă, la fel de neaşteptată ca suferinţa, numai că inversată, este una dintre minunile fiinţei umane.

Era cât o lingură. Evident, copiii sunt mici, de regulă, şi delicaţi, dar în timpurile respective, delicateţea aducea cu ea primejdii.

— Va rezista oare, Tom? mă întreba adesea Rose, când Marion dormea şi o urmărea, căutând liniştea în fiecare răsuflare a ei. Dumnezeu n-o va lua la El, aşa e?

— Nu. Plesneşte de sănătate, îi răspundeam.

Rose îşi amintea obsesiv de Nat şi de Rowland, fraţii ei

morţi. Ori de câte ori Marion tuşea – sau scotea vreun sunet ce aducea puţin a tuse –, Rose se înnegura la faţă şi declara:

— Aşa a început şi cu Rowland!

Noaptea, privea stelele, neştiind de ce face asta, dar convinsă că soarta noastră şi a lui Marion e scrisă în ele.

Toată anxietatea asta a afectat-o pe Rose, care a devenit foarte tăcută şi retrasă în lunile următoare. Arăta palidă şi obosită şi continua să dea vina pe ea că e o mamă îngrozitoare, lucru deloc adevărat. Mă întreb acum dacă nu suferea cumva de vreo formă de depresie postnatală. Se trezea înainte să se crape de ziuă. A devenit mai religioasă decât oricând, rostind rugăciuni chiar şi când o ţinea pe Marion în braţe. Nu mai avea poftă şi abia dacă înghiţea câteva linguri de terci pe zi. Nu a mai lucrat şi nici nu a mai vândut fructe în piaţă, de vreme ce Marion îi ocupa toată ziua şi cred că îi lipseau compania şi bucuria vremurilor trecute. Am încurajat-o pe Grace să vină s-o vadă şi a venit din când în când, aducând hăinuţe pentru bebeluş sau unguente calmante de la felcer, alături de umorul ei sănătos.

Am avut vecini încântători, Ezekiel şi Holwice, care avuseseră nouă copii, dintre care cinci încă trăiau. Deşi trecut bine de 50 de ani, Holwice lucra la moara de apă, unde călca lâna umedă cu picioarele. Se pricepea de minune să dea sfaturi despre îngrijirea copiilor. De obicei, lucruri fireşti. Să deschidem ferestrele ca să alungăm spiritele rele. Un strop de lapte de la sân amestecat cu apă de trandafiri puse pe fruntea copilului îl ajuta să adoarmă.

Dar Rose credea că toate lucrurile îi pot pune viaţa în primejdie micuţei Marion (întotdeauna era *mică,* iar asta sporea grija lui Rose). Îi sărea ţandăra şi dacă, de pildă, eu sau ea ne scărpinam în cap.

— E un obicei murdar, Tom. Ar putea s-o îmbolnăvească!

— Sunt sigur că nu.

— Opreşte-te, Tom! Trebuie. Şi nu mai râgâi lângă ea!

— Nu ştiam că râgâi lângă ea.

— Şi şterge-te la gură după ce bei bere! Iar când vii

noaptea acasă, să nu mai faci zgomot. Mereu o trezeşti.

— Îmi pare rău.

Alteori, când Marion dormea, Rose izbucnea în plâns fără vreun motiv aparent şi mă ruga să o ţin în braţe, iar eu mă supuneam bucuros. Adesea, când mă întorceam acasă după o noapte de cântat, îi auzeam lacrimile cum intram pe uşă.

În orice caz, nu ştiu de ce tot insist asupra acestei poveşti. Nu a durat decât câteva luni. Apoi Rose a redevenit ea însăşi până la sfârşitul verii. Bănuiesc că îmi amintesc cu atâta intensitate fiindcă îmi sporea sentimentul vinovăţiei. Ştiam, în adâncul sufletului meu, că eu declanşez, în parte, toată jalea. Rose se dovedise mai puternică decât mine, ea organiza şi iniţia lucrurile, ştia ce era mai bine pentru amândoi. Puterea ei o impulsionase pe Rose să se mărite cu mine, deşi îmi ştia secretul.

Totuşi, din senin, îndoielile ei s-au intensificat. Dacă Marion supravieţuia primilor ani de viaţă şi copilăriei, ce se va întâmpla mai apoi, când va arăta mai mare decât tatăl ei? întrebările, ştiam amândoi, se vor înmulţi ca iepurii.

Şi mai aveam o grijă. Cât timp pe Rose nu o mai interesa decât dacă Marion va muri sau, în caz contrar, dacă mă va depăşi, pe mine mă îngrijora în egală măsură că nu va fi aşa. Dacă mă moştenea? Dacă va fi anormală? Dacă va atinge vârsta de 13 ani şi nu va mai îmbătrâni? Mă temeam că se va confrunta cu aceleaşi probleme sau chiar cu unele mai rele, căci ştiam (normal că ştiam) că femeile sunt cele care trebuie să moară pe fundul râurilor ca să-şi dovedească nevinovăţia.

Nu dormeam noaptea, oricâtă bere dădeam pe gât (iar cantitatea creştea zilnic). Mă tot gândeam la Manning, care încă trăia, probabil în Londra. Deşi nu l-am întâlnit niciodată, îi *simţeam* adesea prezenţa. Uneori, îmi închipuiam că se află aproape de mine, de parcă esenţa lui diabolică se ascundea în umbre, în haznale sau în limba unui ceas de biserică.

Superstiţiile căpătau proporţii pretutindeni. Oamenilor

le place să vadă din când în când viaţa umană ca un urcuş lin spre iluminare, cunoaştere şi toleranţă, dar trebuie să recunosc că nu încercasem niciodată pe propria piele. Nici în secolul de faţă, nici în secolul acela. Sosirea regelui Iacob I pe tron a dezlănţuit isteria superstiţiilor. Regele, care nu numai că a scris *Demonologia,* dar le-a cerut şi traducătorilor puritani să restilizeze Biblia, a fost responsabil pentru explozia intoleranţei.

Lecţia dată de istorie e că ignoranţa şi superstiţia sunt lucruri care pot apărea în oricine, în orice moment. Ce începe ca o îndoială se poate transforma iute într-o credinţă generalizată de neclintit.

Temerile noastre au crescut şi ele. Într-o noapte, la Boar's Head, s-a iscat o bătaie când mai mulţi bărbaţi s-au întors împotriva unui tovarăş de-al lor şi l-au acuzat că îl slujeşte pe diavol. Într-o altă noapte, am vorbit cu un măcelar care a refuzat să ia carne de porc de la un anumit fermier, deoarece credea cu tărie că porcii acestuia erau „spirite diavoleşti” şi carnea lor putea corupe sufletul. Nu avea nicio dovadă, dar ar fi băgat mâna în foc şi asta mi-a amintit de cazul unui porc din Suffolk, supus judecăţii şi ars pe rug de parcă ar fi fost un demon.

Nu ne-am dus să vedem *Macbeth* la The Globe din motive evidente, dar nu era nicio coincidenţă că această piesă cu politică şi răutate supranaturală era cea mai populară şi mai discutată creaţie de divertisment a vremurilor. Mă întreb acum dacă Shakespeare ar fi fost la fel de bun cu mine. Şi dacă, în acest climat nou, nu credea că moartea lui Henry Hemmings e justificată. Însă mai aveam şi alte îngrijorări.

În capătul străzii noastre, trăia un bărbat îmbrăcat elegant, care citea cu voce tare, pe un ton afectat, dialogurile din *Demonologia,* alături de alte extrase din Biblia regelui. Când Marion a împlinit patru ani, până şi vecinii noştri drăguţi Ezekiel şi Holwice au început să-mi arunce priviri ciudate. Nu ştiu dacă observaseră că nu îmbătrânesc sau că diferenţa de vârstă dintre mine şi Rose se adâncea. Părea cu zece ani mai bătrână decât mine.

Şi, deşi nu l-am mai văzut niciodată pe Manning, îi auzeam numele. Odată, pe stradă, o femeie pe care nu o cunoşteam s-a apropiat de mine şi m-a împuns cu degetul în piept.

— Domnul Manning mi-a povestit de mătăluţă. Le-a povestit tuturor... Se zice că ai o copilă. Ar fi trebuit omorâtă la naştere, ca să fie în siguranţă.

Altă dată, în timp ce Rose se plimba pe-afară singură cu Marion a fost scuipată pentru că locuieşte cu un „fermecător”.

Marion, măricică deja, devenea conştientă de asemenea lucruri. Era un copil inteligent, sensibil şi părea să care după ea tot timpul o mare de tristeţe. A plâns după acel incident. Tăcea imediat dacă ne auzea discutând în şoaptă despre grijile noastre.

Treptat, de dragul ei, am început să schimbăm felul în care trăiam. Ne-am asigurat să nu mai ieşim niciodată împreună. Am încercat să oprim întrebările ori de câte ori apăreau. Şi am reuşit.

Marion, fiindcă era fată şi nu aparţinea nobilimii, nu s-a dus la şcoală. Cu toate acestea, noi credeam că e important ca ea să citească, să-şi dezvolte mintea şi să-i dăruim locuri în gândurile ei unde să se ascundă. Cititul era un talent foarte rar în zilele acelea, dar eu mă bucuram de el. Şi, întrucât crescusem cu o mamă care citea (chiar dacă în franceză), nu mi s-a părut nimic ciudat ca o fată să citească.

S-a dovedit că e o cititoare extrem de talentată şi de curioasă. Aveam numai două cărţi, dar ea le adora. Până la şase ani, putea citi *Regina zânelor* de Edmund Spenser, iar până la opt ani dădea citate din Michel de Montaigne. Aveam o traducere în engleză a eseurilor lui pe care o cumpărasem cu mulţi ani înainte la târgul de miercuri din Southwark. Cartea era distrusă, paginile se desprinseseră din cotor, o cumpărasem cu doi penny. Dacă o vedea pe mama ei, de pildă, atingându-mi mâna, spunea:

— O căsnicie e bună când seamănă mai mult cu prietenia decât cu dragostea.

Dacă o întrebai de ce pare atât de tristă, răspundea:

— Viaţa mea e plină de ghinioane îngrozitoare, dintre care multe nu mi s-au întâmplat.

— E Montaigne, nu?

Încuviinţa încetişor din cap.

— Îi citez pe alţii doar ca să mă exprim mai bine, zicea, ceea ce, în sine, era de fapt un alt citat.

Într-o zi a citit altceva.

Uneori, ieşea afară de dimineaţă să se joace singură. În ziua aceea, când s-a întors, eu cântam la o lăută nouă cântecul *Mi-am văzut drăguţa plângând* de John Downland. Arăta de parcă ar fi primit o palmă direct în faţă.

— Ce s-a întâmplat, draga mea?

Parcă i se tăiase respiraţia. I-a luat o secundă să-şi revină. Se încrunta la mine cu o intensitate şi o seriozitate mai potrivită unui om mare.

— Tu eşti Satana, tată?

Am izbucnit în râs.

— Numai dimineaţa.

Pentru că se vedea că nu are chef de glume, am adăugat repede:

— Nu, Marion. De ce mă întrebi aşa ceva?

Apoi mi-a arătat.

Cineva scrijelise pe uşa noastră „Satana locuieşte aici”. A fost un lucru oribil, dar şi mai oribil a fost gândul că Marion văzuse şi ea.

Când a aflat, Rose a ştiut imediat ce e de făcut.

— Trebuie să plecăm din Londra.

— Şi unde să ne ducem?

Pentru Rose, asta era o întrebare secundară. Nimic nu-i putea clinti hotărârea.

— Trebuie să o luăm de la capăt.

— Şi ce să facem?

A arătat spre lăuta sprijinită de uşă.

— Urechile oamenilor iubesc muzica şi în alte locuri.

M-am holbat la instrument. La întunericul din găurele aşezate în mijlocul podoabelor de lemn răsucite. Mi-am imaginat, ridicol de altfel, lumea dinăuntru. În adâncurile

lăutei. Unde versiunile noastre în miniatură puteau trăi în siguranţă, invizibile şi nevătămate.

Londra, în prezent

Mi-am adus lăuta cu mine pentru clasa a IX-a. O ţin sprijinită de catedră.

— A fost făcută manual acum peste 400 de ani în Franţa. Designul e puţin mai complicat decât al lăutelor englezeşti din perioada respectivă.

— Aşa arătau chitarele pe vremea aia? întreabă Danielle.

— Lăutele nu sunt chitare. Sunt mai degrabă nişte verişoare apropiate, dar lăuta are un sunet mai luminos. Uitaţi-vă la forma ei! E ca o lacrimă. Şi priviţi-i adâncimea. Spatele. Se numeşte carcasă. Coardele sunt din maţe de oaie. Au un sunet precis, perfect.

Danielle se strâmbă, scârbită.

— Acesta era *instrumentul* pe vremea lui a fost odată ca niciodată. Orgă electronică şi chitară electrică deopotrivă. Până şi regina avea una. Însă cântatul în public era puţin vulgar, aşa că îl lăsau pe seama claselor inferioare.

Cânt câteva note. Primele măsuri din *Lasă-mi lacrimile să curgă.* Nu par deloc impresionaţi.

— Pe vremuri, era un cântec de top.

— E din anii 1980? întreabă Marcus, băiatul cu ceas de aur şi cu o coafură complicată, care stă lângă Anton.

— Nu, ceva mai devreme.

Asta îmi aminteşte de ceva.

Încep să cânt la o coardă în mi minor şi continui cu ciupituri scurte, înainte de a trece în la minor.

— Ştiu cântecul, exclamă Danielle. Îi place mult mamei.

Anton zâmbeşte şi dă din cap. Apoi încep să cânt şi cuvintele melodiei *Billie Jean* într-un *falsetto* uşor ridicol.

Clasa izbucneşte în râs. Unii dintre ei mi se alătură.

Din cauza agitaţiei şi a zarvei, Camille şi elevii ei de clasa a şaptea, care ieşiseră să facă lecţia de franceză pe terenul de sport, se opresc să mă urmărească. Camille deschide uşa să mă audă.

Ţine ritmul dincolo de geam, bătând din palme. Zâmbeşte şi închide ochii, îngânând şi ea refrenul.

Deschide ochii şi mă fixează cu privirea, iar eu mă simt îngrozitor de fericit şi extraordinar de înspăimântat. Daphne a apărut şi ea pe coridor, aşa că mă opresc din cântat. Copiii scot un geamăt de nemulţumire colectiv.

— Nu te opri din cauza mea! îmi spune Daphne. Întotdeauna e timp pentru o redare la lăută a unui cântec al lui Michael Jackson, aici, la Oakfield. Iubesc melodia asta.

— Şi eu, adaugă Camille.

Dar deja ştiu.

Canterbury, 1616-1617

La Canterbury se stabiliseră mulţi hughenoţi francezi, oameni ca mine şi ca mama. Ducele de Rochefort îi recomandase mamei să se mute fie la Londra, fie la Canterbury, spunându-i despre ultimul că e „un loc dumnezeiesc”, care-i primeşte cu braţele deschise pe străinii care caută refugiu. Mama îi ignorase sfatul, alegând liniştitul Suffolk în schimb, făcând astfel o greşeală fatală. Confundase liniştea cu siguranţa. Dar povaţa ducelui îmi rămăsese în minte.

Aşa că ne-am dus la Canterbury.

Am izbutit să găsim o căsuţă călduroasă, spaţioasă, pentru care plăteam o chirie mai mică decât la Londra. Ne-au impresionat catedrala şi aerul curat, dar celelalte lucruri s-au dovedit a fi o luptă. În primul rând, munca.

Nimeni nu-i plătea pe muzicanţi în hanurile şi în berăriile de aici şi nu exista nici teatru. Am ales să cânt pe stradă, care se umplea de multă lume numai când era spânzurat cineva în piaţa centrală.

Când am cheltuit aproape toţi banii (după numai două săptămâni), Rose şi Marion, acum în vârstă de nouă ani, au găsit de lucru ca vânzătoare de flori. Marion era o fetiţă minune, avea ureche muzicală şi îl cita pe Montaigne. Vorbeam adesea cu ea în franceză, pe care a prins-o foarte repede, deşi Rose şi-a exprimat îngrijorarea în această privinţă, de parcă educaţia avea să fie un alt lucru care o va deosebi de ceilalţi şi o va scoate în evidenţă şi mai mult.

Uneori, Marion se plimba prin cameră, cufundată în lumea ei, îngânând încetişor cântecele sau scoţând sunete caraghioase ca să se amuze. Deseori părea dusă cu gândul în altă parte, mai ales când se uita lung pe fereastră. La răstimpuri, o grijă invizibilă îi încreţea fruntea, despre care nu voia să-mi povestească. Îmi amintea mult de bunica. Sensibilitatea, inteligenţa şi înclinaţia spre muzică. Misterul. Prefera fluierul (un fluier subţire cumpărat de la piaţă pentru doi penny) în locul lăutei. Îi plăcea muzica

„făcută din răsuflare, nu creată de degete”.

Cânta din fluier pe stradă. Se plimba şi cânta. Îmi amintesc o dimineaţă splendidă de sâmbătă când soarele scălda întreaga lume. Eu şi Marion ne duceam la oraş, la un cizmar, să reparăm pantofii lui Rose. În timp ce eu discutam cu cizmarul, Marion a rămas afară şi a cântat *Sub copacul din codrul verde* la fluier.

Câteva momente mai târziu, a venit alergând înăuntru şi mi-a arătat un penny din argint strălucitor ca ziua. Pe chipul ei apăruse un zâmbet larg, o imagine rară. N-o mai văzusem niciodată atât de fericită.

— Mi l-a dat o doamnă. Păstrez bănuţul şi sigur ne va aduce noroc, tati.

Totuşi, norocul nostru n-a ţinut mult.

Chiar a doua zi, când am ieşit cu toţii să mergem la biserică, un grup de adolescenţi ne-au luat peste picior.

Râdeau că eu şi Rose ne ţineam de mână. Ne-am depărtat unul de altul şi ne-am privit ruşinaţi.

Apoi, proprietarul nostru, un viezure de om morocănos, pe nume Flint, s-a apucat să ne ia la puricat de fiecare dată când venea după chirie.

— Eşti fiul ei sau…?

Altă dată:

— Fetiţo, tu ştii franceza?

Fără să ne mai putem împotrivi, lucrurile au luat-o razna. Bârfa a prins viaţă şi aici. Locuiam într-o lume a şoaptelor şi a privirilor aprige şi a căutăturilor urâte, aruncate peste umăr. Aproape că îţi venea să crezi că până şi graurii ciripeau despre noi. Nu ne-am mai dus la biserică, ne-am dat la fund, dar asta a stârnit bănuieli şi mai mari. În loc de cuvinte scrijelite pe uşă, au zgâriat cu cuţitul cercuri în copacul din faţa casei noastre, ca să alunge spiritele diabolice ce ne înconjurau.

Într-o zi, la piaţă, un bărbat care susţinea că e vânător de vrăjitoare s-a apropiat de Marion şi i-a spus că e fiica unei vrăjitoare, o cotoroanţă care-şi păstra soţul tânăr pentru plăcerea ei. Apoi i-a zis că, fiind odrasla unei vrăjitoare, ea sigur e un demon.

Marion s-a ţinut tare şi a înrăutăţit lucrurile replicându-i că „un monstru care întâlneşte un miracol ar vedea tot un monstru”. Nu îl citase chiar pe Montaigne, dar influenţa sigur era a lui. La scurt timp după plecarea bărbatului, Marion a plâns cu lacrimi amare şi n-a mai scos un cuvinţel toată ziua.

Rose aproape că s-a îmbolnăvit de frică. I-a tremurat vocea când mi-a povestit întâmplarea pe seară, după ce Marion se trezise dintr-un coşmar şi adormise la loc.

— De ce nu ne pot lăsa viermii ăştia în pace? Mi-e atât de teamă pentru ea. Pentru noi toţi.

Avea lacrimi în ochi şi fierbea de mânie. A luat o hotărâre terifiantă.

— Trebuie să ne întoarcem la Londra.

— Dar abia *am fugit* de acolo.

— A fost o greşeală. Vom merge acolo. Toţi… toţi… toţi.

A continuat să repete cuvintele, de parcă s-ar fi temut de următoarele vorbe ce au fost rostite într-un târziu.

Lacrimile îi curgeau şiroaie acum. Am îmbrăţişat-o, m-a strâns tare, iar eu am sărutat-o pe cap.

— Tu şi Marion veţi fi mereu în primejdie câtă vreme voi fi cu voi.

— Trebuie să existe o cale.

— Nu există.

Rose şi-a netezit rochia şi a plecat fruntea. A închis ochii, i-a şters, apoi s-a îmbărbătat. O căruţă a huruit pe stradă. M-a privit şi n-a scos un cuvânt. Tăcerea ei a spus totul.

— Nu eşti în siguranţă cu noi, Tom.

Cealaltă jumătate n-a mai rostit-o. Că nici ele nu erau în siguranţă cu mine, dar ştiam că e conştientă şi asta aproape m-a ucis. Să fiu pericolul de care voiam să le protejez.

N-am zis nimic. Ce-aş fi putut adăuga, nu? Rose putea supravieţui şi fără mine. De fapt, avea toate şansele să trăiască fără mine.

A reuşit să mă privească direct în ochi.

— Nu e vorba de mine. Nu mi-e teamă pentru mine. Nu

voi fi niciodată cu adevărat vie fără tine. Voi fi o fantomă care respiră.

Şi gata. Acela a fost momentul când speranţa a pierit.

Marion ştia că voi pleca. A suferit. Am văzut în ochii ei. Dar, aşa cum avea tendinţa să procedeze cu toate lucrurile care o necăjeau, a ţinut durerea în ea.

— Să ai grijă de tine, îngeraş! Oamenii nu vor mai pune întrebări. Nimeni nu va mai face semne pe uşă. Nimeni n-o va mai scuipa pe mami. Nimic îngrozitor nu se va mai întâmpla. Trebuie să plec.

— O să te întorci? m-a întrebat, aproape formal, de parcă mă aflam deja departe de ea. Vei mai veni să stai cu noi?

Adevărul ne-ar fi sfâşiat inimile, aşa că l-am păstrat pentru mine. M-am purtat ca un părinte. Am trântit o minciună.

— Da, mă voi întoarce.

S-a încruntat supărată, apoi a dispărut în camera ei. O secundă mai târziu a revenit, ţinând ceva în pumn.

— Arată-mi palma!

I-am arătat-o şi un penny a căzut în mijlocul ei.

— Bănuţul meu norocos, mi-a explicat, să-l ţii mereu cu tine, oriunde te-ai afla, şi să te gândeşti la mine!

Ne-am hotărât să plecăm la Londra noaptea, pe furiş. Trăsurile de la Canterbury spre Londra puteau fi folosite de oricine cu bani şi am reuşit să găsim un vizitiu cu cai buni care ne-a dus acolo pentru mai puţin de doi şilingi.

În noaptea aceea, mai târziu, Marion, singurul meu copil, a adormit cu capul pe umărul meu. O ţineam strâns sub braţ. Rose m-a privit pe întuneric, cu ochii strălucind de lacrimi, în timp ce eu mă agăţam disperat de moneda pe care mi-o dăruise Marion.

A fost atât de greu în anii care au urmat. M-am gândit la toate zilele pe care le petrecusem ca o familie, strânşi unul într-altul precum nişte prune într-un coş. Aş fi vrut să iau acele zile şi să le întind la infinit. O după-amiază cu ele, o lună pentru tot restul vieţii mele. M-aş fi descurcat şi cu o

zi pe an, dacă le-aş fi avut pe Rose şi pe Marion *în faţa* mea. Însă necazul cu viaţa e că ea trebuie trăită *succesiv.*

M-am prăbuşit într-o existenţă nocturnă.

Lăuta şi chipul meu proaspăt erau un hit prin hanuri, mai ales în Taverna Sirenei, unde feţele tinere constituiau o raritate exotică. M-am lăsat cuprins de plăcerile oferite de alcool şi de lupanare. Oraşul se aglomera tot mai rău, ceea ce îmi accentua senzaţia de singurătate. Toţi oamenii aceia care se încăpăţânau să nu fie nici Rose, nici Marion. Ştiam că trăiesc în Shoreditch, sau cel puţin aşa fusese planul, aşa că m-am mai dus pe acolo, dar nu le-am văzut niciodată.

Apoi, într-o zi, în anii când a lovit ciuma – 1623 –, am recunoscut vag pe cineva care se plimba pe malul apei. O femeie, pe la 30 de ani, ce ţinea un băieţel adormit în braţe. (Să te plimbi pe malul apei era o distracţie populară ori de câte ori venea ciuma, fiindcă aerul de acolo era considerat curat. O credinţă bizară, ţinând cont de cadavrele care sfârşeau aruncate în fluviu.) Mi-a luat un moment să-mi dau seama că era Grace, deşi ea m-a recunoscut cât ai clipi.

Părea tristă şi pierdută. Forţa aprigă a fetiţei pe care o cunoscusem odată dispăruse din fiinţa ei.

M-a privit lung.

— Arăţi la fel. Uită-te la mine, sunt femeie bătrână!

— Nu eşti bătrână, Grace.

Şi nu era. Nu ca vârstă. Nu ca piele. Dar tristeţea şi greutatea din vocea ei mă făceau să simt că spun o minciună. Apoi am auzit şi motivul.

— Ce mai face? am întrebat-o, dând glas singurului lucru care mă obsedase de când ne despărţiserăm.

— Rose a luat-o, mi-a zis.

— Ce anume?

Grace n-a trebuit să specifice. Am ghicit din expresia ei. M-a cuprins o răceală ca de gheaţă oribilă, anulând orice alt sentiment.

— Nu mă lasă să mă apropii de ea de teamă să nu mă îmbolnăvesc şi eu. Vorbeşte cu mine prin uşă.

— Trebuie să o văd.
— Nu te va lăsa.
— A vorbit de mine?
— Îţi duce dorul. Asta e tot ce mi-a spus. Că n-ar fi trebuit să te îndepărteze. Că toate relele s-au întâmplat numai din cauza asta. N-a încetat nicio clipă să se gândească la tine. Te-a iubit tot timpul, Tom…

Ochii mă usturau de lacrimi. M-am uitat la fiul ei care dormea.

— Unde locuieşte acum? Unde e Marion? Aş vrea să aflu mai multe despre ea.

Grace a părut timidă dintr-odată. Nu ştia dacă să-mi spună sau nu. Nu mi-a răspuns decât la prima întrebare.

— Rose nu vrea…
— Nu mă voi îmbolnăvi. N-am cum. Până acum aş fi fost mort. Nu iau niciodată nimic.

Grace a cugetat, legănându-şi drăgăstos copilul în aerul rece al amiezii.

— Bine, îţi zic…

Londra, în prezent

Este seara părinţilor. Stau într-o bancă, după ce am luat al treilea ibuprofen în mai puţin de o oră, pierdut în rememorări. Mă gândesc la ultima conversaţie cu Rose. La ultima dată când am văzut-o. Nu, nu mă gândesc, retrăiesc momentul, în vreme ce stau într-o sală plină de părinţi, cu telefoanele lor smart în buzunare sau în mâini. Îi aud şoapta din vremea când zăcea într-un pat la nici 500 de metri depărtare de şcoală.

Există un întuneric care înconjoară totul. Un extaz cât se poate de oribil…

Îmi vorbise de o halucinaţie, dar cu cât ecoul cuvintelor devenea mai puternic, cu atât părea mai degrabă o afirmaţie despre viaţă.

— O să fie bine, Rose, şoptesc în barbă, ca un nebun, în mijlocul secolului XXI. O să fie bine…

Apoi un alt ecou.

Unul care a reverberat zi şi noapte.

Era ca tine. Trebuie s-o găseşti. Trebuie să încerci să ai grijă de ea…

— Îmi pare rău, Rose. Îmi pare rău…

O altă voce străpunge reveria. Una din prezent. Una în partea cealaltă a băncii.

— Vă simţiţi bine, domnule Hazard?

Este mama lui Anton Campbell, Claire. Se holbează la mine nedumerită.

— Da, da, n-am nimic. Eram doar… Îmi pare rău, mă gândeam la ceva… În fine, voiaţi să-mi spuneţi ceva. Continuaţi, vă rog.

— Vreau să vă mulţumesc.

— Să-mi mulţumiţi?

— Nu l-am mai văzut niciodată pe Anton preocupat de teme ca acum, cu istoria. A împrumutat până şi cărţi de la bibliotecă. Tot felul de lucruri. Mă bucur. Mi-a mărturisit că l-aţi readus la viaţă.

Mă tentează, bineînţeles, să îi povestesc că prietenul

fiului ei m-a ameninţat cu un cuţit, dar mă abţin. Ba chiar mă simt mândru.

Nu-mi amintesc să mai fi simţit mândrie vreodată. E asemănătoare cu senzaţia pe care am avut-o când am ajutat-o pe Marion să citească Montaigne şi să cânte *Sub copacul din codrul verde* la fluier. Hendrich mi-a spus mereu că ar trebui să fiu mândru de munca pe care o fac pentru societate, dar nu mi-am permis să simt ceva decât în rare ocazii, cum a fost atunci când m-am dus în Yorkshire să ajut la salvarea Florei. În general, munca pentru societate s-a dovedit uşor încordată şi distrugătoare, în cele mai rele situaţii. De data asta e diferit. Un sentiment bun, solid, peren.

— Mă îngrijora atât de tare… Ştiţi, umbla cu capul în nori. E doar un băiat de 14 ani. Pierdut în sinele lui. Cu un anturaj prost. Venea tot mai târziu acasă…

— Serios?

— Nu prea vorbea cu mine… Dar acum a revenit pe linia de plutire. Şi vă mulţumesc din suflet.

— E un băiat inteligent. Eseurile lui despre Al Doilea Război Mondial şi despre rolul Imperiului Britanic în comerţul cu sclavi au fost foarte bune. Cred că va avea numai note de zece.

— Vrea să meargă la universitate. Să studieze istoria. O să fie cam scump. Dar îmi doresc să se ducă. De aceea muncesc zi-lumină lăsată de Dumnezeu. Şi Dumnezeu nu se încurcă. Ne dă zile-lumină una după alta. Dar el e hotărât. Vrea să meargă.

Mi se umflă pieptul de mândrie. *Acesta* e motivul pentru care m-am făcut profesor. Să ştiu că e posibil să schimb lumea în bine, oricât de mic ar fi binele respectiv.

— Extraordinar…

Mă uit spre una dintre băncile din partea cealaltă a sălii de sport. Camille se află în mijlocul părinţilor. Observ cum îşi scoate ochelarii şi se freacă la ochi. Nu arată foarte bine. Priveşte spre hârtiile de pe măsuţa ei, încercând să se concentreze.

Îmi aduc aminte de doamna Campbell. Ori cel puţin

încerc. Diverse imagini îmi bântuie prin minte: chipul neclintit al lui Rose, Marion şi cartea ei, o casă devorată de flăcări.

Când a ars oraşul, în 1666, am pus şi eu umărul la stingerea incendiului şi am luat în calcul să intru într-unul din magazinele în flăcări care înainte să ia foc se aliniau la London Bridge, de-o parte şi de alta.

— Da, spun, încercând să o asigur pe doamna Campbell că o ascult. Da, nu mă îndoiesc.

Apoi, brusc, fără niciun avertisment, Camille cade de pe scaun. Când se prăbuşeşte, se izbeşte cu coastele de partea laterală a mesei. Picioarele încep să aibă spasme violente. Are un fel de criză, chiar acolo, pe podeaua sălii de sport, în mijlocul şedinţei cu părinţii.

Mă silisem chiar şi înainte să aflu de Societatea Albatros, să nu mă implic în vâltoarea momentului. Să plutesc prin viaţă cu o detaşare rece. Dar asta părea să nu mai funcţioneze. Poate că versiunea mai tânără a eului meu matur ieşea la iveală din nou. Cel care sărise de la galeria unui teatru să le protejeze pe Rose şi pe sora ei.

Într-o clipită ajung acolo şi mă aplec deasupra ei, în timp ce Daphne vine alergând. Corpul lui Camille e cuprins de convulsii.

— Ridică masa! îi spun lui Daphne.

Mă ascultă. Apoi roagă un alt membru al personalului să cheme ambulanţa.

Mă străduiesc să o ţin locului pe Camille.

Puzderie de oameni în jurul nostru. O mulţime a secolului XXI, aşa că fascinaţia lor macabră e cel puţin temperată de o oarecare îngrijorare.

Convulsiile se opresc şi Camille îşi revine. Confuzia ei amână momentul stânjenelii. Preţ de un minut sau două nu spune nimic, doar îşi concentrează atenţia asupra chipului meu.

Daphne apare cu nişte apă.

— Să o lăsăm să respire, le spune ea părinţilor şi profesorilor. Haideţi, doamnelor şi domnilor, să ne dăm un pas înapoi.

— Eşti OK, îi spun lui Camille. N-a fost decât o criză.

Decât. Sună oribil.

— Unde… unde… eu…?

Se uită în jurul ei. Se saltă în coate, apoi în fund. E slăbită. Parcă i s-ar fi furat ceva. Împreună cu Daphne o ajutăm să se aşeze pe scaun.

— Unde sunt?

— În sala de sport.

Daphne îi zâmbeşte încurajator.

— Eşti la serviciu. La şcoală. Nu-i nimic, scumpo, e doar… Ai avut un fel de criză.

— Şcoală, rosteşte ea timid, parcă numai pentru sine.

— Ambulanţa e pe drum.

A vorbit un părinte care şi-a pus iPhone-ul deoparte.

— Sunt OK, zice ea.

Nu pare să ştie pe ce lume se află. E doar epuizată şi confuză.

Se uită la mine încruntându-se, neştiind cine sunt sau poate înţelegând prea mult.

— Eşti în regulă, o liniştesc.

Ochii ei nu se desprind de ai mei.

— Pe tine te ştiu.

Îi zâmbesc mai întâi ei, apoi, stânjenit, lui Daphne. Continui cu blândeţe:

— Bineînţeles că mă cunoşti. Lucrăm împreună.

Prosteşte, subliniez ideea pentru ceilalţi.

— Sunt noul profesor de istorie.

Camille se lasă pe spate. Soarbe puţină apă. Clatină din cap.

— De la Ciro.

Numele îmi izbeşte inima ca un ciocan. Cuvintele lui Hendrich de acum mulţi ani, când ne plimbam prin Central Park, distrus de uragan, năvălesc asupra mea. *Trecutul nu dispare niciodată. Doar se ascunde.*

— Eu…

— Cântai la pian. Când te-am văzut zilele trecute, la pub, eu…

Două gânduri: visez. E posibil. Am visat-o pe Camille

înainte.

Sau: poate şi ea e bătrână. Bătrână, bătrână, bătrână. Antică. E o alba. Cumva, pozele pe care le-am văzut la ea pe Facebook, din tinereţe, fuseseră modificate cu Photoshop. Poate tocmai de aceea îmi picase cu tronc. Poate asta era legătura. Poate am simţit asemănarea noastră exotică. Sau poate ea cunoaşte altă cale.

Lucrul de care sunt sigur e că trebuie să o împiedic să mai vorbească. Dacă va mai continua aşa, riscă să mă expună nu numai pe mine, ci şi pe ea. Am sentimente pentru ea. Nu mai are sens să neg. Ideea cu care mă amăgisem atâta vreme, că aş putea exista fără să-mi pese de altcineva, nu se dovedise decât o minciună. Habar n-am de ce Camille a fost cea care m-a făcut să-mi dau seama de asta, dar nu mai pot nega realitatea că îmi pasă de ea. Şi fiindcă îmi pasă de ea, simt o nevoie copleşitoare să o protejez. În definitiv, Hendrich a redus oameni la tăcere pentru mai puţin decât o simplă bâlbâială într-o şcoală. Dacă ştie despre alba şi vorbeşte de ei în public, riscă automat mai mult decât identitatea mea. Îşi riscă viaţa.

— Relaxează-te. Noi… *nous allons parler plus tard*[8]… Îţi voi explica tot. Acum, tăcere. Nu pot să-ţi povestesc aici. Te rog, înţelege.

Pare somnoroasă când încearcă să se ridice în picioare. Mă priveşte fix şi nedumerirea se mai risipeşte.

— OK. Înţeleg.

Iau cana cu apă şi o ajut să bea puţin. Zâmbeşte spre Daphne şi spre celelalte feţe îngrijorate.

— Îmi pare rău… Am o criză la câteva luni. Din cauza epilepsiei. Mă obosesc o vreme. O să fiu bine. Pastilele trebuiau să pună punct crizelor. Probabil îmi trebuie unele noi…

Se uită la mine. Pleoapele îi coboară grele. Pare vulnerabilă şi invincibilă deopotrivă.

— Te simţi bine? o întreb.

Încuviinţează din cap uşor, dar arată la fel de speriată ca mine.

---

[8] „O să vorbim mai târziu” – în lb. fr. în orig. (n.tr.).

Paris, 1929

Era în jur de şapte seara. Lângă ringul de dans imens şi gol, bărbaţi în sacouri elegante şi femei în rochii cu franjuri şi talie joasă, cu tunsoare bob, savurau aperitive şi îmi ascultau muzica.

Ciro era cunoscut mai ales pentru jazz. Până în 1929, clientela sofisticată nu voia doar jazz-jazz-jazz, fiindcă jazzul se găsea pretutindeni. Aşa că îl mai mixam puţin. Uneori, dacă pe ringul de dans vedeam dansatori, atacam un tangou argentinian sau cu influenţe ţigăneşti, dar seara devreme puteai scăpa cu orice melodie lentă şi nostalgică. Cântam din Faure, din perioada lui melancolică şi simţeam fiecare notă.

— *Pretendez que je ne suispas ici*[9]*,* mi-a zis fotograful în timp ce cântam.

— *Non,* am şoptit, amintindu-mi de regula lui Hendrich – fără fotografii. *Pas de photos! Pas de…*

Dar prea târziu. Mă lăsasem atât de tare vrăjit de muzică, încât îmi făcuse fotografii fără ca eu să îmi dau seama.

— *Merde!* m-am boscorodit în sinea mea, trecând la Gershwin ca să mă înveselesc.

[9] „Prefă-te că nu sunt aici” – în lb. fr. în orig. (n.tr.).

Londra, în prezent

Ne aflăm în micul gastropub din noul teatru The Globe.

Mă simt nervos. Motivul nu e locul, ci Camille însăşi. Misterul mă omoară. Cum de ştie de Ciro? Cum? Mi-e teamă de răspunsurile la care m-am gândit, dar şi de cele necunoscute pe care nu le-am luat în calcul. Mi-e teamă pentru ea. Mi-e teamă pentru mine. Mă foiesc agitat şi mă uit în jur ca o pasăre pe pervaz. Dar mai am un motiv care mă sperie. Mă sperie pentru că, până acum, am supravieţuit.

Adică nu mi-am dorit să mă sinucid de multă vreme. Ultima dată, mai precis, s-a întâmplat într-un buncăr lângă Tarragona, în timpul Războiului Civil din Spania, când mi-am pus pistolul în gură şi m-am pregătit să-mi zbor creierii. Numai silindu-mă să privesc neîncetat bănuţul norocos al lui Marion, am reuşit să-mi păstrez creierul unde îi e locul, înăuntrul craniului. Dar asta se întâmpla în 1937. Trecuse prea mult timp de când nu mai încercasem să mă sinucid.

Recent, am crezut că vreau să mă despart de Hendrich, dar poate era o greşeală. Da, sunt „proprietatea” lui Hendrich, dar asta îmi oferă şi un oarecare confort. Liberul-arbitru e supraevaluat.

„Anxietatea”, scria Kierkegaard în mijlocul secolului al XIX-lea, „e ameţeala libertăţii.”

Suferisem din cauza morţii lui Rose secole la rând şi durerea se disipase într-un fel de monotonie neutră a existenţei şi în continuarea vieţii înainte să am timp să strâng mucegai emoţional. Mă bucurasem de muzica, mâncarea, poezia, vinul roşu şi plăcerile estetice ale lumii şi totul a fost cât se poate de bine, îmi dau seama.

Da, aveam un gol în mine, dar golurile sunt subevaluate. Golurile nu au nici dragoste, dar nici durere. Pustiul sufletesc nu e complet lipsit de avantaje. Te poţi mişca bine-mersi în pustiu.

Încerc să mă conving că mă întâlnesc cu ea doar pentru

ce are să-mi spună şi că nu trebuie să-i mărturisesc nimic în schimb. Dar e ciudat să mă aflu aici. Mai ales *aici.*

Nu am mai fost în locul acesta din ziua în care am sărit pe scenă din galeria muzicienilor. Ziua în care am aterizat în capul lui Kemp şi l-am văzut pe Manning din nou. Fusese ziua unei alte confesiuni, făcute lui Rose. Şi acum simt ecoul slab al zilei respective, în mijlocul flecărelii politicoase a spectatorilor din clasa mijlocie şi a clinchetelor tacâmurilor.

Imaginea celebră a lui Shakespeare mă urmăreşte de pe coperta meniului. Obişnuiam să cred că imaginea nu-i seamănă deloc – fiind dominată de fruntea uriaşă, părul tuns prost, barba rară şi expresia lobotomizată –, dar acum, ochii lui păreau să fie chiar *ai lui.* Privindu-mă confuz cum trec prin viaţă. Parcă îl amuză să-l vadă pe omul pe care l-a ajutat să scape în ziua aceea cum continuă o existenţă interminabilă, o tragicomedie fără sfârşit.

Apare ospătarul şi Camille îi zâmbeşte.

Poartă o bluză albastru-închis precum cerul la miezul nopţii. E palidă, uşor obosită, dar frumoasă.

— Aş dori aripă de vulpe-de-mare, îi spune ospătarului, împingându-şi ochelarii în sus pe nas.

— Foarte bine, răspunde bărbatul, după care se întoarce spre mine.

— Voi lua gnocchi cu pesto de varză creaţă.

Ridică meniurile şi portretele fostului meu şef, iar eu mă uit din nou la Camille şi încerc să mă relaxez.

— Îmi pare rău, spun. Că m-am purtat ciudat la şcoală.

Camille clatină din cap.

— Nu mai spune aşa, te rog! Să-ţi ceri scuze întruna nu e o trăsătură atrăgătoare.

— Ai dreptate. Ideea e că sunt un dezastru în relaţiile cu *oamenii.*

— Ah, oamenii! Da, e dificil.

— Şi uneori am multe pe cap.

— Bun venit în club!

— Există un club?

— Nu. Sunt prea mulţi oameni în cluburi. Dar e OK. Fii

aşa cum vrei!

— Nu am prea ieşit în lume. A trebuit să fiu atent.

Pariez, uitându-mă la ea, că nu am cunoscut-o. În viaţa asta plină de oameni şi de modele familiare, ea are însuşirea grozavă *de a nu-mi aminti de nimeni.* Dar trebuie să o întreb.

— Nu ne-am cunoscut înainte, nu? Adică înainte de ziua aia, în parc. Te-am văzut şi din biroul lui Daphne, pe fereastră, dar nu ne-am cunoscut *înainte,* corect?

— Depinde ce vrei să înţelegi prin nu ne-am cunoscut. Dar nu, în sensul convenţional, nu ne-am cunoscut.

— OK.

— Mda.

Se creează un soi de blocaj. Amândoi avem întrebări, dar ni le păstrăm deocamdată, aşteptându-l pe celălalt să înceapă. O singură propoziţie ar putea declanşa nebunia în noi.

Muşcăm din pâinea de secară şi alegem măslinele cu beţişoare de cocktail.

— Cum te mai simţi? întreb.

Cea mai nevinovată întrebare, dar sinceră.

Ea mai rupe o bucăţică de pâine şi o priveşte preţ de o clipă, de parcă acolo s-ar ascunde taina, conţinută, ca orice alt element al universului, în aluatul pufos.

— Mult mai bine, spune ea. Sufăr de epilepsie de mult timp. A fost mult mai rău înainte.

De mult timp.

— Ai avut multe crize înainte?

— Da.

Chelnerul ne mai toarnă vin în pahare. Iau o gură. Şi încă una.

Camille mă priveşte cu ochi aprigi.

— Acum tu. Ai promis. Trebuie să ştiu povestea ta.

— Vreau să-ţi povestesc despre mine, încep, încă nesigur cât adevăr voi dezvălui. Dar sunt lucruri pe care e mai bine să nu le ştii. Nici tu, nici altcineva.

— Crime?

Simt că mă ia peste picior.

— Nu. Mă rog, există câteva şi din acelea. Nu. Vreau să spun, că dacă ai şti despre mine adevărul, rişti să mă consideri nebun.

— Philip K. Dick a scris că, uneori, un răspuns potrivit pentru realitate este să înnebuneşti.

— Scriitorul de SF?!

— Da. Sunt o tocilară. Mă dau în vânt după romanele ştiinţifico-fantastice.

— E bine atunci.

— Şi ţie îţi plac?

Nu. Eu însumi sunt ştiinţifico-fantastic, îmi zic în sinea mea.

— Câteva. *Frankestein. Flori pentru Algernon.*

— Vreau să-mi spui ceva despre tine. Măcar ce aveai de gând să-mi zici. Lasă-mă să cred că sunt nebună.

Mă tentează să pun capăt întregii chestiuni şi să-i confirm *că e nebună.* În schimb, rostesc:

— Trebuie să începi tu. Apoi îţi spun eu despre mine.

Tonul meu e mai ferm decât am intenţionat.

Face ochii mari.

— Serios?

Trag aer adânc în piept. Acesta e momentul.

— Vreau să ştiu cum m-ai recunoscut. Vreau să ştiu de ce ai pomenit de Ciro. Ciro e închis de 80 de ani.

— Nu sunt atât de bătrână.

— Exact. Nici eu nu credeam asta.

Pe fundal se aude un cântec. Camille îşi lasă capul într-o parte.

— Îmi place melodia asta la nebunie. Ascultă.

Ascult. O melodie sentimentală, caldă, pe care o recunosc. *Corning Around Again* de Carly Simon.

— Mamei îi plăcea Carly Simon.

— Şi Michael Jackson?

— El e numai pentru mine.

Zâmbeşte şi se lasă un moment de stânjeneală între noi când ea îşi dă seama că i-a venit rândul să explice. Şi în clipa aceea îmi închipui că sunt cu ea. Aşa cum mi s-a întâmplat în pub. Îmi imaginez că o sărut. Îmi vine să fug şi

să-l pun pe Hendrich să îmi rezerv un bilet de avion şi să dispar în alt colţ de lume, undeva unde să nu o mai văd niciodată. Dar e prea târziu.

E pregătită.

— Bine, spune ea. *Je vais m'expliquer.*

Şi o face.

Îmi spune că a început să aibă convulsii la vârsta de şapte ani. Părinţii ei au transformat casa. Covoare moi. Colţurile meselor ascunse sub şervete groase. Găsirea medicaţiei corecte a durat ceva vreme. Încetul cu încetul a devenit agorafobică.

— Eram speriată de viaţă, practic.

La 19 ani, s-a logodit cu un web designer arătos şi amuzant pe nume Erik, „cu K". Mama lui era suedeză. Acesta era Erik pe care îl văzusem online. Erik de pe Facebook. Murise în 2011, în timpul unei expediţii de alpinism.

— Am fost acolo. Nu ca să mă caţăr, desigur. Căţăratul şi convulsiile nu prea merg mână în mână. Dar am fost acolo. Cu nişte prieteni de-ai noştri. I-a curs mult sânge. Luni întregi, când închideam ochii, nu vedeam decât sânge. Iar acum, că e mort, m-am gândit, ei bine… futu-i…

Inspiră adânc de câteva ori. Să vorbeşti de amintiri înseamnă să le retrăieşti puţin.

— Întotdeauna m-am temut că pot muri în orice clipă. Şi am vrut să fiu ca el, sănătoasă, dar apoi, *bang*, s-a dovedit că şi el e muritor. A fost prea mult pentru mine. Trebuia să plec de acolo, aşa că am început să călătoresc. Ştiam că nu mai pot trăi ca o prizonieră a bolii mele. Înţelegi?

Normal că înţelegeam.

— Şi ce s-a întâmplat după aceea? Cum au evoluat lucrurile?

— M-am dus în America de Sud pentru şase luni. Brazilia, Argentina, Bolivia, Columbia. Chile. Mi-a plăcut la nebunie Chile. A fost uimitor. Într-un târziu, am rămas fără bani, aşa că m-am întors în Franţa, dar nu m-am simţit în stare să mă mai duc la Grenoble. Prea multe amintiri. Am ales Parisul. M-am plimbat pe la toate restaurantele şi

hotelurile frumoase şi am căpătat o slujbă la Plaza Athénée. Unul dintre marile hoteluri de lux pentru snobi. Munca acolo avea ceva liniştitor. Vorbeai cu oameni tot timpul, cât era ziua de lungă, le făceai check-in, apoi check-out, dar nu se întâmpla nimic profund sau care să aibă semnificaţie. Nu se puneau niciodată întrebări despre problemele vieţii, aşa că îmi convenea de minune.

Asta e. Simt. Anxietatea îmi strânge pieptul, iar ea continuă.

— În fine, în holul hotelului, aveau o expoziţie cu fotografii din Epoca de Aur a Parisului, toate din anii 1920. Multe erau din cluburile de jazz, de pe bulevarde, din Montmartre şi aveau una cu o cântăreaţă de jazz, o dansatoare… cum o chema oare… cu o maimuţă…

— Josephine Baker?

Când îi rostesc numele, îmi amintesc cum am privit-o printr-o perdea de fum de ţigară, dansând charleston la clubul Century din Paris.

A încuviinţat iute şi şi-a rotit palmele ca şi cum s-ar fi pregătit de încheiere. Încerc să mă îmbărbătez.

— Da, Josephine Baker. Fotografia pe care o vedeam în fiecare zi, fiindcă se găsea exact în faţa mea, era şi cea mai mare: un pianist într-un restaurant. Restaurantul se numea Ciro. Avea numele pe fotografie. O poză alb-negru, dar de foarte bună calitate pentru vremurile respective. Bărbatul din ea părea atât de pierdut în muzica pe care o interpreta! Se concentra asupra pianului, ignorând oamenii din restaurant care îl priveau. M-a fascinat acest moment îngheţat… Părea că are ceva veşnic în el. Ceva dincolo de timp. În plus, bărbatul era foarte chipeş. Avea mâini frumoase. Şi o expresie întunecată, serioasă. Purta o cămaşă de un alb imaculat, dar îşi suflecase mânecile fără să se sinchisească de nimic şi avea o cicatrice pe braţ. O cicatrice curbată. Mi s-a părut în regulă să-ţi cadă cu tronc un bărbat mort. Numai că el nu murise, nu? Fiindcă bărbatul acela erai tu.

Şovăi. Brusc, habar n-am ce să fac. Îmi amintesc cum s-a uitat fix la cicatricea de pe braţul meu în pub şi acum

înţeleg de ce. Totul are sens.

E chiar ridicol, mai ales că eu am adus-o aici să-i mărturisesc adevărul, însă mi-e teamă. Instinctul mă îndeamnă să mint. Sunt, în definitiv, un mincinos bun. Şmecher şi firesc. Ar trebui să râd şi să par dezamăgit. Să spun ce păcat... Deoarece crezusem că m-a recunoscut şi acum face mişto de mine. Fotografiile te mint cu uşurinţă. Mai ales fotografiile din anii 1920.

Dar nu fac asta. Probabil pentru că nu vreau ca ea să se simtă stânjenită. O parte din mine îşi doreşte ca ea să cunoască adevărul. Că trebuie.

— Aşadar... sparge ea tăcerea.

Apoi gesticulează într-un fel greu de înţeles. Îşi împinge bărbia înainte, lăsându-şi capul pe spate puţin, încuviinţează, închide ochii şi îşi aranjează părul după urechi. Un gest de sfidare blândă. Dar nu pricep pe cine sfidează. Viaţa? Realitatea? Epilepsia? Nu durează decât două secunde, dar cred că este momentul când trebuie să recunosc în sinea mea că m-am îndrăgostit pentru prima dată în patru secole.

Poate părea ciudat să te îndrăgosteşti de cineva datorită unui gest, dar, uneori, e posibil să citeşti o persoană cât ai clipi. În felul în care poţi studia un fir de nisip şi să înţelegi universul. Dragostea la prima vedere poate fi sau nu o realitate, iubirea născută dintr-o secundă există cu siguranţă.

— Aşadar, încep cu grijă, verificând cât de mult crede comparativ cu cât de mult îşi închipuie ea că face asta. Nu numai că îţi place SF-ul, ci şi consideri că eu aş putea *fi* ceva de domeniul SF-ului. Socoteşti că aş putea fi un călător în timp sau ceva asemănător.

Ea ridică din umeri.

— Sau ceva asemănător. Nu ştiu. Nu ştiu. Orice adevăr pe care oamenii nu sunt pregătiţi să îl accepte sună a SF. Pământul care se învârte în jurul soarelui. Electromagnetismul. Evoluţia. Razele X. Aeroplanul. ADN-ul. Celulele stern. Încălzirea globală. Apă pe Marte. Totul e SF până când vedem că se întâmplă.

Simt nevoia să ies de aici, din restaurant. O nevoie la fel de puternică precum dorinţa de a sta de vorbă cu ea o eternitate. Dar nu încă.

Strâng tare din pleoape, de parcă mi-aş apăsa pe piele un fier înroşit.

— Poţi să-mi spui. Îmi poţi spune adevărul.

— Nu am cum.

— Ştiu că tu erai în fotografie.

— E fabricată. Fotografia a fost fabricată. Nu e din anii 1920.

— Minţi. Te rog, nu face asta.

Mă ridic în picioare.

— Trebuie să plec.

— Nu, nu trebuie. Te rog. Îmi placi. Nu poţi fugi de tot.

— Te înşeli. Poţi. Poţi fugi fără oprire. Poţi fugi întreaga viaţă. Poţi fugi, te poţi schimba şi poţi continua să fugi.

Oamenii se opresc din mestecat şi mă privesc. Mă dau în spectacol. Din nou, aici, în Southwark. Mă aşez la loc pe scaun.

— Am fotografia, spune ea. O am pe telefon. O fotografie a unei fotografii. Dar calitatea e excelentă. Ştiu că sună bizar. Dar, dacă nu-mi povesteşti, voi rămâne cu întrebarea asta în cap pentru totdeauna şi voi încerca să găsesc alte metode ca să răspund la ea.

— Ar fi o imprudenţă.

— Mă caracterizează. Cred că fiecare adevăr trebuie cunoscut. Nu pricepi? Trăiesc cu epilepsia care e un mister. Mai nimic nu se ştie despre ea. Există un adevăr, dar nu e cunoscut încă. Ar trebui să cunoaştem toate adevărurile. Mai ales în prezent. Şi mi-ai promis. Mi-ai promis că, dacă vin aici, îmi vei povesti. Dacă nu-mi spui nimic, voi pune întruna întrebări.

— Dacă-ţi spun adevărul şi promiţi că nu discuţi cu nimeni despre asta, nimic absolut?

— Atunci, voi păstra tăcerea.

Mă uit la chipul ei. Cât de mult ne dezvăluie faţa unei persoane? Dar am încredere în ea. Am fost pregătit, mai ales în ultimul secol, să nu mă încred în nimeni cu excepţia

lui Hendrich, şi totuşi în ea am încredere. Poate mi se trage de la vin. Sau poate îmi dezvolt o aptitudine.

Preţ de o secundă teribilă, năucitoare, o cunosc în totalitate. O cunosc de parcă mi-am petrecut întreaga viaţă cu ea.

— Da, eu eram. Eu eram.

Se holbează la mine o vreme, ca şi cum aş fi un obiect ce iese încet dintr-un văl de ceaţă. Ca şi cum n-ar fi fost cu adevărat sigură înainte, ca şi cum ar fi vrut să i se spună că totul e doar o iluzie elaborată. Îmi face plăcere expresia ei. Mă bucur că ştie.

Mă voi îngrijora mai târziu cu privire la vorbele mele. La adevărul care trecuse printre noi. Deocamdată, mă simt uşurat.

Soseşte mâncarea.

Îl urmăresc pe chelner cum dispare în gălăgia restaurantului.

Apoi îmi întorc privirea spre ea şi îi povestesc şi restul.

Două ore mai târziu, ne plimbăm pe lângă Tamisa.

— Mă sperie să cred povestea ta. Am ştiut că eşti tu. Am ştiut. Dar e o diferenţă majoră între a şti ceva şi *acel ceva.* Simt că înnebunesc.

— Nu înnebuneşti.

Apare un tânăr chiar lângă locul unde se înalţă „Pălăria cardinalului”, ţopăind pe o bicicletă BMX, spre deliciul mulţimii.

Mă uit la Camille şi îi văd seriozitatea profundă suprapusă peste fericirea turiştilor. Mă simt vinovat, de parcă nu i-aş fi dezvăluit doar un secret, ci aş fi şi infectat-o cu propria povară emoţională.

I-am zis şi despre Marion. Acum scot din punguţa de plastic bănuţul de la ea şi îl ridic în lumină.

— Îmi amintesc ziua în care mi l-a dat. Îmi amintesc momentele cu ea mai mult decât lucrurile care s-au întâmplat acum un an.

— Crezi că încă e în viaţă?

— Nu ştiu. E greu şi-aşa să fii un bărbat care trăieşte de

400 de ani. Şi nu mai crede nimeni că facem vrăji şi nici nu se mai nelinişteşte că nu avem copii. Dar i-am perceput mereu prezenţa. Era o fată isteaţă. Citea. Îl cita pe Montaigne de la vârsta de nouă ani. Mă îngrijorează mintea ei. A fost întotdeauna un copil sensibil. Liniştit. Se necăjea din orice. Se supăra uşor. Îşi rumega gândurile întruna. Se pierdea în lumea ei. Avea coşmaruri.

— Biata copilă! a rostit Camille. Dar observ cât e de ameţită din cauza informaţiilor.

Singurul lucru pe care i l-am ascuns este Societatea Albatros. Simt că, dacă i-aş vorbi de ea, aş pune-o în pericol cumva. Când mă întreabă dacă mai ştiu şi pe alţii ca mine, cu excepţia lui Marion, nu pomenesc nici de Agnes, nici de Hendrich. Dar îi spun de Omai, vechiul meu prieten din Tahiti.

— Nu l-am mai văzut de când a plecat din Londra. A luat parte la cel de-al treilea voiaj al lui Cook. Cook l-a vrut ca traducător. Nu l-am mai văzut după aceea. Dar nici el nu s-a mai întors în Anglia.

— Căpitanul Cook?

— Da.

Se chinuie suficient să accepte această informaţie, ca să mai aduc în discuţie întâlnirile mele cu Shakespeare şi cu Fitzgerald. Nu încă.

Continuăm să vorbim.

Mă întreabă de unde am cicatricea. Îi trasează conturul cu degetul, de parcă aşa ar fi mai reală. Mă uit spre fluviul unde a fost găsit cadavrul doctorului Hutchinson şi îmi dau seama că trebuie să îi spun ceva.

— Ascultă, să nu povesteşti nimic nimănui. Probabil n-ar fi trebuit să-ţi zic. Dar mi-ai pus atâtea întrebări. Credeai că mă cunoşti. Curiozitatea asta e mai periculoasă decât îţi imaginezi. Acum, că ştii, va trebui să păstrezi tăcerea.

— Periculoasă? Dar epoca vrăjitoarelor s-a dus. Sigur ai putea ieşi în public cu povestea ta. Să îţi faci nişte teste ADN. Să dovedeşti. I-ar putea ajuta pe oameni. Ai putea ajuta ştiinţa. Ai putea lupta împotriva bolilor. Ziceai că sistemul tău imunitar…

— Există o istorie a lucrurilor rele care li se întâmplă oamenilor care ştiu. Doctori care au fost pe punctul de a publica dovezi şi aşa mai departe. Au obiceiul de a dispărea subit.

— Cum adică să dispară? Cine i-a făcut să dispară?

Adevărul vine cu propriile lui minciuni.

— Nu ştiu. E o lume dubioasă.

Vorbim şi continuăm să ne plimbăm. Trecem peste podul Millennium şi ne îndreptăm spre est prin oraş. Mergem spre casă. Conversaţia noastră ne poartă într-acolo.

E o plimbare de o oră, dar vremea e blândă şi niciunuia nu-i surâde ideea de a lua metroul. Trecem pe lângă catedrala Sfântul Paul şi îi descriu cât de aglomerat era locul pe vremuri şi cum curtea bisericii obişnuia să fie centrul târgului de carte londonez. Apoi intrăm pe o stradă numită Uliţa Fierarilor şi Camille mă întreabă despre ea. Îi spun că pe aici mergeam în drum spre Southwark şi că numele o reprezenta perfect. Te înconjurau zgomotul şi fierbinţeala metalului topit.

Locuieşte mai sus de mine. Când îi sugerez să vină cu mine şi cu Abraham la o plimbare, acceptă invitaţia.

Ne aşezăm pe banca unde am văzut-o prima dată. O sacoşă goală pluteşte pe deasupra capetelor noastre ca o fantomă dintr-un desen animat.

— Care sunt diferenţele principale în timp?

— Tot ce vezi. Totul e diferit. Nimic nu rămâne la fel.

Arăt spre creatura care se repede în sus, pe scoarţa unui copac.

— Odinioară aceea ar fi fost o veveriţă roşie, nu cenuşie. Şi pungile goale nu ar fi plutit pe-aici. Sunetul traficului ar fi fost un fel de *clip-clop.* Oamenii se uitau la ceasurile de buzunar, nu la telefoane. Iar mirosurile… altă poveste. Acum nu mai miroase atât de mult. Peste tot duhnea. Conţinutul canalizărilor şi resturile de la fabrici erau deversate în Tamisa.

— Încântător!

— A fost oribil. Marea Duhoare. Prin 1850 sau cam aşa ceva. O vară fierbinte. Întregul oraş puţea.

— Şi-acum mai miroase totuşi.

— Nici nu încape comparaţie. Trăiai în putoare. Oamenii nu se spălau. Credeau că apa e rea pentru ei.

Îşi adulmecă subsuoara.

— Prin urmare, sunt OK, nu?

Mă aplec şi o adulmec.

— Mult prea curată. Oamenii ar fi devenit bănuitori. Eşti aproape curată ca în secolul XX.

Izbucneşte în râs. Cea mai simplă şi mai pură bucurie, îmi dau seama, e să faci pe cineva la care ţii să râdă.

Cerul începe să se întunece uşor.

— Zi aşa, ţi-am căzut cu tronc?

Râde din nou.

— Pari foarte imatur pentru cineva de 400 de ani.

— 439, mai precis.

— Scuze, 439 de ani.

— E o întrebare de puşti de cinci ani.

— Mă simt de cinci ani. De obicei, îmi simt vârsta reală, dar acum am cinci ani.

— Dacă asta vrei să auzi…

— Vreau să aud adevărul.

Oftează. Un oftat dramatic şi fals. Face din nou gestul acela când se uită spre cer. Îi privesc profilul, vrăjit.

— Da, mi-ai căzut cu tronc.

Oftez şi eu. La fel de dramatic, la fel de fals.

— Perfectul compus n-a sunat niciodată atât de trist.

— OK. OK. Şi acum e la fel.

— Şi mie la fel. Mi-ai căzut cu tronc. Te găsesc fascinantă.

Sunt perfect sincer, dar ea râde.

— Fascinantă? Iartă-mă!

Râsul ei se risipeşte. Vreau s-o sărut. Nu ştiu cum să fac. Am fost singur patru secole şi n-am nici cea mai vagă idee despre eticheta potrivită. Dar mă simt uşor, fericit. De fapt, mi-ar fi bine şi aşa. Cu momentul acesta de genul *Odei la o urnă grecească*[10]. Cu posibilitatea veşnică a unui sărut. Cu noi doi privindu-ne în ochi.

[10] Poem celebru al lui John Keats (n.tr.).

Îmi dau seama că mi-ar plăcea să-i rezolv misterul tot atât de mult pe cât vrea ea să-l rezolve pe-al meu. Se cuibăreşte lângă mine şi o înconjor cu braţul pe după umeri. Chiar acolo. Pe banca din parc. Poate de atât e nevoie ca să iubeşti pe cineva. Să găseşti un mister fericit pe care să vrei să-l dezlegi pentru totdeauna.

Rămânem tăcuţi o vreme, ca un cuplu, urmărindu-l pe Abraham cum sare în jurul unui spaniel Springer. Mă bucur de greutatea capului ei pe umărul meu timp de două minute. Apoi două lucruri se întâmplă succesiv. Mă cuprinde un val de vinovăţie, gândindu-mă la Rose. La capul ei odihnindu-se pe pieptul meu, în patul ei îngust din Hackney. Camille n-are cum să ştie la ce mă gândesc, dar trupul mi se încordează puţin.

Şi-atunci îmi sună telefonul.

— Îl voi ignora.

Şi asta fac. Dar sună din nou şi de data asta Camille îmi spune:

— Vezi cine e.

Mă uit la telefon şi văd o singură literă pe ecran. H. Îmi dau seama că trebuie să răspund. Trebuie să fac exact ce aş face dacă nu aş fi cu Camille. Aşa că răspund. Iar momentul, scurtul moment de fericire, pluteşte departe de mine ca o sacoşă goală, bătută de vânt.

Mă ridic de pe bancă, cu telefonul lipit de ureche.

— Te-am prins într-un moment prost? mă întreabă Hendrich.

— Nu, nu, Hendrich. E în regulă.

— Unde eşti?

— Îmi plimb câinele.

— Eşti singur?

— Da. Doar cu Abraham.

Rostesc cuvintele suficient de încet să nu fiu auzit de Camille, dar destul de tare ca Hendrich să nu intre la bănuieli. Cred că ratez ambele încercări.

O pauză.

— Bine, atunci ascultă… am găsit pe cineva.

— Marion?

— Vai de mine, nu. Ţi-am găsit prietenul.

Cuvântul „prieten” mă nedumereşte. Mă uit la Camille, care se încruntă spre mine de pe bancă.

— Pe cine?

— Pe omul tău.

Sincer, n-am nici cea mai mică idee despre ce vorbeşte.

— Ce om?

— Pe polinezianul tău. Pe Omai. Trăieşte. Şi se poartă prosteşte.

— Omai?

Chiar şi fără Camille alături, vestea nu m-ar bucura deloc. Nu pentru că nu mă interesează vechiul meu prieten, ci fiindcă simt că nu e un lucru bun că Hendrich l-a găsit. Puţin probabil ca Omai să vrea să fie găsit. Fericirea de acum un minut pare de pe altă planetă.

— Unde e? întreb. Care e povestea?

— Avem un surfer în Australia care arată *exact* ca portretul lui Joshua Reynolds de acum 300 de ani. Îşi spune Sol Davis. Devine tot mai cunoscut în comunitatea surferilor. Un tip arătos, de 30 de ani, care va împlini curând 350. Oamenii vorbesc despre faptul că nu îmbătrâneşte. Oamenii chiar vorbesc despre asta. Există comentarii online, pe toţi dracii. Cineva zice: „Lângă mine locuieşte un tip nemuritor care arată exact ca în anii 1990.” E periculos. Oamenii au început să intre la bănuieli. Şi aparent asta nu e tot. Sursa lui Agnes din Berlin spune că se ştie de el. Institutul. Ar putea fi în primejdie.

Vântul se înteţeşte. Camille îşi freacă umerii, ca să mimeze că îi e frig. Dau din cap şi rostesc pe muteşte: „Vin!” În acelaşi timp, ştiu cum pare toată situaţia, având în vedere că nu mă grăbesc să închei discuţia cu Hendrich.

— Dar asta e...

— O să ai vacanţă cumva? La jumătatea trimestrului?

Sună foarte grav.

— Da.

— Îţi pot cumpăra un bilet pentru Sydney. Direct. Doar cu o escală de două ore la Dubai. Faci nişte cumpărături în

aeroport. Apoi, Australia. O săptămână la soare.

O *săptămână la soare.* Aşa mi-a zis şi înainte de Sri Lanka.

— Am crezut că s-a terminat cu toate astea, mă împotrivesc. Am crezut că mă pot bucura de viaţa asta opt ani întregi. Fără întreruperi.

— Parcă eşti un bărbat agăţat de o ancoră. Nu ai nicio ancoră.

— Nu, nu o ancoră. Un câine, totuşi. Am un câine. Abraham. E un câine bătrân. Nu va mai rezista opt ani. Dar nu pot să-l părăsesc.

— Poate să stea şi fără tine câteva zile. Găseşti îngrijitori de câini în prezent.

— E un câine sensibil. Are coşmaruri şi suferă de anxietatea abandonului.

— Parcă eşti beat.

Ştiam că nu o pot pune în pericol pe Camille.

— Am băut puţin vin mai devreme. Mă bucur de plăcerile vieţii. Aşa şi trebuie, nu? Nu aşa m-ai sfătuit?

— Singur?

— Singur.

Camille se ridică în picioare. Ţine lesa în mână. *Ce are de gând să facă?* Dar e prea târziu.

— Vino, băiete!

Nu!

— Abraham!

Câinele aleargă spre ea.

Tonul lui Hendrich devine dur ca oţelul.

— Asta e ancora ta?

— Poftim?

— Femeia care l-a strigat pe Abraham. Aşa îl cheamă pe câinele tău, nu?

Hendrich are o mie de simptome ale bătrâneţii. Blestem că printre ele nu e şi pierderea auzului.

Camille îi pune lesa lui Abraham, apoi se uită la mine. E gata să plece.

— Femeia?

Acum Camille mă ascultă.

— Cine e?

— Nimeni, spun. Chiar nimeni.

Gura pe care visam să o sărut se deschide uluită.

— Nimeni? şopteşte ea, dar e o şoaptă care aduce mai degrabă cu un ţipăt mut.

N-am vrut să spun asta, mimez.

— E doar cineva cu care mă văd în parc. Câinii noştri se înţeleg bine.

Camille e furioasă.

Hendrich oftează. Habar n-am dacă mă crede sau nu, dar se întoarce la subiectul principal.

— Dacă nu te duci tu, va merge altcineva să-ţi vadă vechiul prieten. Un străin. Am recrutat din plin în ultima vreme. Asta îmi dă credinţă că o vom găsi şi pe Marion. Ideea e că aş putea trimite pe mulţi, dar tot ce se poate să nu îl convingă. Şi-atunci…

Vocea i se stinge.

— Depinde numai de tine. Chiar depinde numai de tine.

Mitul alegerii. O manevră clasică a lui Hendrich. Fie mă duc să discut cu Omai, fie Omai moare. Asta îmi spune de fapt. Dacă nu îl prinde cineva din Berlin, atunci va fi altcineva. Şi mai oribil, ştiu că are dreptate. Hendrich o fi el un manipulator, dar, cel mai adesea, adevărul stă de partea lui.

Camille mi-a întins lesa şi acum iese din parc.

— Te sun eu mai târziu. Trebuie să analizez puţin.

— Ai o oră la dispoziţie.

— O oră. Bine.

Închid telefonul şi o strig pe Camille.

— Camille, aşteaptă. Unde te duci?

— Acasă.

— Camille?

— Cine era la telefon?

— Nu-ţi pot spune.

— Aşa cum nu i-ai putut spune *ei* cine sunt eu.

— N-a fost o ea.

— Tom, chiar nu-mi plac jocurile astea.

— Camille, te rog!

— Du-te dracului!
— Camille?
— Eu îmi pun sufletul pe tavă, mă apropii de tine, îmi închipui că între noi s-a înfiripat ceva, iar tu negi că ne cunoaştem. Iisuse Hristoase! Cât pe ce să mă culc cu tine! Probabil că aşa procedezi tu. Manipulezi oamenii. Iar eu nu sunt decât un alt câine pe care-l antrenezi.
— Abraham nu e antrenat. Camille, te rog, aşteaptă…
— *Fils de pute!*[11]
Iese din parc. Aş putea să mă duc după ea. Fiecare atom din mine jinduieşte să o urmeze. Aş putea să vorbesc cu ea şi să îi explic situaţia cu Hendrich. Aş putea regla lucrurile. Dar rămân locului, pe iarbă, sub un cer purpuriu, cu ziua murind în jurul meu. Trag concluzia că e mai bine s-o scot din sărite decât să îi primejduiesc viaţa. Ce mai enigmă! Singura cale să o protejez este să am cât mai puţin de-a face cu ea.
Ştiu că am provocat deja prea mult rău. Hendrich i-a auzit vocea. I-ar fi putut detecta accentul francez.
Rahat. Aşa se întâmplă când bei vin. Şi când încerci să te apropii de cineva. Pici în capcană. Aceeaşi capcană încă din anul 1891. Ca întotdeauna, e capcana lui Hendrich. Mă simt efectiv imobilizat. Nu voi avea niciodată o viaţă. Iar acum am supărat singura persoană de care mi-a păsat după o perioadă care pare că a durat o veşnicie. *Rahat. Rahat. Rahat.*
— Rahat! îi spun şi lui Abraham.
Câinele îşi ridică privirea nedumerită spre mine.
De secole mi-am luat disperarea drept suferinţă. Dar oamenii trec peste suferinţă. Trec peste cele mai serioase dureri după doar câţiva ani. Iar dacă nu izbutesc *să treacă* peste ea, cel puţin îşi încropesc *o viaţă.* Iar modalitatea e să investească în alţi oameni, prin prietenie, prin familie, prin predare, prin iubire. Mi-am dat seama de toate aceste aspecte de ceva timp.
Dar totul e o farsă. Nu voi reuşi să însemn nimic pentru nimeni. Ar trebui să renunţ la profesorat. Ar trebui să

[11] „Fiu de căţea" – în lb. fr. în orig. (n.tr.).

împiedic începerea oricărei conversaţii. N-ar trebui să mă mai încurc cu nimeni. Să trăiesc în izolare perfectă. Ar trebui să mă întorc în Islanda şi să nu mai fac nimic în afară de ceea ce îmi cere Hendrich.

Nu pare posibil ca eu să exist şi să nu provoc durere, fie mie, fie altor oameni.

Abraham scânceşte uşor lângă mine, de parcă mi-ar simţi suferinţa.

— E în regulă, băiete. Hai să mergem acasă.

Scot câţiva biscuiţi pentru Abraham, iar eu beau nişte votcă şi cânt *Corning Around Again* al lui Carly Simon, repetând refrenul până când am senzaţia că o iau razna.

Când văd că mai sunt zece minute până la discuţia mea cu Hendrich, intru pe Youtube şi tastez „Sol Davis”. Găsesc un clip cu valuri şi un bărbat într-un costum de baie pe o placă de surfing care îşi croieşte drum prin apă.

Imaginea trece imediat la acelaşi bărbat care iese din apă şi merge pe nisip, vorbind spre cameră, zâmbind, dar şi încruntându-se. Clatină din cap.

— Hei, omule, nu filma, te rog, spune el.

Are accent australian şi e ras în cap. Arată cu 20 de ani mai în vârstă pentru ochii unui om obişnuit, dar nu mai încape îndoială: e Omai. Opresc cadrul. Ochii mă privesc fix. Pe frunte, îi strălucesc picăturile de apă sărată.

Iau telefonul, mă joc puţin cu el, accesez secţiunea „Recente” şi apăs cu degetul mare pe „H”.

Hendrich răspunde.

— În regulă, Hendrich. O fac.

PARTEA A CINCEA
Întoarcerea

Plymouth, Anglia, 1768

Povestea întâlnirii mele cu Omai a început într-o zi ploioasă de marţi, în martie, pe dalele portului Plymouth. Eram mahmur, întotdeauna ajungeam mahmur în Plymouth. Fie mahmur, fie beat. Era un loc umed. Ploaie, mare, bere. Părea că toată lumea se îneacă încet.

Când l-am găsit pe căpitanul Samuel Wallis, l-am recunoscut din portretul atârnat în Guildhall. Purta haina cea mai fină, de un albastru regal, şi se plimba de-a lungul cheiului, adâncit într-o conversaţie cu un alt bărbat.

Sosisem în Plymouth doar cu o lună înainte. Speranţele mele păreau să se întindă la nesfârşit spre mare. Încetasem să mai cred că îmi voi găsi fiica. M-am trezit, în schimb, încercând să rezolv o enigmă care mă tortura: ce sens are să mai trăieşti dacă nu ai pentru cine? Încă nu găsisem un răspuns. Socot, analizându-mi trecutul, că sufeream de un fel de depresie.

Am alergat spre el, spre Wallis şi m-am aşezat în faţa lui, mergând cu spatele, în timp ce el se deplasa înainte.

— Am auzit că îţi lipseşte un om, i-am zis. Pentru voiaj. Pe *Dolphin.*

Bărbaţii au continuat să meargă. Căpitanul Wallis m-a privit. Avea, ca mai toţi oamenii importanţi ai istoriei, un fizic mai degrabă mediocru, croiala măiastră a hainelor evidenţiind în loc să ascundă defectele. Scund, durduliu, cu obraji vineţii. Un bărbat făcut pentru saloanele simandicoase, nu pentru aventurile pe mare. Totuşi, în nici doi ani, o insulă avea să-i poarte numele. Între timp, ochii lui mici şi verzi mă cercetau dispreţuitor.

— Cine eşti? m-a întrebat cu glas scârbit.

— John Frears.

Rosteam pentru prima dată numele respectiv.

Însoţitorul căpitanului Wallis l-a atins uşurel pe braţ. Un gest blând, dar de efect. Bărbatul părea diferit de domnul Wallis. Avea o privire aprigă, dar o gură delicată, cu buze arcuite. Îmbrăcase o haină neagră ca tăciunele, în ciuda

vremii. Era Tobias Furneaux, un bărbat pe care urma să-l cunosc foarte bine. S-au oprit brusc în mijlocul portului aglomerat, lângă lăzile pline cu peşti prinşi de curând, ai căror solzi străluceau în soarele de iunie.

— Şi de ce te-am lua pe nava noastră?

— Am deprinderi ce v-ar putea fi de folos prin alte părţi, bunii mei domni.

— Cum ar fi? a întrebat domnul Furneaux.

Am scotocit în sacul meu şi mi-am scos fluierul din lemn negru cu trei găuri. L-am dus la buze şi am început să cânt câteva note din „Golful din Biscay”.

— Cânţi bine, m-a lăudat domnul Furneaux, înăbuşindu-şi un zâmbet.

— Cânt şi la mandolină.

Nu am menţionat lăuta. Ar fi fost ca şi cum ai spune în prezent, în timpul unui interviu pentru o slujbă, că ştii să trimiţi un fax. Oamenii nu o mai foloseau, pur şi simplu.

Domnul Furneaux a rămas impresionat şi s-a exprimat corespunzător.

— Hmm, a exclamat domnul Wallis, mai degrabă neîncrezător, întorcându-se spre însoţitorul său. Nu aranjăm un concert, domnule Furneaux.

Furneaux a tras adânc în piept aerul jilav.

— Dacă îmi permiteţi îndrăzneala, domnule Wallis, aş dori să vă sugerez că talentul muzical e nepreţuit într-un voiaj atât de lung ca al nostru.

— Mai am şi alte talente, domnule, m-am repezit, adresându-mă domnului Wallis.

M-a privit cercetător.

— Pot să ridic pânzele, să ung catargul şi să repar capelajul. Pot să citesc atât cuvintele, cât şi hărţile. Pot să încarc armele cu praf de puşcă şi să nimeresc ţintele. Vorbesc şi franceza, domnule. Şi olandeza, deşi nu atât de bine. Mă descurc de minune la veghea de noapte. Şi aş putea continua, domnule.

Domnul Furneaux deja îşi înăbuşea un hohot de râs. Căpitanul Wallis nu arăta deloc mai încântat. De fapt, părea că nu mă mai place deloc acum. A început să se

îndepărteze de mine, cu haina lui de catifea fluturându-i în briza mării, ca vela unei corăbii ce se retrage.

— Pornim pe mare devreme. La şase ceasuri, mâine-dimineaţă. Ne vedem în port.

— Am înţeles, domnule, la şase ceasuri. Voi fi acolo. Mulţumesc. Mulţumesc din inimă.

Londra, în prezent

Predau şi mai multă istorie socială la clasa a IX-a, când Camille trece pe lângă fereastră ca un coşmar chinuitor.

— În Anglia elisabetană, nimeni nu purta bancnote în buzunar. Nu existau decât monede până la apariţia Băncii Angliei…

Ridic mâna instinctiv, dar Camille nu-mi răspunde, chiar dacă mă vede. Anton mă urmăreşte când mâna îmi cade pe lângă corp.

Rămâne aşa toată săptămâna. Sunt invizibil pentru Camille. Ochii ei nu îi întâlnesc niciodată pe ai mei în cancelarie. Nu mă salută când trece pe lângă mine afară. Am rănit-o. Sunt conştient de asta. Aşa că nu fac nicio încercare să înrăutăţesc lucrurile vorbindu-i. Planul meu e să las săptămâna să se termine, să mă duc în Australia, apoi să îi cer să plecăm undeva departe de aici.

Totuşi, la un moment dat, ne-am intersectat pe coridor şi, văzând-o atât de tristă, nu m-am putut abţine:

— Camille, îmi pare rău… Îmi pare atât de rău.

Ea dă din cap imperceptibil, pare doar imaginaţia mea, şi îşi continuă drumul.

În seara respectivă, în timp ce Abraham se chinuie să scape de un terier maltez pe sfert cât el, eu privesc în gol, stând pe bancă şi îmi amintesc cum am îmbrăţişat-o pe Camille tot aici. Banca emană tristeţe, de parcă şi ea şi-ar aminti.

Sâmbăta următoare este începutul vacanţei de la jumătatea semestrului. Mă pregătesc să zbor spre Australia şi să-l las pe Abraham la un îngrijitor de câini a doua zi, dar, deocamdată, sunt în supermarket. Pun un tub micuţ de pastă de dinţi în coş, când o zăresc pe Daphne, cu bluza ei colorată şi ochii mari, împingând un ditamai coşul.

Nu vreau să ştie că plec, aşa că ascund pasta de dinţi şi loţiunea pentru plajă sub un exemplar din *New Scientist.*

— Bună, domnule Hazard! spune ea, râzând.

— Doamnă Bello, bună ziua!

Din păcate, începem să vorbim. Îmi zice că tocmai a văzut-o pe Camille, care se îndrepta spre piaţa de flori de pe şoseaua Columbia.

Ochii lui Daphne strălucesc puţin maliţios.

— Dacă n-aş fi şefa ta – *dar sunt* –, dacă aş fi doar vecina ta – *dar nu sunt* –, aş spune că, ei bine, Madame Guerine îi face *ochi dulci,* din nu ştiu ce motive nebuneşti, unui anumit profesor de istorie proaspăt venit la noi.

Simt strălucirea orbitoare şi neobişnuită a supermarketului.

— Fireşte că n-aş spune aşa ceva, fiindcă sunt directoare, iar directoarele nu ar trebui să zică asemenea lucruri. Ar fi total lipsit de profesionalism din partea mea să încurajez relaţiile amoroase la serviciu. Doar că… a fost foarte tăcută săptămâna asta. Ai băgat de seamă?

Mă silesc să zâmbesc.

— Ştiri false, mi-e teamă.

— Am crezut că poate tu eşti persoana potrivită s-o înveselească.

— Cred că sunt ultima persoană din lume potrivită pentru aşa ceva.

Se lasă o tăcere stânjenitoare. Cel puţin pentru mine. Nu cred că Daphne cunoaşte termenul. Observ o sticlă de rom la ea în coş, lângă o pungă cu paste.

— Daţi o petrecere? întreb, încercând să schimb subiectul.

— Aş vrea eu! Oftează ea. Nu, nu, sticla de Bacardi e pentru mama.

— Şi nu are de gând să o împartă cu nimeni?

— Nu! Fie binecuvântată! E foarte posesivă cu romul ei. Se află într-un azil de bătrâni din Surbiton – a fost alegerea ei, îi place compania – şi întotdeauna mă pune să-i aduc pe furiş o sticlă de băutură bună. E puţin năzdrăvană, mama. Mereu mă simt ca o contrabandistă… Parcă aş fi în timpul Prohibiţiei…

Îmi amintesc cum cântam melodii nebune la pian, în

Arizona, cu o sticlă de alcool de contrabandă aşezată lângă mine, pe podeaua plină de praf.

— Are nişte probleme cu rinichii şi a suferit şi un atac cerebral, aşa că ar trebui să renunţe complet la alcool, dar mereu îmi zice că o să trăiască ani bunicei, nu o veşnicie, deşi aş zice că e pe lumea asta de mult timp. Are 87 de ani şi e o găină bătrână zdravănă. Haha!

— O duce bine, dau eu din gură.

Mă străduiesc să mă implic în conversaţie, dar hipocampul meu superactiv, dureros, mă face să mă gândesc la Camille, la şcoală. La cât de palidă arăta. Cum se aşeza dinadins în partea cealaltă a cancelariei ca să mă evite.

Dar Daphne spune ceva care mă scoate din disperarea mea.

— Da, e o tipă pe cinste mama. Şi să nu uităm că e înconjurată de tot felul de oameni bizari. E o femeie acolo care crede că e incredibil de bătrână, că s-a născut pe vremea lui Wilhelm Cuceritorul! Ar trebui să fie într-un salon de psihiatrie, serios acum.

Îngheţ. Primul gând e Marion. Iraţional de altfel. Dacă Marion ar trăi, nu ar arăta ca o persoană în vârstă. Ar avea o înfăţişare mai tânără decât a mea. Şi s-a născut în timpul domniei regelui Iacob I, nu a lui Wilhelm Cuceritorul.

— Biata Mary Peters! E nebună de legat. O sperie televizorul. Altfel, o prezenţă încântătoare.

Mary Peters.

Scutur din cap chiar când îmi amintesc bârfele din jurul dispariţiei bruşte a lui Mary Peters pe care o cunoşteam din Hackney. Cea pe care Rose o ştia de la piaţă. Care obişnuia să fie suduită de bătrâna doamnă Adams şi care sosise acolo „de niciunde”.

— Serios? Sărmana femeie!

Când Daphne pleacă, îmi las coşul pe intervalul dintre rafturi şi ies cu pas hotărât din supermarket. Scot telefonul şi caut următorul tren spre Surbiton.

Azilul nu e la stradă. Copacii cu coroane bogate ascund

intrarea. Stau afară pe trotuar şi mă întreb ce ar trebui să fac. Pe partea cealaltă a drumului, zăresc un poştaş. În rest, pustiu. Trag aer în piept. Viaţa are un ritm straniu. Trece o vreme până devii conştient de asta. Decenii. Ba chiar secole. Nu e un ritm simplu. Dar ritmul e acolo. Schimbări de tempo şi fluctuaţii. Structuri în interiorul structurilor, modele în interiorul modelelor. Te consternează. Ca atunci când îl auzi prima dată pe John Coltrane la saxofon. Dar, dacă perseverezi, elementele familiare devin clare. Ritmul prezent prinde viteză. Mă apropii de un crescendo. Totul se întâmplă simultan. Acesta e unul dintre modele: când nimic nu se întâmplă, nimic nu continuă să se întâmple, dar, după o vreme, langoarea atinge un nivel exagerat şi intervin tobele. Ceva trebuie să se întâmple. Adesea, nevoia vine din tine. Dai un telefon. Spui: „Nu mai suport viaţa asta, vreau o schimbare.” Şi mai întâi are loc un eveniment pe care îl poţi controla. Apoi, altul, asupra căruia nu poţi interveni. A treia lege a lui Newton. Cauza determină efectul. Când lucrurile încep să se concretizeze, alte lucruri încep să se întâmple. Dar, uneori, se pare că nu există nicio explicaţie în privinţa motivului pentru care lucrurile se întâmplă – de pildă, de ce vin autobuzele toate odată. De ce momentele norocoase şi dureroase ale vieţii vin în grup. Nu putem decât să observăm modelul, ritmul şi apoi să-l trăim.

Trag adânc în piept o gură de aer.

Azilul de bătrâni Ash Grange. Logoul este o frunză care cade. O frunză generică. Semnul este de un galben-pastel cu albastru. Unul dintre cele mai deprimante lucruri pe care le-am văzut vreodată. Clădirea însăşi e la fel de groaznică. Probabil că nu are mai mult de 20 de ani. Cărămidă portocaliu-deschis, ferestre colorate şi un aspect general mediocru. Întregul loc îţi dă senzaţia unui eufemism politicos pentru moarte.

Intru.

— Bună ziua, o salut pe femeia de la recepţie, după ce geamul Perspex a alunecat într-o parte, ca să ne putem auzi. Am venit s-o vizitez pe Mary Peters.

Mă priveşte şi îmi zâmbeşte scurt, eficient. Un zâmbet modern, profesionist. Genul de zâmbet care nu a existat înaintea telefonului, să zicem.

— Da. Aţi sunat ceva mai devreme, corect?

— Da. Eu am sunat. Tom Hazard. Am cunoscut-o când era mai tânără, în Hackney.

Priveşte în monitorul calculatorului şi dă clic pe mouse.

— Da. Vrea să vă primească. Pe aici, vă rog!

— Foarte bine, spun, şi cât mă deplasez peste bucăţile de mochetă mă simt de parcă m-aş întoarce în timp.

Mary Peters mă priveşte cu nişte ochi rozalii şi slăbiţi de vreme. Părul alb e fragil precum puful păpădiei, iar venele de sub piele trasează ruta unei hărţi tainice. Totuşi, o recunosc pe femeia pe care am întâlnit-o în Hackney acum patru secole.

— Îmi amintesc de tine, spune ea. Din ziua aceea în care ai venit la piaţă. Când te-ai bătut cu nenorocitul ăla jegos.

— Domnul Willow, întăresc, amintindu-mi cum dispăruse într-un nor de condimente.

— Da.

Glasul îi hârâie. Un sunet care îţi zgârie urechile ori de câte ori trage aer în piept. Se strâmbă puţin şi îşi netezeşte uşor o sprânceană cu degetele ei deformate.

— Am dureri de cap. Asta se întâmplă.

— Am început să le am şi eu.

— Apar şi dispar. Ale mele s-au întors recent.

Mă uimeşte. Îi pasă încă suficient de mult încât să vorbească. Probabil că trăieşte ca o femeie în vârstă de cel puţin 200 de ani.

— Nu mai am mult, continuă ea, de parcă mi-ar fi citit gândurile. De aceea am venit aici. Nu e niciun risc.

— Niciun risc?

— Nu mai am decât vreo doi ani de trăit.

— N-ai de unde să ştii. Poate să fie şi 50 de ani.

Clatină din cap.

— Sper să nu.

— Cum te simţi?

Zâmbeşte, de parcă i-aş fi zis o glumă.

— Aproape de final. Vezi tu, am suferit de o grămadă de boli. Când doctorul m-a informat că nu mai am decât câteva săptămâni, mi-am dat seama că mi-au mai rămas doi ani. Trei cel mult. Aşa că am ştiut că sunt în siguranţă dacă vin aici. Mai sigur…

Nu are nicio noimă. Dacă încă o preocupă siguranţa, atunci de ce vorbeşte atât de deschis despre vârsta ei?

Mai sunt şi alţi oameni în încăpere. Cei mai mulţi stau pe scaunele lor, pierduţi în cuvinte încrucişate sau în amintiri.

— Erai dragostea lui Rose. Nu mai vorbea de altceva. Am avut o tarabă cu flori lângă locul unde ea şi sora ei vindeau fructe. Tom în sus. Tom în jos. Tom şi numai Tom. A înflorit după ce te-a întâlnit. Era o fată diferită.

— Am iubit-o foarte mult, îi mărturisesc. Era puternică. Cea mai grozavă persoană pe care am cunoscut-o vreodată.

Mary îmi oferă un zâmbet compătimitor.

— Eram o femeie tristă pe vremea aia. Şi eu aveam inima frântă.

Se uită prin cameră. Cineva aprinde televizorul. Genericul unei emisiuni numite *A New Life in the Sun* apare pe ecran. Apoi imaginile unui cuplu în restaurantul lor spaniol, Blue Marlin, părând foarte stresaţi cât spală nişte midii într-o oală.

Când Mary îşi întoarce faţa spre mine, are un aer meditativ, aproape tremurând din cauza intensităţii gândurilor. Apoi îmi spune:

— Ţi-am întâlnit fiica.

Sună atât de neaşteptat, dată fiind conversaţia noastră, încât nu-i pricep cuvintele.

— Ce-ai zis?

— Copilul tău, Marion.

— Marion?

— Chiar recent. Eram în spital amândouă.

Mintea mea aleargă în toate direcţiile ca să înţeleagă. Aşa se întâmplă adesea în viaţă. Petreci atât de mult timp

aşteptând ceva – o persoană, un sentiment, o informaţie –, că nu poţi absorbi ideea când apare în faţa ta. Vidul e atât de obişnuit să fie un vid, încât nu ştie cum să se transforme într-un plin.

— Poftim?

— La spitalul de psihiatrie din Southall. Eram pacient ambulatoriu, o nebună bătrână plângând într-un cărucior cu rotile. Ea era acolo tot timpul. Am ajuns s-o cunosc mai bine. Am plecat înainte să se nască, nu-i aşa?

— De unde ai ştiut că e fiica mea?

Mă priveşte uimită că i-am pus o întrebare aşa de caraghioasă.

— Ea mi-a zis. Le-a zis tuturor. Acesta era unul dintre motivele pentru care fusese internată acolo. Fireşte că nimeni n-a crezut-o. Doar era ţăcănită, nu? Asta credeau… Vorbea în franceză uneori şi cânta mult.

— Ce cânta?

— Cântece vechi. Cântece vechi, *vechi.* Plângea când cânta.

— Încă e acolo?

Mary a clătinat din cap.

— A plecat. O întâmplare foarte ciudată…

— Ciudată? Cum adică?

— Într-o noapte, a plecat pur şi simplu. Oamenii de acolo au pomenit de mult zgomot, agitaţie… Apoi, când am venit a doua zi, ea dispăruse.

— Unde? *Unde?*

Mary oftează. Aşteaptă un moment. Pare tristă şi confuză cât se gândeşte la asta.

— Nimeni nu ştie. Nimeni nu mi-a povestit. Ne-au spus doar că a fost externată. Dar n-am ştiut niciodată cu siguranţă. Pare ciudat, dar nu ştiam mereu ce se petrece acolo. Aşa e natura locului respectiv.

Nu pot să uit. Mi-am făcut speranţe şi am aşteptat atâta vreme, doar ca speranţa să vină şi să piară în numai zece secunde.

— Unde s-ar fi putut duce? Ţi-a dat vreodată indicii încotro s-ar putea îndrepta? Imposibil să nu-ţi fi dat.

— Nu ştiu. Sincer, chiar nu ştiu.

— A vorbit despre anumite locuri?

— Călătorise mult. Mi-a vorbit despre locurile în care fusese. În Canada, de exemplu.

— Canada? Unde? Toronto? Am fost în Toronto.

— Nu ştiu. Nu cred. Petrecuse mult timp şi în Scoţia. Avea un accent scoţian. Cred că a călătorit mult şi prin Europa.

— Crezi că ar putea fi în Londra?

— Nu ştiu. Sincer.

Mă sprijin de spătarul scaunului. Încerc să-mi pun ordine în gânduri. Sunt uşurat că Marion trăieşte – sau cel puţin trăise până recent – şi îngrijorat deopotrivă pentru chinurile prin care trecuse.

Mă întreb dacă societatea pusese mâna pe ea. Mă întreb dacă nu cumva cineva încercase să o reducă la tăcere. Mă întreb dacă Hendrich ştie despre asta şi nu mi-a zis. Mă întreb dacă a luat-o cineva. Institutul din Berlin. Sau altcineva.

— Ascultă, Mary, îi spun înainte să plec, cred că e important să nu mai vorbeşti despre trecut. Ar putea fi periculos pentru Marion şi e periculos şi pentru tine. Te poţi gândi la asta. Dar e periculos să vorbeşti despre vârsta ta.

Se strâmbă, cuprinsă de o durere invizibilă, când îşi schimbă poziţia în scaun cu multă atenţie. Trece un minut. Reflectează la vorbele mele, apoi le respinge.

— Am iubit şi eu odată. O femeie. Am iubit-o la nebunie. Înţelegi? Formam un cuplu, în secret, de aproape 20 de ani. Şi ni s-a spus că nu puteam vorbi despre dragostea noastră… fiindcă era periculos. Era periculos să iubeşti.

Încuviinţez din cap. Înţeleg.

— Vine o vreme când singura cale prin care poţi începe să trăieşti este să spui adevărul. Să fii cine eşti cu adevărat, chiar dacă îţi pui viaţa în primejdie.

O ţin de mână.

— M-ai ajutat mai mult decât îţi închipui.

Una dintre asistente apare şi mă întreabă dacă doresc o

cană cu ceai. Refuz politicos.

Apoi o întreb pe Mary în şoaptă:

— Ai auzit vreodată de Societatea Albatros?

— Nu, n-aş putea spune că am auzit.

— Ei bine, fii atentă! Te rog, nu mai vorbi despre… ştii tu.

Mă uit la ceasul de pe perete. E trei fără un sfert. În trei ore, trebuie să urc în avionul pentru Dubai, în drum spre Sydney.

— Ai grijă de tine, Mary!

Ea dă din cap. Închide ochii. Oftatul ei sună mai degrabă ca sâsâitul unei pisici.

— Sunt prea bătrână ca să mai fiu speriată.

Se apleacă în faţă şi strânge cu putere bastonul până i se albesc degetele.

— Şi nici tu n-ar trebui.

Ies din clădire şi îl sun pe Hendrich.

— Tom? Ce mai faci?

— Ştiai că trăieşte?

— Cine?

— Marion. *Marion.* Ai găsit-o? Ştiai?

— Tom, calmează-te. Nu, Tom. Ai vreo pistă?

— Trăieşte. Era la un spital din Southall. Apoi a dispărut.

— A dispărut? Adică răpită?

— Nu ştiu. Posibil să fi fugit.

— Dintr-un spital.

— Era un spital de psihiatrie.

Un poştaş trece pe trotuar.

— Nu ştiu unde e, şoptesc în telefon. Dar nu mă pot duce în Australia. Trebuie să o găsesc.

— Dacă a fost răpită…

— N-am de unde să ştiu.

— Dacă a fost răpită, n-o vei putea găsi niciodată singur. Ascultă. O rog pe Agnes să verifice ce se întâmplă în Berlin. După Australia, asta va fi misiunea noastră principală. Vom da de ea. Dacă a fost luată, probabil că e la Berlin, la Beijing sau în Silicon Valley. N-o vei găsi singur. Ai fost la Londra şi n-ai găsit-o.

— N-am căutat. Am fost distras.

— Da, Tom. Da. În sfârşit, pricepi. Ai fost distras. Exact. Acum vom găsi o rezolvare. Dar ai un avion de prins.

— Nu pot, nu pot.

— Dacă vrei s-o găseşti pe Marion, trebuie să te concentrezi din nou, Tom. Trebuie să te duci şi să-ţi iei prietenul de acolo. Cine ştie? Poate chiar el va avea unele informaţii pentru noi. Ştii şi tu cum e. Alba sunt oamenii pe care îi întrebi despre alţi alba. Trebuie să-ţi revii, Tom. Adevărul e că nu ştii unde se află Marion. Dar ştim unde e prietenul tău. La fel, şi Berlinul. Marion a supravieţuit peste 400 de ani. Sigur va mai supravieţui o săptămână. Fă chestia asta cu Australia şi mă jur – *mă jur* – că vom lucra împreună să o găsim. Ai o pistă, da?

Nu-i pot spune nimic despre Mary Peters. Nu vreau să primejduiesc viaţa unei femei care nu va dori niciodată să facă parte din societate.

— Trebuie doar s-o găsesc.

— O vom găsi, Tom, spune el şi îl urăsc tot atât cât îi dau crezare.

M-am îndoit de el de multe ori, dar adevărul e că îl simt. Simt fiecare cuvânt rostit de el.

— Simt asta. Am experimentat atât de mult trecut, încât pot percepe viitorul. Ştiu. Ştiu. Ne apropiem, Tom. O s-o vezi din nou. Dar prima dată, dacă vrei să-ţi salvezi prietenul, trebuie să ajungi la aeroport. Omai are nevoie de tine.

Conversaţia se încheie ca întotdeauna. Fac tot ce îmi cere Hendrich să fac. Fiindcă el e cea mai bună speranţă a mea.

Tahiti, 1767

Am fost menit să dau foc satului.

— Aprinde-l! a urlat Wallis. Dacă vrei să te mai întorci acasă, o să dai foc la coliba sălbaticului, Frears! Apoi dă-le foc şi celorlalte!

Am ridicat torţa arzândă, cu braţul tremurând din cauza greutăţii ei, cu trupul slăbit doar pentru că mă ridicasem în picioare. Ar fi fost uşor să mă supun, dar n-am putut aprinde coliba. Am rămas aşa, pe nisipul negru, în timp ce băştinaşul se holba la mine. Tânărul nu spunea nimic. Nu se mişca. Stătea în faţa colibei şi mă privea fix. Făcuse ochii mari şi se uita la mine cu un amestec de groază şi de sfidare. Avea părul lung şi subţire, până la piept, şi purta mai multe podoabe decât cei mai mulţi dintre băştinaşi. Brăţări făcute din os. Şi lanţuri. Aş fi zis că are în jur de 20 de ani. Dar ştiam, mai bine decât oricine, că, atunci când vine vorba de vârstă, aparenţele pot fi înşelătoare.

Secole mai târziu, acelaşi bărbat pe care îl văzusem ieşind din ocean într-un filmuleţ pe Youtube mă va privi cu o expresie identică. Ceva între uluire şi sfidare.

Nu eram un sfânt. Nu găseam nicio ruşine în descoperirea de ţinuturi sau în crearea unui imperiu. Eram un bărbat cu o vârstă diferită, chiar şi de aceea pe care o aveam la momentul respectiv. Şi totuşi, n-am putut să dau foc casei omului. Fie din cauza ochilor lui, fie că recunoscusem în el un tovarăş, fie că ştiam suferinţa provocată sufletului de acumularea păcatelor pe parcursul unei vieţi lungi, nici azi nu îmi explic.

Wallis lătra la mine, iar eu m-am dat la o parte. Am dus torţa până la nisipul umed şi am oferit-o drept ofrandă mării. M-am întors lângă bărbatul a cărui colibă rămăsese în picioare, am scos pistolul de la curea – pe care îl primisem înainte să tragem la ţărm de la un ofiţer slăbit din cauza scorbutului – şi l-am aşezat pe nisip. Nu cred că omul a înţeles ce e pistolul, ce înseamnă sau la ce folosea, dar a înţeles ce e cuţitul, fiindcă şi pe acesta l-am pus jos.

Aveam o oglindă mică în buzunar şi i-am arătat-o. A privit lung în ea, fascinat de propriul chip.

Wallis m-a luat la rost.

— Ce dracului crezi că faci, Frears?

Am încercat să mă uit la Wallis cu demnitatea cu care mă privise băştinaşul.

Din fericire, Furnaux se afla şi el acolo.

— Dacă le distrugem casele, nu vom fi niciodată bineveniţi aici. Trebuie să îi atragem, nu să îi speriem mai mult decât e nevoie. Uneori, e suficient ca bestia să urle.

Wallis a bombănit şi mi-a spus:

— Nu mă face să regret că te-am luat cu mine.

Colibele tot au ars până la urmă. Şi astfel, insula, care avea să se numească într-o bună zi Tahiti, a fost cunoscută de europeni. Doi ani mai târziu, va fi folosită de căpitanul James Cook în primul lui voiaj ca loc de unde el şi astronomul lui vor observa tranzitul lui Venus prin dreptul Soarelui. Tocmai acest motiv – poziţionarea convenabilă a insulei de pe care să poţi face observaţii – va sprijini atât dezvoltarea cunoştinţelor ştiinţifice, cât şi calcularea longitudinii.

Când satul era în flăcări, singurii doi naturalişti care au supravieţuit voiajului, împreună cu artistul Joe Webber, au pornit să exploreze pădurea tropicală. Noi nu ne duseserăm acolo să cucerim, noi ne duseserăm acolo, în mintea noastră, *să descoperim.*

Şi totuşi procedaserăm aşa cum procedaseră mulţi adesea în mândra istorie a descoperirilor geografice. Găsiserăm paradisul. Pentru ca mai apoi să-i dăm foc.

Dubai, în prezent

Aeroportul din Dubai străluceşte de-ţi ia ochii, chiar dacă e miezul nopţii. Mă plimb printr-un magazin unde o femeie vrea să-mi dea cu un aftershave spray.

— Nu mă interesează, mulţumesc, spun.

Dar femeia nu mă crede. Pulverizează aroma – *Sauvage* – pe un cartonaş dreptunghiular, lung şi subţirel, apoi mi-l întinde. Zâmbeşte atât de artificial, încât mă trezesc că iau cartonaşul şi plec rapid de acolo. Adulmec hârtia. Îmi imaginez toate plantele din care a fost extras parfumul. Mă gândesc cât de mult ne-am detaşat de natură. Cât de multe trebuie să îi facem înainte de a o închide într-o sticluţă pe care punem numele de „sălbatic”! Mirosul nu-mi ajută deloc durerea de cap. Mă mai plimb o vreme şi ajung în librăria aeroportului. Unele dintre cărţi sunt în arabă, dar cele mai multe sunt în engleză.

Caut ceva de citit, dar la început nu găsesc nimic, cu excepţia unor volume ştiinţifice. Mă uit la coperta unuia dintre ele. Îl prezintă pe autor. Poartă costum şi afişează un zâmbet nefiresc, fals prezidenţial. Dinţii lui au un luciu de Arctic. Îl cheamă Dave Sanderson. Cartea, *The Wealth Within You*[12] are şi un subtitlu: *How to Harness Your Inner Billionaire.*[13]

Mă holbez la ea ceva vreme, într-un soi de transă. E o idee modernă populară. Că interiorul nostru e diferit de exteriorul nostru. Că există un om autentic, o versiune mai bună şi mai bogată a noastră, care nu poate fi valorificată dacă nu cumpărăm o soluţie oarecare. Ideea că suntem separaţi de natură, la fel ca o sticlă de parfum Dior de plantele dintr-o pădure.

Din câte îmi dau seama, asta e problema secolului XXI. Cei mai mulţi dintre noi au toate lucrurile care ne trebuie, aşa că treaba marketingului este să lege economia de

---

[12] „Averea din tine” – în lb. engl. în orig. (n.tr.).

[13] „Cum să valorifici miliardarul din tine” – în lb. engl. în orig. (n.tr.).

emoţiile noastre, să ne facă să simţim că avem nevoie de mai mult, de lucruri pe care nu ni le-am dorit înainte. Suntem făcuţi să credem că trăim în sărăcie dacă nu câştigăm decât 30.000 de lire sterline pe an. Să ne simţim jenaţi dacă am călătorit doar în zece ţări. Să ne simţim prea bătrâni dacă ne-a apărut un rid. Să ne simţim urâţi dacă nu folosim Photoshopul şi filtrele foto.

Niciunul dintre cei pe care i-am cunoscut în anii 1600 nu voia să-şi descopere miliardarul din interiorul lui. Nu voia decât să se vadă ajuns la adolescenţă şi să evite păduchii.

Ah!

Îmi dau seama ce proastă dispoziţie am.

Mi s-au uscat ochii din cauza oboselii şi de la cele şapte ore de zbor. Nu-mi place deloc să călătoresc cu avionul. Nu faptul că mă aflu în aer mă deranjează. Ci sosirea într-o ţară diferită, cu o cultură şi un climat total diferite, la doar câteva ore după ce ai plecat de la Gatwick. Poate pentru că îmi amintesc dimensiunea lucrurilor. Nimeni nu mai înţelege asta. Oamenii nu simt enormitatea lumii şi nici cât de mici sunt ei. Când am călătorit prima dată în jurul globului, mi-a luat aproape un an, pe o navă plină cu bărbaţi care se considerau norocoşi dacă supravieţuiau drumului. Acum lumea e *acolo,* aproape. Lumea toată. Într-o oră, voi fi într-un avion spre Sydney şi până la prânz voi fi ajuns deja. Îmi dă o stare de claustrofobie, de parcă lumea s-ar smochini literalmente, precum un balon ce pierde aer.

Mă mut la o altă secţiune a librăriei, numită „Gânditori”, alcătuită din cărţi în engleză şi traduceri tot din engleză. E o zonă mai mică decât cea dedicată cărţilor de afaceri. Confucius. Grecii antici. Atunci văd un tom cu o copertă simplă, academică.

Eseuri de Michel de Montaigne.

Aproape că mă prefac în cenuşă. Rostesc până şi numele fiicei mele cu voce tare, pentru mine însumi, ca şi cum aş fi aproape de ea din nou, ca şi cum o parte din noi e inclusă în fiecare carte pe care am iubit-o. O ridic, o deschid la întâmplare şi citesc o propoziţie: „Nimic nu fixează mai

tare un lucru în memorie decât dorinţa de a-l uita.” Simt cum mi se umplu ochii de lacrimi.

Telefonul meu scoate un bip. Pun iute cartea jos. Un SMS. E de la Omai: „A trecut mult timp. Abia aştept să povestim. Am rezervat locuri pentru cină la restaurantul Fig Tree, la ora 20.00. Aşa vei avea timp să tragi un pui de somn, să-ţi mai treacă din *jet lag*[14]*.”*

Jet lag.

Mi se părea amuzant să văd un asemenea cuvânt scris de el. Omai, în mintea mea, aparţine unui timp când ideea că omul poate să zboare părea de domeniul fantasticului, aşa cum ni se pare nouă acum că fiinţele umane ar putea trăi pe Neptun. Poate chiar mai fantastic atunci, îi răspund: „Ne vedem curând.”

Îl las pe Montaigne, părăsesc librăria cu cărţi şi mă îndrept spre o fereastră mare, unde aştept să fie anunţat zborul. Îmi lipesc capul de sticlă şi privesc dincolo de reflexia mea, în întunericul infinit al deşertului.

---

[14] Sindromul decalajului orar (n.tr.).

Plymouth, Anglia, 1772

După întoarcerea noastră, am zăbovit mai mult în Plymouth, îmi plăcea aici. Ca şi în cazul Londrei, era un loc de unde dispăreai uşor. Un oraş de marinari, haimanale, criminali, fugari, vagabonzi, muzicieni, artişti, visători, singuratici, iar eu, în anumite momente, eram toate astea la un loc.

Într-o dimineaţă, am plecat de la hanul Minerva şi m-am dus la docul nou. Pe apă, se ridica o navă de război uriaşă.

— Impresionantă, nu? a spus un bărbat de pe chei, observând uluirea mea.

— Da, aşa e.

— Gata să descopere lumi noi.

— Lumi noi?

— Întocmai. E vasul lui Cook.

— Cine e Cook?

Atunci am auzit paşi în spatele meu şi cineva mi-a pus mâna pe umăr. Am tresărit.

— Dumnezeule! Frears, pari speriat.

M-am întors şi am dat ochii cu un gentleman îmbrăcat elegant, care îmi zâmbea cu blândeţe.

— Domnule Furneaux! Ce plăcere, domnule!

Ochii lui şireţi m-au cercetat o clipă.

— Nu îmbătrâneşti deloc, Frears.

— E de la aerul de mare, domnule.

— Încă îţi e dor de el? Mai vrei să fii în larg?

A făcut un gest cu mâna spre orizontul de dincolo de port.

— De data asta va fi diferit. Cook a pregătit lucrurile puţin mai bine decât Wallis.

— Plecaţi pe vasul lui Cook?

— Nu, dar îl însoţesc. În voiaj. În calitate de comandant pe *Adventure.* Acum strâng echipajul. Ai vrea să faci parte din el?

Undeva deasupra Australiei, în prezent

Am luat o cursă ce leagă Sydney de Coasta de Aur şi sunt foarte obosit. Am petrecut mare parte din ultimele două zile fie în avioane, fie în aeroporturi. Un bebeluş plânge undeva, în spatele aeroplanului. Îmi aminteşte pentru scurt timp de Marion când îi ieşeau dinţii şi de grija lui Rose care îşi imagina că durerea ar putea fi fatală. În acelaşi fel în care orice câine seamănă cu toţi ceilalţi câini, plânsetul oricărui bebeluş reprezintă ecoul tuturor bebeluşilor care au plâns vreodată.

În această notă, observ un cuplu tânăr în faţa mea. Unul doarme pe umărul celuilalt. Capul unui bărbat pe umărul altui bărbat, într-un fel pe care nu eşti prea obişnuit să-l vezi. E o imagine înduioşătoare, dar îmi stârneşte gelozia. Şi eu vreau un cap pe umărul meu, aşa cum Camille şi l-a ţinut înainte de telefonul lui Hendrich. Aşa au fost şi sentimentele mele pentru Rose la început? Ori e ceva diferit? Poate că dragostea *asta* e diferită. Dar oare conta?

Mă gândesc la faptul că abia ne-am adresat un cuvânt unul altuia în timpul ultimei săptămâni de şcoală. Mă gândesc la momentul stânjenitor de lângă fierbătorul din cancelarie. Scotocea prin cutia cu ceaiuri, în căutarea muşeţelului. Tăcerea urla.

Mama îmi spusese să trăiesc. După ce s-a dus, a trebuit să trăiesc. Îi era uşor să-mi spună asta, dar, fireşte, avea dreptate. O dorinţă cât se poate de naturală. Când mori, ultimul lucru pe care îl vrei este ca moartea să se scurgă în afara ta şi să-i infecteze pe cei lăsaţi în urmă, astfel încât cei dragi să devină un fel de morţi vii. Şi totuşi, inevitabil, asta se întâmplă adesea. Mi s-a întâmplat adesea.

Dar simt că se apropie. Viaţa. O simt la doar câţiva centimetri deasupra mea. Marion face parte din ea. Ideea că o voi găsi pare, brusc, incredibil de reală. Adorm şi îl visez pe Omai. Visez că îl văd pe o plajă din Pacificul de Sud privind apusul soarelui. Când mă apropii de el să-l apuc de braţ, se sfărâmă precum nisipul şi apare altcineva

sub el, cineva mai mic, ca o păpuşă rusească. Un copil. O fetiţă cu o coadă împletită lungă. Poartă o rochie verde de bumbac.

— Marion, rostesc.

Apoi şi ea se face una cu nisipul, cu plaja, iar eu mă chinui s-o păstrez intactă, chiar când e luată de apă.

Când mă trezesc, bebeluşul nu mai plânge, iar eu sunt şi acolo, şi aici. Avionul a aterizat şi ştiu că, în doar câteva ore, voi vedea pe cineva cu care nu m-am mai întâlnit de secole. Şi nu mă pot împotrivi. Mă simt îngrozit.

Huahine, Insula Society, 1773

Arthur Flynn, sublocotenentul de pe *Adventure,* ars de soare, asudând din greu în cămaşa lui, albă odată, a îngenuncheat pe nisip, cu panglici albe şi roşii în mâini şi, printr-un limbaj al semnelor emfatic şi stângaci, a mimat că şi le leagă în păr. A zâmbit şi a imitat o fetiţă drăguţă, o încercare exagerată ţinând cont de chipul şi scalpul lui pârlite de soare şi de barba lui neîngrijită.

Totuşi, publicul lui alcătuit din copii mici a părut impresionat. Călătorisem suficient de mult ca să înţeleg că râsul era aproape universal, mai ales printre copii. Până şi băştinaşii bătrâni, care stăteau ceva mai retraşi, au început brusc să zâmbească la vederea acestui englez ciudat cu faţa roşie care se scălâmbăia. Arthur i-a întins o panglică fetei cu păr lung de lângă el – nu avea mai mult de şase ani – şi, după ce mama i-a dat voie, ea a luat-o.

Atunci Arthur s-a întors şi mi-a spus cu un glas mai blând decât de obicei:

— Frears, ai mărgelele?

În spatele nostru, cele două vase stăteau nemişcate ca două bestii elegante transferate dintr-o altă realitate.

Cum stăteam aşa acolo, înşirând cadouri şi oferte de pace sub formă de panglici, am zărit un chip în mulţime pe care l-am recunoscut. Un bărbat pe care îl mai întâlnisem.

Ţinea o placă de lemn în mână şi trupul îi sclipea de la apa de mare. Mai văzusem plăci asemănătoare la ultima mea vizită pe insulele Pacificului. Erau folosite de pescarii care ieşeau pe mare. Se urcau pe ele, plutind pe valuri. Uneori, dădeau senzaţia că plutirea pe valuri e doar de distracţie. Dar nimic din toate astea nu explica faptul că eu îl cunoşteam. Cum era posibil? Nu mai venisem niciodată pe insula de aici. Am încercat să analizez. Nu mi-a luat mult până mi-am dat seama. Era bărbatul a cărui colibă refuzasem să o incendiez. Bărbatul chipeş cu păr lung şi ochi mari. Dar asta se întâmplase în Tahiti. Nu străbătuse o bucată imensă de ocean, dar tot mi se părea ridicol să-mi

închipui că o făcuse doar cu o placă de lemn. Iar în Tahiti purta lanţuri şi brăţări, arătând un statut pe care pieptul lui şi braţele goale de acum nu-l mai sugerau.

Arăta exact cum mi-l aminteam. Presupun că patru ani nu reprezenta o perioadă aşa de lungă. Se uita la mine cu un fel de dor, de nevoie disperată să comunice.

Am privit în jur, la Arthur şi la alţi bărbaţi, sperând poate ca atenţia lui să se îndrepte în altă parte. Dar nu. Ochii lui nu se dezlipeau de mine. Rostea cuvinte pe care nu le înţelegeam. Apoi şi-a unit degetele de la mâna dreaptă şi le-a lipit de pieptul lui. S-a bătut repede în piept, într-o succesiune iute, staccato. Am înţeles gestul.

Eu.

El.

După aceea, a arătat spre mare, spre nave şi dincolo de orizont. Şi-a coborât privirea spre nisip, plină de teamă sau dezgust. A păstrat aceeaşi expresie când s-a întors să se uite în spatele lui, spre arborii-de-pâine şi spre verdele luxuriant al junglei de dincolo de plajă, pentru ca mai apoi să-şi îndrepte privirea spre vase şi spre ocean. A făcut aşa de câteva ori până m-am prins ce voia să-mi transmită.

Am auzit nişte ghete pe nisip venind spre mine. I-am văzut pe căpitanul Cook şi pe comandantul Furneaux foarte încruntaţi.

— Ce se petrece aici, Fines? m-a întrebat Cook.

— Frears, l-a corectat Furneaux cu o autoritate blândă.

Cook l-a ignorat de parcă ar fi fost o musculiţă.

— Vorbeşte. Se pare că s-a creat o agitaţie minoră cu acest… gentleman.

— Da, căpitane.

— Păi?

— Socot că vrea să vină cu noi.

Oceanul Pacific, 1773

Îl chema Omai.

Mai târziu, când engleza lui s-a îmbunătăţit, am aflat că numele lui era, de fapt, Mai şi că ne spusese „sunt Mai” în tahitiană. În orice caz, aşa i-a rămas numele, iar el nu ne-a corectat niciodată.

Când ne-am oprit pe alte insule, a încercat să mă înveţe să stau pe placa lui. Folosirea verbului a surfa va trebui să mai aştepte mult timp, dar exact asta făcea. Stătea drept pe ea, atât cât îşi dorea, indiferent de mărimea valului. Spre deosebire de mine, bineînţeles, căci am picat de pe ea râzând în hohote ori de cât ori am încercat să mă ridic. Totuşi, îmi place să cred că am fost primul european care a folosit o placă de surfing.

Omai învăţa rapid. A prins engleza cu o viteză remarcabilă. Îmi plăcea, fiindcă îmi permitea să mai scap de îndatoririle obişnuite de pe punte. Ne aşezam la umbră sau găseam un colţ liniştit sub punte şi treceam prin verbe şi substantive, în timp ce ne înfruptam dintr-un butoi cu varză murată.

Am discutat cu el puţin despre Rose şi Marion. I-am arătat moneda primită de la fiica mea. L-am învăţat cuvântul „bani”.

Mi-a explicat la rândul lui cum vedea lumea.

Totul conţinea ceva numit *mana* – orice copac, orice animal, orice om.

Mana era o putere specială. O putere supranaturală. Putea fi bună sau rea, dar întotdeauna trebuia respectată.

Într-o zi ne aflam pe punte şi Omai a arătat spre scândurile unde sortam peştele.

— Cum se numeşte? m-a întrebat.

Am privit în direcţia indicată de degetul său.

— Aceea se numeşte umbră, i-am spus.

Mi-a zis că mana locuieşte în umbre şi că umbrele au multe reguli.

— Reguli? Ce fel de reguli?

— E foarte rău să stai pe umbra unui…

S-a uitat în jur, ca şi cum cuvântul căutat se găsea în aer. Apoi l-a zărit pe Furneaux îndreptându-se cu o expresie serioasă spre dunetă şi mi l-a arătat.

Am înţeles.

— Comandant? Căpetenie? Şef?

A încuviinţat.

— Când te-am văzut prima dată, nu te-ai aşezat pe umbra mea. Te-ai apropiat. Dar nu ai stat pe ea. Acesta a fost un semn că mă pot încrede în tine. Mana din tine a respectat mana din mine.

Mi s-a părut interesant că acest lucru a contat mai mult decât decizia mea de a nu le da foc la case. M-am îndepărtat puţin de el.

El a izbucnit în râs. Mi-a pus o mână pe umăr.

— Nu e nicio problemă să stai pe umbra cuiva atunci când oamenii se cunosc. Doar prima dată când se văd.

— Erai căpetenie?

A încuviinţat.

— În Tahiti.

— Dar nu şi în Huahine?

— Nu.

— De ce ai plecat din Tahiti ca să trăieşti în Huahine?

Era un om cu inimă simplă şi părea foarte relaxat pentru cineva care lăsase în urmă tot ce cunoscuse vreodată, dar, când l-am întrebat despre asta, s-a încruntat uşor şi şi-a muşcat buza de sus. Mi s-a părut că îl doare.

— E în regulă, l-am liniştit. Nu trebuie să-mi spui.

Şi atunci mi-a mărturisit.

— Ştiu că pot avea încredere în tine. Ştiu limpede asta. Ai fost un profesor bun. Şi îmi eşti un prieten bun. Şi mai simt ceva la tine. Felul în care vorbeşti de trecut. Sclipirea din ochii tăi. Moneda pe care o ai şi despre care spui că e veche. Toate cunoştinţele tale. Cred că eşti ca mine. Un prieten bun.

A continuat să repete aceste cuvinte de parcă avea nevoie de confirmare.

— Da, suntem prieteni buni.

— Muruuru. Mulţumesc.

Un soi de înţelegere s-a instalat între noi, o încredere că putem vorbi deschis.

Hollamby a trecut pe lângă noi. Hollamby, lângă care dormeam, îmi spusese deja că e o idee proastă să-l avem pe Omai la bord: „E o povară, ne mănâncă raţiile şi cine ştie ce blesteme aduce cu el.” S-a uitat cu coada ochiului la noi, dar sprâncenele l-au trădat şi şi-a văzut de treburile lui.

— Sunt mai bătrân decât alţi oameni, a continuat Omai. Şi cred că şi tu eşti la fel. Faţa nu s-a schimbat deloc în cinci ani. Nici măcar un pic.

— Da, am zis, aproape în şoaptă.

Eram prea şocat ca să-mi găsesc cuvintele. Am simţit un fel de uşurare îngrozitoare şi minunată totodată, cu un secol înainte să îl văd pe doctorul Hutchinson, să găsesc pe cineva ca mine şi să pot spune adevărul. Parcă aş fi fost naufragiat pe o insulă decenii la rândul şi acum găsisem un alt supravieţuitor.

M-a privit fix şi mi-a zâmbit. Teama mi-a fost înlocuită de uşurare.

— Eşti ca mine. Sunt ca tine. Am ştiut eu.

M-a îmbrăţişat. Umbrele noastre s-au contopit.

— Nu contează! Mana noastră e aceeaşi. Umbrele noastre au devenit una.

Nu pot exprima în cuvinte însemnătatea momentului. Da, Marion era ca mine, dar încă nu o găsisem. Omai m-a făcut să mă simt mai puţin singur. M-a făcut să mă simt normal. Şi am vrut imediat să aflu *totul.* M-am uitat în jur ca să mă asigur că nimeni din echipaj nu trage cu urechea şi am început să vorbim.

— De aceea ai venit? De aceea ai vrut să părăseşti insula?

A încuviinţat din cap. Un gest universal se pare. Ca şi superstiţia.

— Da. A fost greu. La început, în Tahiti, totul a fost bine. Mă vedeau ca pe Cel Special. De aceea am devenit… o căpetenie. Vedeau asta ca pe… o dovadă că mana din mine

e bună. Că eu eram *bun*. Pe jumătate om, pe jumătate zeu. Nimeni nu a îndrăznit să se apropie prea tare de mine în lumina zilei, de teamă să nu calce pe umbra mea.

A izbucnit în râs şi s-a uitat spre mare, de parcă ar fi putut întrezări amintirile la orizont.

— Mi-am dat toată silinţa şi cred că am fost o căpetenie bună, dar, după ce multe, multe luni au apărut şi au dispărut de pe cer, lucrurile s-au schimbat. Ceilalţi bărbaţi. Au vrut şi ei să fie căpetenii. Iar eu nu aveam cum să nu mai fiu. Singura cale prin care o căpetenie nu mai putea fi căpetenie era să moară. Aşa că...

A mimat senzaţia de sufocare. Mâini care loveau aerul în jurul capului.

— Prins în capcană.

— Da, eram prins în capcană. Aşa că a trebuit să plec. A trebuit să o iau de la capăt precum zorii zilei. Dar o zi durează cât durează, şi noaptea tot vine. Nu mai aveam unde să mă duc. Am vrut să trăiesc.

I-am povestit ce s-a întâmplat cu mama. I-am povestit despre Manning. Despre Marion, că e ca noi. Despre faptul că îi primejduisem viaţa lui Rose. I-am spus cât de dor îmi era de ea.

A zâmbit blând.

— Oamenii pe care îi iubeşti nu mor niciodată.

Habar n-aveam ce-a vrut să spună cu asta, dar cuvintele lui mi-au rămas întipărite în suflet secole la rând.

Oamenii pe care îi iubeşti nu mor niciodată.

— În Anglia nici noi nu suntem acceptaţi, l-am informat, revenind la subiect. Să nu spui nimănui de pe vas despre condiţia noastră. Când mă voi întoarce în Anglia, trebuie să devin din nou altcineva. Domnul Furneaux e deja bănuitor.

Omai a părut uşor îngrijorat. Şi-a atins faţa. Probabil se gândea cum naiba urma să o ascundă.

— Nu te îngrijora, l-am liniştit. Tu eşti exotic.

— Exotic? Ce cuvânt e ăsta?

— Diferit. De departe. Departe. Departe. Ca un ananas.

— Ananas? Nu aveţi ananas în Anglia?

— Probabil că sunt vreo 30 cu totul în Anglia. Aşezaţi pe poliţa de la şemineu.

Mi s-a părut nedumerit. Marea se lovea încet de provă.

— Ce e o poliţă de şemineu?

Byron Bay, Australia, în prezent

Stăm pe o terasă, înconjuraţi de luminiţe şi de zumzetul difuz al conversaţiei vesele.

Când l-am văzut pe Omai ultima oară, Australia reprezenta pentru mine o nouă descoperire. Şi totuşi Omai a rămas, incredibil, acelaşi. Faţa lui s-a lăţit uşor – nu din cauza grăsimii, ci a vârstei – şi are câteva riduri la coada ochilor, care se văd chiar şi când nu zâmbeşte. Un trecător oarecare şi neştiutor i-ar da probabil în jur de 36 de ani. Poartă un tricou decolorat cu autoportretul Fridei Kahlo, ce face reclamă unei expoziţii dedicate ei la Galeria de Artă din New South Wales, Sydney.

— A trecut mult, rosteşte Omai melancolic. Ţi-am dus dorul, măi, omule.

— Şi eu. Oau! Acum te exprimi cu „omule”? Ţi se potriveşte.

— Încă de prin anii 1960. Aici e obligatoriu. O chestie a celor care fac surfing.

Ne începem seara cu nişte Martini cu nucă-de-cocos şi chilli, pe care Omai l-a încercat înainte şi insistă să îl gust şi eu. Se vede marea de aici, dincolo de palmierii pitici şi de plaja imensă, licărind gingaş sub strălucirea jumătăţii de lună.

— N-am mai băut niciodată aşa ceva, îi spun. Aşa merg treburile când îmbătrâneşti. Nu prea mai ai lucruri noi pe care să le încerci.

— Nu ştiu ce să zic, exclamă el optimist. Am trăit lângă oceane cea mai mare parte a vieţii mele şi încă n-am întâlnit acelaşi val de două ori. E mana, înţelegi? Nu stă niciodată potolită. Păstrează lumea nouă. Întreaga planetă e un Martini cu nucă-de-cocos şi chilli.

Râd cu hohote.

— De când eşti Sol Davis?

— De 17 ani parcă. Atunci am sosit în Byron.

Mă uit în jur la toţi australienii fericiţi care se bucură de seara lor de vineri. Se sărbătoreşte o zi de naştere. Un

strigăt colectiv de entuziasm se aude când soseşte tortul cu trei artificii aprinse înfipte în el. Urmează un ropot de aplauze când tortul e aşezat în faţa unei femei de la capătul celălalt al mesei. Are o insignă supradimensionată prinsă de vestă. Împlineşte 40 de ani.

— Doar un copil, spun.

— 40, rosteşte Omai afectat. Îţi aminteşti?

— Da, răspund trist. Îmi amintesc. Tu?

Pe chipul lui trece umbra unei suferinţe vechi.

— Da, a fost anul în care a trebuit să plec din Tahiti.

Priveşte în depărtare, de parcă acel alt timp şi acel alt spaţiu ar putea fi zărite undeva, în întunericul de dincolo de terasă.

— Am fost un om-zeu. Soarele strălucea datorită mie. Eram prieten cu vremea, cu oceanul şi cu fructele din pomi. Şi să nu uiţi că pe atunci, înainte ca europenii să vină şi să ne creştineze, ei bine, oamenii-zei nu erau chiar atât de neobişnuiţi. Dumnezeu nu se găsea sus, printre nori. Uită-te la mine, aş putea trece lejer drept un zeu, nu?

— Băuturile astea sunt puternice! exclam.

— Probabil că ţi-am mai spus toate astea şi înainte.

— Probabil. Demult.

— Demult, demult, demult, demult…

Apare o chelneriţă. Comand o salată de dovleac ca aperitiv şi biban-de-mare ca fel principal. Omai alege două feluri care, din câte spune fata, are stomac de porc în ele.

— Ştiu, spune el, zâmbind larg.

Rămâne în continuare cel mai arătos bărbat pe care l-am cunoscut.

— M-am gândit să subliniez acest aspect, în cazul în care doreaţi diversitate.

— Şi-aşa, tot diversitate e. Sunt două feluri de mâncare diferite.

— Bine, domnule.

— Şi încă două din astea, cere el, ridicând paharul.

— S-a făcut.

Fata îl priveşte fix, dar nici el nu e mai prejos.

— Vă cunosc, zice ea. Sunteţi surferul, nu?

Omai râde.

— Ne aflăm în Byron Bay. Toată lumea face surfing.

— Nu, nu aşa ca dumneavoastră. Sunteţi Sol Davis, nu?

El încuviinţează din cap şi mă priveşte timid.

— Pentru păcatele mele.

— Nemaipomenit! Sunteţi celebru pe aici.

— N-aş prea crede.

— Ba sigur că sunteţi. V-am văzut cum surfaţi. A fost *uimitor.* E pe internet.

Omai zâmbeşte politicos, dar îi simt stânjeneala. După ce chelneriţă pleacă, îşi priveşte mâna dreaptă. Îşi răsfiră degetele, imitând parcă o stea-de-mare, apoi le face pumn şi întoarce mâna. Are pielea fină, de culoarea caramelului, foarte tânără. Conservată de ocean. Conservată de anageria.

Mai pălăvrăgim puţin.

Sosesc aperitivele.

Începe să mănânce. Închide ochii când ia prima gură şi scoate sunete de apreciere. Îl invidiez pentru uşurinţa cu care savurează plăcerea.

— Aşadar, spune el, ce-ai mai făcut?

Îi povestesc. Despre viaţa mea ca profesor. Despre viaţa mea de dinainte. Istoria recentă. Islanda, Canada, Germania, Hong Kong, India, America. Îi vorbesc despre 1891. Despre Hendrich. Şi despre Societatea Albatros.

— Sunt oameni ca noi. Mulţi. OK, poate „mulţi” nu e termenul corect.

Îi explic despre ajutorul primit. Despre regula de opt ani. Despre alba şi musculiţele efemere. Omai mă priveşte cu ochii mari, absolut uluit.

— Şi tu ce faci mai exact? mă întreabă.

— Mă duc unde Hendrich, şeful, îmi spune să mă duc. Îndeplinesc *misiuni.* Aduc oamenii la noi. Nu e chiar aşa rău. Recent, am fost în Sri Lanka. O viaţă foarte comodă.

Până şi pentru urechile mele „comodă” sună ca un eufemism.

Râde, uşor îngrijorat.

— Şi unde aduci oamenii?

— Nu e un loc anume. Am vrut să spun că oamenii devin membri.

— Cum adică?

— Păi, e foarte simplu. Le explic cum îi poate proteja societatea, mă asigur că îşi schimbă identitatea… Hendrich are *tot* felul de contacte. E ca un sindicat. Asigurare. Numai că noi suntem plătiţi… ca să trăim.

— Te pricepi să vinzi, văd. Eşti în pas cu timpurile, nu?

— Ascultă, Omai. Nu e de glumit. Suntem la fel de lipsiţi de siguranţă ca şi înainte.

— Da. Şi totuşi, încă ne aflăm aici. Încă respirăm. Inspirăm şi expirăm.

— Există pericole. Tu, acum, te găseşti în pericol. La Berlin e un institut. Ştie despre tine. Pe parcursul anilor, a săltat oameni ca noi.

Omai râde. Chiar *râde.* Mă gândesc la Marion, dispărută, posibil răpită, şi mă înfurii. Am senzaţia că mă provoacă, ca un ateu în faţa unui catolic.

— Au luat oameni? Ei, nu mai spune!

— E adevărat. Şi nu e vorba numai de ei. Există firme de biotehnologie în Silicon Valley şi în alte părţi care îşi doresc un avantaj competitiv, iar noi le-am putea oferi exact asta. Nu suntem fiinţe umane pentru ei, ci şoareci de laborator.

Se freacă la ochi. Brusc, pare obosit. Eu îl obosesc.

— OK. Şi ce trebuie să faci pentru „protecţie”? Care-i şpilul?

— Şpilul e că ai anumite obligaţii.

Omai râde, continuând să se frece la ochi, de parcă vorbele mele îi provoacă un somn de care trebuie să se scuture.

— Obligaţii?

— Din când în când trebuie să mai faci câte ceva pentru Societatea Albatros.

Râde şi mai tare.

— Ce *nume!*

— Da, e puţin depăşit.

— Ce fel de lucruri trebuie să faci?

— Lucruri diferite. Lucruri ca acesta. Să vorbeşti cu oamenii. Să încerci să-i înregistrezi.

— Să-i înregistrezi? Adică sunt şi hârtii implicate?

— Nu, fără hârtii. Doar bună-credinţă. Încredere. Cel mai vechi tip de contract.

Îmi dau seama că vorbele mele sună ca ale lui Hendrich. Ultima dată când am avut aceeaşi senzaţie a fost în Arizona şi nu s-a terminat deloc bine.

— Şi ce se întâmplă când oamenii refuză?

— În general, nu refuză. E un târg corect.

Închid ochii. Îmi amintesc zgomotul făcut de puşcă în deşert.

— Ascultă, Omai, serios vorbesc, nu eşti în siguranţă.

— Şi ce-ar trebui să fac?

— Ideea e ca oamenii să nu prindă rădăcini. Hendrich ţine foarte mult să nu ne ataşăm de oameni. Şi are noimă ca oamenii să se mute la fiecare opt ani. Să înceapă o altă viaţă de la zero. Să devină altcineva. Tu eşti aici de…

— Nu pot să fac chestia asta cu mutatul.

Pare foarte hotărât. Ştiu că trebuie să fiu direct.

— Nu ai de ales. Toţi membrii societăţii…

— Dar nu am ales să fiu şi eu membru.

— Devii membru automat. Imediat ce un alba e localizat, devine membru.

— Alba, alba, alba… bla, bla, bla…

— Să ştii de existenţa societăţii înseamnă să faci parte din ea.

— Ca în viaţă, nu?

— Presupun că da.

— Şi ce se întâmplă mai precis dacă spun nu? Dacă refuz?

Aştept prea mult să-i dau răspunsul.

Se sprijină de spătar şi dă din cap.

— Oau, omule! E ca Mafia. Te-ai alăturat Mafiei.

— N-am avut încotro, îi explic. Asta e şi ideea. Dar crede-mă, are sens… Vezi tu, dacă un alba e expus, îi pune în pericol pe toţi *alb*a. Şi tu ştii că trebuie să te ascunzi. Te-ai ascuns şi înainte. Mi-ai povestit…

Clatină din cap.

— De 30 de ani sunt în Australia.

Meditez asupra acestei informaţii.

De 30 de ani sunt în Australia.

— Eu ştiam că 20.

Expresia i s-a înăsprit puţin. Asta nu e bine. Nimic nu e bine. Mă gândesc cum râdeam amândoi pe navă. Mă gândesc la momentele de mai târziu, de la Societatea Regală din Londra, când Omai a insistat să rămân acolo cu el. Cât de mult ne-am distrat atunci! Am băut gin şi le-am turnat minciuni lui Samuel Johnson şi vedetelor momentului.

— Cine ţi-a zis? Am fost urmărit?

— Eu tot nu pricep cum ai reuşit să stai aici 30 de ani. Te-ai mutat dintr-un loc în altul?

— Am stat în Sydney 13 ani, dar sunt în Byron de 17. Am călătorit pe coastă puţin. Am fost şi în Munţii Albaştri. Dar, în mare, am locuit în aceeaşi casă.

— Şi nimeni nu a intrat la bănuieli?

Mă priveşte fix. Nările i se umflă şi i se contractă cu intensitatea unei răsuflări.

— Oamenii văd în general numai ce vor să vadă.

— Dar eşti pe internet, până şi chelneriţa te-a văzut. Cineva te-a filmat. Atragi prea mult atenţia.

— Tu. Tu încă îţi închipui că ai focul în mână. Iar eu încă sunt „Celălalt” pe care vrei să-l manevrezi după cum ţi-e pofta. Poţi să-ţi iei focul şi să-l stingi în ocean.

Uşurel.

— Iisuse, Omai. Încerc să te ajut. Nu e vorba de mine. Eu sunt doar un mijlocitor. E vorba de Hendrich. Ştie multe lucruri. Poate opri multe lucruri oribile înainte să se întâmple, dar poate şi să – adevărul oribil îmi sare în ochi acum – facă anumite lucruri oribile să se întâmple.

— Ştii ceva?

Îşi scoate portofelul, scotoceşte în el, aşază câteva bancnote pe masă şi se ridică.

— Dacă nu eşti tu cel adevărat cu care vorbesc, atunci nu e nepoliticos din partea mea, corect?

Rămân nemişcat după ce pleacă. Vine mâncarea şi îi spun fetei că Omai se va întoarce. Dar bineînţeles că nu o face.

Sincer vorbind, am crezut că lucrurile vor fi diferite. Am crezut că o să discutăm despre vremurile trecute, despre lucrurile bune şi rele prin care am trecut şi pe care nimeni nu şi le-ar fi închipuit. Am crezut că vom discuta despre biciclete, maşini şi avioane. Despre trenuri, telefoane, fotografii, becuri electrice, emisiunile de la televizor, computere, rachetele trimise spre lună. Despre zgârie-nori. Despre Einstein, Gandhi, Napoleon sau Hitler. Despre drepturile civile. Despre Ceaikovski, rock şi jazz. *Kind of Blue*[15] *Revolver*[16]*.* Oare îi plăcea *The Boys of Summer*[17]? Apoi hip-hopul. Barurile cu sushi. Picasso. Frida Kahlo. Încălzirea globală. Detractorii încălzirii globale. *Star Wars.* Criza armelor nucleare din Cuba. Beyonce. Twitter. Emojiuri. Reality TV. Ştiri false. Donald Trump. Continua urcare şi cădere a empatiei. Despre ce am făcut în războaie. Motivele care ne împing să mergem mai departe.

Dar nu, nu am vorbit despre nimic din toate astea.

Dădusem cu bâta în baltă.

Ce să mai, eram un cretin. Un cretin nenorocit şi fără prieteni.

Oamenii pe care îi iubeşti nu mor niciodată.

Asta îmi spusese Omai cu mulţi ani în urmă.

Avea dreptate. Nu mor. Nu de tot. Trăiesc în mintea ta, aşa cum au trăit întotdeauna înăuntrul tău. Ţii aprinsă lumina din ei. Dacă ţi-i aminteşti destul de bine, încă te pot îndruma, la fel ca strălucirea stelelor de mult stinse care călăuzesc vasele pe ape necunoscute. Dacă încetezi să-i mai plângi şi începi să-i asculţi, încă au puterea de a-ţi schimba viaţa. Ei pot fi, pe scurt, salvarea ta.

Omai locuieşte la marginea oraşului, pe şoseaua Broken Head, la numărul 352. O casă din şindrilă cu un singur

---

[15] Album de jazz celebru al lui Miles Davis (n.tr.).

[16] Al şaptelea album al formaţiei Beatles (n.tr.).

[17] Cântec al artistului Don Henley (n.tr.).

etaj.

Se vede marea de aici. Fireşte că aşa e. Omai ar fi trăit *în* mare dacă ar fi putut.

Aştept două minute după ce ciocăn. Am o durere de cap difuză. Aud zgomote uşoare din interior. Uşa se întredeschide. O femeie bătrână cu păr alb şi scurt se uită de dincolo de lanţul pus. Bate spre 90 de ani, aş zice. Faţă ridată ca o hartă. Postură asimetrică din cauza artritei şi a osteoporozei. Ochi îngrijoraţi, distruşi de cataractă. Un pulover lung de un galben luminos. Ţine în mână un deschizător electric de conserve.

— Da?

— Scuzaţi-mă, cred că am greşit adresa. Iertaţi-mă că v-am deranjat atât de târziu.

— Nicio problemă. Oricum nu prea dorm bine zilele astea.

Dă să închidă uşa.

— Îl caut pe Sol. Sol Davis, zic iute. E adresa corectă? Sunt un prieten vechi. Am luat masa cu el în seara asta şi mă tem că l-am supărat.

Şovăie o clipă.

— Tom. Mă cheamă Tom.

Femeia dă din cap. A auzit de mine.

— A plecat să surfeze.

— Pe întuneric?

— Aşa îi place lui. Oceanul nu pleacă niciodată acasă. Mereu îmi spune asta.

— Unde surfează de obicei?

Se gândeşte puţin. Se uită la aleea de ciment din faţa uşii de parcă ar găsi un indiciu acolo.

— La naiba cu creierul meu bătrân… Plaja Tallow.

— Vă mulţumesc foarte mult.

Stau pe nisip şi îl urmăresc, în lumina lunii pline. O umbră mică ridicându-se pe un val. Telefonul îmi vibrează în buzunar.

Hendrich.

Dacă nu răspund, va intra la bănuieli.

— E cu tine?

— Nu.
— Se aude marea.
— Face surf.
— Poţi vorbi?
— Nu mult. Mă întâlnesc cu el mai târziu.
— A acceptat ideea?
— Nu, dar o va accepta.
— I-ai explicat tot?
— Nu chiar tot.
— Filmul cu el de pe Youtube are acum 400.000 de vizualizări. Trebuie să dispară.

Omai dispare. Sub un val. Capul se ridică din nou. Un mod de viaţă perfect. Te urci pe val, cazi şi te ridici din nou. Atât de mult din viaţă pare bazat pe ideea de *ridicare,* de construire – a unui venit sau a unei puteri – de trăire a unei vieţi în continuă ascensiune, verticală precum un zgârie-nori. Dar existenţa lui Omai pare naturală ca oceanul însuşi, largă şi deschisă ca orizontul. E din nou pe placă, culcat pe burtă, vâslind cu braţele peste talazuri.

— O va face, sunt sigur.
— Ştiu că o va face. Spre binele nostru, al tuturor. Nu e vorba doar de Berlin. O firmă de cercetare în domeniul biotehnologiei din Beijing de asemenea…

Aud chestia asta de peste un secol. Ştiu că ar trebui să mă îngrijoreze, mai ales că Marion e undeva, în lume, singură, dar e doar un alt zgomot de fond. Ca apa care trece peste nisip.

— Da. Ascultă, Hendrich, trebuie să închid. Cred că iese din apă.
— Planul A. Asta eşti tu, Tom. Dar nu uita că există întotdeauna un plan B.
— Înţeleg.
— Aşa ar fi bine.

După ce închid, stau aici, pe nisip. Mi se pare că valurile respiră. Inspiră. Expiră.

20 de minute mai târziu, Omai iese din apă.

Mă vede şi continuă să meargă, cărându-şi placa.

— Hei!

Mă iau după el.

— Ascultă, sunt prietenul tău. Încerc să te protejez.

— Nu am nevoie de protecţia ta.

— Cine e femeia, Omai? Femeia din casa ta?

— Nu e treaba ta. Şi să nu te mai apropii de casa mea.

— Omai! Iisuse, Omai! Futu-i! E important.

Se opreşte pe iarba aspră de la marginea plajei.

— Am o viaţă bună. Nu vreau să mă mai ascund. Vreau să fiu eu însumi. Vreau să duc o viaţă integră.

— Te poţi muta oriunde în lume. În Hawaii. Indonezia. Oriunde doreşti. Se poate face surfing în multe locuri. Oceanul e pretutindeni. E doar aceeaşi masă de apă.

Încerc să gândesc. Încerc să găsesc ceva din trecutul nostru comun care să-i spargă zidurile încăpăţânării.

— Îţi aminteşti ce ne-a spus doctorul Johnson în prima săptămână după voiaj? La masa dată în cinstea ta, la Societatea Regală? Despre *integritate?*

Omai ridică din umeri.

— Asta a fost demult.

— Hai, chiar nu-ţi aduci aminte? Am mâncat potârniche. Ne-a spus că trebuie să fim întotdeauna gata pentru a primi noi cunoştinţe. *În timp ce cunoaşterea fără integritate e periculoasă, integritatea fără cunoaştere e inutilă şi denotă slăbiciune.* Încerc să-ţi ofer această cunoaştere şi tu nu-mi dai decât integritate. Integritatea te va ucide. Rişti totul din cauza ei.

— Ai vrea puţină cunoaştere, Tom?

Îi fac semn să continue.

Închide ochii, de parcă şi-ar scoate un ciob din talpă.

— Bine, o să-ţi dau nişte informaţii. Am fost ca tine. M-am mutat de colo până colo. Prin tot Pacificul. Oriunde nu riscam să primesc întrebări. Samoa. Insulele Solomon. Lautoka în Fiji. Sugar City. Noua Zeelandă. M-am dus chiar şi în Tahiti. Am sărit dintr-o parte în alta. De câte ori a fost necesar am format legăturile perfecte. Am folosit tot felul de tertipuri să mă dau la fund. Am folosit documente false. Întotdeauna am luat-o de la capăt. Un început proaspăt, de două ori într-un deceniu. Apoi lucrurile au

început să se schimbe.

— Cum?

Un bărbat de vreo 50-60 de ani trece pe lângă noi. Poartă un tricou gri-metalizat decolorat, blugi cu găuri şi franjuri şi şlapi. Merge pe aleea de pe plajă îndreptându-se spre partea nisipoasă, însoţit de o ţigară cu iarbă şi o cutie de coca-cola. Îngână încetişor o melodie tristă, dar neinteligibilă. E un beţiv drogat, paşnic, indiferent, care nu vrea nimic de la noi. Se aşază cu greu pe nisip ca să fumeze şi să privească valurile, destul de departe ca să nu audă ce vorbim.

Omai se aşază şi el, punând placa pe iarbă şi încrucişându-şi picioarele peste ea. Îl imit.

Priveşte spre mare cu vădită iubire, de parcă ar fi o amintire. Momentele trec, nebăgate în seamă.

— M-am îndrăgostit.

Fireşte că aş vrea să pun întrebări, dar prefer să păstrez tăcerea deocamdată.

— Îmi povesteai despre iubire, mai ţii minte? Îmi povesteai de fata de care te îndrăgostiseşi. De cea cu care te-ai căsătorit. De mama lui Marion. Cum o chema?

— Rose.

Când îi rostesc numele aici, pe o plajă din Australia, în secolul XXI, mă cuprinde o senzaţie ciudată, de ameţeală. Distanţa timpului şi cea a spaţiului se contopesc cu apropierea emoţiei. Îmi sprijin mâinile de amestecul de iarbă şi de nisip, de parcă aş dori să simt ceva solid, de parcă urmele ei elementare s-ar găsi aici.

— Ei bine, şi eu am găsit-o pe Rose a mea. Era foarte frumoasă. O chema Hoku. Mă doare capul când mă gândesc la ea.

Îl aprob în tăcere.

— Durerile de cap provocate de amintiri. Şi eu sufăr din cauza lor în ultima vreme.

Mă întreb, preţ de o clipă, dacă Hoku e bătrâna cu deschizătorul de conserve pe care o văzusem în casa lui, deşi ideea mi se infirmă imediat.

— Am fost împreună numai şapte ani. A murit în război…

Mă întreb în care dintre ele. Şi unde. Al Doilea Război Mondial, presupun, şi am dreptate.

— Atunci m-am mutat în Noua Zeelandă şi am obţinut documente false ca să mă pot înrola. Nu a existat o perioadă mai bună ca să-ţi faci o identitate falsă. Acceptau pe oricine atunci. Nu săpau prea mult. Şi nici nu am luptat o perioadă lungă. Am fost trimis în Siria unde am stat o vreme şi am copt pâine. Apoi am mers în Tunisia, unde am continuat să coc pâine şi unde am avut parte şi de ceva acţiune. Am văzut o grămadă de lucruri. A fost foarte intens. Dar tu? Ai luptat undeva?

Oftez.

— Nu mi s-a permis. Hendrich a considerat combinaţia dintre ştiinţă şi ideologie cel mai periculos lucru pentru noi. Şi a avut dreptate. Naziştii şi obsesia lor bolnavă pentru crearea rasei perfecte. Aşa-zişii oameni de ştiinţă ai lor specializaţi în eugenie puseseră ochii pe noi. Preluaseră Institutul de Cercetări Experimentale de la Berlin şi au descoperit cercetările despre alba. Au pornit pe urmele noastre. În orice caz, Hendrich trecea şi el printr-o fază de paranoia accentuată. Nu voia ca vreunul dintre noi să fie implicat în război. Şi, da, în timp ce tu salvai civilizaţia, eu eram un bibliotecar miop şi astmatic în Boston. Încă mă urăsc pentru asta. Se pare că am încercat să evit dragostea, aşa cum Hendrich voia ca noi să evităm războiul. Să încercăm să supravieţuim fără să mai suferim.

O sirenă se vaită în depărtare, pe un drum dincolo de noi.

Omai îndepărtează apa de pe placă.

— Nu. Nu e pentru mine. Dragostea e acolo unde găseşti semnificaţie. Acei şapte ani petrecuţi cu ea au reprezentat totul pentru mine. Înţelegi? Poţi lua toţi anii dinainte şi de după această perioadă. Prin comparaţie, sunt egali cu zero. Asta e problema cu timpul, nu? Nu totul e la fel. Unele zile, unii ani, unele *decenii* sunt pustii. Nu găseşti nimic în ele. Doar apă liniştită. Apoi dai peste un an, ba chiar peste o zi sau peste o după-amiază. Şi reprezintă totul. Absolut totul.

Mă gândesc la Camille cum stătea pe bancă, în parc, citind *Dulce e noaptea*, iar Omai îşi continuă monologul.

— M-am străduit să găsesc un sens în tot ce se întâmplă. Pe vremuri, credeam în mana. Aşa era atunci, pe insule. Probabil că încă mai cred într-un fel. Nu ca o superstiţie, ci ca ideea de *ceva.* Ceva din noi. Ceva inexplicabil care nu vine din cer şi nici din rai, ci din interiorul nostru.

Se bate în piept.

— Nu poţi să te îndrăgosteşti pur şi simplu, fără să crezi că există ceva mai mare deasupra noastră. Ceva… *dar nu neapărat noi.* Ceva care trăieşte în noi, închis în noi, gata să ne ajute sau să ne distrugă definitiv. Suntem mistere pentru noi înşine. Până şi ştiinţa ştie asta. Habar n-avem cum dracului funcţionează mintea noastră.

Se aşterne tăcerea peste noi.

Beţivanul s-a întins pe spate acum şi priveşte stelele. Îşi stinge ţigara în nisip.

Trece un minut. Poate două. Apoi Omai pare pregătit să spună ce are de spus.

— Am avut un copil.

Glasul lui se rostogoleşte blând ca un val.

— Am numit-o Anna.

Încerc să absorb vorbele. Semnificaţia lor. Mă gândesc la Marion. Atunci fac legătura.

— Ea e, nu-i aşa? Femeia din casa ta e…

Dă din cap aproape imperceptibil.

— Nu e ca fiica ta. A îmbătrânit. În timp real. S-a căsătorit. Dar soţul ei, ginerele meu, a murit de cancer acum 30 de ani. Locuieşte cu mine de atunci.

— Aşadar ştie despre tine?

Omai râde. Fireşte că e o întrebare cretină, dar tot mi se pare o idee absurdă că o musculiţă efemeră ştie un asemenea lucru despre o rudă apropiată, i se pare OK şi nu vede niciun risc. Şi Rose ştia despre mine şi despre mama, dar ideea o tortura şi a dus la separarea noastră.

— Ştie. Ştie. Şi soţul ei ştia.

— Şi au reuşit să păstreze secretul?

— Cine ar crede un secret ca ăsta?

— Unii oameni. Oameni periculoşi.

Felul în care mă priveşte mă face să mă simt slab, jalnic. Un laş care fuge întruna.

— Un val te poate ucide. Sau îl poţi stăpâni. Uneori, e mai periculos să te fereşti de el. Nu poţi să-ţi trăieşti viaţa în frică, Tom. Trebuie să te pregăteşti să urci pe placă şi să te ridici în picioare. Dacă eşti prins sub creasta valului, e necesar să ignori spaima. Trebuie să trăieşti clipa. Trebuie să-ţi croieşti drum. Dacă te sperii, în clipa următoare pici de pe placă şi te izbeşti cu capul de o stâncă. Nu voi trăi niciodată în frică. Nu pot s-o fac pentru tine, Tom, pur şi simplu nu pot. Am alergat prea mult. Aici mă simt acasă. Te iubesc, omule, dar nu-mi pasă dacă fantoma căpitanului Furneaux apare pe nisip. Nu merg nicăieri cu tine.

Apoi se ridică în picioare şi îşi ia cu el placa.

— O să îndrept asta, mă trezesc rostind. O *să îndrept asta.*

Încuviinţează din cap, dar continuă să se deplaseze, ajungând pe aleea de beton acum. Mă întorc şi îl văd pe drogatul de pe plajă făcându-mi cu mâna. Îi răspund cu lehamite. Mă întind pe nisip şi mă gândesc la războiul în care a luptat Omai şi în care eu nu m-am dus din cauza lui Hendrich. Simt că se apropie vremea să lupt şi eu de data asta. Telefonul începe să vibreze, lipit de coapsă. Îl las să sune şi mă întreb ce naiba voi face.

Adorm pe plajă. Când mă trezesc, lumina dimineţii inundă cerul. Mă întorc la hotel, mănânc, îmi verific mesajele şi mi se pare ciudat că Hendrich a încercat să sune doar o singură dată. Mă duc în cameră şi mă chinui puţin cu wi-fi-ul, dar reuşesc, într-un târziu, să mă conectez online. Intru pe Facebook şi nu văd nicio postare nouă pe pagina lui Camille. Vreau să stau de vorbă cu ea. Vreau să îi trimit un mesaj. Dar ştiu că nu pot. Sunt periculos. Cât încă fac parte din Societatea Albatros, sunt lucrul de care trebuie să o protejez.

Mă ghemuiesc în poziţie de fetus şi plâng cu lacrimi amare. Mă întreb dacă nu am cumva o cădere nervoasă.

— Să te ia dracu’, Hendrich, şoptesc cu ochii la tavan. La naiba cu toate astea.

Plec din hotel la pas şi mă plimb de colo până colo, încercând să-mi stăpânesc lacrimile şi să mă gândesc. Trebuie să mă gândesc. Merg pe faleză, apoi pe plajă. Mă îndrept spre farul din Cape Byron şi privesc marea.

Îmi amintesc cum scrutam cu privirea Oceanul Antarctic de pe puntea vasului *Adventure,* prins în nebunia lacomă a lui Cook, care căuta un continent mai mare decât Australia.

Vine un moment în viaţa oricui când îţi dai seama că nu mai există niciun continent dincolo de gheaţă. Doar şi mai multă gheaţă. Apoi lumea continuă aşa cum o ştim.

Câteodată, trebuie să te uiţi la ce ştii că e acolo şi să descoperi lucrurile din faţa ta. Oamenii pe care îi iubeşti.

Mă gândesc la Camille. La vocea ei. La felul în care îşi lasă capul pe spate în soare. La teama pe care am simţit-o când a căzut de pe scaun.

Îmi dau seama brusc că nu contează. Nu contează că îmbătrânim diferit. Nu contează că nu există nicio modalitate ca să ne împotrivim legilor timpului. Timpul din viitor e precum ţinutul de dincolo de gheaţă. Ghiceşti cum ar putea fi, dar nu ştii niciodată sigur. Tot ce ştii este clipa în care te afli.

Mai merg o vreme şi dau peste o lagună. Apa e de un verde-închis incredibil, înconjurată de bolovani şi de vegetaţie luxuriantă. Am trăit mult timp, dar nu cunosc numele celor mai multe plante. Şi nici al lagunei. E plăcut să fiu într-un loc pe care nu-l cunosc. Să fiu într-un loc nou, unde lumea să nu pară stătută şi familiară. Două cascade mici se revarsă în lagună, acoperind restul zgomotelor. Mă uit cum pică apa până când începe să semene cu voalul unei mirese.

Nu am internet. Nu am semnal la telefon. Aici e linişte. Aerul, parfumat. Până şi apa e doar un susur. Mă aşez pe un buştean şi observ ceva. Nu mă mai doare capul.

Ştiu un lucru cu o precizie milimetrică.

N-am nicio şansă să-l convertesc pe Omai. Şi nicidecum

nu-l voi ucide. Inspir aerul cu aromă de flori şi închid ochii.

Aud un zgomot care nu e apă.

Un foşnet într-un tufiş aproape de cărarea din spatele meu. Poate e un animal. Dar nu, simt că vine cineva. O persoană. Un turist, poate.

Mă răsucesc.

Văd o femeie care îndreaptă un pistol spre mine. Simt un val de şoc.

Şocul nu apare la vederea armei.

Şocul e din cauza *ei.*

În primul rând, arată diferit. Are părul vopsit în albastru. E înaltă. Mai înaltă decât am crezut că va fi vreodată. Are tatuaje pe braţe. Are un aspect perfect potrivit secolului XXI: tricou („Oamenii mă sperie”), blugi, un inel în buză şi un ceas portocaliu din plastic. Toate astea dominate de mânia ei. Arată ca o femeie spre 40 de ani şi nu ca fetiţa căreia i-am spus la revedere acum 400 de ani. Dar ea e. Ochii stau mărturie.

— Marion!

— Nu rosti numele ăsta!

— Eu sunt.

— Întoarce capul spre apă!

— Nu, Marion. N-am de gând.

Mă ridic în picioare şi mă uit la ea. Şocul e imens. Încerc din greu să mă gândesc la arma care e doar la câţiva centimetri de faţa mea sau la moartea care ar putea veni în câteva secunde. Încerc să o văd doar pe fiica mea.

— Tu eşti motivul pentru care sunt încă în viaţă. Mama ta mi-a zis să te găsesc. Am ştiut că eşti pe undeva. Am ştiut.

— Ne-ai părăsit.

— Aşa e. Te-am părăsit şi regret nespus. Dar te-am părăsit ca să-ţi salvez viaţa. Să salvez viaţa mamei tale. Ea a vrut să plec. Era singura soluţie. Scăpaserăm de Londra, dar nu şi de realitate. Am văzut-o pe mama *înecându*-se din cauza mea. Ştii ce înseamnă să ai o asemenea vină în tine, Marion? Nu vrei aşa ceva. Nu vrei să mă ucizi pentru acelaşi motiv. Hendrich e în spate? El te-a pus să faci asta?

Te-a recrutat? Ţi-a spălat creierul? Fiindcă asta face, Marion, spală creierii oamenilor. Poate fi foarte convingător. Trăieşte de vreo mie de ani. Ştie cum să manipuleze.

— Niciodată nu m-ai vrut. Asta i-ai zis lui Hendrich. Niciodată nu ţi-ai dorit să fii tată.

Şoc peste şoc. Hendrich o găsise pe Marion şi îmi ascunsese acest lucru. Îmi ascunsese singurul lucru despre care ştia că mi-l doresc cu disperare – unde se află Marion. De cât timp fusesem amândoi în societate fără ca eu să ştiu?

Mi se taie răsuflarea şi abia reuşesc să îngaim:

— Nu, nu, e o minciună. Marion, ascultă, m-am dat peste cap să te găsesc. Te rog! Când a…

Arma e tot acolo. Îmi trece prin cap să i-o înhaţ. Dar e fiica mea, Marion, vidul pe care l-am simţit mereu. Pot vorbi cu ea. Dacă Hendrich poate, eu de ce să nu pot?

— Ai vrut să mă găseşti fiindcă eram singura persoană din lume care ştia despre tine şi în care nu ai avut încredere. Nu ţi-a păsat de mine, nu mă văzuseşi de secole. Nu voiai decât să te protejezi şi le-ai cerut celor de la Societatea Albatros să mă găsească şi apoi să mă elimine.

— Situaţia stă exact invers.

— Am văzut scrisoarea pe care i-ai trimis-o lui Hendrich acum câteva decenii.

— Ce scrisoare?

— Am văzut-o. Era scrisul tău. Am văzut plicul. Am văzut ce ai spus. Am văzut condiţiile pe care le-ai pus ca să te alături societăţii. Aproape că am murit de disperare. Am înnebunit fir-ar-a dracului de treabă. Depresie. Atacuri de panică. Psihoză. Pe toate le-am avut, fiindcă am descoperit că tatăl meu pe care îl iubeam mai mult decât orice pe lume mă voia moartă. Şi eu am vrut să te găsesc. *Tu* ai fost singurul lucru care m-a determinat să continui. Să aflu că singurul lucru care m-a ajutat să supravieţuiesc mă vrea, de fapt, moartă a fost prea mult pentru mine. Nu-ţi datorez nimic, *tată.*

Plânge acum. Are faţa ca oţelul, dar plânge, iar eu o

iubesc atât de mult, încât simt forţa iubirii precum o cascadă care curge întruna şi vreau ca totul să fie OK. Vreau să ştie că totul poate fi OK.

— Hendrich minte. Falsifică lucruri. Îi face şi pe alţi oameni să falsifice lucruri. Uneori, asta funcţionează pentru noi, dar, alteori, funcţionează împotriva noastră. Are legături şi bani, Marion. S-a îmbogăţit din cultura lalelelor şi nu a pierdut niciodată.

— Agnes a verificat-o. Agnes mi-a spus că e adevărat. A zis că eu sunt motivul pentru care a trebuit să pleci şi că m-ai urât pentru asta. Nenorocitule!

— Nu am spus niciodată că te urăsc. Agnes îi mănâncă din palmă, e orbită. Marion, te iubesc. Nu sunt perfect. N-am fost un tată perfect. Dar întotdeauna te-am iubit. Te-am căutat continuu. Continuu, Marion. Ai fost un copil uimitor. Te-am căutat continuu. Ţi-am dus dorul în fiecare zi.

Mi-o imaginez aproape de fereastră, prinzând ultima rază de lumină ca să poată termina *Regina zânelor.* Mi-o imaginez cum stătea pe pat, cântând la fluier, hotărâtă să nimerească notele perfect.

Încă plânge, dar arma mă ţinteşte şi acum.

— Ai spus că te întorci. Nu te-ai întors niciodată.

— Ştiu, ştiu. Fiindcă eram un pericol, nu ţii minte? Semnele şi cuvintele scrijelite pe uşă? Căutătorul de vrăjitoare? Bârfele? Ştii foarte bine ce se întâmpla. Ştiai ce se întâmplase cu mama. Eu eram problema. Aşa că am fost nevoit să plec. Aşa cum şi tu a trebuit să pleci.

Strânge din ochi, de parcă ar vrea să facă un pumn din faţa ei.

— *Fiu de căţea*, spune.

Aş putea să apuc iute arma acum, dar mă abţin.

De secole ea era singurul meu motiv să trăiesc. Acum, îmi dau seama, vreau să trăiesc activ. De dragul vieţii înseşi. De dragul posibilităţii, al viitorului şi al lucrurilor noi.

— Ţin minte cum cântai *Sub copacul din codrul verde,* adaug. La fluierul acela mic. La cel pe care l-am cumpărat de la piaţa Eastcheap. Tu mai ţii minte? Mai ţii minte când

te-am învăţat cum să cânţi la el? Te-ai chinuit la început. Parcă nu reuşeai să acoperi găurelele cu degetele, nu de tot, dar într-o zi ai izbutit. Şi ai cântat la fluier pe stradă, chiar dacă mama ta nu voia asta… Nu şi-a dorit niciodată atenţie. Din motive pe care acum probabil le înţelegi.

Nu scoate niciun cuvânt. Mă holbez la apă şi la copacii de pe cealaltă parte a lagunei. Îi aud răsuflarea.

Îmi vâr mâna în buzunar.

— Ce faci? întreabă ea atât de încet, încât apa îi acoperă glasul.

Scot portofelul.

— Aşteaptă o secundă!

Scot punguţa de plastic şi o ridic în aer. Se uită la moneda întunecată şi fragilă din ea.

— Ce e acolo?

— Nu-ţi aminteşti ziua aceea din Canterbury? Soarele strălucea. Cântai la fluier şi cineva ţi-a pus un penny în mână. Iar tu mi l-ai dat în ziua plecării şi mi-ai spus să mă gândesc la tine. Bănuţul ăsta mi-a dăruit speranţă. M-a ţinut *în viaţă.* Am vrut să ţi-l dau înapoi într-o bună zi. Aşa că iată… Ţine-l.

Întinde uşor mâna liberă. Aşez moneda în palmă. Nesigură, lasă arma în jos. Degetele ei se strâng în jurul monedei, precum floarea de lotus care îşi închide petalele.

Pare ameţită. Rosteşte ceva, dar nu aud, apoi se sprijină de mine. Nici nu apuc să mă dumiresc şi ea plânge în hohote pe umărul meu, iar eu o ţin în braţe şi nu-mi doresc decât să dispară toate secolele dintre noi.

Vreau să ştiu totul. Vreau să-mi petrec următorii 400 de ani ascultându-i povestea. Dar când se retrage din braţele mele şi îşi şterge ochii, pe chipul ei apare anxietatea.

— E aici, zice ea, privindu-mă fix cu ochii verzi ai mamei ei. Hendrich. E aici.

Hendrich hotărâse să o însoţească pe Marion în Australia. Rezervase camere în acelaşi hotel, Byron Sands. Se îngrijorase, încă de prima dată când îmi ceruse, că nu voi fi în stare să mă ocup de Omai. Îşi făcea griji, iar eu, ca

să fiu sincer, ştiam asta de ceva vreme. Încă din Sri Lanka şi din momentul în care hotărâsem că vreau să mă întorc la Londra.

Marion fusese instruită să mă urmărească pe furiş. Nu se aşteptau de la ea să mă omoare şi acesta era singurul element de partea noastră.

— O să fie bine, Marion, o liniştesc, îngrozit că i-am trântit încă o minciună. Totul. Totul o să fie bine.

Acum e seară. Marion şi Hendrich iau cina împreună în Byron Sands.

— Nici să nu clipeşti! am sfătuit-o. Trebuie să fii persoana de acum o oră. În faţa lui, trebuie să crezi la modul absolut că mă vrei mort.

Sunt afară. Mă plimb de-a lungul drumului de coastă de lângă Byron Sands, în caz că Marion are nevoie de mine. Calmul ierbii, al mării şi al plajei contrastează cu gândurile mele zbuciumate. Hoinăresc prin întuneric, ferindu-mă de lumina stâlpilor electrici.

Am telefonul la ureche. Încerc să dau de Camille, Hendrich îi auzise vocea în ziua aceea când fusesem beat în parc. Tot ce se poate să fi trimis un alba într-o misiune londoneză acum – Agnes sau altcineva – care să o ucidă şi să facă în aşa fel încât moartea ei să pară sinucidere.

— Răspunde, şoptesc inutil. Răspunde, răspunde…

Dar nu răspunde. Aşa că îi scriu un SMS.

„Îmi pare rău pentru felul în care m-am purtat. Trebuie să-ţi explic mai multe. Şi o voi face. Vreau să îţi spun că ar trebui să pleci. Eşti în pericol. Părăseşte apartamentul. Du-te în altă parte. Într-un loc public.”

Trimit SMS-ul.

Inima îmi bate nebuneşte.

Îmi dau seama că toată viaţa am fost copleşit de frică. Hendrich îmi promisese că va pune capăt temerilor mele, dar mi le accentuase. Controla oamenii prin frică. Mă controlase prin frică, şi pe Marion, la fel. Când a fost vorba numai de mine, mi-a fost greu să văd, dar observând felul în care o manipulase pe Marion, cum ne minţise pe amândoi în tot acest timp, înţelesesem că Societatea

Albatros funcţiona pe baza secretelor şi a manipulării membrilor ei, doar pentru a servi intereselor şi paranoiei lui Hendrich în privinţa ameninţărilor externe. Companiile specializate în biotehnologie care încercau să oprească procesul de îmbătrânire reprezentau cel mai nou motiv de îngrijorare: una numită Genecontrol Therapies şi alta numită Stoptime, amândouă investind în tehnologia cu celule stern care puteau preveni într-o bună zi îmbătrânirea oamenilor.

Hendrich se agăţa de ideea că oamenii de ştiinţă de la institutul din Berlin erau nişte ucigaşi şi întotdeauna avea la îndemână o nouă teorie a conspiraţiei. Tuturor alba le era greu să fie sinceri şi, adesea, aveau amintiri ale unor nedreptăţi oribile, aşa cum aveam şi eu. Dar nu mai eram dispus să las umbra lungă a lui William Manning să-mi întunece judecata. Cu cât mă gândeam mai mult la ameninţări, cu atât îmi dădeam seama că Hendrich însuşi era ameninţarea.

Distrusese totul. Până şi revederea cu Marion.

Am primit un SMS de la Camille: „?????"

Un taxi trece prin apropiere. Singura maşină de pe drum. Telefonul vibrează din nou.

Nu e Camille, ci Marion.

— Se va întâlni cu Omai.

— Poftim?

— Tocmai părăseşte restaurantul. Pleacă. Tocmai s-a urcat într-un taxi. Va ajunge la casa lui în zece minute.

O şopârlă cu dungi galbene se strecoară printre palmieri.

— Am văzut taxiul. Ce-are de gând să facă?

— N-a spus. Mi-a ordonat să aştept. Nu am vrut să risc. Şi-aşa e plin de bănuieli.

— Marion, are o armă?

— Nu ştiu. Dar…

Deja alerg spre nord, spre şoseaua Broken Head, înainte ca ea să apuce să termine propoziţia.

Canterbury, Anglia, 1617

— Tată!

Marion s-a uitat la mine de jos, de pe perna ei. Avea ochii plini de îngrijorare. A oftat. Îi povestisem despre păsările care plecau pe lună şi trăiau acolo, pe partea pe care noi nu o vedeam.

— Da, Marion.

— Mi-aş dori să fi fost pe lună.

— De ce, Marion?

S-a încruntat puternic. Aşa cum numai o încruntătură poate fi puternică.

— Cineva a scuipat-o pe mama. A venit la taraba din piaţă şi a stat acolo. Purta nişte mănuşi frumoase. Dar avea o faţă de gargui şi vorbea la fel de puţin ca garguiul. I-a aruncat mamei cea mai oribilă privire, apoi şi mie la fel. Lui mami nu i-a plăcut deloc cum se uita la mine, aşa că i-a spus: „Doriţi flori, domnule?” Cred că i-a vorbit cam aspru, dar numai pentru că se simţea nervoasă.

— Şi a scuipat-o?

Marion a dat din cap că da.

— Bărbatul a mai aşteptat o clipă, apoi a scuipat-o direct în faţă.

A scrâşnit din dinţi atât de tare, încât i-am observat muşchii feţei mişcându-se.

Am cugetat o vreme.

— Şi omul a mai zis ceva? A explicat de ce-a făcut asta?

Marion s-a încruntat. Angoasa din ochii ei o făcea să pară mai mare. Îmi imaginam cu uşurinţă femeia care avea să devină.

— N-a scos niciun cuvânt. A plecat lăsând-o pe mama ştergându-se, iar toţi ceilalţi vânzători şi oameni din oraş se holbau la noi.

— S-a mai purtat aşa şi cu altcineva?

— Nu, numai cu noi.

Am sărutat-o pe frunte. I-am tras pătura mai sus.

— Uneori, i-am zis, lumea nu e aşa cum ne-am dori să

fie. Uneori, oamenii ne pot dezamăgi. Uneori, oamenii le fac lucruri îngrozitoare altor oameni. Trebuie să fii atentă în viaţă. Vezi tu, eu sunt diferit. Ştii asta, nu? Restul lumii îmbătrâneşte mai repede, spre deosebire de mine.

Expresia de pe chipul ei s-a schimbat. Era pierdută în închipuiri violente.

— Sper ca omul ăla să se îmbolnăvească. Sper să moară în chinuri pentru felul în care a făcut-o pe mama de ruşine. Mi-aş dori să-l văd spânzurat, să dea din picioare sălbatic, să fie sfâşiat în bucăţi şi să-i iasă maţele pe-afară. Aş vrea să-i scot ochii şi să-i arunc la câine.

Am privit-o. Mânia era o forţă pe care aproape că o simţeai.

— Marion, eşti încă un copil. Nu trebuie să gândeşti aşa.

S-a calmat puţin.

— M-am speriat.

— Dar ce ne învaţă Montaigne despre teamă?

A dat uşor din cap, de parcă însuşi Montaigne s-ar fi aflat în cameră.

— Cel care se teme va suferi, căci deja suferă din pricina de-i provoacă spaimă.

— Acum, ascultă-mă, Marion. Dacă ţi s-ar întâmpla ceva, să zicem că ai deveni ca mine, dacă ai fi diferită, trebuie să înveţi să-ţi construieşti o carapace în jurul tău. O carapace tare precum coaja de nucă. O carapace pe care nimeni nu o poate vedea, dar despre care tu ştii că e acolo. Înţelegi ce spun?

— Cred că da.

— Să fii tare ca nuca.

— Dar oamenii sparg nucile. Apoi le mănâncă.

Mi-am înăbuşit un zâmbet. Uneori, nu prea puteai s-o păcăleşti pe Marion.

Puţin mai târziu, după ce am băut un pahar de bere slabă, m-am aşezat pe pat lângă Rose, temându-mă de viitorul care era deja pornit împotriva noastră. Mi-a venit rău când m-am gândit la momentul în care va trebui să le părăsesc. Când va trebui să fug şi să continui să fug pentru tot restul vieţii mele. Departe de Canterbury. Departe de

Rose. Departe de Marion. De mine însumi. Deja mi se făcuse dor de prezentul în care încă trăiam. Am stat aşa, întins, încercând să găsesc o cale spre un viitor îndepărtat, unde lucrurile ar fi mai bune. Unde cursul vieţii mele s-ar schimba radical cumva, iar eu aş porni spre casă încă o dată.

Byron Bay, Australia, în prezent

Pe şoseaua Broken Head auzi clar zbuciumul valurilor când se izbesc de faleză. E foarte simplu să ascunzi sunetul benzinei care împroaşcă lemnul. Îmi dau seama după miros ce face înainte să-l văd.

— Hendrich, opreşte-te!

În întuneric, parcă îşi arată vârsta reală. Gârbovit, numai piele şi os. Ofilit ca o sculptură de Giacometti, în blugi şi în cămaşă hawaiiană. Un braţ îi atârnă ciudat, încovoiat. Se luptă cu greutatea canistrei de benzină. Însă mişcările lui au o energie debordantă.

Se opreşte preţ de o clipă şi mă priveşte cu ochi goi. Nu zâmbeşte. Observ asta fiindcă rareori l-am văzut pe Hendrich fără un zâmbet pe faţă.

— Mi-ai povestit că nu i-ai putut da foc la casă în Tahiti. N-ai ştiut niciodată să termini, nu-i aşa, Tom? Ei bine, istoria are felul ei de a corecta greşelile.

— Nu face asta! Omai nu e un pericol.

— Pe măsură ce îmbătrâneşti, nu numai că ajungi să te pricepi la oameni, Tom, dar îţi dezvolţi şi capacitatea de a sonda timpul însuşi. Probabil că nu ai atins acel moment în care înţelegerea e atât de profundă încât vezi timpul în ambele direcţii. În faţă şi în spate. Chiar dacă se spune că „să înţelegi viitorul înseamnă să înţelegi trecutul”, nu cred că oamenii cunosc adevărul gol-goluţ, Tom. Chiar poţi vedea viitorul. Nu în întregime. Doar bucăţele din el. Frânturi. Ca amintirile inversate. Uităm parte din viitorul nostru, aşa cum uităm parte din trecutul nostru, se pare. Ştiam că nu mă mai pot încrede în tine şi că nu vei isprăvi treaba. Simt asta de ceva vreme. Ştiam unde va duce asta.

— Nu contează. Nimic din toate astea nu contează.

— Fireşte că da. Trebuie să ne protejăm.

— La naiba, Hendrich! Vorbeşti prostii. Să te protejezi *pe tine* poate. Asta a fost intenţia ta dintotdeauna. Societatea e făcută doar pentru o singură persoană. Ştiai despre Marion. M-ai minţit.

Clatină din cap.

— Am făcut ceva ce ţie ţi se pare greu. Mi-am respectat promisiunea. Ţi-am zis că o voi găsi şi am găsit-o. Ceva ce tu nu ai fost niciodată în stare. Eu îi protejez pe oameni.

— Dându-le foc la case?

— Porţi ochelari de cal, Tom. Dă-ţi-i jos şi priveşte imaginea de ansamblu. Suntem ameninţaţi mai rău decât oricând. Berlin, firme specializate în tehnologie, totul. Lucrurile nu se îmbunătăţesc. Priveşte lumea, Tom. Totul e cu curul în sus. Musculiţele efemere nu trăiesc suficient ca să înveţe. Se nasc, cresc şi fac aceleaşi greşeli întruna. E un cerc vicios imens care se învârte bezmetic şi distruge tot mai mult de fiecare dată. Uită-te la America. Uită-te la Europa. Uită-te la internet. Civilizaţia nu rezistă niciodată prea mult înainte ca Imperiul Roman să se prăbuşească din nou. Superstiţiile s-au întors. Minciunile s-au întors. Vânătoarea de vrăjitoare s-a întors. Ne cufundăm în Evul Mediu din nou, Tom. Nu că l-am fi lăsat în urmă cu adevărat. Trebuie să rămânem un secret.

— Dar nu ai făcut nimic altceva decât să înlocuieşti superstiţiile cu şi mai multe superstiţii. Minţi. Mi-ai găsit fiica şi ai trimis-o să mă omoare.

— Deci nu sunt singurul care minte, nu-i aşa, Tom?

Scoate o brichetă cromată din buzunar. Aceeaşi brichetă pe care o avea şi când ne-am cunoscut, în Dakota.

— Am renunţat la fumat acum mulţi ani. În LA te linşează şi pentru mai puţin. Dar am păstrat-o ca amintire. Cam cum ai făcut tu cu bănuţul tău cretin. Benzina totuşi a trebuit să o cumpăr.

Flacăra brichetei prinde viaţă. Brusc, înţeleg că totul e real. Nu mă surprinde că Hendrich vrea să-l omoare pe Omai sau pe mine, ori că a ascuns-o pe Marion de mine dinadins. Încă de când m-am alăturat societăţii ştiu de ce e în stare. Surpriza mea constă în faptul că Hendrich e gata să se expună aşa, pe faţă, să se pună în pericol, să fie atât de aproape de *arşiţă.*

— Omai! strig din răsputeri. Omai! Omai! Ieşi din casă!

Şi atunci se întâmplă.

Vârful unui crescendo. O cascadă cu de toate. Toate drumurile din viaţa mea se intersectează într-un singur punct.

Când încep să alerg spre Hendrich, o voce străpunge noaptea:

— Stai!

Fireşte, e Marion.

Hendrich se opreşte o clipă şi, brusc, pare slăbit şi vulnerabil, ca un băieţel ce s-a pierdut în pădure. Se uită când la mine, când la Marion. În acelaşi timp, Omai iese din casă desculţ, purtându-şi fiica îmbătrânită în braţe.

— Ce privelişte! Ţi se înmoaie inima, nu? Tatăl şi fiica împreună. Asta e slăbiciunea ta. De asta sunt aşa de diferit de tine. Dorinţa asta prostească să fii ca ei. Ca musculiţele efemere. Niciodată nu am avut asemenea dorinţe. Am ştiut, înainte să fac prima avere, *cu ani* înainte să vând prima lalea, că singura modalitate de a fi liber este să nu ai pe nimeni.

Se aude o împuşcătură. Zgomotul vine din cer. Expresia lui Marion e dură, tare ca o nucă, dar ochii i s-au umplut de lacrimi şi mâinile îi tremură.

Şi-a atins ţinta. Dâre negre de sânge se scurg din umăr pe braţ. Hendrich saltă canistra de benzină, o înclină şi îşi toarnă pe el lichidul.

— În cele din urmă, se pare că *eu* am fost Icar.

Dă drumul canistrei şi îşi apropie flacăra de piept. Cred sau îmi imaginez că văd un surâs firav, un semnal slab al acceptării reţinute, înainte ca focul să-l cuprindă cu violenţă. Trupul lui în flăcări se împleticeşte departe de casă. Continuă să meargă peste zona cu iarbă, spre mare. Spre faleză.

Se apropie de margine târându-şi picioarele prin iarba care creşte sălbatic acolo. Firele de iarbă se aprind şi vârfurile lor strălucesc ca o sută de licurici mici. Continuă să meargă. Nu există niciun moment de pauză şi nici vreun urlet de durere. Doar o împleticeală continuă. O hotărâre, un ultim act de control.

— Hendrich? îl strig.

Nu ştiu de ce numele lui a ieşit de pe buzele mele ca o întrebare. Presupun că, până şi în ultimele lui momente, Hendrich rămâne o colecţie de mistere. Am trăit o viaţă lungă, dar nu e niciodată suficient să fii ferit complet de surprize.

— Vai de mine, omule! zice Omai întruna. Vai de mine, omule…

Instinctul lui de persoană cumsecade îl îndeamnă să se ducă după el. Îşi aşază fiica pe iarbă.

— Nu! se răsteşte Marion, cu arma în mână.

Simt că Hendrich nu e numai bărbatul care voia ca ea să mă ucidă, ci şi bărbatul care a scuipat-o pe mama ei în faţă, cel ale cărui măruntaie ea îşi dorise să le vadă scoase. Este William Manning cel nerăzbunat. Este fiecare persoană care a rănit-o în tot acest timp şi îmi dau seama că au fost mulţi.

— Lasă-l! Nenorocitul naibii! Dă-te înapoi! Rămâi unde eşti. Lasă-l!

Aşa că îl lăsăm. Totul e tăcere. Nu trece nicio maşină, nu vede nimeni nimic. Singurul martor e luna, ca întotdeauna. Focul vertical în care s-a transformat Hendrich se deplasează şi se deplasează până când dispare. S-a dus. Pământul care strălucise şi îşi modificase forma de la lumina focului s-a cufundat brusc în întuneric. Hendrich s-a prăbuşit. Distanţa temporală dintre mersul lui şi dispariţia lui este atât de mică, încât devine aproape imperceptibilă.

Există o lume în care trăieşte şi una în care e mort. Mişcarea între cele două lumi se întâmplă fără un zgomot mai mare decât şoapta valurilor care se izbesc de stâncile îndepărtate.

Şi, aşa cum îţi ia numai o clipă să mori, tot atât îţi ia ca să trăieşti. Închizi ochii şi laşi fiecare teamă inutilă să se risipească. Apoi, în această nouă stare, eliberat de spaimă, te întrebi: cine sunt eu? Dacă aş putea trăi fără îndoială, ce-aş face? Dacă aş putea fi bun fără să mă tem că voi fi distrus iar? Dacă aş putea iubi fără să mă tem că voi fi

rănit? Dacă aş putea gusta dulceaţa zilei de azi fără să mă gândesc că mâine voi duce dorul acestui gust? Dacă aş putea să nu-mi mai fie frică de trecerea timpului şi de faptul că oamenii îl pot fura? Da. Ce-aş face? De cine mi-ar păsa? Ce lupte aş duce? Pe ce drumuri aş alege să păşesc? Ce bucurii mi-aş permite? Ce mistere interne aş rezolva? Pe scurt, cum aş trăi?

Londra, în prezent

Marion.

Fiica mea. Fiica lui Rose.

E în continuare aceeaşi fetiţă.

Aşa spun oamenii, nu? Despre copiii care au crescut. Ei bine, adevărul e că nu pot zice asta despre Marion. Nu mai e aceeaşi fetiţă.

Da, tăria a fost dintotdeauna acolo. Inteligenţa sensibilă. Dragostea faţă de cărţi. Dorinţa – pe vremuri, doar fantezia unui copil – de a se răzbuna fără milă pe cei care au rănit-o.

Dar sunt şi alte o mie de lucruri noi.

În definitiv, nu suntem cei care ne-am născut. Suntem ceea ce devenim. Suntem ceea ce viaţa ne face. Iar ea, născută acum 400 de ani, a trăit multe.

De exemplu, îi e teamă de Abraham. Are o chestie cu câinii. N-am îndrăznit să o întreb ce s-a întâmplat.

Abraham o iubeşte din prima, din clipa în care îl luăm de la adăpostul pentru câini, dar Marion păstrează distanţa, aruncându-i priviri nervoase.

E foarte deschisă în privinţa lucrurilor pe care le-a făcut.

Îmi povesteşte despre unele locuri în care a trăit, pe lângă Londra, Heidelberg şi Los Angeles. Rouen a fost prima ei călătorie peste mare. Apoi Bordeaux. Ştia limba şi amândouă aveau legături puternice cu Montaigne, aşa că s-a ghidat după asta. Recent, trecuse prin Amsterdam, Vancouver şi Scoţia. Trăise în Scoţia aproape 100 de ani, începând cu anii 1840. Se mutase adesea. Ţinuturile înalte. East Neuk of Fife. Shetland. Edinburgh. Fusese ţesătoare. Deţinuse un război de ţesut.

— Un război de călătorie, zice ea, râzând scurt, cum rareori o face.

Ia Citalopram pentru depresie.

— Pune o distanţă mare între mine şi restul lumii, dar am nevoie de el.

Are vise ciudate tot timpul şi, foarte des, atacuri de

panică. Uneori are atacuri de panică fiindcă are atacuri de panică. Cercuri vicioase. A avut unul în avion, când ne-am întors din Australia, dar abia dacă am băgat de seamă. Devenise brusc neclintită.

Am părăsit Australia fără nicio problemă. Nu zburase acolo împreună cu Hendrich şi cadavrul lui încă nu fusese descoperit, aşa că nimeni nu ne-a luat la întrebări. El îşi schimbase identitatea, desigur, când venise în Australia, aşa că, într-un fel, el nu mai exista deloc. Îşi deghizase viaţa atât de bine, încât moartea lui se transformase, ca orice alt aspect al lui, într-o altă taină.

Mi-am luat la revedere de la Omai. Îi spusesem la un moment dat că ar fi o idee bună să se mute şi mi-a promis că se va gândi la asta, dar atât. Sigur nu intenţiona să se mute. Va rămâne acolo şi numai viitorul ştie ce putea însemna asta.

Scriu un e-mail. Îl termin şi sunt aproape pe punctul de a-l trimite. E-mailul e pentru Kristen Curial, care conduce Stoptime, compania de biotehnologie subvenţionată parţial de guvern. Investighează modalităţile de a împiedica distrugerile celulare ce se regăsesc în cazul bolilor şi al procesului de îmbătrânire. Una dintre multele companii ce îl făcuseră pe Hendrich paranoic.

Dragă Kristen,

Am 439 de ani. Şi o pot dovedi. Cred că aş putea să te ajut cu cercetările tale.

Tom.

Ataşez în e-mail fotografia de la Ciro şi un selfie cu mine de acum, în care se vede şi cicatricea de pe braţ. Mă holbez la e-mail şi văd cât de ridicol sună, aşa că îl salvez în „Ciorne”. Poate mai târziu.

Marion nu prea vorbeşte. Iar când vorbeşte, mai mult înjură. Înjurăturile îi provoacă o bucurie aparte, pe care, bănuiesc, a moştenit-o de la mătuşa ei, Grace. Îi place expresia „fiu de căţea” mai ales (deşi aceasta nu se folosea

pe vremea mătuşii ei). Totul este „fiu de căţea”. De exemplu, televizorul. („Niciodată nu e nimic bun la fiul asta de căţea.”) Pantofii. Preşedintele american e un fiu de căţea. Să treci firele textile printr-un război de ţesut, la fel. *Istoria filosofiei occidentale* a lui Bertrand Russell, şi asta e o fiică de căţea.

Mi-a mai povestit că a avut „o relaţie amoroasă scurtă” cu drogurile puternice din 1963 până în 1999.

— Oh, spun, simţind că mi-am pierdut capacitatea de părinte. Asta e… oh…

Stă cu mine o vreme. Acum s-a aşezat pe un scaun, departe de Abraham, trăgând dintr-o ţigară electronică şi îngânând o melodie veche. Foarte veche. *Lasă-mi lacrimile să curgă* de John Downland. O melodie pe care obişnuiam să o cânt la lăută când era mică, înainte să înveţe fluierul. Nu spune nimic despre ea, iar eu rămân tăcut. În glasul ei se simte o vibraţie aparte. O blândeţe. Încă mai există un miez moale sub coaja tare de nucă.

— Ţi-e dor de mama? mă întreabă.

— În fiecare zi. Chiar şi după atâţia ani. Caraghios, nu?

Zâmbeşte trist, apoi trage din ţigară.

— A mai fost cineva?

— Nu, nu neapărat.

— Nu neapărat?

— Nu, nu a fost. Secole bune. Dar există cineva la şcoală. Camille. O plac. Dar mi-e teamă că am dat greş.

— Dragostea e o fiică de căţea.

Oftez.

— Normal că aşa e.

— Ar trebui să mai încerci. Spune-i că ai dat-o-n bară. Spune-i şi de ce. Fii onest. Sinceritatea funcţionează. În fine, sinceritatea te trimite şi la balamuc. Dar uneori funcţionează.

— Sinceritatea e o fiică de căţea, spun, iar ea râde.

Se lasă tăcerea câteva momente. Îşi aminteşte ceva.

— Nu mai spun adevărul ca pe vremuri, dar atât cât îndrăznesc… Şi îndrăznesc din ce în ce mai mult, pe măsură ce îmbătrânesc.

— Asta e din…
— Din Montaigne însuşi.
— Oau! Încă îţi mai place?
— Unele chestii sunt cam prăfuite pentru timpurile moderne, dar da. A fost un om înţelept.
— Dar tu? Ai avut pe cineva?
— Da. Câţiva. Dar mi-e mai bine singură. Întotdeauna lucrurile se complică. Ştii şi tu problema cu vârsta. În general vorbind, bărbaţii m-au dezamăgit. Montaigne a spus că sensul vieţii este să te dăruieşti ţie însuţi. Lucrez la asta. Citesc, pictez, cânt la pian. Împuşc bărbaţi de 900 de ani.
— Cânţi la pian?
— Îmi oferă mai mult decât fluierul ăla mic.
— Şi eu cânt.
Îmi place asta. Prima noastră conversaţie reală de când cu Australia.
— Când ţi-ai pus inel în buză?
— Acum vreo 30 de ani. Înainte să devină o modă.
— Te doare vreodată?
— Nu. Mă judeci cumva?
— Sunt tatăl tău. Ăsta e scopul meu în viaţă.
— Am şi tatuaje.
— Văd.
— Am unul şi pe umăr. Vrei să ţi-l arăt?
Trage de pulover în jos şi-mi arată un copac. Dedesubt sunt cuvintele „Sub copacul din codrul verde”.
— Mi l-am făcut ca să-mi amintesc de tine. Tu m-ai învăţat cântecul.
Zâmbesc.
— Îmi amintesc.
Încă suferă de la jet lag. Şi eu, la fel. Vreau să mai stea cu mine, dar îmi spune că Londra îi provoacă atacuri de panică şi nu vrea să se întoarcă la spital. Îmi povesteşte despre o casă din Fetlar, una dintre insulele Shetland unde a locuit în anii 1920, care încă există, abandonată. Îmi spune că vrea să se întoarcă. Că are bani. Şi că până în weekendul următor – după ce încep şcoala – va fi deja

plecată. Mă întristez, dar înţeleg şi îi promit că o voi vizita cât de curând.

— Timpul nu se mişcă acolo. Pe insule. Mă făcea să mă simt normală. Să fiu înconjurată de natura care nu se schimbă. La oraş e mai greu. În oraş se întâmplă tot felul de lucruri.

Mâinile îi tremură uşor. Mă întreb prin ce orori a trecut. Lucrurile pe care le-a îngropat în ea. Mă întreb ce va fi în viitor, ce se va întâmpla cu ea, cu mine acum, că secretul păstrat de alba va fi dezvăluit cel mai probabil. Acum, că noi sau Omai am putea să vorbim despre el.

Ideea e că nu poţi cunoaşte viitorul. Te uiţi la ştiri şi pare că vine sfârşitul lumii. Dar nu ai cum să fii sigur. Asta e toată chestia cu viitorul. Nu ştii. La un moment dat, trebuie să accepţi că nu ştii. Trebuie să încetezi să îi mai răsfoieşti paginile şi să te concentrezi asupra paginii din faţa ta.

Abraham alunecă de pe canapea şi se duce agale în bucătărie. Marion vine şi se aşază lângă mine. Vreau să îi cuprind umerii cu braţul, aşa cum ar face un tată cu fiica lui. Însă nu cred că vrea asta. Totuşi, îşi pune capul pe umărul meu. Nu zice nimic. Îmi amintesc acelaşi cap sprijinindu-se de acelaşi umăr, când ea avea zece ani şi ne aflam în trăsură. Atunci am simţit că totul se sfârşeşte. Acum simt că totul începe.

Timpul te poate surprinde uneori.

Mă duc cu bicicleta la şcoală.

Îl văd pe Anton în clădirea principală. E singur. Are căştile pe urechi şi citeşte o carte. Nu-i văd titlul, dar e o carte. Ori de câte ori văd pe cineva citind, mai ales pe cineva la care nu mă aştept, simt cum civilizaţia a devenit puţin mai sigură. Îşi ridică privirea. Mă vede. Îmi face cu mâna.

Îmi place slujba asta. În prezent nu mă pot gândi la un alt scop mai bun în viaţă decât acela de a fi profesor. Când predai, te simţi ca un gardian al timpului, protejând fericirea viitoare a lumii, cu ajutorul minţilor ce abia acum

se formează. Nu e ca atunci când am cântat la lăută pentru Shakespeare şi nici ca nopţile mele la pian de la Ciro, dar e ceva la fel de bun. Iar bunătatea are propria armonie.

Fireşte, habar nu am cât voi rămâne aici, după ce voi anunţa public cine sunt. E posibil să-mi păstrez slujba o săptămână, o lună sau un deceniu. Nu ştiu. Şi nici nu contează. Nimic în viaţă nu e sigur. Aşa ştii că exişti în lume, prin nesiguranţă. Bineînţeles, de aceea ne dorim uneori să ne întoarcem în trecut, fiindcă îl cunoaştem sau credem că îl cunoaştem. E un cântec pe care l-am mai auzit.

E bine să te gândeşti la trecut.

Cei care nu îşi amintesc trecutul, a observat filosoful George Santayana, în 1905, sunt condamnaţi să îl repete. E suficient să dai drumul la ştiri ca să vezi repetiţiile îngrozitoare, lecţiile neînvăţate oribile. Secolul XXI devine încet o versiune brută a secolului XX.

Dar, deşi poţi să arunci o privire în trecut, nu-l poţi vizita. Nu neapărat. Nu pot să stau sprijinit de un copac într-o pădure, iar mama să-mi cânte. Nu pot merge pe şoseaua Fairfield şi să le văd pe Rose şi pe sora ei din nou vânzând fructe dintr-un coş. Nu pot să mai traversez vechiul pod al Londrei şi să intru în Southwarkul elisabetan. Nu mă pot întoarce să îi ofer vorbe împăciuitoare lui Rose în casa întunecată de pe strada Chapel. *Nu mai pot s-o văd pe Marion din nou ca o fetiţă.* Nu mă mai pot întoarce într-un timp când harta lumii nu era cunoscută. Nu mai pot merge pe străzile înzăpezite, brăzdate de frumoşii stâlpi cu felinare din perioada victoriană şi să aleg să nu-l vizitez pe doctorul Hutchinson. Nu mă mai pot întoarce în 1891 şi să-mi spun să nu o urmez pe Agnes pe *Etruria.*

Pasărea galbenă stă o vreme pe pervaz, apoi zboară. Asta e natura. Există lucruri pe care le-am trăit şi pe care nu le voi mai încerca niciodată pentru prima dată: iubirea, sărutul, Ceaikovski, un apus în Tahiti, jazzul, hotdogul, un Bloody Mary. Aşa e natura lucrurilor. Istoria a fost – *este* – o stradă cu sens unic. Trebuie să mergi înainte. Dar nu

întotdeauna trebuie să priveşti în viitor. Uneori, e suficient să te uiţi în jur şi să fii fericit acolo unde te afli.

Nu mă mai doare capul. Încă din Australia. Şi totuşi, grijile nu au dispărut.

O zăresc pe Camille privindu-mă prin fereastra cancelariei. Zâmbeşte, dar când mă vede, pare iritată sau speriată, greu de spus. Rămân aici şi aştept. O să vorbesc cu ea. Îi voi explica. Îi voi spune cu cine discutam la telefon. Îi voi povesti despre Hendrich. Despre Marion. Poate într-o zi vom putea încerca din nou un moment pe o bancă în parc. Nu ştiu. N-am cum.

Dar de aici înainte voi exista fără să mă mai ascund. Nu voi mai permite ca secretele mele să rănească alţi oameni.

Da.

E timpul.

E timpul *să trăiesc.*

Aşa că trag în piept aerul Londrei de Est, care pare mai curat decât de obicei, şi intru, printre adolescenţi, în clădirea mai degrabă plictisitoare din anii 1960, purtând în suflet un sentiment ciudat, de mult uitat.

Mă simt ca şi cum ceva ar începe.

Sunt pregătit să îmi pese, să sufăr şi să îmi asum riscul unei vieţi trăite cu adevărat.

După două minute, o văd. Camille.

— Bună, îmi spune.

Politicoasă, pe un ton profesoral.

Văd în ochii ei că îşi doreşte să spun ceva. Şi chiar mă pregătesc. Peste nicio clipă voi încerca să fac ceva ce mi s-a părut întotdeauna atât de dificil.

Voi încerca să mă explic. Un sentiment bizar mă copleşeşte când ajung în faţa ei. O senzaţie de înţelegere atotcuprinzătoare, de parcă în interiorul acestui moment văd toate celelalte momente. Nu numai momentele trecute, dar şi cele care vor veni. Întregul univers într-un fir de nisip. Despre asta vorbea Agnes în Paris acum un secol. Şi Mary Peters. În sfârşit, experimentasem înţelegerea perfectă a timpului. Ce este, ce a fost şi ce va fi. E doar o secundă, dar în interiorul ei am senzaţia, doar

privind în ochii lui Camille, că pot vedea veşnicia.

La Foret de Pons, Franţa, viitorul

Doi ani mai târziu, după momentul de pe coridor.

Franţa.

Pădurea de lângă Pons care încă supravieţuieşte. Cea pe care am cunoscut-o pe vremuri.

Abraham e bătrân acum. A avut o piatră la rinichi ce i-a fost scoasă luna trecută, dar încă nu şi-a revenit pe deplin. Astăzi pare totuşi mai fericit, adulmecând mii de mirosuri noi.

— Încă sunt speriat, spun, în timp ce îl plimb pe Abraham printre fagi.

— De ce anume? întreabă Camille.

— De timp.

— De ce numai tu te sperii întotdeauna? O să trăieşti o veşnicie.

— Exact. Şi într-o zi nu vei mai fi cu mine.

Se opreşte.

— E ciudat.

— Ce e ciudat?

— Cât de mult timp ţi-ai petrecut îngrijorându-te în privinţa viitorului.

— De ce? Mereu se întâmplă. Asta e problema cu viitorul.

— Da, mereu se întâmplă. Dar nu e întotdeauna groaznic. Uită-te la noi acum. Aici. Acesta e viitorul.

Mă apucă de încheietură şi îmi pune mâna pe abdomenul ei.

— Aici. O simţi?

O simt. O mişcare ciudată, ca o lovitură. Tu. Mica surioară a lui Marion.

— O simt.

— Exact.

— Într-o zi şi ea ar putea arăta mai bătrână decât mine.

Se opreşte din nou. Îmi arată ceva printre copaci. O căprioară.

Animalul se întoarce şi se uită la noi, susţinându-ne

privirea o clipă înainte de a o zbughi. Abraham trage de lesă cu toată puterea.

— Nu ştiu ce se va întâmpla, spune Camille, privind fix locul în care stătuse căprioara. Nu ştiu nici dacă după-amiaza va trece fără să am o criză. Cine poate şti?

— Da. Cine poate şti?

Continui să mă uit printre copaci şi îmi dau seama că e adevărat. Căprioara nu mai e acolo, dar eu ştiu că a trecut pe acolo. Spaţiul e diferit acum. Amintirea l-a făcut diferit.

— Nu mai eşti izolat, dar bănuiesc că trebuie să atingi viaţa ca să o poţi trăi cum trebuie.

— Ce-i ăsta? Un citat? întreb.

— Fitzgerald.

Continuăm să ne plimbăm.

— Ştii că l-am întâlnit.

— Da, ştiu.

— L-am cunoscut şi pe Shakespeare. Şi pe dr. Johnson. Iar odată am văzut-o pe Josephine Baker dansând.

— Te dai mare.

— Dar e adevărat.

— Şi, pentru că tot suntem la capitolul nume, rosteşte ea încet, de parcă şi-ar fi ales vorbele cu aceeaşi grijă acordată paşilor pe cărarea neuniformă. M-am gândit. Nu ştiu ce părere vei avea. Fiindcă ştim că va fi fată, mă gândeam să-i spunem Sophie. Ca bunica. Sophie Rose.

— Rose?

Mă strânge de mână. Apoi adaugă ca să fie cât mai limpede:

— Întotdeauna mi-a plăcut numele. Şi floarea, dar şi senzaţia că acum te-ai ridicat… Acum eşti liber să fii cine eşti. Da, îmi dau seama că e ciudat ca o femeie să-şi numească fiica după, ştii tu… Dar mi-e greu să fiu geloasă pe cineva de acum patru secole. Pe deasupra, o plac. Te-a ajutat să devii omul de azi. Cred că ar fi frumos. Să avem acest fir conducător printre lucruri.

— Vom vedea.

Ne sărutăm. Aşa cum stăm acolo, în pădure. O iubesc la nebunie. Mai mult de atât nu se poate. Iar groaza de a nu-

mi permite să o iubesc depăşise teama de a o pierde. Omai are dreptate. Trebuie să alegi să trăieşti.

— O să fie bine. Dacă nu, o să fie bine mai târziu, aşa că să nu ne mai îngrijorăm!

În sfârşit, văd câtă dreptate are. Uneori văd viitorul dincolo de acesta. O văd cum încearcă, dar nu reuşeşte să-şi aducă aminte chipul meu, chiar dacă sunt acolo, în faţa ei. O văd cum mă ţine de mână, la fel ca Rose, palidă, bolnavă, la sfârşitul vieţii ei. Simt valuri de durere care într-o zi mă vor copleşi după dispariţia ei. Ştie că eu ştiu. Se va întâmpla tot. Şi fiecare clipă durează o veşnicie. Trăieşte în continuare. Undeva. Cumva. Întorcându-ne pe poteca de unde veniserăm, rămânem locului şi ne sărutăm. Îl felicit pe Anton pentru rezultatele de la examene şi beau whisky cu Marion în casa ei din Shetland sau mă cutremur din cauza focurilor de artilerie. Vorbesc cu căpitanul Furneaux în ploaie, ţin strâns în pumn un bănuţ norocos, trec pe lângă grajduri cu Rose şi o ascult pe mama cântând în timp ce seminţele de chiparos se răsucesc şi cad în aceeaşi pădure.

Nu există decât prezentul. Cum orice obiect de pe pământ care conţine atomi similari, interschimbabili, şi fiecare fragment de timp conţine aspecte ale celorlalte fragmente.

Da.

E limpede. În acele momente care explodează de viaţă, prezentul durează veşnic şi ştiu că mai există multe prezenturi pe care să le trăieşti. Înţeleg. Înţeleg că poţi fi liber. Înţeleg că poţi să opreşti timpul dacă nu te mai laşi condus de el. Nu mă mai înec în trecut şi nu mă mai tem de viitor. Cum aş putea?

Tu eşti viitorul.

Mulţumiri

În primul rând, vă mulţumesc tuturor că aţi citit această carte. O carte devine reală numai când e citită, aşa că vă mulţumesc că mi-aţi transformat visul cu ochii deschişi în realitate. Am vrut să scriu o carte care să vă facă plăcere când o citiţi. Mie mi-a plăcut să o scriu, vă garantez. Niciodată nu m-am distrat aşa de tare scriind o carte. A fost o călătorie în timp, dar şi o şedinţă de terapie, minus taxa psihoterapeutului şi pastilele DeLorean.

Ideea ei mi-a venit în timp ce scriam alt roman, *Umanii.* Aceea este o carte despre vieţile umane, mici, dar extraordinare, puse în contextul mai larg al universului. Acolo m-am concentrat pe perspectiva spaţiului, dar am vrut şi o perspectivă a timpului. Felul în care timpul ne linişteşte şi ne îngrozeşte şi felul în care ne face să apreciem importanţa şi textura preţioasă a vieţilor noastre.

În fine, să vrei să scrii ceva nu seamănă cu scrisul în sine. Sunt foarte norocos să am un editor precum Francis Bikmore, care înţelege întotdeauna esenţa a ceea ce încerc să fac şi mă ajută să ajung acolo. Apoi, le sunt recunoscător lui Jamie Byng şi tuturor celor de la Canongate, pentru că mi-au oferit libertatea de a scrie cărţi pe care vreau să le scriu, dar să le şi public. Mulţumiri speciale lui Jenny Todd, Jenny Fry, Pete Adlington, Claire Maxwell, Jo Dingley, Neal Price, Andrea Joyce, Caroline Clarke, Jessica Neale, Alice Shortland, Alan Trotter, Rona Williamson şi Megan Reid.

Sunt foarte norocos să am un agent literar magnific, Clare Conville, care m-a ajutat să-mi transform mâzgălelile eclectice în ceva ce seamănă a carieră.

Mulţumirile mele se îndreaptă spre Katherine Boyle, Kirk McElhearn şi Joanne Harris, care m-au ajutat ca franceza mea să pară mai naturală, şi spre Greg Jenner pentru e-mailurile pline de cunoştinţe istorice, care mi-au împins mintea în direcţii diferite prin timp. Bineînţeles, trebuie să le mulţumesc lui Benedict Cumberbatch şi celor

de la StudioCanal şi Sunnymarch fiindcă au văzut în cartea mea potenţial pentru o ecranizare.

Şi, nu în ultimul rând, trebuie să îi mulţumesc soţiei mele, cea mai bună prietenă a mea, Andrea Semple, primul cititor pentru care scriu şi prima care îmi spune ce merge şi ce nu şi care e sursa mea de inspiraţie zilnică. Cea pentru care îmi doresc mereu să opresc timpul.

Mulţumesc.

„Sunt bătrân. E primul lucru pe care trebuie să ți-l spun. Primul lucru pe care, cel mai probabil, nu-l vei crede. Dacă m-ai vedea, ai crede pesemne că am în jur de patruzeci de ani, dar te-ai înșela profund."

„Matt Haig are multă empatie pentru condiția umană, pentru lumina și întunericul ei; folosește toată paleta disponibilă ca să-și construiască poveștile excelente."
NEIL GAIMAN

„Matt Haig folosește cuvintele ca pe niște deschizătoare de conserve. Noi suntem conservele."
JEANETTE WINTERSON

„*Cum să oprești timpul* este o carte extraordinară. Sunt foarte norocoasă că am citit-o. Magică, uluitoare și, uneori, foarte tristă. Un adevărat triumf."
MARIAN KEYES

NEMIRA

nemira.ro
ISBN 978-606-43-0179-6

